C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Lem_Stanislaw-Planeta_Eden.pdb

PDB Name: Stanisław Lem-Planeta Eden
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

STANISŁAV LEM
PLANETA EDEN

Translation @ Jaroslav Simonides 1960

Kapitola první

Ve výpočtech byla chyba. Nepřeletěli nad atmosférou, ale srazili se s ní. Letadlo proráželo vzduch s rachotem, od něhož praskaly bubínky. Rozmáčknuti na lehátkách cítili, jak se amortizátory stlačují do konce, přední obrazovky se potáhly plameny a zhasly, chomáč rozpálených plynů narážejících na špičku zaplavil vnější objektivy, brzdění bylo nedostatečné a opožděné. Navigační kabinu naplnil pach rozpálené gumy, pod tlakem decelerace ztráceli zrak i sluch, to byl konec, ale ani na to nemohl nikdo myslit; všechny síly nestačily, aby zvedli hrudník, nabrali dech, dělaly to za ně do posledního okamžiku pracující kyslíkové pulsátory, vháněly do nich vzduch jako do praskajících balónů. Vtom rachot utichl.

Rozsvítila se nouzová světla, po šesti z každé strany; lidé se svíjeli, nad ukazovatelem pohonu červeně hořel poplašný signál, tabulka byla prasklá a smáčknutá jako harmonika, kousky izolace, střípky plexiglasu se s šelestem přesýpaly po podlaze, nic nedunělo, všechno zaplavoval temný, mohutnící svistot.

„Co se...“ vychroptěl Doktor a vyplivl gumový náustek.

„Lež!“ varoval ho Koordinátor, který upíral oči na poslední nepoškozenou obrazovku.

Raketa udělala několik kotrmelců, jako kdyby do ní vrazil oblehatelský beran, nylonové sítě, v nichž

byli omotáni, drnčely jako struny, chvilku se všechno kolébalo, jako na mrtvém bodě houpačky, která se postavila vzhůru nohama, pak zaduněla rána.

Svaly, ztuhlé v čekání na poslední úder, povolily. Raketa, stojící na svislém sloupu tryskového ohně, sestupovala pomalu dolů, trysky konejšivě duněly, trvalo to několik minut, pak proběhl stěnami záchvěv. Vibrace byly čím dál silnější, jistě se rozkmitaly ložiskové závěsy turbín, pohlédli na sebe. Nikdo nic neříkal. Věděli, že všechno záleží na tom, jestli se rotory nezavaří, jestli vydrží.

Celá navigační kabina; se začala otřásat, jako by do ní zvenku bušil šílenou rychlostí ocelový buchar. Silná, vypouklá čočka poslední obrazovky se v mžiku pokryla hustou pavučinou trhlin, její. fosforeskující kotouč zhasl, v matném, zdola dopadajícím svitu nouzových světel viděli své vlastní, zvětšené stíny na šikmých stěnách, dunění přešlo v táhlý řev, pod nimi něco chrčelo, praskalo, štípalo se, trup rakety, zmítaný nestvůrnými smyky, se řítil, řítil, osleplý, mrtvý, skrčili se, zatajili dech, naprostá tma, chaos, vtom byla jejich těla vymrštěna na: celou délku nylonových lan, nedosáhla až k rozbitým tabulkám, o něž by se byla rozdrásala, zůstala viset šikmo, a pomalu se houpala, jako těžká kyvadla...

Raketa se převalila jako padající hora, ten rachot byl vzdálený a dutý, vymrštěné hroudy hlíny, s lehkými nárazy, sklouzly po vnějším pancíři.

Všecko se zastavilo. Pod nimi syčela potrubí, něco bublalo, ohlušivě, rychle, čím dál rychleji, šum vytékající vody, smíšený, s pronikavým sykotem, jako by na rozpálené pláty kapala nějaká tekutina.

„Žijeme," řekl Chemik. Řekl to v naprosté tmě. Nic neviděl. Visel ve svém nylonovém příkrovu jako v pytli, ze čtyř stran uvázaném na provazech. Znamenalo to, že raketa leží na boku. Kdyby stála, bylo by lehátko vodorovně. Cosi cvaklo. Kalný, benzínový plamének starého Doktorova zapalovače.

„Osádka?" zeptal se Koordinátor. Jedno lano jeho sítě prasklo, otáčelo se zvolna, bezmocně, nadarmo se pokoušel zachytit se něčeho, co vyčnívalo ze stěny, - tak, že natahoval ruku přes oko nylonové sítě.

„První," řekl Inženýr.

„Druhý," ozval se Fyzik. „Třetí," hlas Chemika.

„Čtvrtý," promluvil Kybernetik. Držel se za čelo.

„Pátý," skončil Doktor.

„Všichni. Gratuluji," Koordinátorův hlas byl klidný. „Automaty?"

Odpovědí bylo ticho.

Automaty!!"

Ticho. Zapalovač začal Doktora,pálit do prstů. Zhasl jej. Zas zavládla tma.

„Vždycky říkám, že jsme z lepšího materiálu," prohlásil ve tmě Doktor.

„Máte někdo nůž?"

„Já mám. Přeříznout lana?"

„Můžeš-li vylézt a nerozříznout je, bylo by to lepší. Já nemohu.

„Zkusím to."

Bylo slyšet, jak sebou někdo zmítá, dýchá zrychleně, něco narazilo, ozvalo se zaskřípnutí skla.

„Jsem dole. To znamená – na stěně," řekl Chemik Jeho hlas vycházel ze dna tmy. „Doktore, posviť na chvilku, pomohu vám."

„Ale hoď sebou. Dochází benzín."

Zapalovač opět zableskl. Chemik něco kutil u Koordinátorova kokonu, mohl dosáhnout jen k jeho nohám. Konečně se mu podařilo částečně rozříznout postranní zip a Koordinátor těžce dopadl na nohy. Ve dvou jim šla práce rychleji od ruky.

Za chvíli už všichni stáli na šikmé, polopružnou hmotou potažené stěně navigační kabiny.

„Čím začneme," zeptal se Doktor. Přitiskl k sobě okraje rány na čele Kybernetika a přiložil na ni náplast. Měl ji v kapse. Vždycky s sebou nosil zbytečné věci.

„Zjištěním, jestli se nám podaří vylézt ven," odpověděl Koordinátor. „Předně musíme mít světlo. Copak? Už? Doktore, posviť mi tady, třeba je proud v přívodech tabulky nebo v centrále poplašné signalizace."

Tentokrát vykřesal zapalovač jenom jiskry. Doktor škrtal o kolečko, až si sedřel kůži z prstu, blýskal těsně nad troskami roztříštěné desky, ve které se prohrabávali klečící Koordinátor s Inženýrem.

„Je?“ zeptal se Chemik, který stál vzadu, protože už pro něho nebylo místo.

„Zatím nic. Nemáte někdo zápalky?“

„Zápalky jsem viděl naposled před třemi lety. V muzeu,“ promluvil huhňavě Inženýr, protože se, snažil strhnout zuby izolaci z konce drátu. Vtom osvětlila malá modrá jiskřička Koordinátorovy dlaně, které utvořily mističku.

„Je,“ řekl. „Teď nějakou žárovku.“

Našli nepoškozenou v poplašném signále nad postranní tabulkou. Bodavé, elektrické světélko ozářilo navigační kabinu, která vypadala jako část šikmo stoupajícího tunelovitého potrubí s jehlancovitými stěnami. Vysoko nad nimi v tom, co teď tvořilo strop, rýsovaly se uzavřené dveře.“

„Dobrých sedm metrů,“ řekl Chemik melancholicky. „Jakpak se tam dostaneme?“

„Viděl jsem kdysi v cirku živou pyramidu, pět lidí, jeden na druhém,“ poznamenal Doktor.“

„To je pro nás trochu obtížný kousek Dostaneme se tam po podlaze,“ namítl Koordinátor. Vzal si nůž Chemika a začal vyřezávat široké vruby v hubkovitém potahu podlahy.

„Schody?“

„Ano.“

„Copak je s Kybernetikem, že je tak ticho?“ podivil se najednou Inženýr. Seděl na troskách rozbité rozvodné desky a přikládal malý ampérmetr k povytaženým kabelům.

„Ovdověl,“ odpověděl Doktor s úsměvem. „Čím je Kybernetik bez automatů?“

„Ještě je našlápnu,“ odsekl Kybernetik. Díval se. do děr po vytlučených obrazovkách. Elektrické světlo pomalu žloutlo – bylo čím dál matnější a slabší.

„Akumulátory taky?“ zabroukl Fyzik. Inženýr vstal.

„Vypadá to na to.“

Po čtvrthodince vyrazila do nitra, či spíš na. vrchol rakety šestičlenná expedice. Napřed se dostali do chodby a z ní do jednotlivých místností. V Doktorově kabině našli slepou baterku. Doktor rád shromažďoval spousty věcí v denním životě zbytečných. Vzali ji s sebou. Všude nalézali spoušť.

Nábytek upevněný k podlaze se nerozbil, ale z přístrojů, nástrojů, pomocných dopravních prostředků, zásob vznikla jakási neuvěřitelná kaše, v níž se brodili po kolena.

„A teď se pokusíme dostat se ven,“ prohlásil Koordinátor, když se zase octli v chodbě.

„A skafandry?“

„Jsou v tlakové komoře. Těm se teoreticky nemělo nic stát. Ale skafandry jsou zbytečné, Eden má obstojnou atmosféru.“

„Byl tady vůbec někdo?“

„Ano, před desíti nebo jedenácti lety kosmická sonda z pátrací patroly, tenkrát, když zmizel Altair se svými letadlem. Vzpomínáte?“

„Ale z lidí nikdo?“

„Ne, nikdo.“

Vnitřní závěr komory ležel šikmo nad jejich hlavami. Podivný první dojem způsobený tím, že se známými prostorami procházelo v úplně novém seskupení – stěny teď byly podlahami a stropy stěnami – pozvolna mizel.

„Tady se opravdu neobejdeme bez té živé pyramidy,“ prohlásil Koordinátor. Řádně posvítil Doktorovou baterkou na závěr. Světelná skvrna jej obešla kolem dokola. Závěr hermeticky přiléhal.

„Nevypadá nejhůř,“ konstatoval Kybernetik. Stál se zakloněnou hlavou.

„Opravdu,“ souhlasil Inženýr. Řekl si v duchu, že nestvůrná síla, která smáčkla nosné výztuhy tak, že se rozsypala ústřední rozvodná deska, která byla zasazena mezi ně, mohla rovněž zablokovat závěr, ale nechal si tu myšlenku pro sebe. Koordinátor se podíval po očku na Kybernetika a už mu chtěl říci, aby se sehnul a stoupl si ke zdi, když si vzpomněl na hromady zkrouceného železa, které viděli v síni automatů, a požádal o to Chemika.

„Stoupni si rozkročmo, s rukama opřenýma o kolena, tak to budeš mít nejlepší.“

„Vystupovat v cirku, to byl můj sen. Vždycky!“ ujistil ho Chemik a sklonil se. Koordinátor mu postavil jednu nohu na rameno, odrazil se; stoupl si tak, že se konečky prstů dotýkal stěn, a sáhl po kyjovitě rozšířené hlavici chromové páky.

Zatáhl, pak škubl, konečně se na ni pověsil. Páka povolila se skřípotem, jako kdyby mechanismus zámku byl plný skelného prachu. Urazila čtvrtinu své dráhy a uvázla.

„Taháš to správným směrem?“ zeptal se Doktor; který svítil zespodu baterkou. „Raketa leží.“

„Počítám s tím.“

„Silněji by to nešlo?“

Koordinátor neodpověděl. Visel zády ke stěně a jednou rukou se držel páky. Pomalu se snažil připojit druhou ruku. Bylo to velice těžké, ale nakonec se mu to podařilo. Jak tam nyní visel jako na hrazdě, skrčil nohy, aby nekopl Chemika, který stál skrčen pod ním, několikrát sebou škubl, přitahuje se pažemi a spouštěje se. celou váhou těla; až hekl, když v hupu udeřil tělem o stěnu.

Při třetím nebo čtvrtém pokusu páka trochu povolila. Ještě pět centimetrů chybělo do konce její dráhy. Koordinátor soustředil síly a ještě jednou škubl tělem dolů. S pekelným skřípotem zaskočila páka do vrubu. Vnitřní závora byla odstrčena.

„Šlo to jako po másle,“ radoval se Fyzik.

Inženýr mlčel. Věděl své. Teď se pustili do otvírání závěru, což byl úkol obtížnější. Inženýr se jej pokusil uvést do pohybu tím, že smáčkl rukojeť hydraulického mechanismu, ale věděl napřed, že z toho nic nebude. Potrubí na mnoha místech popraskalo a všechna kapalina vytekla. Ruční volant, když Doktor-obrátil baterku vzhůru, zazářil nad nimi svým kruhem jako aureola. Na jejich gymnastické možnosti to bylo trochu vysoko – víc než čtyři metry.

Začali snášet ze všech prostor polámané aparáty, podušky, knihy – zvlášť prospěšná se ukázala ‚knihovna – a v ní atlasy hvězdného nebe, neobyčejně velké a tlusté. Stavěli z nich pyramidu jako z cihel. Navršení dvoumetrové hranice jim zabralo téměř hodinu. Jednou se část sesula a od té chvíle začali pracovat systematicky – pod vedením Inženýra.

„Tělesná práce je přece jen hrůza!“ funěl Doktor. Svítilna vězela v otvoru klimatizátoru a ozařovala jim cestu, když běhali do knihovny a vraceli se obtíženi knihami.

„V životě mě nenapadlo, že by.při letu ke hvězdám mohly panovat tak primitivní podmínky, „říkal Doktor udýchaně.

On jediný ještě mluvil. Konečně Koordinátor, přidržován svými druhy, opatrně vystoupil na navršený jehlan a dotkl se prsty kola.

„Málo,“ řekl. „Pět centimetrů mi schází, vyskočit nemohu, nebo se mi to všechno rozjede...“

„Mám tady zrovna – Teorie rychlých letů -,“ řekl Doktor a potěžkával v rukou svazek. „Myslím, že to bude akorát.“

Koordinátor pevně sevřel kolo. Svítili mu baterkou. Jeho stín se třepotal na bílé ploše z plastiku, který pokrýval to, co nyní bylo stropem. Vtom se hora knih pohnula.

„Pozor,“ zasykl Fyzik.

„Nemám se oč opřít,“ vyrazil z přiškrceného hrdla Koordinátor. „Podržte to tam... Krucinál!!“ zaklel. Kolo mu vyklouzlo z rukou, na okamžik balancoval na vrcholku, nakonec našel rovnováhu. Nikdo se už nedíval nahoru, chytili se za ruce a ze všech stran svírali vratkou stavbu z knih, aby se nerozjela.

„Jenom neklej, jak s tím jednou začneme, nebudeme vědět, kdy přestat,“ varoval ho zdola Doktor.

Koordinátor znovu uchopil kolo. Vtom se ozvalo táhlé zaskřípění následované dutým lomozem sesouvajících se knih. Koordinátor nad nimi visel ve vzduchu, ale kolo, kterého se chytil, udělalo celý obrat.

„A tak dále, ještě jedenáctkrát,“ řekl, když přistál na tom knižním bojišti.

Po dvou hodinách bylo závěru dobyto. Jakmile začal dveře otvírat, vyrazili sborový výkřik triumfu.

Když se závěr otevřel, sahal do poloviny výšky chodby a utvořil tak jakousi vodorovnou plošinku, po níž bylo možno vystoupit bez zvláštních potíží do tlakové komory.

Skafandry našli v ploché skříni na zdi v bezvadném stavu. Skříň teď ležela vodorovně. Chodili po jejích dveřích.

„Vyjdeme všichni, nebo jak?“ zeptal se Chemik.

„Napřed se pokusíme otevřít vstupní dveře...“

Zapadly tak pevně, jako kdyby tvořily jednolitý celek s trupem rakety. Pákami se nedalo pohnout; všech šest, bok po boku, se do nich opřelo. Pak se pokoušeli uvolnit závity, zmítali sebou střídavě hned

na jednu, hned na druhou stranu - ani se nehnuly.

„Ukazuje se, že doletět není nic - nejtěžší někdy bývá vystoupit," řekl sentencionelně Doktor.

„Báječný humor, gratuluji," vycedil přes zuby Inženýr. Z čela se mu pot řinul do očí. Posedali si na dveře skříně ve zdi.

„Mám hlad,"" přiznal se za všeobecného klidu Kybernetik.

„V takovém případě je dobré něco pojíst," prohlásil Fyzik a nabídl se, že zajde do zásobárny.

„Raději do kuchyně. V chladničce možná něco..."

„Sám na to nestačím. Musí se přeházet dobré půl tuny šmelcu, abychom se dostali k zásobám. Kdo se hlásí dobrovolně?"

První byl Doktor, Chemik vstal trochu váhavě. Když jejich hlavy zmizely za okrajem: pootevřeného závěru a když zmizel poslední odlesk baterky, kterou si vzali, řekl Koordinátor tlumeným hlasem:

„Nechtěl jsem o tom mluvit... Je vám víceméně jasné, jak jsme na tom?"

„Ano," řekl Inženýr do černé tmy před sebou. Dotkl se nataženou rukou nohy Koordinátora a neodtáhl prsty. Potřeboval ten dotek.

„Myslíš, že se vstupní dveře nedají vyříznout?"

Čím?" zeptal se Inženýr.

„Hořákem, elektrickým nebo plynovým. Máme autogen a..."

„Už jsi slyšel o autogenu, který prořezal čtvrt metru keramitu? Člověče!"

Mlčeli. Z nitra rakety, jako z železného podzemí, ozývalo se duté řinčení.

„Tak co? Co?!" řekl. podrážděně Kybernetik. Slyšeli, jak mu zapraštěly klouby. Vstal.

„Posaď se, „ mírně, ale pevně řekl Koordinátor.

„Myslíte, že... se dveře svařily s pancéřem?"

„Nemusí to být," namítl Inženýr. „Víš ty vůbec, co se stalo?"

„Přesně ne. Vlétli jsme kosmickou rychlostí do atmosféry tam, kde neměla být. Proč? Automat se nemohl zmýlit."

„Automat se nezmýlil. My jsme se zmýlili," říkal Koordinátor. „Zapomněli jsme na opravu pro ohon."

„Pro jaký ohon? Co to povídáš?"

„Na plynný ohon, který se táhne za každou planetou, která má atmosféru, v opačném směru, než se planeta pohybuje. Tos nevěděl?"

„Ach ano, ano. Vlétli jsme do toho ohonu? Ten přece musí být strašně řídký..."

„Deset na minus šestou," odpověděl Koordinátor, „nebo tak něco, ale dělali jsme přes sedmdesát kilometrů za vteřinu, chlapečku. Přibrzdilo nás to jako zeď, to byl ten první náraz, vzpomínáte...?"

„'Ano," pokračoval Inženýr. A když jsme pronikli do stratosféry, dělali jsme ještě deset, nebo možná i dvanáct. Měla se vlastně úplně rozsypat, zvláštní, že to vydržela.

„Raketa?"

„Je propočítána na dvacetinásobné přetížení, ale než praskla obrazovka, viděl jsem na vlastní oči, jak ručička vyskočila ze stupnice. Stupnice má rezervu na třicet.

„A my?"

„A co... my?"

„Jak jsme to mohli vydržet - říkáš, říkáš, že byla stálá decelerace 30 g?"

„Ne stálá. -Ve špičkách určitě. Brzdící trysky přece ze sebe vydaly všecko. Proto došlo k pulsaci."

„Ale automaty ji vyrovnaly a nebýt kompresorů -„ řekl s přídechem vzdoru v hlase Kybernetik. Zmlkl, uvnitř rakety se něco s řinkotem kutálelo, jako. kdyby se po. plechu valila železná kola. Ticho.

„Co chceš od kompresorů," řekl Inženýr. „Až přijdeme do strojovny, ukáži ti, že udělaly pětkrát víc, než mohly. To jsou přece jenom výpomocné agregáty. Napřed jim to roztříslo ložiska, a když přišla pulsace..."

„Myslíš rezonance?"

„Rezonance taky.Měli jsme se vlastně rozmáznout v délce několika kilometrů, jako ten naklaďák na Neptunu, víš? Přesvědčíš se sám,až uvidíš strojovnu. Můžu ti říct předem, co tam je..."

„Nejsem nijak žhavý; abych uviděl strojovnu. U všech čertů, cože tak dlouho nejdou? Je tma, až bolí oči."

„Světlo mít budeme, neboj se," řekl Inženýr. Ještě pořád, jakoby bezděčně, měl špičky prstů opřeny o chodidla Koordinátora, který se nehýbal a mlčel.

„A do strojovny půjdeme, jen tak, z dlouhé chvíle. Co jiného budeme mít na práci?"

„Myslíš vážně, že se odtud nedostaneme?"

„Ne, dělám si legraci. Taková legrace, to je moje."

„Nech si to," řekl „'Koordinátor. „Za prvé. Je tady nouzový východ…"

„Člověče! Nouzový východ je právě pod námi. Letadlo se muselo pořádně zapíchnout, nemám nejmenší jistotu, jestli vůbec.tyto dveře trčí nad zemi..."

„Co na tom? Máme nářadí, můžeme vykopat tunel."

„A nákladní?" řekl Kybernetik.

„Zaplavený," vysvětlil Inženýr lakonicky. „Podíval jsem se do kontrolní šachty. Jistě praskla některá z hlavních nádrží, je tam nejmíň dva metry vody. Pravděpodobně radioaktivní..."

„Jak to víš?"

„Vím, že je to vždycky tak. Jako první praskne chlazení reaktoru, to nevíš? Ten nákladní východ pusť radši z hlavy. Musíme vylézt tudy, jestli..."

„ Vykopáme tunel," opakoval Koordinátor tiše.

„Teoreticky je to možné," souhlasil s ním nečekaně Inženýr. Umlkli. Bylo slyšet kroky čím dál bližší, v chodbě pod nimi se rozsvětlilo, zavřeli oslněné oči.

„Šunka, suchary, jazyk, nebo co to je v tamhleté konzervě. Všecko z železných zásob! Tady je čokoláda a tady termosky."

„Podejte to nahoru!", obrátil se Doktor na ostatní, zatímco se drápal na závěr., Svítil jim baterkou, když vystupovali do komory a skládali konzervy. Přinesli také aluminiové talíře.

Při světle baterky mlčky jedli.

„Termosky jsou celé?" podivil se najednou Kybernetik. Naléval si do pohárku kávu.

„Je to sice zvláštní, ale jsou. S konzervami to není horší. Ale mrazírna, lednička, sporáky a malý syntetizátor, sterilizační aparatura, vodní filtry - všecko je na padrť."

„Sterilizační aparatura taky?" řekl znepokojeně Kybernetik.

„Taky. Třeba by se dala opravit, kdyby bylo čím. Ale to je bludný kruh, abychom uvedli do chodu i ten nejprostší opravářský poloautomat, potřebujeme proud, abychom měli proud, musíme opravit agregát, a na to zase potřebujeme poloautomat."

„Uradili jste se zatím, mistři techniky? Tak co? Kde září paprsek naděje?" zeptal se Doktor, který si tlustě mazal suchary máslem a kladl nahoru plátky šunky. Nečekaje na odpověď pokračoval:

„Jako kluk jsem o astronautice přečetl myslím více knížek, než váží celá ta naše nebožka dohromady, a přesto jsem nenašel ani jediný příběh, žádnou historku, ba ani anekdotu o něčem podobném tomu, co potkalo nás. Proč - to nepochopím!"

„Protože to není zábavné," vysvětlil Kybernetik s úmyslem ho popíchnout.

„Ano, to je něco nového, meziplanetární Robinson," řekl Doktor. Zašrouboval termosku. „Až se vrátím, pokusím se to popsat, nakolik mi talent dovolí."

Nastalo hluboké ticho. Sbírali konzervy, až Fyzik přišel na nápad, aby je schovali do skříně na skafandry. Ustoupili tedy ke stěně, protože jinak se dveře v podlaze nedaly otevřít.

„Víte co, slyšeli jsme jakési podivné zvuky, když jsme se hrabali v zásobárně, řekl Chemik.

„Jaké zvuky?"

„Takové - pískání a praskání, jako kdyby nás něco drtilo."

„Myslíš, že se na nás zřítila celá skála?" zeptal se Kybernetik.

„To je něco docela jiného," vpadl Inženýr. „Při vniknutí do atmosféry se vnější plášť rozpálil na neobyčejně vysokou teplotu, na špičce se možná dokonce roztavil, a teď části konstrukce chladnou, smršťují se, na různých místech vzniká vnitřní napětí a odtud ty zvuky – pst, i teď je to slyšet, dejte pozor..."

Umlkli. Baterka, položená na plochém kruhu nad vchodem osvětlovala pouze tváře. Uvnitř rakety zazněl táhlý hvizd, několik krátkých slábnoucích praskavých zvuků a bylo ticho.

„Třeba je to nějaký automat? „řekl Kybernetik s nadějí v hlase.

„Viděls přece sám.“

„Ano, ale nepodívali jsme se do rezervních výklenků.“

Kybernetik se naklonil do tmavé chodby, stoje na samém okraji záklopky, a vykřikl.

„Rezervní automaty!!“

V uzavřeném prostoru hlas zaburácel. Odpovědělo ticho.

„Pojď sem, prozkoumáme řádně východ,“ řekl Inženýr. Klekl před mírně prohloubenou desku, přiblížil oči k obrubě, osvětloval ji centimetr po centimetru. Přejížděl tak skvrnou světla podél těsnění, které bylo rozpukáno drobounkou. síťkou trhlinek.

„Zevnitř není nic roztaveného. Žádný div ostatně, keramit je velice špatný vodič tepla.“

„Co abychom to zkusili ještě jednou?“ navrhl Doktor a položil ruku na kolo.

„Nemá to cenu,“ protestoval Chemik.

Inženýr položil ruku na dveře a vyskočil rovnýma nohama.

„Hoši! Potřebujeme vodu! Moře studené vody!“

„Nač?“

„Dotkněte se záklopky - horká, co?!“

Dotklo se jí několik současně vztažených rukou.

„Skoro pálí,“ řekl kdosi.

„To je naše štěstí!“

„Jak to?“

„Trup je rozpálený, roztáhl se, a dveře taky. Když budeme dveře ochlazovat, smršti se, a dají se třeba otevřít.“

„Voda, to nic není. Možná, že ještě máme led. Měl by být v mrazicích pultech,“ řekl Koordinátor.

Jeden po.druhém seskakovali na dno chodby, která duněla dusotem běžících nohou.

Koordinátor zůstal u vchodu s Inženýrem.

„Povolí?“ řekl tiše jakoby pro sebe.

„Pokud se neroztavily,“ zabroukl Inženýr. Rozpjatýma rukama objížděl po obrubě dveří a zkoušel jejich teplotu. „Keramit začíná měknout při teplotě vyšší než 3.700 stupňů. Nevšiml sis, kolik měl plášť na konci?“

„Na konci ukazovaly všechny ciferníky, co je napadlo. Když jsme zarazili na brzdících tryskách, jestli se nemýlím, bylo to dva a půl.“

„Dva a půl tisíce stupňů, to by ještě ušlo!“

„Ano, ale pak.“

Přímo nad vodorovně skloněným závěrem se objevila uhřátá tvář Chemika. Svítilnu měl připnutou na krku, kolébala se, světlo poskakovalo po kouscích ledu, které trčely z kbelíku. Podal jej Koordinátorovi.

„Počkej, ty... Jak to vlastně budeme ochlazovat...“ ptal se Inženýr ustaraně. „Moment.“

Zmizel ve tmě. Zase se ozvaly kroky; Doktor přinesl dva kbelíky vody, v níž plaval led. Chemik svítil, Doktor společně s Fyzikem začali polévat dveře vodou. Stékala na podlahu, do chodby; Kybernetik přinesl kbelík jemně rozdrobeného ledu a šel pro další. Když polévali dveře po desáté, zdálo se jim, že v nich něco slyší - slabounké vrzání. VyrazIli radostný křik. Objevil se Inženýr. Nesl velký reflektor ze skafandru, upevněný popruhy ve výši prsou. Od jeho světla se ihned rozjasnilo. Inženýr hodil na podlahu náruč plastikových desek z navigační kabiny. Začali pečlivě dveře obkládat kousky a úlomky ledu, přitiskovali je plastikem, nafukovacími poduškami, knihami, které zatím přinášel Fyzik, konečně, když už stěží mohli narovnat záda a z ledové hradbičky skoro nic nezbylo, tak rychle tála při doteku s rozpálenou deskou východu, Kybernetik uchopil oběma rukama volantovou matici a pokoušel se jí otočit.

„Počkej, ještě ne!“ vykřikl dopáleně Inženýr, ale kolo se otočilo kupodivu snadno. Všichni vyskočili. Otáčelo se čím dál rychleji. Inženýr uchopil v prostředku rukojeť trojnásobné závory, která přidržovala dveře, a trhl, ozval se zvuk, jako když praská tlustá skleněná deska, vstupní dveře je přimáčkly, napřed lehce, pak uhodily nejblíže stojící, a z tmavého otvoru se s rachotem vyvalila tmavá lavina a po kolena zasypala ty, kdo stáli naproti. Chemik a Koordinátor, kteří stáli nejblíže, byli odhozeni stranou. Dveře přimáčkly Chemika k boční stěně, takže se nemohl hnout, ale nijak mu neublížily. Koordinátor taktak že

uskočil v posledním okamžiku, div že neporazil Doktora. Stáli bez hnutí, Doktorova baterka, zasypaná, zhasla, svítil pouze reflektor na Inženýrových prsou.

„Co je to?“ řekl Kybernetik nesvým hlasem. Stál za všemi, poslední; na okraji plošinky.

„Vzorek planety Eden,“ odpověděl Koordinátor. Pomohl Chemikovi vylézt zpod dveří pootevřených na stranu.

„Ano,“ dodal Inženýr, „celý východ je zasypaný, museli jsme se pořádně zapíchnout do země!“

„To je první přistání pod povrchem planety, pravda?“ zeptal se Doktor. Vtom se všichni dali do smíchu, Kybernetik se tak zakuckal, až mu slzy vhrkly do očí.

Nech toho!“ vykřikl ostře Koordinátor. „Nebudeme přece tady stát do rána. Pro nástroje, hoši, musíme se vykopat.“

Chemik se sehnul a zvedl těžký upěchovaný kus hlíny z hromady, která vyrostla před vchodem, V oválném otvoru trčela hlína, tu a tam mastně se lesknoucí, černavé úlomky se kutálely po stěnách sutiska až do chodby.

Ustoupili od něho, protože na plošince už nebylo ani tolik místa, aby se mohli posadit. Koordinátor a Inženýr seskočili dolů jako poslední.

„Jak hluboko jsme se asi tak zabořili?“ zeptal se Koordinátor polohlasně Inženýra. Šli chodbou vedle sebe. Daleko před nimi zářila rychle se pohybující skvrna světla. Inženýr dal reflektor Chemikovi.

„Jak hluboko... To záleží na příliš mnoha činitelích. Tagerssen se zarazil do země na osmdesát metrů…“

„Ano, ale co zbylo z něho a z rakety!“

„A ta sonda z Měsíce? Štolu museli vysekávat ve skále, aby ji vyhrabali - ve skále!“

„Na Měsíci je pemza...“

„Jak můžeme vědět, co je tady?“

„Viděls přece, vypadá to na slín.“

„Zrovna u vchodu, ale dál?“

S nástroji to bylo velice špatné. Letadlo, jako všechny rakety pro dálné lety, mělo na palubě dvě série automatů a na dálku řízených poloautomatů, i pro povrchové zemní práce, jaké jen mohou vyžadovat různorodé podmínky na planetách. Avšak tyto stroje nefungovaly a bez přívodu proudu nebylo ani pomyšlení, že by je bylo možno spustit. A jediný větší objekt, který měli k dispozici, exkavátor poháněný atomovým mikroreaktorem, také potřeboval elektřinu, aby mohl být uveden do chodu. Ukázalo se, že je nezbytně nutné vyrobit si docela primitivní nástroje, lopaty a krumpáče. Ale i to.narazilo na nesmírné obtíže. Po pěti hodinách dřiny se osádka vracela chodbou k tlakové komoře a nesla tři zploštělé a na konci ohnuté motyky, dvě ocelové tyče a táhla za sebou veliké pláty plechu, které měly sloužit na zajišťování stěn výkopu. Kromě věder bylo na vynášeni hlíny upraveno několik velkých plastikových beden tím, že do nich byly navlečeny ze dvou stran krátké duralové trubice jako nosidla.

Šestnáct hodin uplynulo od katastrofy a všichni padali únavou. Doktor rozhodl, že se musí prospat, aspoň několik hodin. Ale napřed si museli upravit nějaká lůžka, třeba provizorní, protože kóje v ložnicích, upevněné trvale k podlahám, stály teď svisle. Rozšroubování by je stálo příliš mnoho práce, odnesli si tedy do knihovny, která nejméně utrpěla – skoro polovinu knížek vynesli už před tím na chodbu – nafukovací matrace a všichni na ně klesli jako podťatí.

Brzy se ukázalo, že kromě Chemika a Inženýra nikdo nemůže usnout. Tak Doktor znovu vstal a odešel se svítilnou hledat prášky pro spaní. Trvalo mu to skoro hodinu, protože si musel cestu do ošetřovny prorazit přes její předsíň zavalenou hromadami na kousky rozbitých přístrojů a kalibrovaných nádob. Všecky povypadávaly z nástěnných skříní a zabarikádovaly přístup ke dveřím. Konečně - jeho hodinky na zápěstí ukazovaly čtyři hodiny palubního času - byly tablety pro spaní rozdány, světlo zhasnuto a zakrátko neklidný dech naplnil tmavou místnost.

Probudili se nečekaně brzo, skoro všichni, až na Kybernetika, který spolkl příliš velkou dávku pilulek a byl jako opilý. Inženýr si zase naříkal na ostrou bolest v rameni. Doktor tam našel bolestivý otok. Inženýr si asi pohmoždil kloub, když zápasil. s pákami vstupních dveří.

Nálada byla pochmurná. Skoro nikdo nemluvil, dokonce ani Doktor. Ke zbytkům zásob v tlakové komoře se nemohli dostat, protože na dveřích skříně se skafandry se tyčila obrovská hromada suti, a tak

Fyzik a Chemik zašli ještě jednou do kuchyňské zásobárny, odkud se vrátili s plechovkami konzerv. Bylo devět, když se pustili do kopání tunelu.

Práce pokračovaly hlemýždím: tempem. V oválném otvoru vchodu se člověk nemohl pořádně rozmáchnout, lidé zaráželi motyky do upěchovaných vrstev hlíny a: ti, co stáli vzadu, vynášeli ji do chodby. Po zralé úvaze se rozhodli sypat hlínu do navigační kabiny, protože ležela nejblíže a nebylo tam nic, co by se v dohledné budoucnosti mohlo ukázat potřebné.

Po čtyřech hodinách práce byla navigačka po kolena zasypána vynášenou hlínou a tunel byl dlouhý sotva dva metry.

Slín byl upěchovaný, ne, že by byl tvrdý, ale hroty motyk a tyčí v něm vázly a železné násady, které kopáči příliš prudce vyvraceli, se ohýbaly - nejlépe obstála ocelová motyka v rukou Koordinátora.

Inženýr se pořád bá1, zda se strop z hlíny nezačne propadat, a zvlášť pečlivě se staral o vyztužování. K večeru, když umazáni hlínou zasedli k jídlu, tunel, vedoucí od vchodu příkře vzhůru, téměř pod sedmdesátistupňovým úhlem, zavrtal se do hlíny sotva na pět a půl metru.

Inženýr se ještě jednou podíval do kontrolní šachty, kterou se bylo možno dostat do nejnižšího patra, kde, třicet metrů od hlavního vchodu, směrem k zádi, byla v pancéři nákladní vrata, ale uviděl pouze černou hladinu vody - stála výš než včera, nějaká nádrž zřejmě ještě tekla a její obsah sem pomalu prýštil. Voda - zjistil to okamžitě malým geigerem - byla radioaktivní, uzavřel tedy šachtu hermeticky a vrátil se k druhům, nezmiňuje se ani slovem o svém objevu.

„Půjde-li to dobře, dostaneme se ven zítra, půjde-li to hůř - za dva dny," prohlásil Kybernetik, když popíjel třetí pohárek kávy z termosky. Všichni mimořádně mnoho pili.

„Jak to víš? „podivil se Inženýr.

„Tak to nějak cítím."

„Má intuici, která chybí jeho automatům," zasmál se Doktor.

Jak den plynul, byl v čím dál lepší náladě. Když ho ostatní vystřídali na předku výkopu, odbíhal do místností rakety, a tak obohatil posádku o dvě magnetoelektrické svítilny, strojek na stříhání vlasů, o vitamínovou čokoládu a celý stoh ručníků. Všichni byli umazáni hlínou, kombinézy měli samou skvrnu a čmouhu, protože nešla elektřina, samozřejmě se ani neholili, ale strojkem na stříhání, který přinesl Doktor, opovrhli. On sám ho ostatně také neužíval.

Celý příští den strávili kopáním tunelu. Navigačka se naplnila hlínou tak vysoko, že bylo čím dál těžší vsypávat ji dveřmi. Přišla řada na knihovnu. Doktor měl v tom směru jisté výhrady, ale Chemik, který nesl nosítka improvizovaná z plechového plátu, bez rozmyšlení vysypal hromady slínu na knihy.

Tunel se otevřel zcela nečekaně. Hlína byla sice od jisté doby čím dál sušší; a jakoby méně kompaktní, ale tento Fyzikův postřeh ostatní nepotvrdili. Slín, který vynášeli do vnitřku rakety, připadal jim pořád stejný. Směna na předku, Inženýr a Koordinátor, převzala právě nástroje, ještě teplé od rukou a zasadila první rány hroudám, vystupujícím z beztvaré stěny, když vtom jedna zmizela a takto vzniklým: otvorem vnikl lehký závan vzduchu. Pocítili ho jako mírný průvan – tlak venku byl o trochu vyšší než v tunelu - čili i než v raketě. Motyka i ocelová tyč začaly pracovat horečně, hlínu už nikdo neodnášel, ostatek posádky, která nemohla pomáhat těm na předku, protože na to bylo příliš málo místa, stála v semknutém hloučku vzadu. Po několika posledních ranách snažil se Inženýr vylézt ven, ale Koordinátor ho zadržel. Chtěl nejprve rozšířit otvor. Dal také odnést poslední dávky hlíny do rakety, aby v tunelu nic nepřekáželo, a tak uplynulo ještě několik minut, než se šest, lidí vysoukalo z nepravidelného otvoru na povrch.

Kapitola druhá

Stmívalo se. Otvor tunelu se černal v několik desítek metrů vysokém mírném úbočí nízkého pahorku. Přímo pod nohama svah končil. Dál, až k obzoru, nad nímž se třpytily první hvězdy, táhla se širá rovina. Tu a tam, ve značné dálce, zvedaly se jakési neurčité, štíhlé, stromům podobné útvary.

Světla, které vydával pouze úzký pruh západu, bylo už tak málo, že barvy okolí splývaly v jednolitou šeď. Po levé ruce mužů, nehnutě stojících, tyčil se šikmo k nebi obrovský, obří trup rakety. Inženýr odhadl. jeho délku ,na sedmdesát metrů, více než čtyřicet se tedy vbodlo při pádu do stěny pahorku.

V tomto okamžiku nikdo nevěnoval pozornost obrovské trubici, černě se odrážející proti nebi, zakončené bezmocně trčícími pochvami směrových trysek. Zhluboka se nadechli chladného vzduchu, prosyceného těžko popsatelným, neznámým, nepojmenovatelným pachem, a mlčky hleděli do dálky.

Teprve teď se jich zmocnil pocit naprosté bezmoci - železné násady motyk jako by jim samy vypadly z rukou. Stáli, bloudíce pomalu očima po nezměrném prostoru, pustém, s obzory vtavenými do tmy, s líně mhourajícími hvězdami nahoře.

„Polárka?“ zeptal se na:jednou Chemik hlasem mimoděk ztišeným a ukázal na nízkou, třepetající se_ slabou hvězdičku na temném východním nebi.

„Ne, odtud ji není vidět, teď jsme... ano, jsme pod jižním pólem Galaxie. Okamžik... někde tu musí být Jižni Kříž...

S hlavami obrácenými. vzhůru všichni upřeně hleděli na téměř již úplně černé nebe, na němž jasně zářila souhvězdí. Začali vyslovovat jejich jména, ukazovali si na ně prsty, a to je na chvilku vzpružilo. Hvězdy byly jediná věc, která jim nebyla docela cizí nad touto mrtvou, pustou plání.

„Je čím dál chladněji, jako na poušti, řekl Koordinátor.

„To máš jedno, dnes už stejně nic neuděláme. Musíme se vrátit dovnitř.

„Cože, do té hrobky? rozčilil se Kybernetik.

„Bez té hrobky bychom tady zahynuli za dva dny,“ ohradil se chladně Koordinátor. „Nechovejte se jako děti.“

Neřekl už ani slovo, otočil se a odešel odměřeným, pomalým krokem k otvoru, jehož černá skvrna se sotva znatelně rýsovala o několik metrů výše ve svahu pahorku, a spustiv nohy dovnitř, celý se protáhl do hlubiny. Na okamžik bylo ještě vidět jeho hlavu. Zmizela.

Zbylí na sebe mlčky pohlédli.

„Jdeme,“ zabroukl napůl tázavě, napůl oznamovačně Fyzik. Váhavě za ním vykročili. Když se první protahovali těsným otvorem, Inženýr, který stál vedle Kybernetika jako poslední, řekl:

„Všiml sis, jaký ,tady má vzduch podivný zápach?“

„Ano, jakýsi hořký... Znáš složení?“

„Podobné jako na Zemi, ještě je tam jakási složka, ale neškodná. Nevzpomínám si, údaje jsou v té malé zelené knížce na druhé poličce v knih...“

Umlkl, protože si vzpomněl, že sám zasypal knihovnu hromadami slínu.

„Aby to...“ řekl bez zloby, s velkým smutkem, a začal se spouštět do černé hlubiny. Na Kybernetika, když osaměl, padl najednou nepříjemný pocit. Nebyla to hrůza, ale tíživý pocit opuštěnosti, drtivé cizoty té krajiny – kromě toho bylo v tom návratu do nitra hlinitého výkopu něco pokořujícího – jako červi, řekl si v duchu, sklonil hlavu a vsoukal se do tunelu za Inženýrem. Ale nedalo mu to, když už byl po ramena v zemi, pohlédl vzhůru a rozloučil se pohledem s klidně se třpytícími hvězdami.

Příštího dne chtěli někteří vynést zásoby ven, aby tam posnídali, ale Koordinátor se proti tomu postavil - nadělalo by to, tvrdil, zbytečných komplikaci. Jedli tedy ve světle dvou reflektorů pod křídlem vstupních dveří a popíjeli kávu, už docela vystydlou. Vtom promluvil Kybernetik.

„Poslyšte, jak to, že jsme po celou dobu měli dobrý vzduch?“

Koordinátor se usmál. Na vpadlých tvářích měl černé šmouhy.

„Láhve s kyslíkem jsou celé. Horší je to s čistěním. Jenom jeden samočinný filtr pracuje normálně - nouzový, chemický, protože všecky elektrické pochopitelně selhaly; Za takových šest sedm dní bychom se začali dusit.“

„Tys to věděl...?“ zeptal se pomalu Kybernetik.

Koordinátor neřekl nic, jenom jeho úsměv byl jakýsi jiný - na vteřinku byl skoro krutý.

„Co budeme dělat?“ zeptal se Fyzik. Umývali nádobí v kbelíku s vodou. Doktor je utíral jedním ze svých ručníků.

.“Kyslík tady je,“ řekl. Doktor a hodil s. břinknutím hliníkový talíř na hromadu ostatních, „to znamená, že je tady život. Víš o tom něco?“

„Celkem nic. Ta kosmická sonda posbírala vzorky atmosféry a to jsou celé naše vědomosti.“

„Jak to, ona ani nepřistála?“

„Ne.“

„Ne, to je opravdu hodně vědomostí," řekl Kybernetik. Snažil se umýt si obličej lihem, který naléval z malé lahvičky na kousek vaty. Užitkové vody měli velice málo a druhý den už se, nemyli. Fyzik si prohlížel odraz své tváře ve světle lampy a jako zrcadla užíval vyleštěné plochy klimatizátoru.

„To je velice moc," odpověděl klidně Koordinátor. „Kdyby složení atmosféry bylo jiné, kdyby v ní nebyl kyslík, zabil bych vás."

„Cože?" Kybernetik div že nepustil láhev.

„A sebe taky, přirozeně. Neměli bychom naději ani jedna k miliardě. Ted máme."

Zmlkli.

„Je přítomnost kyslíku předpokladem existence rostlin a zvířat?" zeptal se Inženýr.

„Nemusí být," odpověděl Chemik. „Na planetách Alfy Malého Psa je kyslík, ale nejsou tam ani rostliny, ani zvířata."

„Tak co je tam?"

„Světlouni."

„Lumenoidy, ty baktérie?"

„To nejsou baktérie."

„To je jedno," zasáhl Doktor. Schoval nádobí a ukládal plechovky s potravinami. „Teď máme skutečně jiné starosti. Ochránce nemůžeme uvést do chodu? „

„Ochránce jsem ještě ani neviděl," přiznal se Kybernetik.

„Nemůžeme se k němu dostat. Všechny automaty se utrhly ze svých stojanů, taky to vypadá, že bychom. potřebovali dvoutunový jeřáb, abychom všechno to železo odházeli. Leží až docela na dně."

„Ale nějakou zbraň přece mít musíme!" Kybernetik zvýšil hlas.

„Máme elektrojektory."

„Rád bych věděl, čím je nabiješ."

„Není v navigační kabině proud? Byl tam přece?"

„Není, zřejmě je zkrat v akumulátorovně."

„Proč nejsou elektrojektory nabité?"

„Předpis zakazuje létat s nabitými,"" broukl otráveně Inženýr.

„K čertu s těmi před..."

„Mlč!"

Když zazněl Koordinátorův hlas, Kybernetik se obrátil a pokrčil rameny. Doktor odešel. Inženýr přinesl ze své kajuty lehký nylonový batoh, strkal do jeho kapes ploché konzervy s železnými zásobami potravin. Pak se objevil Doktor, držel v ruce krátký matový válec, zakončený kohoutkem.

„Co je to?" ptal se se zájmem Inženýr.

„Zbraň."

„Jakápak zbraň?"

„Uspávací plyn."

Inženýr se dal do smíchu.

„Jak můžeš vědět, jestli to, co na této planetě žije, se dá uspat tvým plynem? A hlavně, jak se tím chceš bránit v případě útoku - to budeš dávat kapkovou narkózu?"

„V případě velkého nebezpečí budeš aspoň moci dát narkózu sám sobě," řekl Chemik. Všichni se smáli. Nejhlasitěji se smál Doktor.

„Každý tvor, který dýchá kyslík, dá se tím uspat," řekl, „a pokud jde o obranu - pohleď!"

Smáčkl revolverový kohoutek u hlavice válce. Jako jehla teninký pramínek okamžitě se vypařující kapaliny vystřelil do tmavého otvoru chodby.

„No, když nemáme nic lepšího..." řekl Inženýr vlažně.

„Jdeme?" zeptal se Doktor a zastrčil válec do kapsy kombinézy.

„Jdeme."

Slunce stálo vysoko, bylo malé, vzdálenější, ale i teplejší než zemské. Ale nápadné jim bylo něco jiného! Nebylo přesně kulaté. Dívali se na ně skulinami mezi prsty, přes tmavě rudý poloprůhledný papír, který sloužil jako ochranný obal proti záření na individuálních balíčcích.

„Je zploštělé v důsledku rychlé rotace kolem své osy, že?" řekl Koordinátorovi Chemik.

„Ano. Podstatně lépe to bylo vidět za letu, pamatuješ?“

„Možná - ale tehdy - abych tak řekl - mi to bylo dočista fuk...“

Odvrátili se od slunce a všichni se podívali na raketu.

Válcovitý bílý trup trčel šikmo z nízkého pahorku, do něhož se raketa zaryla. Podobal se hlavni jakéhosi gigantického děla.

Plášť, mléčný ve stínu, stříbrný proti slunci, zdál se neporušený. Inženýr poodešel k místu, kde se trup ztrácel v zemi, překročil zvýšený, spečený okraj valu, který vroubil jako límec korpus vražený.do svahu, přejel rukou po desce pancíře.

„Ucházející materiál, ten keramit,“ řekl, aniž se obrátil.

„Kdybych se tak mohl podívat do trysek...“ pohlédl bezmocně vzhůru, na ústí trysek, trčících vysoko nad rovinou.

„Ještě si je prohlédneme,“ řekl Fyzik. Teď... snad půjdeme. Taková malá rekognoskace, že?“

Koordinátor vystoupil na vrcholek pahorku. Pospíšili za ním. Sluncem zalitá rovina táhla se na všecky strany, všude stejně hladká, okrová, v dálce se tyčily štíhlé tvary, které zpozorovali včera, ale v ostrém světle bylo vidět, že to nejsou stromy. Nebe, nad jejich hlavami modré jako na Zemi, dostávalo na obzoru výrazně nazelenalé odstíny. Jemné cirusovité mráčky táhly téměř nepozorovatelně k severu. Koordinátor určoval světové strany na buzole, kterou měl připjatu na zápěstí. Doktor se hluboko sehnul, kopal botou do hlíny.

„Pročpak tady nic neroste?“ řekl udiveným hlasem.

Všichni tím byli překvapeni. Opravdu, kam oko dosáhlo, rovina byla holá.

„Zdá se, že je to krajina, která se mění v step,“ řekl nejistě Chemik. „Tam dál - vidíte ty skvrny? - je čím dál víc žluto - tam, na západě. Předpokládám, že tam leží poušť, z níž sem vítr přináší písek. Ten pahorek je přece hlinitý.“

„No, o tom jsme se moc dobře přesvědčili,“ řekl Doktor. „Musíme si stanovit aspoň ten nejvšeobecnější plán výpravy,“ řekl Koordinátor. „Zásoby; které jsme si vzali, nám vystačí na dva dny.“

„Sotva, máme málo vody,“ vmísil se Kybernetik. „Vodou musíme šetřit, dokud ji neobjevíme tady. Kde je kyslík, najde se i voda. Myslím, že budeme postupovat takto od základny podnikneme řadu přímých výpadů, při. nichž budeme vždycky postupovat tak daleko, abychom se. mohli bezpečně a bez přílišného chvatu vrátit.“

„Maximum třicet kilometrů jedním směrem,“ poznamenal Fyzik.

„Platí. Jde jenom o to, jaký má být ten první výpad do terénu.“

„Počkat,“ řekl Inženýr, který doposud stál o několik kroků stranou, jako by byl ponořen do neveselých myšlenek.

„Nezdá se vám, že jednáme tak trochu jako blázni? Stihla nás katastrofa na cizÍ planetě. Podařilo se nám dostat se z rakety. Místo abychom se pustili do toho, co je nejdůležitější, místo abychom všechny sily soustředili na opravy, na uvedení do chodu všeho, co půjde, na uvolnění rakety a tak dál - chodíme si na výlety, beze zbraně, bez jakýchkoli ochranných prostředků, když nemáme ponětí, co nás tady může potkat...“

Koordinátor mu naslouchal mlčky. Jeho oči přecházely od jednoho z okolostojících na druhého. Všichni byli zarostlí, třídenní vous jim dodával už hodně zdivočelého vzhledu. Inženýrova slova na ně zřejmě zapůsobila, ale nikdo nepromluvil, jako kdyby čekali, až co řekne on.

„Šest lidí raketu nevykope, Jindřichu,“ řekl, vybíraje opatrně slova, „a ty to velice dobře víš. V takové situaci spuštění sebemenšího agregátu potřebuje čas, který vůbec nedovedeme odhadnout. Planeta je obydlená. Ale nic o ní nevíme. Před katastrofou jsme ji ani neobletěli. Blížili jsme se od noční polokoule a katastrofálním nedopatřením jsme vletěli do plynného ohonu. Při pádu jsme dorazili k čáře terminátoru, ležel jsem pod obrazovkou, která se rozbila poslední. Viděl jsem, nebo aspoň se mi to zdálo, že jsem viděl, něco jako... město.“

..Proč jsi nám to neřekl?“ ptal se Inženýr pomalu.

„Skutečně, proč?“ přitakal Fyzik:

Protože to nevím jistě. Netuším ani, kterým směrem je hledat. Raketa rotovala. Ztratil jsem orientaci. Přesto je naděje, třeba nepatrná, že nám poskytnou nějakou pomoc. Raději bych o tom nemluvil, ale

každý z nás to přece stejně dobře ví, naše vyhlídky jsou vůbec nepatrné. Krom toho - potřebujeme vodu. Převážná část zásob vody zaplavila spodní patro a je... radioaktivní. A proto soudím, že si můžeme dovolit ... jisté... riziko.“

„Souhlasím,“ řekl Doktor.

„Já taky souhlasím,“ připojil se Fyzik.

„Budiž,“ Kybernetik něco zabručel a poodešel o několik kroků, dívaje se k jihu, jako kdyby nechtěl slyšet, co řeknou ostatní.

Chemik přikývl, Inženýr nepromluvil, seběhl jenom s vršku, hodil si batoh na záda a zeptal se:

„Kterým směrem?“

„K severu,“ řekl Koordinátor. Inženýr vykročil, ostatní ho následovali. Když se po několika minutách ohlédli, nebylo pahorek už téměř vidět - jen trup rakety trčel proti nebi jako hlaveň pozičního děla.

Bylo velké vedro. Jejich stíny, jak pochod pokračoval, se zkracovaly, boty se bořily do písku, bylo slyšet pouze pravidelný krok. a zrychlený dech. Blížili se k jednomu z těch štíhlých tvarů, které v šeru považovali za stromy. Zpomalili chůzi. Z temně šeré půdy vyrůstal kolmý kmen, šedý jako sloní kůže, se slabým kovovými leskem. Tento kmen, u země sotva silnější než mužská paže, přecházel výš v kalichovitou korunu, která se na vrcholku, asi dva metry nad zemí, ploše rozkládala. Nebylo možné dohlédnout, je-li kalich nahoře otevřený, nebo ne. Stál úplně nehnutě. Lidé se zastavili několik metrů od podivného útvaru a Inženýr k němu impulsivně vykročil a už zvedal ruku, aby se dotkl „kmene“, když Doktor vykřikl:

„Stůj!“

Inženýr bezděčně ustoupil. Doktor ho odtáhl za paži, zvedl se země oblázek, ne větší než fazole, a vyhodil ho vysoko do vzduchu. Kamínek opsal ostrý oblouk a spadl přímo na mírně vlnitou, plochou korunu kalichu. Všichni sebou trhli, tak prudká a nečekaná byla reakce. „Kalich“ se zavInil, zavřel, ozvalo se krátké zasyčení, jako unikajícího plynu, a celý, horečně se teď třesoucí, našedlý sloup se propadl do země, jako kdyby byl vsán dovnitř. Vzniklý otvor na okamžik vyplnila rudohnědá, pěnivá kaše, pak začaly po jejím povrchu plavat zrníčka písku, škraloup byl čím dál tlustší a za několik dalších vteřin nezbylo po otvoru ani stopy. Plocha písčité půdy byla hladká, jako všude dokola. Ještě stáli plni úžasu, když Chemik vykřikl:

„Pohleďte!“

Ohlédli se. Před chvilkou stály kolem nich ve vzdálenosti několika desítek metrů tři nebo čtyři podobné, vysoké a štíhlé útvary - teď už tam nebyl ani jediný.

„Všecky se propadly!?“ zvolal Kybernetik.

Napínali zrak, ale po „kališích“ neuviděli ani nejmenší stopy. Slunce pálilo čím dál víc, vedro začínalo být nesnesitelné. Vykročili dál.

Po hodině se roztáhli v dlouhou karavanu. První šel Doktor, který teď nesl batoh, za ním Koordinátor. Průvod uzavíral Chemik. VšichnI si porozpínali kombinézy, někteří si vyhrnuli rukávy; zaliti potem, s ústy vyprahlými, zvolna se vlekli rovinou. Na obzoru se objevil dlouhý, kalný pruh. Doktor zůstal stát a počkal na Koordinátora.

„Co myslíš, kolik jsme udělali?“

Koordinátor se podíval dozadu proti slunci, kde zůstala raketa. Už ji nebylo vidět.

„Planeta má poloměr menší, než je zemský, řekl. Odkašlal si, kapesníkem si otřel obličej. „Udělali jsme takových osm kilometrů,“ prohlásil.

Doktor sotva viděl skulinami v opuchlých víčkách. Na černých vlasech měl plátěnou čepičku, čas od času ji navlhčoval vodou z polní láhve.

„Stejně je to bláznovství, víš,“ řekl a nečekaně se usmál.

Oba se dívali směrem kde se ještě před nedávnem rýsovala nad samým obzorem raketa jako sotva viditelná šikmá čárka. Ted tam bylo vidět slabé obrysy „kalichů“, bledě šedé dálkou. Neznámo, kdy se znovu vynořily.

Ostatní je dohonili. Chemik hodil na zem stočené stanové plátno a sedl, či spíše klesl na ně.

„Nějak tady není vidět stopy: té zdejší civilizace,“ řekl Kybernetik prohledávaje kapsy. Našel vitamínové tabletky v pomačkaném obalu a všem nabídl.

„Na Zemi bys takovou pustinu nenašel, viď?“ dodal Inženýr. „Ani silnice, ani žádné - létací přístroje.“

„Nečekáš, doufám, že zrovna tady najdeme věrnou kopii pozemské civilizace?“ vybuchl Fyzik.

„Je to stálá soustava,“ začal Fyzik, „a na Edenu se civilizace mohla vyvíjet déle než na Zemi, a tato... „

„Za předpokladu, že je to civilizace tvorů lidem podobných!“ skočil mu do řeči Kybernetik.

„Poslyšte, hoši, nezdržujme se tady,“ řekl Koordinátor. „Jdeme dál, za půl hodiny musíme dojít k tomu...“ ukázal na bledě fialový pás na obzoru.

„A co je to?“

„Co, nevím, ale něco to bude. Třeba najdeme vodu.“

„Mně by zatím postačil stín,“ zasípal Inženýr. Vykloktal si v ústech a v krku douškem vody.

Zavrzaly popruhy batohů, navlékaných. na záda, skupinka se znovu rozptýlila a pravidelným krokem se pohybovala přes písčiny. Prošli kolem několika „kalichů“ a nějakých větších stvolů, které vypadaly, jako by se opíraly o liány nebo popínavé rostliny, spuštěné k zemi; ale žádný nestál blíž než dvě stě metrů a jim se nechtělo odbočovat od linie pochodu. Slunce se blížilo k zenitu, když se krajina změnila.

Písku bylo čím dál méně - dlouhými mělkými hřbety vynořovala se zpod něho ryšavá, sluncem vyprahlá země. Místy ji porůstaly chomáčky šedého, mrtvého mechu. Pod dotykem bot prášily a rozpadaly se na zetlelou prachnivinu, jako shořelý papír. Bledě fialový pás se viditelně dělil na dvě samostatné skupinky nízkých útvarů, takže se jeho barva rozsvětlila, byla to spíš zeleň stříkaná vybledlou modří. Severní vánek. přinesl slabou, jemnou vůni, kterou vdechovali s podezíravým zájmem. Když se octli blízko lehce zprohýbané stěny tmavých, propletených útvarů, ti co šli vpředu, trochu zpomalili, takže se k nim ostatní mohli připojit, a v neurovnaném hloučku pokračovali v cestě, až se zastavili před nehybnou hradbou podivných tvarů.

Na vzdálenost sto kroků mohly ještě být považovány za vegetaci, za cosi jako houštiny, v nichž je plno velkých, namodralých ptačích hnízd – ani ne tak pro skutečnou podobnost, jako spíš následkem únavy očí, které se snažily složit cizí tvary v cokoli známého.

„Jsou to nějací pavouci?“ řekl nejistě Fyzik a vtom se všem najednou zazdálo, že vidí jakési pavoukovité tvory, s malými vřetenovitými trupy, porostlými hustými, naježenými štětinami, kteří bez hnutí stáli na podivně dlouhých, pod sebe stažených tenkých nohách.

„Ale vždyť to jsou rostliny!“ zvolal Doktor, Pomalu, čím: dál blíž přistupoval k vysokému, šedavě nazelenalému „pavoukovi“. Ve skutečnosti se ukázalo, že „nohy“ jsou jakési tlusté stvoly, jejichž zbytnělá a chmýřím porostlá kolínka lehce bylo možno pokládat za klouby členovce. Lodyhy, vyrážející z mechovité půdy, v počtu šesti, sedmi nebo osmi, se nahoře obloukovitě sbíhaly v šiškovitém, tlustém „těle“, podobném zploštělému zadečku, opředenému nitkami pavučin, lesknoucími se v slunci. Rostlinní „pavouci“ vyrůstali dosti blízko od sebe, ale dalo se mezi nimi projít, z lodyh místy vyrážely světlejší větvičky a výčnělky, barvy téměř pozemského listí, které byly zakončeny zavřenými pupenci. Doktor jako obyčejně napřed hodil kamínkem po „zadečcích“, vznášejících se několik metrů nad zemí, a když se nic nestalo, prozkoumal lodyhu, nakonec ji nařízl nožem – drobnými kapkami prýštila z rány bledě žlutá vodnatá míza, která ihned začala pěnit a měnila barvu v oranžovou a ryšavou, aby po několika okamžicích ztuhla v sedlinu podobnou pryskyřici, s intenzívní aromatickou vůní, která byla zprvu všem příjemná, ale brzy se jim nějak zošklivila. V podivném hájku bylo trochu chladněji než na pláni.

Jedině bachorovité „zadečky“ rostlin skýtaly trochu stínu – bylo ho ostatně tím víc, čím hlouběji pronikali do tohoto podrostu, snažíce se podle možnosti, aby nezavadili o lodyhy a zvláště o ty bělavé výčnělky, jimiž byly zakončeny jejich nejmladší letorosty; vyvolávaly totiž nevysvětlitelný odpor.

Půda byla houbovitá, měkká, vydechovala vlahé výpary, v nichž se těžko dýchalo, při pochodu se po tvářích, po rukou pohybovaly stíny „zadečků“, hned vyšších, hned nižších, velkých i menších, jedny byly štíhlé a jejich ostny měly sytě oranžovou barvu, ostatní byly scvrklé, zvadlé, zteřelé a visela z nich dlouhá, jemná vlákna „pavučin“. Když zafoukal vítr, vydávala celá houština dutý, nepříjemný šelest, nikoliv měkké šumění pozemského lesa, ale jakoby přesypávání tisíců a tisíců drsných papírků. Občas jim jednotlivé rostliny, propletené svými výhonky, zahrazovaly cestu, takže napřed museli hledat průchod. A tak se pohybovali kupředu pomaleji než na rovině, za nějakou dobu se přestali dívat nahoru po ostnatých „zadečcích“ – a hledat v nich podobnosti s hnízdy, šiškami nebo kokony. Vtom: Doktor, který šel v čele, zpozoroval těsně před svým obličejem tlustý, černý, rovně dolů visící vlas – jakoby lesklou, tuhou nit,

nebo nalakovaný drátek. Už jej chtěl odsunout rukou na bok, ale protože zatím na nic podobného nenarazili, zvedl mimoděk oči vzhůru a na místě zkameněl.

Strnule se na něho dívalo cosi bledě perlového, hlízovitě přetékajícího přes lodyhy spojené dohromady, přitisknutého k jednomu z „kokonů“ těsně u jeho základny. – Tento pohled ucítil dřív, ještě než si uvědomil, kde jsou oči toho neforemného tVora, nemohl se totiž dopátrat ani jeho hlavy, ani končetin, - viděl jedině matně se lesknoucí kůži, pytlíkovitě vyboulenou, jakoby zevnitř vycpanou baňatými puchýři. A z tmavého, protáhlého trychtýře vyčníval dvoumetrový, dolů visící, tlustý černý vlasec.

„Co je?“ zeptal se Inženýr, který k němu zrovna došel. Doktor neodpověděl. Také jeho druh zvedl oči vzhůru a také on zkameněl.

„Čím se to dívá?“ zeptal se Inženýr mimoděk a ustoupil o krok – takovým hnusem ho naplnilo to stvoření, které jako kdyby ho pohlcovalo lačným, podivně soustředěným pohledem - přestože neviděl a ani se nemohl dopátrat jeho očí.

„Fuj, to je ale potvora,“ zasykl zezadu Chemik. Všichni teď stáli za Inženýrem a Doktorem, který napřed couvl před útvarem visícím shora -, ostatní ustoupili stranou, nakolik jim to pružné stvoly dovolily - pak vytáhl z kapsy kombinézy matový válec, zvolna, odměřeným pohybem jej namířil na hlízovité tělo, světlejší než jeho rostlinné okolí, a smáčkl spoušť.

Tu se stalo - ve zlomku vteřiny, - mnoho věcí najednou.

Napřed uviděli záblesk, tak intenzívní, že byli úplně oslepeni, kromě Doktora, který právě v tom okamžiku mrkl, ale záblesk netrval déle než ten okamžik, co měl oči zavřené.

Teninký pramének ještě stále tryskal vzhůru, když se lodyhy ohnuly, zachřestily, zmizely v oblaku černé páry, a v tu chvíli tvor spadl dolů s těžkým, mokrým žuchnutím. Snad vteřinu ležel bezvládně, jako šedě pleťový bradavčitý balón, z něhož uchází vzduch - jen černý vlas sebou mrskal a svíjel se nad ním jako šílený, bičuje vzduch bleskurychlými křečovitými švihy - potom vlas zmizel a po houbovitém mechu u jejich nohou se začaly hlemýžďovitými pohyby na všechny strany rozlézat beztvaré, nádorovité články toho tvora - ale dříve než kdokoli z mužů stačil promluvit nebo se pohnout, útěk či spíše rozpad skončil. Poslední částice toho živočicha, malé jako ponravy, se usilovně zavrtávaly do půdy na úpatí stvolů a oni měli před sebou pusté místo. Pouze v chřípí je ještě zalechtala nesnesitelná, nasládlá vůně.

„To byla nějaká kolonie...?“ řekl nejistě Chemik. Zvedl ruce k očím, protíral si je, ostatní mhouřili víčka, před oslněnýma očima jim ještě tančily černé kruhy.

„Ex pluribus unum,“ řekl Doktor, „nebo spíše, ex uno plurea, nevím, je-li to dobrá latina, ale patrně je to zrovna takový mnohočetný tvor, který se v případě potřeby rozdělí...“

„Hnusně to páchne,“ řekl Fyzik, „pojďme odtud.“

„Pojďme,“ souhlasil Doktor. Když už byli několik desítek metrů od onoho místa, dodal znenadání:

„Rád bych věděl, co by se stalo, kdybych se byl toho vlasu dotkl...“

„Odpověď na tak všetečnou otázku by tě mohla přijít draho,“ odsekl Chemik.

„A třeba zrovna ne. Víš přece, jak často tvory zcela nevinné obléká vývoj do zdánlivě nebezpečných forem.“

„Oh, jděte mi k šípku s tou diskusí, tam na té straně jako kdyby se jasnilo, zvolal Kybernetik. „Byl to vůbec nerozum, že jsme šli do toho pavoukovitého lesa!“

Uslyšeli bublání vody a zastavili se; šli dál, bylo čím dál hlasitější, hned sláblo, hned se úplně ztrácelo, ale vodu se jim nepodařilo najít. Houštiny řidly, půda citelně měkla, šlo se nepříjemně, jako po rašeliništi, občas jim něco vrzalo pod nohama jako tráva nasáklá vodou, ale po vodě nikde ani stopy.

Najednou se octli na kraji kruhovité prolákliny o průměru několika desítek metrů. V jejím: středu se zvedalo několik osminohých rostlin, stály daleko od sebe, vypadalo to, že jsou prastaré - lodyhy se rozestoupily, jako by už nemohly unést ten puchýřovitý útvar uprostřed, a podobaly se velkým vyschlým pavoukům ještě více než všechny ty, na které dosud narazili. Dno prohlubně mís‘ty pokrývaly narezavělé, zubaté kusy porózní hmoty, částečně zaražené do země, částečně obalené šlahouny rostlin. Inženýr v mžiku sjel po srázném, třebas nevysokém svahu dolů - zvláštní ale teprve když se tam octl, lidem, kteří se dívali shora, připadla proláklina jako kráter - místo nějaké katastrofy.

„Jak od bomby,“ řekl Fyzik. Stál nahoře na valu a pozoroval, jak se Inženýr blíží k mohutným troskám

dole pod nejvyšším „pavoukem“ a pokouší se jimi pohnout.

„Železo?!“ zvolal Koordinátor.

„Ne!“ vykřikl svou odpověď Inženýr. Zmizel mezi trčícími kusy čehosi, co připomínalo prasklý plášť kužele.

Vynořil se mezi stvoly, které se s třeskotem lámaly, když je rozhrnoval a vracel se se zachmuřenou tváří. Několik rukou se k němu vztáhlo, šplhal vzhůru, a když uviděl na tvářích tázavý výraz, pokrčil rameny.

„Nevím, co to je,“ přiznal se. „Nemám tušení. Je to prázdné. Vespod nic není. Silně pokročilá koroze – jakási dávná historie, stará sto, možná tři sta let...“

Obešli beze slova kráter a zamířili do podrostu, tam, kde byl nejnižší. Najednou porost končil - či vlastně rozestoupil se na dvě strany - středem se táhla úzká ulička - tak úzká, že se v ní člověk nemohl pořádně směstnat - cosi jako alej, ideálně rovná, stvoly po obou stranách byly jako rozseknuté a rozdrcené, čočkovité, velké boule částečně skáceny na stranu, na ostatní pavoukovité rostliny, částečně vmáčknuty do země. Byly úplně ploché, jejich slupky praskaly pod botami jako suchá stromová kůra. Rozhodli se, že půjdou husím pochodem po té stezce vyrubané v porostu; museli sice rozhrnovat a odstrkovat pahýly uschlých lodyh, ale přesto postupovali rychleji než doposud. Průsek velkým obloukem směřoval čím dál zřejměji k severu - prošli kolem několika posledních, zcela zakrnělých, mrtvých pozůstatků rostlin a octli se na rovině - po druhé straně lesíka.

Tam, kde průsek vybíhal z podrostu, připojila se k němu mělká stopa, v první chvíli ji považovali za pěšinu, ale pěšina to nebyla. V neplodné půdě byla vyryta brázda nebo járek, hluboký deset patnáct centimetrů a o malinko širší. Byl zarostlý zelenavě stříbrnými, na dotek sametovými rostlinkami. Ten podivný „trávníček“, jak ho pojmenoval Doktor, táhl se do dálky a běžel rovně jako podle pravítka a končil u světlého pásu, který jako hradba táhnoucí se od jednoho okraje roviny k druhému uzavíral před nimi celý horizont.

Nad tím pásem zářily hrotité výčnělky, podobné špičkám gotických, stříbrným plechem pobitých věží. Šli rychle a každý krok jim odhaloval nové a nové podrobnosti. Na mnoho kilometrů na obě strany se táhla planina zvlněná pravidelnými oblouky jako střecha hangáru nezemské velikosti. Oblouky byly obráceny vrcholy dolů, pod nimi se něco šedavě míhalo, jako by se ze stropu sypal jemný prášek nebo stékala kalná, rozstříknutá voda. Když se octli ještě blíž, donesl k nim závan větru neznámou vůni, nahořklou, ale příjemnou, jako z exotických květů. Šli, teď v kratších rozestupech od sebe. Obloukovitá střecha jako kdyby stoupala výš a výš, každý oblouk jako gigantický obrácený článek mostu klenul se na vzdálenost asi kilometru. Tam, ve výšce, kde se dva oblouky dotýkaly viditelnou hranou, se něco oslnivě třpytilo na pozadí mračeni, jako kdyby postavená tam zrcadla odrážela dolů sluneční paprsky. To světlo se rytmicky rozhořívalo a pohasínalo.

Stěna před nimi se pohybovala - byla utvořena z praménků nebo nitek okrově šedé barvy a bylo na ní patrné cosi jako peristaltika - odleva doprava, v pravidelných vzdálenostech po ní běžely vlnovité zaobliny. Vypadalo to jako opona, zhotovená z podivuhodné tkaniny, za kterou v pravidelných odstupech procházejí a boky se jí dotýkají sloni nebo vlastně zvířata o hodně větší než sloni.

Když muži došli ke stěně v místě, kde ta úzká, mělká, sametovým mechem zarostlá cestička končila, intenzita hořké vůně se stala nesnesitelnou.

Kybernetik se rozkašlal.

„Mohl byl to být nějaký jedovatý výpar,“ řekl. Stáli, s krátkými, beztvarými stíny u nohou, a pozorovali rytmický pohyb vln. Když opět vykročili a od „opony“ je dělilo už jen několik kroků, zdálo se jim, že je homogenní, jakoby upletená ze silných matových vláken. Doktor zvedl ze země kamínek a hodil jej na stěnu. Všichni viděli, jak kamínek letěl. Zmizel, jako by se rozplynul nebo vypařil, dříve než se dotkl pohybující se plochy.

„Vletěl dovnitř?“ řekl váhavě Kybernetik.

„Kdepak!“ vykřikl Chemik. „Ani se nedotkl té... té...“

Doktor zvedl hrst kaménků a hrudek hlíny, a házel znovu a znovu, všechny, dřív než dolétly k „oponě“, zmizely několik centimetrů před ní. Inženýr odepjal z malého kroužku klič a mrštil jim na stěnu, která se zrovna zaoblila. Klič cinkl, jako kdyby narazil na plech, a zmizel.

„Co teď?“ řekl Kybernetik, dívaje se na Koordinátora.

Neodpověděl mu. Doktor shodil na zem batoh, vytáhl z něho plechovku s jídlem, vyřízl nožem krychličku masitého rosolu a hodil ji na „oponu“. Huspeninová kostka se přilepila na matovou plochu a chvíli na ni visela - pak se začala ztrácet, jako kdyby se rozpouštěla.

„Víte co?“ řekl Doktor se zářícíma očima. „To je jakýsi filtr - selektivní závěs - tak něco...“

Chemik našel v kroužku na popruhu své torny uschlý, ulomený výhonek „pavoukovité rostliny“, který tam musel uváznout, když se prodírali lesíkem. Bez rozmýšleni. jím hodil po vInicí se zácloně - křehká větvička se odrazila a slétla mu k nohám.

„Selektor...“ řekl nejistě.

„No ovšem! Určitě!“ Doktor přikročil k „oponě“ a konec jeho stínu dopadl u země na její okraj. Namířil svou černou „zbraň“ a smáčkl kohoutek. Sotva se pramének, tenký jako jehla, dotkl nadouvající se blány, utvořil se v ní otvor vřetenovitého tvaru a odhalil vysokou, šerou prostoru, kde nahoře i dole sršely jiskry a docela vzadu poletovala hejna bělavých a růžových plaménků; Doktor prudce ustoupil, kašlal a dusil se, chřípí a hrdlo mu ožehla hořká vůně, všichni poodešli a opět se zastavili.

Čočkovitý otvor se zužoval. Postupující vlny zvolňovaly svůj běh, když se k němu přiblížily, nahoře i dole se mu vyhýbaly a rychle se valily dál. Byl čím dál menší. Vtom zevnitř vyklouzlo něco černého, zakončeného prstovitým výrůstkem, objelo to bleskurychle okraje otvoru, který se v okamžiku zavřel, a zas už stáli před závěsem rytmicky ustupujícím a vystupujícím.

Inženýr navrhl, aby se poradili. Porada byla – podle Doktorových slov - manifestací bezradnosti. Nakonec se rozhodli, že budou pokračovat v chůzi podél gigantické stavby, zvedli batohy a vykročili. Šli tak asi tři kilometry. Cestou překročili několik desítek úzkých, do roviny vybíhajících „trávníčků“. Chvíli přemýšleli, co to je - hypotéza, že mají něco společného s obděláváním půdy, padla jako nepravděpodobná. Doktor se dokonce pokoušel prozkoumat několik rostlinek, vytržených z tmavozeleného pruhu, připomínaly trochu mech, ale na kořínčích měly kapkovité výrůstky a v nich malinká, tvrdá černá zrníčka.

Poledne již dávno minulo. Měli hlad, zastavili se tedy, aby něco pojedli - v plném slunci, protože nikde nebyl stín, a do lesíka, který se táhl ve vzdálenosti osmi set metrů, neměli valné chuti se vracet, z pavoukovitého porostu si neodnesli nejpříjemnější vzpomínky.

„Podle povídaček, které jsem jako malý kluk čítával,“ řekl Doktor s plnou pusou, „měla by se v té zatracené zácloně najednou udělat díra, z níž by šlehaly plameny, a měl by z ní vylézt: chlapík s třema rukama, ale jenom s jednou, zato velice tlustou nohou, měl by mít pod paží interplanetární telekomunikátor, nebo by to byl hvězdný telepat, a měl by nám dát na srozuměnou, že je představitelem úžasně vyvinuté civilizace, která...“

„Měl bys raději nežvanit,“ řekl Koordinátor. Nalil z polní termoláhve vody do pohárku, který se okamžitě orosil.

„Raději si rozmysleme, co dělat.“

„Já myslím,“ řekl Doktor, „že bychom tam měli vejít.“

A vstal, jako kdyby to chtěl ihned udělat.“

„Rád bych věděl kudy,“ prohodil Fyzik líně.

„Ty ses zbláznil!“ vykřikl Kybernetik vysokým hlasem.

„Ani mě nenapadlo. Můžeme samozřejmě takhle mašírovat dál, pod podmínkou, že nám ti jednonozí chlapíci předloží něco k sněd...“

„To nemyslíš vážně,“ řekl Inženýr.

„Smrtelně vážně, a víš proč, protože toho, mám, zkrátka a dobře, po krk.“ Otočil se na patě.

„Stůj!“ vykřikl Koordinátor.

Doktor šel rovnou ke stěně a jejich volání si vůbec nevšímal. Byl asi metr od opony, když vyskočili a pustili se za ním. Jakmile zazněl dupot jejich nohou, dotkl se napřaženou rukou závěsu.

Ruka zmizela. Doktor stál, snad vteřinku, bez hnutí, a pak udělal krok kupředu a přestal existovat. Pět lidí bez dechu strnulo na pokrčených nohou v místě, kde se rýsovala stopa levé boty. Vtom se ve vzduchu před záclonou objevila hlava Doktora. Měl krk uťatý rovně jako mečem, z očí se mu řinuly slzy a znovu a znovu hlasitě kýchal.

„Tady uvnitř je kapánek dusno," řekl, „a v nose mě to šimrá jako blázen, ale pár minut to snad vydržíme: Nějaký slzotvorný plyn, nebo co. Polezte za mnou, nebolí to, vůbec nic necítíte."

A ve výši, kde asi mělo být jeho rameno, se ve vzduchu vysunula jeho paže.

„Hrom aby tě!" zvolal Inženýr, napůl s hrůzou, napůl s nadšením, a chopil se Doktorovy ruky, která s ním tak smýkla, že také on zmizel ostatním z očí. Jeden za druhým přistupovali k vlnící se oponě. Poslední zbyl Kybernetik. Zaváhal, něco mu zachrčelo v hrdle, srdce bušilo jako kladivo. Zavřel oči a. udělal krok kupředu. Na okamžik ho pohltilo temno - pak nastalo světlo.

Octl se po boku ostatních - na dně obrovské prostory, plné dýchavičného, šumivého funění. Zdola šikmo vzhůru, shora kolmo dolů, z jedné strany na druhou, se pohybovaly obrovské, křižující se, nestejně silné válce, trubice nebo sloupy, místy se cibulovitě rozšiřovaly, jinde zužovaly, otáčely se při tom podél své dlouhé osy, navzájem se překrývaly, vibrovaly, a z pozadí tohoto lesa třpytících se těles, který se táhl na všechny strany a byl v ustavičném pohybu, ozývalo se neznámo odkud přicházející, čím dál rychlejší mlaskání, které najednou přestávalo, pak následovalo několik bublavých zvuků a celá ta série hlomozů se znovu a znovu opakovala.

Hořká vůně byla těžko snesitelná. Jeden po druhém se rozkýchali, z očí jim kanuly slzy. S kapesníky přitisknutými k obličeji ustoupili trochu od závěsu, který zevnitř vypadal jako vodopád černé sirupovité kapaliny.

„No konečně jsme doma - to je továrna, automatická továrna!" vyrazil ze sebe Inženýr mezi dvojím kýchnutím. Pomalu, jako kdyby si zvykali na hořký zápach, záchvaty kýchání minuly; rozhlíželi se přimhouřenýma, uslzenýma očima.

Ještě několik kroků po podlaze pérující pružně jako napjatá guma a objevily se v ní černé šachty, z nichž vyskakovaly nahoru lesklé předměty, tak rychle, že nebylo možné určit jejich tvar. Byly velké jako lidská hlava, zdálo se že žhnou, vyletovaly vzhůru a jeden z celé řady sloupů, dýmkovitě nad nimi ohnutých, je vsával, aniž se přestal otáčet - nemizely ihned, protože skrze jeho otřásající se stěny prozařovalo, jako přes tmavé sklo, čím dál slaběji a slaběji jejich růžové světlo, takže bylo vidět, jak putují uvnitř „sloupu", kamsi dál.

„Sériová výroba - na lince," zabručel Inženýr za svým kapesníkem.

Obešel šachtu, při čemž opatrně našlapoval. Odkud vycházelo to světlo? Strop byl poloprůhledný, šedé, rovnoměrné světlo se ztrácelo v moři pružných, smršťujících se, otáčejících se a jako vzdušné řeky plynoucích těles. Všechny ty pružné útvary jako by pracovaly pod jedním velením, ve stejném tempu, vodotrysky rozžhavených předmětů vyletovaly vzhůru, totéž se odehrávalo v obrovské výšce; tam, u stropu bylo také vidět oblouky rýsované ve vzduchu červenými korály letících tvarů, ale daleko větších...

„Musíme najít skladiště hotových výrobků nebo aspoň to, co je tady výsledným produktem," vyhrkl podrážděně Inženýr.

Koordinátor se dotkl jeho paže.

„Jaká je to asi energie, co říkáš?"

Inženýr pokrčil rameny.

„Nemám tušení."

„Bojím se, že dřív než za rok hotový výrobek nenajdeme. Ta hala se táhne celé kilometry." varoval Fyzik.

Zvláštní, čím dál hlouběji pronikali do prostorů haly, tím lehčeji se jim dýchalo, jako kdyby tu hořkou vůni vydechovalo jen nejbližší okolí „záclony".

„A nezabloudíme?" zeptal se ustaraně Kybernetik.

Koordinátor zvedl k očím kompas.

„Ne, ukazuje dobře.. . není tady patrně žádné železo, elektromagnety také ne."

Více než hodinu procházeli pohyblivým lesem podivné továrny, až se kolem nich nějak uvolnilo. Bylo cítit závany svěžího vzduchu, studeného, jakoby ochlazovaného, sloupy různých směrů se rozestoupily a oni se octli před ústím obrovské, kopulovitě navršené závitnice. Shora k ni sestupovaly esovitě točené větve, třepetající se ve vzduchu jako vodotrysky, které končily tupými, zaoblenými hlavicemi, z nichž se valilo husté krupobití divoce se převalujících předmětů, černých, jakoby nalakovaných, a vpadalo do závitnice v místě, které neviděli, protože leželo několik metrů nad jejich hlavami.

Vtom se nafoukla čočkovitě vydutá, šedá stěna závitnice přímo před nimi, něco s ní zevnitř cloumalo, nadouvalo se - bezděčně couvli, tak nebezpečně vypadal ten nadýmající se, špinavě šedý puchýř - najednou beze zvuku praskl a z kulatého otvoru vypustil proud černých těles. V témž okamžiku se ze široké šachty dole vysunul žlab s přehrnutými okraji a předměty, s bubnováním, jako kdyby bušily do silného gumového polštáře, do něho padaly, a on se natřásal, poskakoval, zmítal sebou a: takto, překvapujícím způsobem, uspořádával černé předměty, takže po několika vteřinách ležely už na jeho mělkém dně v pravidelném: obdélníku.

„Hotové výrobky," vykřikl Inženýr, přiběhl k okraji a bez rozmýšlení se hluboko sehnul a uchopil výčnělek černého předmětu, který ležel nejblíže. V posledním okamžiku ho Koordinátor popadl za opasek kombinézy a jen díky tomu nevletěl Inženýr po hlavě do žlabu, protože těžký předmět pustit nechtěl a sám jej uzvednout nemohl. Teprve Doktor a Fyzik mu pomohli a těžký náklad byl společným úsilím vytažen nahoru.

Byl velký asi jako lidský trup, měl světlejší, poloprůhledné segmenty, v nichž se třpytily zatavené řady čím dál drobnějších, kovově se lesknoucích krystalků, a na povrchu otvory vroubené uchovitými hrbolky - na dotek drsnou mozaikou výčnělků z tmavě fialové a proti světlu černé, neobyčejně tvrdé hmoty - byl zkrátka nesmírně komplikovaný. Inženýr si k němu klekl, díval se z různých stran do otvorů, pokoušel se nalézt nějaké pohyblivé součástky, ohmatával; proklepával - nikdo mu v tom nebránil. Trvalo to dosti dlouho, Doktor se zatím díval, co se odehrává v žlabu. Když stroj urovnal do geometrického obrazce stejná tělesa, jako bylo to, nad nímž se skláněl Inženýr, pomalu se zvedal na silném, jakoby námahou se chvějícím stvolu nahoru. Najednou změkl, ale jenom z jedné strany, změnil svůj tvar, jakoby v obrovskou lžíci, proti ní se najednou vysunulo cosi jako obrovský rypák, otevřel se, vyšlehl z něho horký, hořký čoud, rozšklebený jícen vsál s ohlušivým mlasknutím všechny předměty, zavřel se;, jako kdyby je zhltl, a najednou se celý vnitřek toho rypákovitého draka rozsvítil - Doktor viděl uvnitř doutnající žhavé jádro žáru, které roztavovalo předměty, takže měkly, měnily se v homogenní, oranžově žířící kaši, světlo pohaslo, rypákovitý jícen ztemněl; Doktor, zapomínaje na své druhy, rozběhl se podél dvou vysoko se zvedajících sloupů, kterými teď jako nestvůrným chřtánem protékala ohnivá zrna hmoty - zapadl do bludiště a s hlavou zvednutou, utíraje si každou chvíli uslzené oči, snažil se sledovat cestu rozžhavené kaše.

Chvílemi mu mizela z, očí, pak opět zachytil její stopu, protože prosvítala z dna černých řek, hadovitě se svíjejících, až, se najednou zastavil na místě, které mu připadalo nějak povědomé - spatřil, jak ohnivě hořící tělesa, částečně už zformovaná, řítí se do jakési propasti, hned vedle vyskakovala další, jakoby vystřelovaná nahoru z otevřené šachty – tam je pohlcovaly řady shora visících černých sloupů, podobných sloním chobotům, pak sjížděla středem těch sloupů růžovými špalíry chladnoucího žáru a zmenšovala se ve výšce. - Doktor šel a šel, s hlavou vyvrácenou vzhůru, nemyslil na nic. Tělesa ho předbíhala, ale to nebylo důležité, protože ustavičně proudily řady dalších - vtom div neupadl. Vyrazil přiškrcený výkřik.

Zase už stál na volném prostranství, před ním se vršil kopulovitý útvar závitnice, krupobití, v čase dlouhé pouti už úplně vychladlých černých předmětů se shora vřítilo do jejího klína. Doktor obešel boční stěny závitnice, protože už věděl, z které strany může očekávat porod - a hle, octl se nablízku mužů, shluklých kolem Inženýra, který pořád ještě zkoumal černý předmět, zatímco praskající, obrovská bublina zrovna vychrstla „hotové výrobky" do nově utvořeného žlabu v prohlubni.

„Haló! Nemusíš se namáhat! Už všecko vím! A hned vám to řeknu!" vykřikl Doktor.

„Kdes byl, už jsem se o tebe začínal bát, „řekl Koordinátor. „Opravdu jsi něco objevil? Inženýr totiž neví nic."

„Kdyby jenom nic! To by bylo ještě krásné!" zabroukl Inženýr. Vztyčil se, kopl vztekle do tmavého předmětu a změřil si Doktora hněvivým pohledem.

„Tak cos objevil? „

„To máte tak," řekl s podivným úsměvem Doktor. „Tyhle věci jsou nasávány tamhle;" ukázal na právě se otvírající rypákovitý chřtán, - „hleďte, ten se teď uvnitř rozpálí, vidíte? - Teď se všecky roztaví - smísí - vyjdou v určitých dávkách nahoru, tam začíná obráběcí proces, když ještě jsou žárem skoro višňově rudé, padají dolů, do podzemí, tam musí být ještě jedno patro, a tam se s nimi znovu něco děje, vracejí

se takovou šachtou sem, docela bledé, ale ještě žířící, udělají si výlet až pod střechu, padají tamhle do toho bubnu -“ ukázal na závitnici, „potom do »skladiště hotových výrobků«, z něho jedou zpátky do toho chřtánu, roztavují se v něm a tak dokola, bez konce - dostávají formu, seřadí se, roztaví se, dostávají formu...“

„Zbláznil ses,“ řekl Inženýr šeptem. Na čele se mu zaperlily těžké kapky potu.

„Nevěříš? Můžeš se sám přesvědčit.“

Inženýr se přesvědčil - dvakrát. Trvalo to dobrou hodinu. Když se opět octli u žlabu, který se zrovna plnil novou porcí „hotových výrobků“, řadících se do čtverce, začal padat soumrak a v hale se setmělo.

Inženýr vypadal jako pomatenec - třásl se hněvem, jeho tvář se křečovitě svírala, ostatní nebyli méně užaslí, neprožívali však celý ten objev tak hluboce.

„Musíme odtud,“ řekl Koordinátor, „potmě to může být svízelné, „ uchopil Inženýra za paži. Nechal se odtáhnout jako bez vůle, vtom se mu vytrhl, přiskočil k černému předmětu, který tam nechal, a s námahou jej zvedl.

„Chceš to vzít s sebou?“ řekl Koordinátor.“Dobrá. Hoši, pomozte mu.“

Chemik chytil ouškovité výčnělky a společně s Inženýrem nesl neforemný černý předmět. Takto došli k vlnivé hranici haly. Doktor klidně přistoupil k sirupovitě se lesknoucí stěně „vodopádu“ a octl se na pustině v chladném večerním vzduchu. S rozkoší nabral hluboko do plic závany větru.

Ostatní se vynořili za ním; Inženýr a Fyzik namáhavě přinesli svůj náklad na místo, kde zanechali batohy, a mrštili jím o zem.

Zapálili vařič, ohřáli trochu vody, rozpustili v ní masový koncentrát a náramně vyhladovělí pustili se do jídla. Jedli mlčky. Zatím nastala úplná tma, vyskočily hvězdy a jejich světlo, zhuštěné a elektrické, sílilo každým okamžikem. Nezřetelné houštiny vzdáleného lesíka se rozplynuly ve tmě, už pouze namodralý plamének vařiče plápolal v mírných nárazech větru a šířil skoupé světlo. Vysoká, do noci pohroužená stěna haly za jejich zády nevydávala ani nejslabší zvuk, nebylo ani vidět, jestli po ní stále plynou podélné vlny.

„Stmívá se tady jako u nás v tropech,“ řekl Chemik.

„Zřítili jsme se v tropickém pásu nebo co?“

„Zdá se, že ano,“ odpověděl Koordinátor, „i když ani neznáme odklon dráhy planety od ekliptiky.

„Jak to? Ten přece musí být známý?“

„Ovšem, údaje máme... v raketě.“

Odmlčeli se. Noční chlad sílil, zabalili se do přikrývek a Fyzik se pustil do stavění stanu. Napumpoval.plátno, až zůstalo stát, tuhé, podobné zploštělé polokouli s nevelkým otvorem těsně nad zemí; hledal nablízku nějaké kameny, kterými by zatížil okraje stanu, aby jej vítr neodnesl - měli kolíky, ale nebylo je čím zatlouci - nalézal však jenom

drobné úlomky a vrátil se s prázdnýma rukama k druhům, sedícím kolem modravého plaménku. Vtom padl jeho pohled na těžký předmět, který přinesli z haly, pozvedl jej a zatížil jím okraj stanu.

„Aspoň k něčemu to bylo dobré,“ řekl Doktor, který ho pozoroval.

Inženýr seděl shrbený, s hlavou opřenou o ruce, obraz hluboké deprese. Nemluvil, dokonce o podání talíře s jídlem požádal jakýmsi neartikulovaným zvukem.

„Tak co ‚ted“ vážení?“ zeptal se najednou a vzpřímil se.

„Spát, to je jasné,“ odpověděl Doktor klidně. Okázalým pohybem vytáhl z krabičky cigaretu, zapálil si a s rozkoší vdechl kouř.

„A co zítra?“ zeptal se Inženýr a bylo vidět, že jeho klid je teninká, k prasknutí napjatá blanka.

„Jindřichu, chováš se jako dítě,“ řekl Koordinátor. Čistil kotlík hlínou rozemnutou na prášek. „Zítra prozkoumáme další úsek haly, dnes jsme prohlédli, jak to odhaduji, takových čtyři sta metrů.“

„A myslíš, že najdeme něco jiného?“

„Nevím. Máme před sebou ještě jeden den. Odpoledne budeme muset nastoupit zpáteční cestu do rakety.“

„To mám ohromnou radost,“ zabroukl Inženýr. Vstal, protáhl se, hekl. „Všecky kosti mám jako zpřerážené,“ přiznal se.

„My taky,“ ujistil ho Doktor dobromyslně. „Poslyš, opravdu nám nemůžeš nic říct o tom,“ ukázal

žířícím konečkem cigarety na sotva viditelný tvar, kterým: byl zatížen okraj stanového plátna.

„Mohu. Proč bych nemohl? Jistě že, mohu. Je to zařízení, které slouží k tomu, aby napřed byla..."

„Ne, vážně. Má to přece nějaké součástky. Já se v tom nevyznám.

„A ty si myslíš, že já ano?" vybuchl Inženýr. „Je to výplod blázna." Ukázal na neviditelnou halu. „Či spíš bláznů. Civilizace pomatenců, to je ten zatracený Eden! To, co jsme přivlekli, vzniklo v celé řadě procesů," dodal klidněji. „Lisováním, vtlačováním průhledných segmentů, tepelným opracováním, leštěním. Jsou to jakési makromolekulární polymery - a jakési anorganické krystaly. Nač to může být - nevím. Je to součást, ne celek. Ale dokonce tato součást sama o sobě, vytažená z toho pomateného mlýna, mi připadá bláznivá."

„Co tím myslíš?" zeptal se Koordinátor. Chemik skládal talíře a zásoby, rozmotával přikrývku. Doktor zamáčkl cigaretu a pečlivě schoval půlku do krabičky.

„Nemám na to důkazy. Tam uvnitř jsou jakési články, které se s ničím nespojují. Jako uzavřený okruh - elektrický - ale přerušený izolačními vložkami. To - to by nemohlo fungovat. Aspoň se mi zdá. Konec konců, po tolika letech se v člověku vypěstuje jakási - profesionální intuice. Mohu se pochopitelně mýlit. Ale ne, nechci o tom raději vůbec mluvit."

Koordinátor vstal. Ostatní následovali jeho příkladu. Když zhasili vařič, zahalila je sytá čerň - vysoké hvězdy nedávaly světlo, zářily jenom jasně na nebi nějak podivně nízkém.

„Daneb," řekl si tiše Fyzik. Dívali se na nebe.

„Kde? Tam?" zeptal se Doktor. Mimoděk mluvili tlumenými hlasy.

„Ano. Ta menší vedle, to je Gamma Cygni. Sakramentsky jasná!"

„Třikrát jasnější než na Zemi," přitakal Koordinátor.

„Zima, a domů daleko," zabroukl Doktor. Víc už nikdo nepromluvil. Jeden po druhém vlezli do nafouknuté báně stanu. Byli tak unaveni, že když Doktor, jak měl ve zvyku, řekl potmě „dobrou noc", odpovědělo mu oddechování spáčů.

Sám ještě nespal - říkal si, že jednají neprozřetelně, z blízkého lesa mohly v noci vylézt nějaké potvory - měla by se postavit stráž. Chvíli uvažoval, jestli by, přece jen neměl sám dobrovolně převzít tu úlohu, ale jen se znovu ironicky ušklíbl do tmy, obrátil se na bok a povzdechl. Sám nevěděl kdy usnul, jako když ho do vody hodí.

Jitro příštího dne je pozdravilo sluncem. Na nebi bylo víc bílých beránkovitých mráčků. Snědli skromnou snídani, nechávajíce si zbytky potravin na poslední jídlo - pro další zásoby se už museli vrátit do rakety.

„Kdybychom se tak aspoň jednou mohli umýt!" naříkal Kybernetik. To se mi ještě v životě nestalo - člověk celý páchne potem, fuj! Přece tady někde musí být voda!"

„Kde je voda, tam je i holič," odpověděl vlídně Doktor, který se díval do malého zrcátka. Dělal na sebe skeptické i hrdinské grimasy. „Jen se bojím, že tě na této planetě holič napřed oholí a pak ti znovu nasadí všecky vousy - je to dokonce velice pravděpodobné, víš?"

„V hrobě budeš taky vtipkovat?" vyhrkl Inženýr, upadl do rozpaků a dodal. „Promiň, já nechtěl..."

„Jen si poslož," odpověděl Doktor. „V hrobě ne, ale dokud to půjde, tak ano. Snad už vyrazíme, ne?"

Sbalili věci, vypustili vzduch ze stanu a vykročili se svým nákladem podél rytmicky se vlnící opony, až se vzdálili od tábořiště o dobrý kilometr.

„Nevím, třeba se mýlím, ale vypadají, jako kdyby tady byly vyšší," řekl Fyzik, pozoruje přimhouřenýma očima oblouky, klenoucí se na obě strany. Ve výšce se jejich vrcholky třpytily stříbrným ohněm.

Složili náklad na jedno místo a vykročili k hale. Vstoupili bez nesnází, jako včera. Fyzik a Kybernetik zůstali vzadu.

„Co říkáš, jak je to s tím mizením?" zeptal se Chemik.

„Tady se, děje tolik věcí, že jsem včera na to úplně zapomněl!"

„To bude nějaká historie s lomem světla," odpověděl nejistě Fyzik.

„A na čem drží strop? Snad ne na tom," ukázal na vlnící se oponu, k níž se blížili.

„Nevím, třeba jsou pilíře ukryté někde uvnitř, nebo na druhé straně."

„A la v zemi divů," přivítal je uvnitř hlas Doktora. „Začínáme? Dnes už kýchám trochu míň. Třeba je to

přizpůsobení. Kterým směrem se vydáme napřed?“

Okolí se celkem podobalo tomu, které viděli včera. Už se v něm pohybovali jistěji a rychleji. Zprvu se jim dokonce zdálo, že je všecko úplně stejné jako tam. Sloupy, šachty, les pulsujících a otáčejících se hrdel, žhavení, míhání, celý koloběh procesu probíhal ve stejném tempu. Ale když se lépe podívali na »hotové výrobky«, jejichž žlabovitou nádrž po nějaké době našli, objevili, že jsou jiné než ty včerejší, větší a tvarově odchylné. To nebylo všechno. Ty »výrobky« (vytahované ostatně ven a vrhané do koloběhu stejně jako tam) nebyly přesně totožné. V zásadě připomínaly na vrcholku poškozenou část půlky vajíčka. Na té půlce četné stopy nasvědčovaly, že má být spojena s dalšími částmi, kromě toho z ní vyčnívaly rohovité výčnělky, něco jako ústí trubice, v níž se pohybovala čočkovitá destička jako ventil nebo kohoutek. Ale když vzájemně srovnali větší množství těchto předmětů, ukázalo se, že některé mají dva otevřené rohy, ostatní tři nebo čtyři, při čemž ty další výčnělky byly menší a často jaksi nedokončené, jako by byl obráběcí proces v polovině přerušen. Čočkovitá destička někdy vyplňovala celou světlost potrubí, jindy jenom jeho část, někdy vůbec chyběla - jednou našli pouze jakoby její pupen, zakrnělé zrníčko, sotva větší než nehet malíčku. Plocha »vajíčka« byla hladce vyleštěna, na jiných exemplářích drsná, otvor »ventilu« se také individuálně měnil, jak na kterém kuse, v jednom našli dva otvory, částečně spolu svařené jako dvojčata a spojené malou dírkou, přitom čočkovité destičky utvořily jakousi »osmičku« - Doktor to pojmenoval »siamská dvojčata«. Ten exemplář měl kromě toho osm postupně se zmenšujících rohů a ty nejmenší neměly vůbec vyvrtané otvory jako všechny ostatní.

„Co ty na to?“ zeptal se klečící Koordinátor Inženýra, který se prohrabával v celé kolekci, vytahované ze »skladiště« v žlabu.

„Zatím nic. Jdeme dál,“ řek Inženýr a vstal, ale bylo vidět, že se jeho nálada trochu zlepšila.

Pochopil již, že se hala dělí jakoby na postupné úseky, oddělené od sebe pouze vnitřní spojitostí cyklu probíhajících procesů. Výrobní zařízení - to znamená hadovitě se svíjející, chapadlovitě se smršťující, funící les - bylo všude stejné.

Několik set metrů dále narazili na úsek, který sice vykonával tytéž pohyby jako úsek předcházející: hadovitě se svíjel, mlaskal, funěl, nesl ve svých potrubích, vyvrhoval do otevřených šachet, spouštěl z výšky, pohlcoval, opracovával, shromažďoval a roztavoval - nic.

Všude, kde v předcházejících úsecích bylo možno pozorovat rozžhavené polotovary, nebo už chladnoucí opracované předměty, celou tu komplikovanou cestu na strany, nahoru, dolů, tady nahrazovala prázdnota.

Domnívaje se zpočátku, že výrobek je tak průhledný, až je neviditelný, Inženýr se vykláněl daleko nad výpustěmi, snažil se chytit do ruky něco, co mělo vypadávat z otvírajících se jícnů, ale nenašel nic.

„Historie k zbláznění,“ řekl s hrůzou Chemik. Inženýr byl kupodivu nevzrušený.

„Velice zajímavé,“ řekl a šli dál.

Blížili se k prostoru, z něhož se šířil rostoucí hluk. Byl to hluk měkký, ale tím více drásající uši, jako kdyby milióny těžkých plachet z mokré kůže dopadaly na obrovský, málo napjatý buben. Najednou se rozsvětlilo.

Z desítek makovicovitých krápníků, přímo u stropu palicemi dolů pověšených, které se ve výšce třásly, padal učiněný příval předmětů, černých proti sklovité střeše; narážel na tlusté stěny přepážek přistavovaných hned z jedné, hned z druhé strany, svisle rozložených a v pravidelném rytmu se nadouvajících, jako kdyby byl do nich vháněn plyn - (tyto přepážky byly šedě průhledné jako měchuřina) a strhován v polovině cesty trsy hadovitých chapadel, která pracovala tak rychle, až se oku jevila jako rozmazaný kotouč, dopadl docela dolů. Tam se předměty skládaly ve vyrovnaných řadách do čtverhranů, vzorně, jeden vedle druhého, a z opačné strany se každou chvíli vychlípila obrovská hmota, zploštělá jako hlava vorvaně, a s táhlým povzdechem pohltila několik řad »hotových výrobků« najednou.

„Skladiště,“ prohlásil Inženýr flegmaticky. „Shora přicházejí hotové kusy a toto je jakýsi transportér - nabírá je a znovu je dává do oběhu.“

„Jak to víš, že je znovu dává do oběhu? Možná že tady ne?“ zeptal se Fyzik.

„Skladiště je plné.“

Nikdo sice dobře nepochopil proč, ale v prohlídce pokračovali mlčky.

Byly už skoro čtyři hodiny, když dal Koordinátor povel k návratu. Stáli v sektoru, který se skládal ze

dvou částí, první vyráběla silné kotouče, opatřené uchovitými držáky, druhá držáky usekávala a upevňovala na jejich místo kusy eliptických prstenců, nato kotouče putovaly do podzemí, odkud se vracely hladké, »oholené«, jak řekl Doktor, aby se znovu podrobily procesu montáže uchovitých držáků.

Když vyšli na planinu a v slunci, ještě dosti vysoko stojícím, kráčeli k místu, kde zanechali stan a své věci, řekl Inženýr:

„No, pomalu se to vysvětluje."

„Skutečně?" poznamenal Chemik s nádechem ironie.

„Ano," přitakal Koordinátor. „Co ty si o tom myslíš," obrátil se na Doktora.

„Mrtvola," odpověděl Doktor.

„Jakápak mrtvola," zeptal se Chemik, který nepochopil nic z toho, co říkali.

„Mrtvola, která se pohybuje," připojil Doktor. Beze slova kráčeli dál.

„Směl bych se konečně dovědět, co to znamená," zeptal se Chemik, ne bez podráždění.

„Na dálku řízený komplex na výrobu nejrůznějších součástek, který se během doby úplně rozběhl, protože byl ponechán naprosto bez dozoru," vysvětlil Inženýr.

„Aha! A co myslíš, jak dlouho?"

„To nevím."

„S velkou pravděpodobností, a s nemenším rizikem, mohu utvořit hypotézu, že... přinejmenším několik desítek let," řekl Kybernetik.

„Ale není vyloučeno, že ještě déle. Kdybych se dověděl, že se to stalo před dvěma sty lety, také bych se nedivil."

„Nebo před tisícem let," dodal Koordinátor flegmaticky.

„Kontrolní elektronové mozky se, jak víš, rozkloubí v tempu souhlasném s koeficientem iradiace," začal Kybernetik, ale Inženýr ho přerušil:

„Mohou fungovat na jiném principu než naše a nevíme přece vůbec, jsou-li to elektronové systémy. Za svou osobu pochybuji. Konstrukční materiál je nekovový, polotekutý..."

„Na podrobnostech nezáleží," řekl Doktor, „ale co si o tom myslíte? To znamená - jaké horoskopy sestavujete? Pokud se mne týče, já celkem - nepříznivé."

„Myslíš obyvatele planety?" zeptal se Chemik.

„Myslím obyvatele planety."

Kapitola třetí

Pozdě v noci dorazili k pahorku, z něhož trčel k nebi trup letadla. Aby zrychlili pochod, a také aby se vyhnuli setkání s obyvateli lesíka, prošli jím v místě, kde se porost rozestupoval na několik metrů, jako by jej na obě strany rozhodil jakýsi obrovský pluh - na omšelých, v brázdách ležících hroudách hlíny bujely pouze sametové porosty.

Náhlá tma zahalila rovinu, až když byl šikmý obrys rakety jasně viditelný, a tak se obešli i bez pomoci svítilen.

Byli hladoví, ale ještě víc unavení, rozhodli se tedy, že postaví stan venku a uloží se k spánku. Fyzik, který měl ústa vyprahlá žízní, - voda jim došla při zpáteční cestě - a kterému se chtělo velice pit, vypravil se tunelem do nitra rakety.

Byl dosti dlouho pryč. Stavěli nafukovací stan, když uslyšeli jeho křik, ještě z podzemí. Byl tak rozčílený, že sotva mohl mluvit.

„Co se stalo? Uklidni se!" volali jeden přes druhého. Koordinátor ho.pevně uchopil za ramena.

„Tam," ukázal na těleso rakety, temně se rýsující nad nimi. „Tam kdosi byl."

„Co?"

„Podle čehos to poznal?"

„Kdo to byl?"

„Nevím."

„Tak jak víš, že tam byl?"

„Podle... podle stop. Náhodou jsem vešel do navigační kabiny, byla tam: předtím spousta hlíny. Je

pryč.“

„Jak to, je pryč?!“

„Je pryč. Je tam skoro čisto.“

„A kde je ta hlína?“

„Nevím.“

„Podíval ses i do ostatních prostor?“

„Ano. To znamená, já... jsem zapomněl, že v navigační kabině byla hlína, a napřed mě nic nenapadlo, protože jsem se chtěl napít, zašel jsem do zásobárny, našel jsem vodu, ale neměl jsem ji čím nabrat, tak jsem zašel do své kabiny,“ podíval se na Kybernetika, „a tam...“

„Co tam, k čertu!“

„Všecko bylo pokryto slizem.“

„Slizem?“

„Ano, průhledným, lepkavým slizem, jistě ho ještě mám na botách. Nic jsem neviděl, až později jsem ucítil, že se mi lepí podešve..“

„Ale to třeba vyteklo něco z nádrží, nebo došlo k nějaké chemické reakci, víš přece, že se v laboratoři polovina lahví rozbila...“

„Nemluv hlouposti! Posviťte sem, na mé nohy.“

Skvrna světla putovala dolů, objevily se Fyzikovy boty, lesknoucí se na několika místech, jako by byly potaženy blankou průhledného laku.

„To ještě není důvod, že tam kdosi byl,“ protestoval chabě Chemik.

„Když mě ještě ani tenkrát nenapadlo, co se stalo! Vzal jsem pohárek a vrátil jsem se do skladiště. Cítil jsem, že se mi podešve lepí, ale nedbal jsem na to. Napil jsem se vody a když jsem se vracel, z ničeho nic mi napadlo, abych se podíval do knihovny, nemám tušení proč. Byl jsem jakýsi znervóznělý, ale na nic podobného jsem nepomyslil. Otevřu dveře, posvítím - a tam čisto, po hlíně ani stopy! Tu hlínu jsem tam přece sám sypal, tak jsem si hned přitom vzpomněl, že v navigační kabině už taky nebyla!“

„A co dál,“ zeptal se Koordinátor.

„Nic, utíkal jsem za vámi.“

„Třeba tam ještě je, v kormidelně nebo v druhém skladišti,“ řekl Kybernetik polohlasně.

„Ani bych neřekl,“ zabroukl Koordinátor. Svítilna, kterou Doktor držel reflektorem dolů, osvětlovala kousek půdy, stáli kolem Fyzika, který stále ještě zhluboka dýchal.

„Jít tam nebo co?“ myslil nahlas Chemik, ale bylo vidět, že nemá pilno, aby ten návrh uskutečnil.

„Ukaž ještě jednou ty svoje boty,“ pravil Koordinátor.

Pozorně si prohlédl zaschlou, lesklou vrstvičku, která přilnula ke kůži. Div že se hlavou nesrazil s Doktorem, protože se taky sklonil, téměř současně. Pohlédli na sebe. Žádný z nich ani nehlesl.

„Něco musíme udělat,“ řekl Kybernetik desperátsky.

„Vlastně se nic nestalo. Jeden exemplář místní fauny vlezl do rakety, a když nenašel nic, co by ho zajímalo, zmizel,“ řekl Koordinátor.

„Patrně žížala, že? Velká plus minus jako žralok, nebo dva žraloci,“ vmísil se do hovoru Kybernetik. „Co se stalo s hlínou?“

„To je opravdu zvláštní. Třeba...“

Doktor nedomluvil a zahájil obchůzku nejbližšího okolí.

Viděli jeho vzdalující se postavu v odraze světla baterky. Skvrna záře se hned soustředila nízko u země, hned slábnouc odlétla do tmy.

„Hej!“ vykřikl najednou. „Hej! Mám ho!“

Rozběhli se k němu. Stál na několik metrů dlouhém valu hlíny, jakoby upěchované a místy potažené kousky lesklé tenké blanky.

„Zdá se, že to opravdu bude nějaká žížala,“ vykoktal Fyzik přiškrceným hlasem.

„V důsledku toho musíme přece jen nocovat v raketě,“ rozhodl najednou Koordinátor. „Napřed ji pro jistotu prohledáme a pak zamkneme závěr.“

„Člověče, to bude trvat celou noc a my Jsme se ještě ani jednou nepodívali do všech prostor,“ zasténal Chemik.

„Těžká věc.“

Nechali napumpovaný stan osudu a zmizeli v tunelu.“

Krok za krokem se ploužili po raketě a osvětlovali všechna zákoutí a výklenky. Fyzikovi se zdálo, že v kormidelně byly trosky tabulek přeneseny z jednoho .místa na druhé, ale nikdo si tím nebyl jist. Potom se zase Inženýra zmocnily pochybnosti, jestli zanechal nástroje, kterých použil na zhotovení motyk, v takovém stavu, v jakém je teď našli.

„To je jedno,“ řekl Doktor netrpělivě. „Nebudeme si teď hrát na detektivy. Už budou dvě!“

Byly tři, když si konečně lehli na matrace, přinesené z kójí, a to jen proto, že Inženýr, místo aby prozkoumal obě patra strojovny, rozhodl prostě, že zastrčí závory na dveřích v ocelové přepážce, která oddělovala strojovnu od ostatních částí rakety. Vzduch v uzavřeném prostoru jim připadal dusný, vznášel se tam jakýsi nepříjemný pach - padali už únavou a stěží ze sebe shodili boty a kombinézy; sotva zhasli světlo, zmohl je těžký, nepokojný spánek.

Doktor se probudil v naprosté tmě, od první chvíle svěží. Přiblížil hodinky k očím - chvilku si nemohl uvědomit, kolik je hodin, nesouhlasilo mu to s tmou, jaká vládla kolem, zapomněl, že jsou v raketě, pod zemí, Konečně uhodl z věnečku zelených jiskřiček na číselníku, že bude osm. Překvapilo ho to.

Spát takovou chvilku! Lítostivě zabručel a už se chtěl obrátit na druhý bok, když naráz ztuhl.

V raketě se něco dělo, spíš to cítil, než slyšel. Podlaha vedla z dálky jemné chvění. Kdesi, velice daleko, něco zařinčelo, bylo to sotva slyšitelné, ale on se ihned posadil na svém lůžku. Srdce se mu rozbušilo hlasitěji.

„Vrátilo se to!“ vzpomněl si na tvora, jehož slizem potažené stopy objevil Fyzik. „Násilím se to pokouší otevřít vstupní dveře,“ to byla další myšlenka. Raketa se najednou zachvěla, jako kdyby ji obrovská síla chtěla. ještě hlouběji zabodnout do země. Kdosi z ležících neklidně zasténal ze spaní. Doktor měl na okamžik pocit, že se jeho vlasy mění v rozžhavené drátky. Letadlo vážilo šestnáct tisíc tun! Podlaha se zatřásla - byl to nerovnoměrný, přerušovaný záchvěv. Vtom pochopil.

Byl to některý z pohonných agregátů! Kdosi ho spouštěl!!

„Vstávat!“ vykřikl a šmátral po baterce. Lidé vyskočili, v egyptské tmě do sebe vráželi, ozvaly se zmatené výkřiky. Konečně našel Doktor baterku, rozsvítil ji. Několika slovy vysvětlil, co se děje. Inženýr, ještě opilý spánkem, se zaposlouchal do vzdálených zvuků. Tělesem rakety znovu a znovu trhaly jednotlivé poryvy, mohutnějící vytí naplnilo vzduch.

„Kompresory levých trysek!“ zasykl. Koordinátor si mlčky zapínal kombinézu na prsou, ostatní se chvatně oblékali, Inženýr, tak jak stál, v košili a v trenýrkách, vyrazil do chodby, cestou vyškubl Doktorovi z ruky baterku.

„Co chceš dělat?!“

Rozběhli se za ním. Zamířil do navigační kabiny. Podlaha, po které běželi, začínala řinčet, otřásala se čím dál, prudčeji.

„Každou chvíli urve lopatky!“ vyrazil udýchaně Inženýr, když vpadl do navigační kabiny, kterou vetřelec vyčistil. Přiskočil k hlavním svorkám, přehodil páku.

V koutě zaplálo jedno světlo. Inženýr a Koordinátor, teď už společně, vytáhli ze schránky ve zdi elektrojektor, vyňali jej z pouzdra, pak ho v největším chvatu přitiskli k nabíjecím svorkám, kontrolní ukazovatel byl rozbitý, ale podlouhlá trubička na hlavni modře zazářila - proud na nabíjení měli!

Podlaha se horečně třásla, všecko, co nebylo upevněno, poskakovalo, kovové nástroje drnčely na poličkách, jakýsi skleněný předmět spadl a rozbit se, slyšeli cinkání střípků.

Zbytky plastikového obkládání odpověděly mohutnějící rezonancí - vtom zavládlo hrobové ticho, zároveň zhaslo jediné světlo. Doktor okamžitě rozsvítil baterku.

„Nabitý?“ zeptal se krátce Fyzik.

„Nejvýš na dvě série. I to je dobré,“ odpověděl mu Inženýr výkřikem a spíš vytrhl, než odpojil svorky. Popadl elektrojektor, sklonil jej nálevkovitou hlavní k zemi, stiskl pažbu v ruce a vykročil chodbou ke strojovně. Byli v polovině cesty, blízko knihovny, když se ozvalo pekelné, táhlé zaskřípění, dvě tři křečovitá trhnutí otřásla celou raketou, ve strojovně se něco s ohlušujícím rachotem převalilo a nastalo hrobové ticho.

Inženýr a Koordinátor, bok po boku, přišli k pancéřovým dveřím. Koordinátor odstrčil závoru

okénka, nahlédl dovnitř.

„Podejte mi baterku," řekl.

Doktor mu ji okamžitě vtiskl do dlaně, ale nebylo lehké pustit dovnitř proud světla úzkým, zaskleným otvorem a zároveň se dívat. Inženýr otevřel druhé okénko a přitiskl k němu oči, povzdechl a zatajil dech.

„Leží, „ řekl po dlouhé chvíli.

„Co, kdo?" padaly výkřiky za jeho zády.

„Návštěvník, posviť líp, níž, níž - tak! Nehýbá se. Nic se nehýbá."

Udělal pauzu.

„Je veliký jako slon, „ řekl dutě.

„Dotkl se přívodů?" řekl tázavě Koordinátor, který nic neviděl, protože ústí reflektoru, který přimáčkl k okénku, mu zaclánělo celý jeho otvor.

„Spíš šlápl na přetrhané dráty. Vidím, že pod ním čouhají konce."

„Konce čeho?" rozčiloval se Fyzik.

„Kabelu vysokého napětí. Ano, nehýbá se. Tak co, otvíráme...?"

„Musíme," řekl prostě Doktor a začal odtahovat hlavní závoru.

„Třeba to jenom předstírá?" prohodil někdo vzadu.

„Tak dobře předstírat dovede jenom nebožtík," odpověděl Doktor, který ještě stačil, dříve než Koordinátor oddálil baterku, přitisknout tvář k druhému okénku.

Ocelové závory se měkce pošinuly v drážkách. Dveře byly dokořán. Dlouhou dobu se nikdo. neodhodlal překročit práh - Fyzik a Kybernetik se dívali přes ramena těch, kteří stáli vpředu. V pozadí, na roztříštěných troskách obrazovek, vmáčknuta mezi stěny sektorů, násilím stranou odtažených, ležela ve světle matně se lesknoucí, hrbatá holá masa. Chvílemi po ní přeběhl jemný záchvěv.

„Žije..." zašeptal přiškrceným hlasem fyzik.

Ve vzduchu se vznášel ostrý, odporný čoud, jako ze spálených vlasů, malý namodralý obláček kouře se pomalu rozplýval v pruhu světla.

„Pro všechny případy," řekl Inženýr, zvedl elektrojektor, opřel průhlednou pažbu o bok a zamířil na trup beztvárné masy. Zasyklo to. Nejiskřivý náboj zasáhl roztékající se, uprostřed příkře se zvedající břich, těsně pod oním hrbem. Obrovské tělo se vymrštilo, pak jako kdyby se sesulo a rozpláclo se ještě víc. Horní okraje bílých sektorových přepážek se při tom zachvěly, jak byly ohromným tlakem odstrčeny na stranu.

„Konec," prohlásil Inženýr. Překročil vysoký, ocelový práh. Všichni vešli.

Nadarmo se pokoušeli najít očima nohy, chapadla, hlavu toho tvora. Neforemná masa ležela bezvládně na vytrženém sektoru transformátoru, hrb přepadl celý na jednu stranu, jako plandavý pytel plný rosolu. Doktor se dotkl boku mrtvého těla. Sklonil se.

„To všecko vypadá spíš na..." zabručel. „Čichněte si," řekl.

Zvedl k nim ruku - na konečcích prstů se lesklo něco jako kapky klihu. Chemik první překonal reflexní odpor.

Překvapeně vykřikl.

„Poznáváš, že?" řekl Doktor.

Teď všichni čichali - a poznávali hořký zápach, jaký naplňoval halu továrny!

Doktor našel v koutě páku, která se dala vyjmout z čepu, strčil její širší konec pod tělo a snažil se je převrátit na bok. Vtom mu uklouzly nohy, konec páky probodl kůži a ocel vjela bezmála polovinou své délky do měkkých tkání.

„No, to jsme v pěkné bryndě - nestačilo, že tady máme vrak, teď ještě i hřbitov!" zabručel vztekle Kybernetik.

„Kdybys raději pomohl!" vykřikl dopáleně Doktor, který se sám hmoždil, aby převrátil obrovské tělo.

„Počkej, drahoušku," řekl Inženýr, „jak je možné, že tohle hovado spustilo agregát...?"

Všichni na něj ohromeně pohlédli.

„Opravdu…" vykoktal Fyzik, „No, a co?" dodal přihlouple.

„Kdybychom se měli strhat, musíme ho obrátit, říkám vám, že musíme!" vyhrkl Doktor. „Pojďte všichni - ne, z této strany. Tak! Přemožte trochu tu svou ošklivost! No, co zas?"

„Počkej," řekl Inženýr. Odešel. a za chvilku se vrátil s ocelovými sochory, kterých užívali při kopání tunelu. Podstrčili je jako páky pod mrtvé tělo a na Doktorův povel je zvedli. Kybernetik se otřásl, když se jeho ruka, která sklouzla po hladké oceli, dotkla holé kůže tvora. S hlasitým plácnutím se bezvládně převalil na bok. Uskočili. Kdosi vykřikl.

Jako z gigantické, vřetenovitě protáhlé ústřice, vyklouzl z křídlovitě sevřených, tlustých, zvrásnělých, masitých pochev dvouruký trup, a klesal vlastní vahou dolů, až se dotkl uzlíčkovitými prstíky podlahy. Nebyl větší než dětské poprsí, jak tak visel na napínajících se blanách bledě žlutých vazů a kolébal se čím dál pomaleji a pomaleji, až se zastavil. Doktor se první odvážil přistoupit k němu, uchopil konec měkké končetiny s mnoha kotníky a malé tělíčko, bledě žilkované, se napjalo a ukázalo plochý obličejíček, bezoký, s otvory nozder a čímsi rozdrásaným, jako rozkousaný jazyk, v místě, kde má člověk ústa.

„Obyvatel Edenu..." řekl dutě Chemik. Inženýr, příliš otřesený, aby mohl mluvit, usedl na válec generátoru a sám, aniž si to uvědomil, ustavičně si utíral ruce o tkaninu kombinézy.

„Tak je to jedno stvoření nebo dvě?," zeptal se Fyzik. Zblízka pozoroval Doktora, jak se lehce dotýká prsou bezvládného tělíčka.

„Dvě v jednom, nebo jedno ve dvou - a třeba jsou to symbionty - není vyloučeno, že se v určitých údobích dělí..."

„Ano, jako ta maškara s černým vlasem?" nadhodil Fyzik. Doktor přikývl hlavou, ale .nepřerušil vyšetřování.

„Ale to veliké nemá nohy, ani oči, ani hlavu, nic!" řekl Inženýr. Zapálil si cigaretu, což. nikdy nedělal.

„To se teprv ukáže," namítl Doktor. „;Myslím, že nebudete nic namítat proti tomu, abych provedl pitvu? Tak .nebo tak, musíme ho rozčtvrtit, jinak se odtud nedá vynést. Vzal bych si někoho jako asistenta, ale může to být ošklivé. Kdo se hlásí dobrovolně?"

„Já..."

„Já to vydržím," řekli skoro současně Koordinátor a Kybernetik.

Doktor povstal.

„Dva, tím líp. Najdu si teď nástroje, to bude chvilku trvat. Musím vám prozradit, že se náš zdejší pobyt sakramentsky komplikuje - půjde-li to pořád tak dál, zabere nám vyčistění jedné boty celý týden - nejsme s to dokončit nic, co jsme rozdělali."

Inženýr a Fyzik odešli na chodbu. Koordinátor, který se vracel z ošetřovny, již v gumové zástěře, s vykasanými rukávy, se před nimi zastavil. Nesl chromovaný podnos, plný chirurgických nástrojů.

„Víte, jak funguje kyslíkový filtr," řekl. „Když chcete kouřit, jděte nahoru."

Odešli tedy do tunelu, Chemik se k nim připojil, pro každý případ vzal s sebou elektrojektor, který Inženýr nechal ve strojovně.

Slunce stálo vysoko, malé, zploštělé; v dálce nad písčinami se rozpálený vzduch tetelil jako aspik. Sedli si v dlouhém pruhu stínu, který shora vrhal nakloněný trup rakety.

„To je hrozně divné zvíře a neuvěřitelná historie, jak mohlo spustit ten generátor," řekl Inženýr. Pohladil si tvář, vousy už přestaly píchat - všichni už měli plnovous, opakovali pořád dokola, že se musí oholit, ale nějak nikomu na to nezbývalo času.

„Ale teď, po pravdě řečeno, nejvíc mě z toho všeho těší, že nám ten generátor vůbec dal proud. Znamená to, že aspoň vinutí je v pořádku."

„A ten zkrat? „poznamenal Fyzik.

„To nic není, vyhodilo to automatickou pojistku, to je učiněná hloupost. Mechanická část se úplně rozsypala, ale s tím si budeme vědět rady. Ložiska - máme rezervní soupravy, jen je najít. Samozřejmě, vinutí teoreticky taky můžeme uvést do pořádku, ale holýma rukama – nad tím bychom zešedivěli. Teď si myslím, že se mi proto nechtělo hnout ani prstem, abych si všecko pořádně prohlédl, protože jsem se bál, že je to všecko na padrť, a to víte, co by s námi bylo."

„Reaktor," začal Chemik. Inženýr se zamračil. „Reaktor - ovšem. Na reaktory taky dojde. Napřed musíme mít proud. Bez proudu nic nepořídíme. Trhlinu v potrubí můžeme odstranit v pěti minutách, ale musíme svařit potrubí. A na to zase musíme mít proud."

„A co, chceš se pustit do mašin - hned teď?" zeptal se Fyzik s nadějí v hlase.

„Ano. Vypracujeme plán pořadí oprav. Už jsem o tom mluvil s Koordinátorem. Napřed musíme mít

aspoň jeden činný agregát. Přirozeně, bez rizika se nic nedá podnikat, protože agregát musíme spustit bez atomové energie, čert ví jak! Snad žentourem... Aby do toho… Od té doby, co nefunguje elektrické řízení, nemám ponětí, co se děje v reaktoru.“

„Nic zvláštního, neutronové clony působí i bez řízení na dálku,“ řekl Fyzik, „reaktor automaticky přešel do stavu klidu - nejvýš by při počátečním rozběhu mohla vzniknout trochu vyšší teplota. Jestliže chlazení...“

„Pěkně děkuji! Reaktor se může roztavit a tomu ty říkáš ‚nic zvláštního‘?“

Dohadovali se tak čím dál prudčeji, pak už začali diskutovat věcněji, ale žádnému se nechtělo jít do rakety, čmárali schémata na písek, když se v otvoru tunelu objevila hlava Doktora, který na ně zavolal.

Vyskočili.

„No, copak?“

„Na jedné straně málo, ale na druhé - hodně, „ odpověděl Doktor, který vypadal dosti podivně, protože když mluvil, vyčnívala ze země pouze jeho hlava.

„Málo,“ pokračoval, protože i když to zní podivně, nemám pořád jistotu, je-li to jeden tvor, nebo dva. V každém případě je to zvíře. Má dva systémy oběhu krevního, ale nejsou od sebe úplně oddělené. Ten velký tvor – nositel - se pohyboval, jak se domnívám, skoky nebo kroky.“

„To je velký rozdíl,“ řekl Inženýr.

„Tak i tak,“ vysvětloval doktor. „To, co vypadalo jako hrb – je zažívací trakt.“

„Na hřbetě?“

„To nebyl hřbet! Když byl zasažen proudem, padl vlastně břichem vzhůru.“

„Jak to chceš říci, že ten menší, podobný...“ Inženýr nedomluvil.

„Dítěti,“ dokončil klidně Doktor, „ano, jezdil jakoby na koni na tom nositeli - buď jak buď, možné je to. No, jako na koni ne,“ opravil se, „většinou, pravděpodobně, byl schován v tom otvoru v těle – má tam takové vakovité hnízdo, jediná věc, s kterou to mohu srovnat, je klokaní vak, ale ta podobnost je nepatrná a ne funkční…“

„A domníváš se, že to byl tvor inteligentní? No snad...“ řekl Fyzik.

„Jistě musel být inteligentní, když dovedl otevřít dveře, zavřít je za sebou, nemluvě ani o nastartování strojů,“ řekl Doktor, který jaksi nejevil ochotu vylézt nahoru. „Háček je v tom, že to nemá nervový systém v našem slova smyslu.“

„Jak to!“ přiskočil k němu Kybernetik Doktorova hlava zvedla obočí.

„Co dělat. Je to tak. Jsou tam orgány, o jejichž funkci nemám potuchy. Má to míchu, ale v lebce; v té malé lebce není mozek. Totiž... cosi tam je, ale každý anatom by mi řekl, že jsem nedouk, kdybych se mu pokoušel namluvit, že je to mozek... Jakési žlázy, ale jakési vstřebávací – a mezi laloky plic - má totiž – troje plíce – našel jsem nejpodivnější věc na světě. Něco, co se mi moc nelíbilo. Dal jsem si to do lihové lázně, pak si to prohlédnete. Zatím jsou důležitější práce. Ve strojovně to bohužel vypadá jako na jatkách. Musíme to hned všecko vynést a zakopat; v raketě je poměrně teplo a rychlost je skutečně žádoucí - zvlášť v takovém vedru. Můžete si nasadit tmavé brýle, zavázat tváře, zápach není nepříjemný, ale taková hora masa...“

„Žertuješ, viď...?“ zeptal se mdle Fyzik.

„Ne.“

„Teprve teď vystoupil Doktor z tunelu. Na gumové zástěře měl druhý, bílý plášť odshora dolů červeně postříkaný.

„Opravdu, člověk z toho může padnout do mdlob. Je mi velice líto. Co dělat. Je to nutné. Pojďte hned.“

Nato se otočil a byl pryč. Ostatní se po sobě podívali a jeden po druhém mizeli v tunelu.

Hrobařina, jak to nazval Chemik, skončila až pozdě odpoledne. Pracovali polonazí, aby si nepošpinili kombinézy, a vynášeli obrovskou masu, v čem se dalo – v kbelících, na plechových nosítkách; rozčtvrcené pozůstatky zakopali dvě stě kroků od rakety, na vrcholu pahorku, a přes Koordinátorovo varování, aby šetřili vodou, spotřebovali na umytí pět kbelíků. Dokud se krev velkého tvora nesrazila, podobala se lidské krvi. Ale rychle měnila barvu v oranžovou. Usychala v nažloutlý drolivý prášek.

K smrti unavená posádka si posedala v nízkém .slunci pod raketu. Na jídlo neměl nikdo ani

pomyšlení; všichni jen dychtivě pili kávu a vodu. Jednoho po druhém přemáhala dřímota. přestože měli právě promyslit prvou etapu opravných prací. Když procitli, byla už noc. Zase museli chodit do skladiště pro jídlo, otvírat plechovky konserv, ohřívat je a po jídle umývat nádobí; o půlnoci se nečekaně; rozhodli, protože všichni byli vyspalí, že si nepůjdou lehnout, ale že hned zahájí počáteční práce.

Srdce jim bušila rychleji, když odhazovali plastikové a kovové harampádí z příkrovu pomocného reaktoru. Pracovali ručními pákami a kladkami, celé hodiny promarnili prohrabáváním ocelových trosek při hledání každé náhradní součástky, každé maličkosti, olovnice nebo klíče; nakonec dokázali, že celý postranní generátor byl prohlédnut, zadřené ložisko bylo vyměněno, a lopatky nejmenšího z kompresorů - byly už zase v použitelném stavu. Inženýr to ostatně provedl způsobem stejně prostým jako primitivním, protože rezervních lopatek bylo málo, odřízl prostě každou druhou lopatku - rotor musel pochopitelně pracovat méně výkonně, ale buď jak buď, byl schopný provozu. V pět hodin ráno Koordinátor oznámil, že jsou práce u konce - tak nebo tak, řekl, budeme muset podniknout ještě jednu výpravu, i kdyby jen pro doplnění vody, důvodů se ostatně najde víc a nemůžeme si zavést obrácený rytmus spánku a bdění. Zdřímneme si do svítání a pak se znovu pustíme do práce.

Zbytek noci uplynul klidně. Ráno nikdo nejevil chuť, aby vyšel nahoru, všichni byli ochotni pracovat dál, a to ihned. Inženýr už vyrobil jakýsi první komplet nástrojů a nebylo nutné běhat pro každou hloupost po všech možných kajutách. Napřed zkontrolovali rozvodnu, hemžící se zkraty, a museli ji vlastně smontovat znovu. Vraky nahrazovali součástmi bez lítosti vyšroubovanými z ostatních nefungujících agregátů, pak se zase dali do vlastního spouštění dynama. Provádění plánu navrženého Inženýrem bylo trochu riskantní. Dynamo roztáčeli kompresorem, který změnili v turbínu poháněnou kyslíkem z bomb. Za normálních podmínek uváděla nouzový turbogenerátor do chodu přehřátá vodní pára z reaktoru - reaktor totiž, jakožto srdce rakety, platí za nejodolnější ze všech mechanismů - ale teď, při naprostém zpustošení elektrické sítě, nemohli na to ani pomyslit. Museli tedy sáhnout na železnou zásobu kyslíku, drahocenný plyn přicházel nazmar jenom zdánlivě, počítali totiž, že budou moci znovu naplnit vyprázdněné bomby atmosférickým kyslíkem, jakmile se celá strojovna roztočí. Jiné východisko nebylo - spuštění atomového reaktoru bez elektřiny bylo vyslovené šílenství. Kdyby kyslíkový projekt selhal, byl sice Inženýr, aniž se o tom někomu zmínil, odhodlán i k tomuto bláznovskému kroku. Nebylo totiž známo, zda se stlačený kyslík nevyčerpá rychleji, než se podaří spustit reaktor. Doktor stál v malé šachtě pod podlahou horního patra strojovny a zvýšeným hlasem hlásil čísla klesajícího tlaku na kyslíkových manometrech. Pět ostatních mužů pracovalo nahoře. Točili se jako čamrdy. Fyzik stál u provizorní rozvodné desky reaktoru - smontované tak, že by při pohledu na ni vstávaly hrůzou vlasy na hlavě každému pozemskému specialistovi. Inženýr s hlavou visící dolů pod tělesem generátoru, černý od oleje jako negr, upevňoval stykače prstenců -Koordinátor stál vedle Kybernetika, oba se dívali na doposud slepý kotouč počítače neutronů a Chemik mezi nimi pobíhal jako kluk, kterého si posílají pro nářadí.

Kyslík syčel, kompresor ve funkci plynové turbíny zlostně bručel, trochu řinčel a smýkal sebou – protože Inženýr s ním nakládal barbarsky, rotor nebyl přesně vycentrovaný – otáčky generátoru rostly, jeho vytí stoupalo na vyšší a vyšší tón, lampy visící na konci ledabyle roztažených kabelů u stropu vydávaly už bílé intenzívní světlo.

„Dvě stě .osmnáct - dvě stě dva - sto devadesát pět," bylo slyšet monotónní, plechovou ozvěnou deformovaný hlas .neviditelného Doktora.

Inženýr vylezl zpod dynamoelektrického stroje a utíral si olej i pot ze zarostlé tváře.

„Tak jedeme," vyfuněl.

Ruce se mu třásly námahou tak velkou, že zůstal úplně klidný, když Fyzik řekl:

„Zapojuji první."

„Sto sedmdesát, sto šedesát tři, sto šedesát," recitoval rytmicky Doktor, překřikuje jekot dynama, které už začalo dodávat proud na odpich reaktoru a s každou vteřinou vyžadovalo víc kyslíku, aby si udrželo obrátky.

„Plné zatížení!" hekl Inženýr, který pozoroval elektrické ukazovatele.

„Zapojuji všecko!" desperátsky, lámajícím se hlasem vyrazil ze sebe Fyzik; schoulil se mimoděk, jako kdyby čekal ránu, a oběma rukama strhl dolů černé páky.

Otevřel ústa. Koordinátor, nevěda o tom, tiskl čím dál pevněji jeho paži. Dívali se na čtvercové číselníky bez sklíček, s pokřivenými, narychlo vyrovnanými ručičkami: počítač hustoty proudu rychlých neutronů, kontrola cirkulace elektromagnetických vývěv, indikátor znečištění izotopy, sdružené vnitřní termočlánky reaktoru. Dynamoelektrický stroj sténal, vyl, jiskry sršely zpod netěsně doléhajících stykačů. V reaktoru, za silným, lesklým pancířem, vládl mrtvý klid.

Ručičky se ani nehnuly. Najednou se před Fyzikovýma očima všechny zamlžily a rozmazaly se; zavřel oči, a když je, plné slz, znovu otevřel, uviděl ručičky v poloze, kde mají stát, když reaktor běží.

„Překonal kritický bod!“ vykřikl Fyzik a rozvzlykal se, nepouštěje z rukou obě páky. Cítil, jak mu ochabují svaly, po celou dobu čekal výbuch.

Ručičky se určitě zasekly,“ řekl klidně Koordinátor, jako kdyby nevěděl, co se děje s Fyzikem. Nemohl ze sebe vypravit slovo - tak měl ještě pořád stisknuté čelisti.

„Devadesát, osmdesát jedna, sedmdesát dva...“ vykřikoval Doktor v pravidelných přestávkách.

„Teď!“ vykřikl Inženýr a rukou ve velké červené rukavici přepnul hlavní kontakt. Generátor zavyl a začal ztrácet obrátky.

Inženýr skočil ke kompresoru a uzavřel oba přívody.

„Čtyřicet šest, čtyřicet šest, čtyřicet šest,“ opakoval pravidelně Doktor.

Turbína přestala odebírat kyslík z lahví, lampy rychle bledly, stmívalo se čím dál víc.

„Čtyřicet šest, čtyřicet šest...“ vykřikoval Doktor ze šachty.

Najednou se lampy oslnivě rozzářily, dynamo se sotva už otáčelo, ale proud šel, všechny napojené číselníky ukazovaly stoupající napětí.

„Čtyřicet šest… čtyřicet šest...“ dál opakoval Doktor, který ve své ocelové studni o ničem nevěděl.

Fyzik si sedl na podlahu a zakryl tvář rukama. Bylo téměř ticho. Rotor generátoru basově šuměl, otáčel se čím dál pomaleji, zarazil se, ještě zavířil a zastavil.

„Čtyřicet šest... čtyřicet šest...“ dál opakoval Doktor.

„Jaký je únik?“ zeptal se Koordinátor.

„V mezích normy,“ odpověděl Kybernetik. „Zřejmě předtím, na špičce decelerace, obal praskl, ale automat to stačil zacementovat, než došlo ke zkratu.“

Víc neřekl, ale každý pochopil, jak je na ten automat pyšný. Jednou rukou si přidržoval prsty druhé ruky, potají, protože se mu třásly.

„Čtyřicet šest...“ ječel Doktor.

„Člověče, nech už toho!“ zařval najednou Chemik do šachty, „už je to zbytečné - reaktor dodává proud!“

Nastala chvíle ticha. Reaktor pracoval, jako vždycky, neslyšitelně. V ocelovém roubení se objevila bledá, černým vousem lemovaná Doktorova tvář.

„Vážně?“ řekl.

Nikdo mu neodpovídal. Dívali se na číselníky, jako kdyby se nemohli nasytit pohledu na ručičky, stojící bez hnutí v poloze, která znamenala, že stroj pracuje.

„Vážně?“ opakoval a dal se do smíchu, úplně tichého. „Zas už začínáš?“ řekl dopáleně Kybernetik. „Dej pokoj.“

Doktor se vyškrabal nahoru, sedl si vedle Fyzika, a jako ostatní upřeně pozoroval ciferníky.

Nikdo nevěděl jak dlouho to trvalo.

„Víte co?“ řekl Doktor mladým, novým hlasem. Všichni se na něho podívali, jako by byli vytrženi ze spánku.

„V životě jsem nebyl tak šťastný,“ zašeptal a odvrátil obličej.

Kapitola čtvrtá

Pozdě k večeru vyšel Koordinátor s Inženýrem na povrch, aby se nadechli čerstvého vzduchu. Usedli na hromadu vyházené hlíny, zahleděni na poslední cípek slunečního kotouče, rudého jako rubín.

„Nevěřil jsem,“ zabroukl Inženýr.

„Já taky ne.“

„Ten reaktor, slušná práce, co?“

„Solidní, pozemská práce.“

„Představ si, vydržel!“

Nějakou dobu mlčeli.

„Slibný začátek,“ promluvil Koordinátor.“

„Pracují trochu příliš nervózně,“ poznamenal Inženýr.

„Je to - běh na výdrž, víš? Udělali jsme, mezi námi, víceméně setinu toho, co musíme udělat, aby...“

„Vím,“ namítl Koordinátor klidně. „Nevíme ostatně ještě, jestli...“

„Gravimetrické řízení, že?“

Nejen to. Směrové trysky, celá dolní paluba...“

„Uděláme to.“

„Ano.“

Inženýrovy oči, těkající roztržitě po okolí, zpozorovaly najednou - těsně pod vrcholkem pahorku, podlouhlý, nevysoký násep - místo, kde zakopali pozůstatky tvora.

„Úplně jsem zapomněl...“ řekl udiveně. „Jako kdyby se to stalo před rokem. Víš?“

„Já ne. Myslil jsem na to, totiž na něj, po celou tu dobu. Kvůli tomu, co Doktor našel - v jeho plících.
”

„Cože? „Máš pravdu, říkal něco takového. Co to bylo?“

„Jehla.“

„Co?!“

„Možná že jehla ne - můžeš se na to podívat sám. Je to v láhvi, v knihovně. Kousek tenké trubičky, ulomený, ostře zakončený, šikmo seříznutý, jako bývají lékařské injekční jehly.“

„Jak to...?“

„Nic víc nevím.“

Inženýr vstal.

„Je to překvapující, ale... ale sám nechápu, proč mě to tak málo vzrušuje. Vlastně skoro vůbec ne, mám-li být upřímný. Mám nyní pocit jako před startem, víš? Nebo jako cestující letadla, který na několik minut přistál v neznámém přístavu, vmísil se do davu domorodců, byl svědkem. jakési zvláštní, nepochopitelné scény, ale ví, že na to místo nepatří, že za chvilku odletí, a celé jeho okolí k němu proniká jako z velké dálky, cizí a lhostejné.“

„My tak hned neodletíme...“

„Vím, že ne, ale mám takový dojem.“

„Pojďme za nimi. Nebudeme si moci lehnout, dokud nenahradíme všecka, ta provizória. Také pojistky je třeba jak se sluší a patří nasadit. Reaktor pak může běžet naprázdno.“

„Dobrá, pojďme.“

Noc strávili v raketě, ale malá světla nezhasili. Každou chvíli se některý z nich probouzel, očima omámenýma spánkem zjišťoval, jak žárovky svítí, a upokojen usínal. Ráno vstali plni nových sil. První byl uveden do chodu nejprostší poloautomat na čištění, který každých několik minut uvázl, pohřben bezmocně v hromadách trosek, které všecko zatarasovaly. Kybernetik, který chodil za ním s nástroji, tahal ho jako jezevčíka z liščí nory, sám odstraňoval harampádí, které bylo příliš velké pro čelisti jeho chytáků, a znovu ho spouštěl. Poloautomat se rychle odšoural, zarytě se zakousl do další hromady trosek a všecko se opakovalo od začátku. Po snídani Doktor vyzkoušel svůj holicí strojek, což mělo za následek, že se před svými druhy objevil, jako by měl nasazenu hnědou masku - čelo, kůži kolem očí a horní část tváře měl sežehnutou sluncem, dolní polovinu obličeje úplně bílou. Všichni následovali jeho příkladu a všichni se sotva mohli poznat v těch kostlivcích s vystupujícími bradami.

„Musíme se líp krmit,“ dospěl k závěru Chemik, prohlížející si s hrůzou v zrcátku svůj vlastní obraz.

Co bys řekl čerstvé zvěřině?“ navrhl Kybernetik.

Chemik se otřásl,

„Děkuju, nechci. Ani mi o tom nemluv. Teprve teď jsem si na to vzpomněl. Zdálo se mi o té... o tom...“

„O tom zvířeti?“

„Čert ví, je-li to zvíře.“

„Tak co?“

„Které zvíře by dokázalo spustit generátor?“

Všichni naslouchali tomu rozhovoru.

„Bylo dokázáno, že všechny bytosti na vyšším vývojovém. stupni si opatřují takový nebo makový oděv,“ řekl Inženýr, „ale tady to dvojčákové stvoření bylo nahaté.“

„Jak jsi to řekl? Nahaté?“ vmísil se do řeči Doktor.

„A co je?“

„O krávě, ani o opici bys neřekl, že je nahatá.“

„Protože mají srst.“

„Hroch nebo krokodýl srst nemají a: taky bys o nich neřekl, že jsou nazí.“

„No právě.“

Na chvilku se odmlčeli.

„Už bude deset,“ promluvil Koordinátor. „Jsme.odpočatí, myslím, že uděláme výpad jiným směrem než posledně. Inženýr měl připravit elektrojektory - jak je to s nimi?“

„Máme pět kusů, všecky nabité.“

„Dobrá. Šli jsme na sever, tak dnes půjdeme na východ. Ozbrojeni, ale budeme se pochopitelně snažit, abychom zbraní nepoužili. Zvláště, kdybychom potkali ty - ty dvojčáky, jak je pojmenoval Inženýr.“

„Dvojčák? Dvojčák?“ opakoval Doktor několikrát nespokojeně, jako kdyby zkoumal to označení,. „Nemyslím, že je to nějak zvlášť šťastné, a jistě proto se to ujme. Tak nějak už to chodí...“

„Jdeme ihned?“ zeptal se Fyzik.

„Řekl bych, že ano, zajistíme jenom vchod, abychom
předešli novým překvapením.“

„A nemohli bychom vzít Dranďák?“ zeptal se Kybernetik.

„No... raději ne. Potřeboval bych nejmíň pět hodin, abych jej spustil,“ řekl Inženýr. „Leda že bychom odložili výpravu na zítřek...?“

Ale nikomu se nechtělo výpad odkládat, a tak vyrazili kolem jedenácté, protože jim ještě trochu času zabrala příprava výstroje. Jako kdyby se domluvili, přestože to nikdo nenavrhoval, šli ve dvojicích, v nevelkých rozestupech, a jediný muž beze zbraně, Doktor, byl v prostřední dvojici. Jestli terén opravdu skýtal příznivější podmínky pro pěší túru, nebo jestli si vykračovali rázněji, pravda je, že dřív, než uplynula hodina, ztratili raketu z očí. Krajina se pozvolna měnila. Víc a víc přibývalo štíhlých, šedých „kalichů“, kterým se vyhýbali, v dálce se objevily pahorky, od severu téměř holé, kopulovité, spadající dosti příkrými stržemi a srázy do roviny, pokryté přímo ve směru jejich pochodu skvrnami vegetace; temnějšími, než byla půda. Pod nohama šustily suché mechy, šedavé, jakoby posypané popelem, byla to však jejich přirozená barva, jejich mladé výhonky se skládaly z bělavě žilkovaných trubiček, z nichž rašily malinké perličkovité puchýřky.

„Víte, co mi tady nejvíc chybí,“ řekl jednou Fyzik. „Tráva. Prachobyčejná tráva. Jaktěživ bych byl neřekl, že je tak...“ hledal chvíli výraz, „...tak potřebná...“

Slunce pálilo. Když se blížili k pahorkům, zaslechli rovnoměrný, vzdálený šumot.

„To je divné. Vítr není a tam to šumí, „ poznamenal Chemik, který šel v první dvojici.

„Nese se to odtamtud,“ ukázal rukou Koordinátor, který šel za nimi. „;Zřejmě tam výš je vítr. „Podívejte se, to jsou přece úplně pozemské stromy!“

„Mají jinou barvu a lesknou se tak...“

„Ne, jsou dvoubarevné,“ vpadl Doktor, který měl dobrý zrak. „Jsou dvoubarevné, střídavě jednou jsou víc do fialova, potom modré s nažloutlým odstínem.“

Rovina zůstávala za nimi. Naslepo vešli do široce otevřeného ústí úvozu s hlinitými, sesouvajícími se stěnami, ve stínu porostlými jemným oparem, který se zblízka ukázal jako odrůda mechu nebo pavučiny - názory se různily; tyto rostliny poněkud připomínaly volné chomáče nitek skleněné vaty, lehce přichycené ke svahům. Zvedli hlavu, protože právě procházeli kolem první skupinky stromů, které rostly při okraji srázu, o několik metrů výš.

„Ale to přece nejsou žádné stromy!“ zvolal zklamaně Kybernetik, který uzavíral průvod.

Tak zvané „stromy“ měly tlusté, silně se lesknoucí, jakoby olejem namaštěné kmeny a mnohovrstevnaté koruny, které rytmicky pulsovaly. Hned ztemněly a pak se nalévaly, hned zase bledly a pak propouštěly sluneční světlo tisícem průsvitů. Tyto změny doprovázel ospale se opakující zvuk, jako kdyby někdo opakoval šeptem, se rty přitisknutými na pružný materiál: „sss - hhaa - ffs... hhaa“.

Když se dobře podívali na nejbližší strom, zpozorovali měchýře, vyrůstající z jeho zkřivených větviček, dlouhé asi jako banány, nalité hroznovitými zaoblinami, které se jednou nadýmaly a pak temněly, jednou splaskaly a přitom ztrácely barvu a světlaly.

„Ten strom dýchá,“ zamumlal Inženýr překvapeně. Zaposlouchával se do neustávajícího zvuku, který plynul shora a vyplňoval celé údolíčko.

„Ale všimněte. si, že každý v jiném rytmu,“ zvolal Doktor, jako by z toho měl radost. „Čím je který z nich menší, tím rychleji dýchá! To jsou,... to jsou »plícníky stromovité«!“

„Dál! Jdeme dál!“ svolával je Koordinátor, který poodešel o několik desítek kroků od skupinky stojících.

Pospíšili za ním. Úvoz, z počátku poměrně široký, se zužoval, jeho dno stoupalo vzhůru dosti povlovně, až je konečně vyvedlo na kopulovitý pahorek mezi dvěma níže položenými skupinami stromů.

„Když zavřeš oči, budeš mít dojem, že stojíš u břehu moře, zkus to!“ řekl Fyzik Inženýrovi.

„Já ty oči radši zavírat nebudu,“ zabroukal Inženýr: Blížili se k nejvyššímu bodu návrší, odbočujíce poněkud od směru pochodu. Před nimi ležela krajina zvlněná, různobarevná, s rozkouskovanými hájky dýchajících stromů, jejichž barva se měnila z olivové do rudé, se svahy hlinitých pahorků světlými jako med a s pruhy země pokrytými mechem, stříbřitým proti slunci a šedě zelenkavým ve stínu. Celé toto prostranství protínaly všemi možnými směry úzké, tenké čáry. Běžely po dně údolí, vyhýbaly se prstovitě předsunutým svahům pahorků, jedny rezavé, druhé skoro bílé, jako pěšinky vysypané pískem, další opět skoro černé, jako čmouhy uhelného mouru.

„Cesty!“ vykřikl Inženýr, ale sám se ihned opravil.“ Ne, na cesty je to moc úzké. Co to asi je?“

„Za tím pavoukovitým lesíkem jsme objevili něco podobného - ten trávníček,“ řekl Chemik. Zvedl k očím triedr.

„Ne, ty byly jiné,“ začal Kybernetik.

„Podívejte se! Podívejte se!“ všichni sebou, trhli, když Doktor vykřikl.

Nad žlutou čárou, která sestupovala z širokého sedla mezi dvěma pahorky, ve vzdálenosti několika set metrů, pohybovalo se něco průsvitného. Onen útvar bledě zářil v slunci, jako poloprůhledné, rychle se otáčející kolo s loukotěmi. Když se na okamžik octl proti nebi, téměř zmizel očím, a teprve níž, na úpatí hlinitého srázu, zableskl se jasněji, jako vířící kotouč, šinul se velkou rychlostí po rovince, vyhnul se skupině dýchajících stromů a v kontrastu s jejich temnou skupinou se zaleskl a zmizel v ústí vzdáleného úvalu.

Doktor obrátil ke svým druhům tvář s hořícíma očima, lehce zbledlou.

„Zajímavé, co?“ řekl. Vycenil zuby, jako by se usmíval, ale v jeho očích veselost nebyla.

„K čertu, zapomněl jsem triedr, ukaž svůj,“ obrátil se Inženýr na Kybernetika. „Divadelní kukátko,“ zabroukl opovržlivě a vrátil mu dalekohled.

Kybernetik uchopil do rukou sklovitou pažbu elektrojektoru a jako by potěžkával jeho váhu.

„Myslím, že jsme poměrně špatně... vyzbrojeni,“ zabroukl váhavě.

„Proč hned myslíš na boj!?“ napadl ho Chemik.

Nějakou dobu mlčeli rozhlížejíce se po krajině.

„Jdeme dál,“ řekl Kybernetik nejistě.

„Samozřejmě,“ přitakal Koordinátor. „Podívejte, druhý! Vidíte!“

Druhý vířící záblesk, pohybující se daleko rychleji než první, se hnal po esovité čáře mezi pahorky, několikrát se zdálo, že se vznáší docela nízko nad zemí, ale když okamžik letěl přímo na ně, úplně ho ztratili z očí, teprve když zahnul, opět se objevil jako rozmazaný, světlo mlhavě odrážející kotouč bleskově rychlé rotace.

„Jakýsi dopravní prostředek nebo co?“ zabroukl Fyzik. Aniž odvrátil oči od záblesku, který se zmenšoval tak, že se ztrácel ve vlnících se hájích, dotkl se Inženýrova ramene.

„Skončil jsem studia na pozemské polytechnice," namítl Inženýr, jakoby z neznámého důvodu najednou popuzený.

„Ať tak, nebo tak..." dodal váhavě, „je tam uvnitř cosi vybouleného. Jako hřídel vrtule.

„Ano, vprostředku se něco velice silně leskne," přisvědčil Koordinátor. „Jak je to asi veliké, co myslíš?"

„Jsou-li stromy tam dole stejně vysoké jako v úvoze... pak nejmíň deset metrů."

„V průměru? Taky bych řekl. Nejmíň deset."

„Oba zmizely tam," ukázal Doktor na poslední, další rozhled uzavírající, nejvyšší čáru vršků. „Tož tam půjdeme i my, nemám pravdu?"

Začal sestupovat po svahu, máchaje prázdnýma rukama. Pospíchali za ním.

„Musíme se připravit na první kontakt," řekl Kybernetik. Hned se hryzl do rtů, hned si je olizoval.

„To, co se stane, nedovedeme předpovědět. Klid, rozvaha, sebeovládání…" to jsou jediné směrnice, jaké jsme schopni dát," řekl Koordinátor. „Ale bylo by asi lepší, kdybychom změnili útvar. Jeden rozvědčík dopředu a jeden na konec. A trochu víc se rozptýlíme."

„Máme vystoupit otevřeně? Snad by bylo lepší, kdybychom se pokusili napřed co nejvíc uvidět - nepozorováni," řekl Fyzik rychle...

„No... zvlášť schovávat bychom se neměli, vypadá to vždycky podezřele. Ale samozřejmě, čím víc uvidíme, tím prospěšnější nám to může být..."

Uvažujíce o otázkách taktiky, sestoupili dolů a po několika stech krocích dospěli k první záhadné čáře.

Trochu to připomínalo stopu jediného, starého pozemského pluhu - půda byla mělce zorána, jakoby rozmělněna a odhozena na obě strany brázdy, nikoliv širší než dvě dlaně. Mechem porostlé, propadlé pruhy, na které narazili při své prvé výpravě, měly podobné rozměry, ale jeden dosti podstatný rozdíl tady byl: tam bylo okolí brázdy holé, a ona .sama - zarostlá mechem, a tady - opačně. Přes jednolitý příkrov bělavých porostů vedl pás rozrušené, obnažené půdy.

„Zvláštní," zabroukl Inženýr, když vstal z kleku. Hlínou ušpiněné prsty si otíral o kombinézu.

„Víte co?" řekl Doktor, „myslím, že ty - na severu - musí být velice staré - už delší dobu neužívané, a proto je zarůstá ten zdejší rajský mech..."

„To je možné," prohodil Fyzik, ale co je to? Kolo jistě ne - stopa kola byla by docela jiná."

„A třeba je to přece jen nějaký zemědělský stroj?" napověděl Kybernetik.

„Že by obdělávali půdu v pruzích širokých deset centimetrů?"

Překročili brázdu a šli dál rovnou k těm dalším. Kráčeli, zrovna při kraji hájku, který svým dutým šuměním ztěžoval dokonce rozhovor, když uslyšeli, jak se zezadu blíží pronikavý, tísnivý svist. Bezděčně uskočili za stromy. Z úkrytu spatřili vysoko nad loukou se nesoucí, svislý, zářivý větrník, který se hnal po rovině rychlostí bleskového vlaku. Jeho okraje byly temnější a prostředek ostře svítil hned fialovou, hned oranžovou barvou. Průměr onoho středu, vybouleného čočkovitě stranou, odhadli na dva až tři metry.

Sotva je třpytné vozidlo předjelo a zmizelo, pokračovali v cestě daným: směrem. Hájek skončil a šli teď, protože neměli na vybranou, otevřeným terénem s pocitem značné nejistoty a ustavičně se ohlíželi zpět. Řetěz pahorků spojených mělkými sedly byl už docela blízko, když opět uslyšeli táhlý svist a pro naprostý nedostatek úkrytu padli na zem. Asi dvě stě metrů od nich prolétl vířící disk, tentokrát s ústřední zaoblinou barvy nebesky modré.

„Ten byl vysoký takových dvacet metrů," vzrušeně zasykl Inženýr. Vstali ze země. Mezi nimi a pahorky se prostíralo údolí uprostřed vykrojené, rozpůlené pruhem podivné barvy. Když už byli docela blízko, spatřili potůček se světlým, písčitým dnem, které prosvítalo přes vodu. Oba jeho břehy hýřily barvami; vodní proud byl po obou stranách lemován modrozeleným pruhem, zvenčí se táhl pás bledě růžový a ještě dál se jako stříbro leskly pružné rostliny, z nichž hustě trčely načepýřené palice, velké jako lidská hlava - nad každou se. zvedal tříplátkový kalich obrovského květu, bílého jako sníh. Zahleděni na tu nezvyklou duhu, zvolnili krok - když se blížili k načepýřeným;palicím, zachvěly se najednou nejbližší bílé „květy" a zvolna vzlétly do vzduchu. Vznášely se chvilku nad jejich hlavami jako třepotající se hejno, vydávaly přitom slabounký cinkot a pak vystoupily vzhůru, zatřpytily se v slunci oslňující bělosti roztočených „kalichů" a odlétly, aby se snesly na houštinu světlých hlavic na druhé straně potoka. Tam,

kde k němu sestupovala brázda, spojoval břehy jakýsi můstek, oblouk ze sklovité látky, v pravidelných vzdálenostech provrtané kulatými otvory. Inženýr zkusil našlápnutím nosnost můstku a pomalu přešel na druhý břeh - a sotva se tam octl, opět mu od nohou vytryskla mračna bílých „květů“ a neklidně, jako hejno vyplašených holubů, nad ním kroužila.

Zdrželi se u potoka, aby nabrali vody do polní láhve - nebylo ji samozřejmě možno pít a nemohli na místě provést analýzu, potřebovali pouze vzorek pro pozdější rozbor.

Doktor utrhl jednu z malých rostlinek, které tvořily růžový pruh - a zastrčil si ji do knoflíkové dírky jako květ.

Celý stvol byl porostlý průsvitnými kuličkami tělové barvy, jejichž vůni charakterizoval Doktor jako rozkošnou. Přestože to nikdo neříkal, bylo jim nějak líto, že se mají rozloučit s tímto tak hezkým místečkem.

Svažující se úbočí, po němž stoupali, bylo porostlé mechy, které šustily pod nohama.

„Tamhle něco je, na vrcholku!“ ukázal vtom Koordinátor. Proti nebi se tam v jednom místě pohyboval neurčitý tvar - do očí bodaly každou chvíli oslňující záblesky. Několik set kroků od vrcholu poznali v onom předmětu jakousi nízkou kopulku, která se otáčela na ose. Měla na stranách zrcadlové sektory, které k nim vrhaly hned paprsky slunce, hned odrazy výseků krajiny.

Když sledovali očima čáru hřebenů, pozorovali druhý podobný útvar, či spíše vytušili jeho přítomnost podle rytmických záblesků a zátřpytů. Svítících bodů objevovali čím, dál víc - vyskytovaly se pravidelně na vrcholcích kopců, až po okraj obzoru.

Z průsmyčku pod vrcholem pahorku mohli konečně pohlédnout do prostoru dosud neviditelného.

Mírný svah přecházel ve zvlněná pole, přes která vedly dlouhé řady hrotitých stožárů. Nejvzdálenější se ztrácely na úpatí modré konstrukce, sotva prorážející masívem. vzduchu. Nad bližšími se atmosféra docela viditelně tetelila v kolmých sloupech, jako silně zahřátý vzduch. Mezi řadami stožárů se vinuly desítky brázd, sbíhaly se do svazků, rozvětvovaly se, křižovaly se a všecky běžely jedním směrem - k východní hranici obzoru. Tam, jako bledá rozmazaná mozaika nepravidelných zlomů, vyvýšenin a stříbřitých jehlic, rýsoval se shluk budov, slitý vlIvem značné vzdálenosti v mihotavou modravou masu. Nebeská báň byla na oné straně poněkud temnější a v některých místech k ní stoupaly pruhy mléčných par a hřibovitě se rozkládaly v tenkou vrstvu - ani mračna, ani mlhy - v níž, napjal-li člověk do krajnosti zrak, objevovaly se a mizely černé tečky.

„Město...“ zašeptal Inženýr.

„Viděl jsem je - tenkrát...“ řekl Koordinátor stejně tiše.

Nastoupili cestu dolů.

První řada sloupů přeťala jejich cestu na konci svahu. Vystupovaly z půdy kuželovitým soklem, na povrchu černým jako dehet. Asi tak tři metry nad zemí sokl končil, dál pokračoval poloprůhledný sloup, s ústředním kovově pableskujícím hřídelem, vzduch nahoře se silně chvěl a bylo slyšet rovnoměrný dutý sykot.

„To je nějaká vrtule,“řekl Fyzik polotázavě.

Napřed opatrně, potom čím dál odvážněji, začali ohmatávat kuželovitý podstavec stožáru. Nepocítili ani sebemenší záchvěv.

„Ne, tady nic nerotuje,“ řekl Inženýr, „není cítit tah vzduchu. Je to jakýsi emitor, nebo co...“

Pohybovali se dál v terénu mělce, lehce zvlněném. Město už dávno ztratili z očí, ale zabloudit nemohli - nejen dlouhá alej sloupů, ale i četné brázdy v polích ukazovaly směr. Čas od času přelétal jedním nebo druhým směrem zářivě vířící kotouč, ale pokaždé v tak velké vzdálenosti, že se ani nepokoušeli krýt...

Před nimi, jako temná, olivově žlutá skvrna, objevil se hájek. Napřed se mu chtěli vyhnout, jak to udělala řada stožárů, protože však táhl daleko na obě strany a oklika kolem něho by příliš prodloužila cestu, rozhodli se, že projdou napříč stinným podrostem.

Obklopily je dýchající stromy. Uschlé, měchýřovité listy, jejichž povrch při každém kroku nepříjemně vrzal pod podrážkami, pokrývaly zemi porostlou trubičkovitými rostlinkami a bělavým mechem. Tu a tam mezi hrubými kořeny vystrkovaly hlavičky bledé masité květy, s ostny trčícími zevnitř jako šídla. Po tlusté kůře kmenů stékaly kapičky aromatické pryskyřice. Inženýr, který kráčel v čele, najednou zpomalil a řekl s nevolí:

„Hrom do toho, zrovna tudy jsme chodit nemuseli...“

Mezi stromy se najednou otvíral hluboký výmol, srázné svahy byly porostlé festóny dlouhých, hadovitých šlahounů. Zašli příliš daleko, než aby se teď vraceli. Sjeli tedy po svahu, postlaném pružnými liánami až na dno, kde zurčela teninká nitka vody. Protilehlý svah byl příliš srázný, šli tedy po dně výmolu a rozhlíželi se po místě, kde by se dalo vystoupit nahoru. Ušli tak asi sto kroků. Prohlubeň se rozšiřovala, její břehy se snižovaly, trochu se rozsvětlilo.

„Co je to?“ řekl najednou Inženýr a umlkl. Závan vzduchu přinesl mdlou, nasládlou vůni. Zarazili se. Hned je zasypal příval slunečních skvrn, hned šero zhoustlo, nad hlavami v dutých vlnách šuměla dýchající klenba stromů.

„Tamhle něco je,“ zašeptal Inženýr.

Už mohli vystoupit na druhý břeh výmolu, zploštěný a nízký, ale lehce skloněni kupředu, držíce se blízko sebe, pokračovali v cestě dále ke stěně porostu, přes který občas, když v něm vánek otvíral drobné skuliny, prosvítala jakási podlouhlá, bledá hmota. Půda začínala být mokřinatá, čvachtala pod nohama. Nevěnovali tomu pozornost. Když rozhrnuli stvoly, porostlé hroznovitými výrůstky, objevila se sluncem zalitá loučka, stromy ustupovaly a sbíhaly se znovu v pozadí, rozděleny pouze úzkou uličkou, z níž na palouček vybíhala osamělá brázda. Končila u obdélného příkopu, obklopeného vyházenou hlínou - jako vryti do země stáli v houštinách na jejím břehu: mírně se kolébající stvoly se šustivým zvukem otíraly o jejich kombinézy, lenivě, jakoby s nevolí se dotýkaly hroznovitými výrůstky jejich nohou. Stáli a dívali se.

Nad okraje příkopu navršený voskový val zdál se jim v prvním okamžiku jednolitou zduřelou masou. Strašlivý puch sotva dovolil dýchat. Zrak, jak je poznával, s námahou odlišoval od sebe jednotlivé postavy. Některé ležely hrby dolů, jiné na boku, z pochev v prsních svalech vyčnívala štíhlá, bledá tělíčka, s tvářičkami odvrácenými, vklíněnými mezi ostatní. Velké trupy, namačkané, rozdrcené, promíšené s hubenými ručičkami, s uzlíkovitými prstíky - plno jich viselo bezmocně dolů podél oteklých boků - byly pokryty žlutými skvrnami.

Stisk, jakým Doktorova ruka drtila ramena mužů, kteří stáli před ním, byl tak silný, že by byli vykřikli, kdyby jej vůbec byli cítili.

Udělali několik pomalých kroků vpřed.

Dotýkajíce se těsně rameny, přibližovali se víc a víc, s očima vbodnutýma do toho, co vyplňovalo jámu. Byla obrovská.

Velké kapky vodnaté břečky, třpytící se v slunečních skvrnách, stékaly po voskových hřbetech, po bocích, hromadily se ve vpadlých tvářích bez očí, zdálo se jim; že slyší zvuk, s jakým kapky rytmicky spadají dolů.

Vzdálený, blížící se svist napjal jejich svaly. V okamžiku se vrhli k houštinám, klesli na zem, ruce samy uchopily pažby elektrojektorů. Stvoly se ještě před nimi chvěly, když svislý kruh slabě zasvítil mezi protilehlými stromy a vklouzl na palouček.

Několik desítek kroků před jámou zpomalil, ale jeho svistot ještě víc zesílil, vzduch bičovaný závratnou rychlostí bublal, kotouč oběhl jámu, přiblížil se k ní, najedou hlína vytryskla do vzduchu, načervenalý oblak zakryl téměř do poloviny zářící kotouč, krupobití hrudek se sypalo na porosty, na ně, přitištěné k zemi, bylo slyšet tupý, hnusný zvuk, jako by gigantická ostruha rvala hromadu mokrého plátna, vířící kotouč už byl na druhém konci paloučku, opět se blížil, na okamžik utkvěl na místě, jeho chvějivá kolmice mírně kolísala, hned napravo, hned nalevo, jako kdyby byla zaměřována, najednou zrychlila a druhá strana jámy byla zasypána oblakem hlíny, vyhazované s ohlušivým vytím. Kotouč řinčel, mihotal na jednom místě, vypadal, jako by se nadouval, zpozorovali zrcadlově lesklé kopulky po obou jeho stranách, odrážely se v nich zmenšené stromy i keře, uvnitř se něco pohybovalo, medvědovitý stín, ostře vibrující zvuk najednou zeslábl a kotouč se vydal na zpáteční cestu po téže brázdě, po které sem přiletěl.

Na paloučku se teď zvedal oblý násep čerstvé hlíny, vroubený na okrajích téměř metr hlubokým příkopem.

Doktor se první podíval do očí ostatních. Zvedli se pomalu, mechanicky setřásli ze svých kombinéz cáry rostlin a pavučinovité nitky. Pak, jako kdyby se smluvili, nastoupili zpáteční cestu stejnou cestou,

kterou sem přišli. Nechali už daleko za sebou výmol, stromy, i řady stožárů a blížili se k polovině svahu, nad nímž se třpytila zrcadlová kopulka, když Inženýr řekl:

„A třeba jsou to přece jenom zvířata?“

„A čím jsme my?“ stejným tónem, jako ozvěna řekl Doktor.

„Ne, já myslím...“

„Viděli jste, kdo seděl v tom rotujícím kole?“

„Vůbec jsem neviděl, že by tam někdo byl,“ řekl Fyzik.

„Byl. To se ví. To uprostřed je jakási gondola. Povrch je leštěný, ale propouští trochu světla. Viděls?“ obrátil se Koordinátor na Doktora.

„Viděl. Ale nemám jistotu, co to znamená...“

„Znamená to, že je ti milejší nemít jistotu?“

„Ano.“

Stoupali dál. Mlčky překročili hřeben nejvyšších pahorků, už na druhé straně, nad potůčkem, při pohledu na světelné kotouče nalétávající od nejbližšího hájku, zalehli.

„Kombinézy mají dobrou barvu,“ řekl Chemik, když vstali a vyrazili dál.

„A přesto je zvláštní, že nás ještě nezpozorovali,“ řekl Inženýr. Koordinátor, který doposud mlčel, se najednou zarazil.

„Spodní vedení AR je nepoškozené, pravda, Jindřichu?“

„Ano, je celé, proč se ptáš?“

„Reaktor má rezervu. Mohli bychom vypustit trochu roztoku...“

„Až dvacet litrů!“ řekl Inženýr a jeho tvář se rozzářila zlým úsměvem.

„Nechápu...“ vmísil se Doktor.

„Oni chtějí vypustit roztok obohaceného uranu, aby nabili radiomet, „ vysvětlil mu Fyzik.

„Uran!?“

Doktor zbledl.

„Snad nemyslíte...“

„Vůbec nemyslíme,“ namítl Koordinátor. „Od okamžiku, kdy jsem to uviděl, přestal jsem vůbec myslit. Myslit budeme potom. Teď...“

„Pozor!“ vykřikl chemik.

Všichni zalehli.

Zářivý kotouč je minul, už se zmenšoval, když najednou zpomalil, a velkým obloukem se zase začal přibližovat. U země se zvedlo pět hlavní, malinkých jako dětské pistolky, ve srovnání s obrovským útvarem, který svým třpytem zaclonil polovinu nebe. Vtom zastavil, řinčení zesílilo, pak zesláblo, cosi se otáčelo stále pomaleji, jejich očím se poznenáhlu objevoval obrovský mnohoúhelník, dírkovaná konstrukce, která se pozvolna přechylovala na stranu, jako kdyby se měla zřítit, ale podepřela ji dvě vysunuvší se šikmá ramena. Ze střední gondoly, která ztratila svůj zrcadlový lesk, vylezlo něco nevelkého, chlupatého, tmavého, co dělalo bleskurychlé pohyby končetinami, spojenými pokrčenou blanou, a sjelo po šikmé, dírkované liště; pak seskočilo dolů a přimáčknuto ploše k zemi, plazilo se přímo k lidem.

Skoro současně se otevřela celá gondola na všecky strany najednou, jako vodorovný kalich květu, a velký, lesklý trup sklouzl dolů po něčem, co bylo napřed oválné a tlusté; ale v mžiku se ztenčilo a zmizelo.

Tu se veliký tvor, který opustil gondolu, pomalu vztyčil v celé své výšce. Poznali ho, přestože se podivně změnil - byl zahalen látkou třpytící se jako stříbro, která. ho ovíjela spirálovitými záhyby odzdola nahoru, kde se v černě lemovaném výstřihu objevila malá plochá tvář.

Chlupaté zvíře, které ze stojícího kotouče vyskočilo první, se k nim plazilo mrštně a rychle, aniž se zvedlo od země. Teprve teď si všimli, že za sebou táhlo něco, co vypadalo jako neobyčejně velký, lopatovitě rozpláclý chvost.

„Střelím,“ řekl tiše Inženýr. Přitiskl tvář k pažbě. „Ne!“ vykřikl Doktor.

„Počkej!“ chtěl říct Koordinátor, ale Inženýr už vypálil dávku. Mířil do plazícího se tvora, ale netrefil. Let elektrického výboje byl neviditelný, uslyšeli jenom slabé syknutí.

Inženýr povolil kohoutek, ale nesundal z něho prst. Stříbrně se lesknoucí tvor se nehýbal z místa. Najednou: cosi udělal a hvízdl. Jim se to aspoň zdálo.

To, co se plazilo, se okamžitě odlepilo od země a jedním skokem překonalo vzdálenost pěti metrů - když to přistálo, svinulo se jakoby do koule, naježilo se, podivně se nadulo, lopatkovitý ocas se roztáhl, postavil se svisle, rozšířil se nahoru i na strany, v jeho lasturovitě prohloubené ploše se něco bledého zablýsklo a rozlétlo se k nim, jako by to unášel vítr.

„Pal!“ zařval Koordinátor.

Kulička ohně, ne větší než ořech, se lehce pohupovala ve vzduchu, odbočila hned na jednu, hned na druhou stranu, ale nesla se stále blíž - už slyšeli její sykot, jako sykot kapky vody, poskakující po rozpálené plotně. Začali střílet všichni najednou.

Tvor, mnohokrát zasažený, klesl, skrčil se, vějířovitý chvost jej úplně zakryl a téměř současně začal ohnivý ořech klouzat ve větru stranou, jako by naráz ztratil ovladatelnost, minul je ve vzdálenosti několika kroků a zmizel jim z očí.

Stříbrný obr se ještě víc vztyčil, objevilo se nad ním něco tenkého a on se potom začal vznášet k otevřené gondole – všichni zaslechli rachot, jak ho dávky zasáhly.

Zlomil se vejpůl a dutě bouchl o zem.

Vstali a rozběhli se k němu.

Za lesem se vynořily dva třpytné kotouče a hnaly se k pahorkům. Zalehli do prohlubně připraveni na všecko, ale stalo se něco zvláštního - oba kotouče, které dokonce ani nezpomalily, letěly dál, až zmizely za hřebeny pahorků.

O několik vteřin později se ozvala tlumená detonace. Obrátili se, nesla se z háje dýchajících stromů, který měli za zády. Rozštípnut v polovině, jeden z nejbližších stromů padl a za třeskotu větví vyrazila z něho oblaka páry.

„Honem! Honem!“ vykřikl Koordinátor. Přiběhl k chlupatému zvířátku, jehož tlapky vyčnívaly zpod příkrovu masitého, lysého chvostu, a míře na ně skloněnou hlavní, zuhelnatil je nepřetržitým ohněm v několika vteřinách. Pak botou rozmetal zbytky a zadupal je do hlíny. Pod dírkovaným mnohoúhelníkem, opřeným na šikmých nohách, stáli Inženýr a Fyzik před stříbrnou masou - Inženýr se dotkl jejího hrbu, vybouleného a pomalu jakoby se nafukujícího.

„Nemůžeme ho tady nechat!“ vykřikl Koordinátor. Rozběhl se k nim. Byl velice bledý.

„Takovou masu neproměníš v popel,“ zabroukl Inženýr.

„Uvidíme!“ procedil Koordinátor a vystřelil ze dvou kroků. Vzduch kolem hlavně se chvěl. Stříbrný trup se okamžitě pokryl černavými skvrnami, saze zavířily v povětří, rozšířil se odporný puch páleného masa, zabublalo to, Chemik se na to chvilku díval se zbělalým obličejem, najednou se obrátil a utekl od nich. Kybernetik šel za ním. Když se Koordinátorova zbraň vybila, natáhl mlčky ruku po ejektoru Inženýrově.

Zčernalé břicho se propadalo, zplošťovalo, kroužil nad ním kouř, poletovaly vločky sazí, zvuk varu se změnil v praskot, jako když prameny olizují dřevo, a Koordinátor pořád tiskl dřevěnějícím prstem spoušť, až se pozůstatky rozpadly v beztvarou hromádku popela. Zvedaje ejektor vzhůru, skočil do ní rovnýma nohama a začal ji rozmetávat.

„Pomozte mi!“ vykřikl chraptivě.

„Nemůžu,“ zasténal Chemik. Stál se zavřenýma očima, na čele se mu perlil pot, popadl se oběma rukama za hrdlo, jako kdyby se chtěl zaškrtit. Doktor zaťal zuby, až zaskřípěly, a skočil do horkých strusek za Koordinátorem, který vykřikl:

„A ty si myslíš, že já můžu!!“

Doktor, nedívaje se pod nohy, jen dupal a dupal. Jistě vypadali směšně, jak tak křepčili na jednom místě. Vdeptávali do země nespálené kousky, zadupávali do ní popel, pak shrnovali hlínu z okolí, užívajíce k tomu pažeb, až zahladili poslední stopy.

„Oč jsme lepší než oni?“ zeptal se Doktor, když na chvilku ustali, zaliti potem, ztěžka dýchajíce.

„On na nás zaútočil,“ zavrčel Inženýr, otíraje vztekle a s ošklivostí stopy sazí z pažby ejektoru.

„Pojďte sem! Už je po všem!“ vykřikl Koordinátor. Ostatní se pomalu blížili. Ve vzduchu se vznášel štiplavý puch spáleniny, v širokém poloměru zuhelnatěly kolem travnaté mechy.

„A co s tím?“ zeptat se Kybernetik, ukazuje dírkovanou konstrukci. Tyčila se nad nimi do výše čtvrtého patra.

„Pokusíme se ji nastartovat,“ zamumlal Koordinátor.

Inženýrovi se rozšířily oči.

„Myslíš?“

„Pozor!“ vykřIkl Doktor.

Tři svítivé kotouče se objevily jeden po druhém na pozadí háje. Odběhli několik kroků a popadali na zem. Koordinátor zkontroloval stav zásobníku a s lokty široce opřenými o drsný mech čekal. Kotouče prolétly mimo a hnaly se dál.

„Půjdeš se mnou?“ zeptal se Koordinátor, ukazuje Inženýrovi pohybem hlavy na gondolu, ležící šest metrů nad zemí.

Inženýr beze slova přiběhl ke konstrukci. Oběma rukama uchopil oporu, vložil prsty do otvorů a rychle šplhal nahoru.

Koordinátor lezl za ním. Inženýr se první octl pod gondolou, pohnul jedním z dolních výstupků, něco tam dělal, bylo slyšet, jak kov řinčí o kov, vtom se vzepřel a zmizel v gondole. Objevila se podávaná ruka, Koordinátor se jí chytil a už byli oba nahoře. Delší dobu se nic nedělo, pak se pět odstávajících plátů gondoly pomalu uzavřelo, aniž se ozval nejslabší zvuk, lidé dole sebou mimoděk trhli a ustoupili.

„Co to bylo, ta ohnivá koule?“ zeptal se Doktor Fyzika.

Oba se dívali nahoru. V gondole se pohybovaly nezřetelné stíny, zamlžené, jakoby zlomené vejpůl.

„Vypadalo to jako malý kulový blesk,“ řekl váhavě Fyzik.

„Ale to přece vypustilo to zvíře.“

„Ano, viděl jsem. Třeba je to jakýsi zdejší elektrický... Pozor!“

Dírkovaný mnohoúhelník sebou najednou trhl a zařinčel, otáčeje se podél své svislé osy, divže nepadl, protože vzpěráky, které ho ze stran podpíraly, se bezmocně rozkročily.

V posledním okamžiku, když už se nebezpečně nachýlil, zas něco břinklo, tentokrát ostrým vysokým zvukem, celá konstrukce se rozpustila v mihotavé víření, slabý vítr ovanul přihlížející. Kotouč se otáčel hned rychleji, hned pomaleji, ale nehýbal se z místa. Začal výt jako motor obrovského letadla, kombinézy mužů stojících nedaleko se zatřepetaly v nepravidelných nárazech vzduchu, ustoupili ještě dál, jedna, pak druhá podpěra se zvedla a zmizela v zářivém víření. Najednou, jako odpálený z katapultu, se velký kruh rozběhl po brázdě, vyskočil z ní a naráz přibrzdil. Ryl a odhazoval zemi s ohlušujícím rykem, přestože se pohyboval pomalu. Když se pak brzy opět octl v brázdě, rozběhl se po ní závratnou rychlostí a v několika vteřinách se změnil v mihotavé světélko pod svahem u lesa.

Když se vracel, ještě jednou vyskočil z ujeté brázdy a opět se vlekl líně, jakoby s námahou, zahalen u země oblakem drcené hlíny, vyhazované do vzduchu.

Zařinčelo to a ze zářivého vichru se vynořila tenká ažura konstrukce, gondola se otevřela a Koordinátor, vykloněn, zvolal:

„Polezte nahoru!“

„Co?“ užasl Chemik, ale Doktor hned pochopil:

„Svezeme se tím...“

„Vejdeme se tam všichni?“ ptal se Kybernetik. Držel se kovové podpěry. Doktor už šplhal vzhůru.

„Nějak se tu smáčkneme. Pojďte!“

Několik kotoučů se mihlo pod hájkem, ale zdálo se, že se o ně žádný nezajímá. V gondole bylo velice těsno, čtyři by se ještě jakž takž byli směstnali, ale pro šest místo nebylo - dva si museli lehnout na prohloubené dno. Známý, nahořklý zápach je nepříjemně zalechtal v chřípí, ihned si vzpomněli na všecko, co se odehrálo, a jejich živelný elán se rozplynul. Doktor a Chemik ulehli - neviděli teď nic. Měli pod sebou článkovitě spojené, podlouhlé plotny, nad jejich hlavami se ozývalo hlasité řinčení a cítili, že se vozidlo pohybuje. Téměř okamžitě se pláty, na nichž leželi, staly skoro úplně průhlednými a z výše dvou pater uviděli rovinu, jako kdyby nad ní letěli v balóně. Kolem dokola to řinčelo, Koordinátor se horečně dorozumíval s Inženýrem, a oba museli zaujmout nepřirozenou, velmi vyčerpávající polohu při ploutvovitém zvýšení na přídi gondoly, aby řídili její pohyby. Každých několik minut jeden vystřídal druhého, dělo se to za největšího stísnění, Fyzik a Kybernetik si pak museli téměř lehnout na ty, co leželi

na samé podlaze.

„Jak to funguje?“ zeptal se Chemik Inženýra; který strčil obě ruce do hlubokých otvorů ploutvovitého zaoblení, a udržoval vozidlo na rovince. Pohybovali se rychle, klouzajíce v brázdě vyorané v polích. Z gondoly nebylo vůbec vidět vířivý pohyb - člověk by se mohl domnívat, že letí ve vzduchu.

„Nemám potuchy,“ zabědoval Inženýr, „dostávám křeče, teď zas ty!“ uhnul, jak mohl, stranou a udělal místo Koordiná torovi.

Obrovský kotouč, hučící kolem nich, se zakymácel, vyskočil z brázdy, prudce přibrzdil a opisoval ostrou zatáčku. Koordinátor násilím cpal ruce do otvorů řídicího ústrojí, za chvíli dostal gigantický větrník zase ze zatáčky a podařilo se mu vskočit do brázdy. Rozjeli se rychleji.

„Proč to jede tak pomalu, když to není v brázdě? „ zeptal se Chemik. Aby udržel rovnováhu, opíral se o lnženýrova záda; mezi jeho rozkročenýma nohama ležel Doktor.

„Říkám ti, že nemám ani potuchy!“ vyhrkl Inženýr. Masíroval si předloktí, na němž se červenaly krvavé otlaky na místech, kde do stroje násilím vtlačil zápěstí. „Rovnováhu to udržuje na principu gyroskopu. O ostatním nevím nic.“

Byli už za druhým řetězem pahorků. Terén při pohledu shora jim připadal přehledný - ostatně poznali ho už částečně na své pěší túře. Nad jejich hlavami i pod nimi svištěl sotva viditelný kotouč, brázda najednou změnila směr, museli ji opustit, jestliže se měli vrátit k raketě. Rychlost okamžitě klesla, nedělali ani dvacet kilometrů za hodinu.

„Ono je to vlastně mimo brázdu bezmocné. Na to nesmíme zapomínat,“ zvolal Inženýr, překřikuje svistot a řinkot.

„Vystřídat! Vystřídat!“ volal Koordinátor.

Manévr tentokrát proběhl dosti hladce. Stoupali na srázný svah, velice pomalu, ne o mnoho rychleji než dobrý pěšák. Inženýr vyhlédl v dálce úvoz, který vedl k rovině. Zrovna vjížděli pod stromy, přesahující nad hlinitou strž, když dostal křeč.

„Vem si to!“ vykřikl ostře.

Vyškubl ruce z otvorů. Koordinátor se vrhl téměř naslepo, aby ho vystřídal, obrovský kotouč se naklonil a nebezpečně se přiblížil k ryšavé strži. Najednou něco za.skřípalo a ohlušivě třesklo. Svištící kolo zasáhlo svým okrajem korunu stromu, ve vzduchu se zatočily zpřerážené větve, gondola prudce poskočila a s pekelným rachotem padla: na bok: Strom, vyrvaný i s kořeny, ometl korunou oblohu, poslední pohybující se rameno jej strhlo dolů, tisíce měchýřovitých listů se sykotem explodovalo, nad polámanou konstrukcí zabořenou pahýly do srázů se zvedl chomáč bělavých pýřavkovitých semínek a všecko utichlo. Gondola se opírala promáčknutým bokem o rokli.

„Osádka?“ řekl Koordinátor mechanicky, vrtě hlavou, protože uši měl jako ucpané vatou, - byl skoro omráčený.

Přitom se užasle díval na chomáče bělavých semínek:, která mu poletovala kolem hlavy.

„První,“ zasténal Inženýr a hrabal se i z podlahy.

„Druhý,“ Fyzikův hlas se ozýval zespodu.

„Třetí,“ Chemik sotva mluvil, držel se za rty, krev mu stékala po bradě.

„Čtvrtý,“ řekl Kybernetik. Toho to odhodilo zpět, nic se mu nestalo.

„Pá...tý...“ vysténal Doktor, ležel pode všemi, na samém spodku gondoly.

A najednou se dali do jakéhosi bláznovského smíchu.

Leželi jeden na druhém, zasypáni silnou vrstvou lechtavých kyprých semen, která pronikla dovnitř horními spárami v gondole. Inženýr se pokoušel otevřít její plát silným údery.

Všichni, či spíše kdo mohl, pokud mu to místo dovolilo, přiložili ramena, ruce, záda k vypouklé ploše. Plášť se zachvěl, ozvalo se slabé prasknutí, ale gondola: se neotvírala.

„Už zas?“ zeptal se klidně Doktor.Ležel na dně a nemohl se ani hnout. „Víte, že už mě to omrzelo? Hej, ať jsi kdo chceš, hned ze mne slez, slyšíš!“

Přestože jejich situace byla neveselá, jednali v jakési šibeniční náladě - společným úsilím vytrhli hřebenovitý rám z předku a začali jím rytmicky bušit, jako beranidlem, do horního plátu. Ohýbal se, pokrýval se vyboulinami, ale držel.

„Mám toho dost,“ zabručel pohněvaně Doktor, natáhl se, pokoušeje se vstát. V témže okamžiku dole

cosi prasklo a všichni se vysypali dnem jako hrušky. Skutáleli se po pětimetrovém svahu na dno úvozu.

„Nikomu se nic nestalo?“ zeptal se Koordinátor, zabořený v hlíně. První vyskočil na nohy.

„Ne, ale - ty jsi celý zakrvácený, ukaž se!“ zvolal Doktor.

Koordinátor měl hlubokou tržnou ránu na hlavě, ve vlasech, sahala až do půl čela. Doktor mu ji ofačoval, jak se dalo, ostatní jenom utržili modřiny, ale Chemik plival krev - rozkousl si rty. Vyrazili zrychleným krokem k raketě. Na rozbitý vehikl se ani nepodívali.

Kapitola pátá

Slunce se dotýkalo obzoru, když dorazili k malému pahorku. Raketa vrhala dlouhý stín, který se ztrácel v dalekých písčinách roviny.

Než do ní vstoupili, prohledali pečlivě celé okolí, ale nenašli sebemenší stopy, která by nasvědčovala, že za jejich nepřítomnosti byl někdo nablízku. Reaktor pracoval bez poruch. Poloautomat stačil očistit postranní chodbičky a knihovnu, než beznadějně uvázl v mohutné vrstvě plastikových a skleněných střepů, jimiž byla vystlána laboratoř. Po večeři, kterou stihli rychlostí blesku, musel Doktor zašít Koordinátorovi ránu, protože nepřestávala krvácet. Zatím Chemik stačil provést rozbor vody, kterou nabrali v potůčku, a zjistil, že je pitná, přestože obsahuje značné procento železitých solí, které kazily její chuť.

„Teď se konečně musíme poradit,“ prohlásil Koordinátor. Zasedli v knihovně na nafukovacích polštářích, Koordinátor uprostřed, s hlavou v bílém čepci obvazu.

„Co víme,“ řekl. „Víme, že je planeta obydlena myslícími bytostmi, které Inženýr pojmenoval dvojčáky. Toto označení se neshoduje s tím, co - ale to je teď vedlejší. Setkali jsme se s těmito zlomkovitými ukázkami civilizace »dvojčáků«: předně s automatickou továrnou, o níž jsme dospěli k názoru, že je opuštěná a neseřízená - teď si tím nejsem tak docela jist. - Za druhé, se zrcadlovými kopulkami na pahorcích neznámého účelu. Za třetí se stožáry, které vysílají cosi - pravděpodobně nějaký druh energie - jejichž účel je nám rovněž neznámý. - Za čtvrté, s jejich dopravními prostředky, při čemž, když jsme byli napadeni, jsme‘ jeden dobyli, ovládli a rozbili. Za páté, viděli jsme z dálky jejich město, o němž nemůžeme říci nic konkrétního. Za šesté, útok, o němž jsem se zmínil, vypadal tak, že »dvojčák« na nás - tak říkajíc - poštval zvíře, asi vhodně disponované, které vyslalo jakýsi malý kulový blesk a řídilo jej na dálku, dokud naší zásluhou nekleslo mrtvo k zemi. Konečně, za sedmé, byli jsme svědky zasypání jámy, hrobu, plné mrtvých obyvatel planety. To je všecko. Pamatuji-li se dobře. Opravte mne, nebo doplňte, co jsem řekl, jestli jsem se zmýlil, nebo jestli jsem něco vynechal.

„Zásadně je to všecko - skoro...“ řekl Doktor. „Až na to, co se přihodilo předevčírem na raketě...“

„Skutečně, vyšlo najevo, žes měl pravdu - ten tvor byl nahý. Je možné, že se prostě pokoušel kamkoliv se ukrýt - a v panické hrůze, na útěku, vklouzl do prvního otvoru, který se mu namanul do cesty. A byl to zrovna výkop, tunel, který vedl do naší rakety.“

„To je hypotéza stejně svůdná jako riskantní,“ namítl Doktor. „Jsme lidé, asociujeme a uvažujeme pozemsky; to má za následek, že se můžeme dopustit těžkých omylů tím, že přijímáme dojem z neznámé skutečnosti za naši pravdu, to znamená, že skládáme jistá fakta do schémat, která jsme si přivezli se Země. Jsem naprosto přesvědčen, že jsme si dnes ráno myslili všichni totéž - že jsme narazili na hrob obětí násilí, vraždění, ale ve skutečnosti opravdu nevím, nevíme...“

„Opakuješ to, i když tomu sám nevěříš,“ začal Inženýr zvýšeným hlasem.

„Nejde o to, čemu věřím,“ přerušil ho Doktor. „Není-li víra někde obzvlášť na místě, tak je tím místem zrovna Eden. Hypotéza o »štvaní« elektrického psa například...“

„Jak to?“

„Ty tomu říkáš hypotéza? To je přece faktum,“ řekli téměř současně Chemik a Inženýr.

„Mýlíte se. Proč nás napadl? Nevíme. Třeba svým zjevem připomínáme nějaké místní šváby nebo zajíce, a vy jste to v duchu spojili - promiňte, zatímco my jsme v duchu spojili toto útočné jednání s tím, co jsme viděli před tím a co v nás zanechalo tak otřesný dojem, že jsme ztratili schopnost klidně uvažovat.“

„A kdybychom ji byli zachovali a hned nestříleli, roznášel by vítr v tuto dobu náš popel tam pod tím

hájkem. Nemám pravdu?“ vyrazil ze sebe prudce Inženýr. Koordinátor mlčel a jenom těkal očima z jednoho na druhého.

„Udělali jsme to, co jsme museli udělat, ale je velice pravděpodobné, že došlo k nedorozumění - na obou stranách.

Vám se zdá, že už jsou všechny kamenné skládačky poskládány? A co ta továrna, prý před několika sty lety opuštěná a neseřízená? Co s tím? Kam zapadá tenhle kámen?“

Chvilku trvalo ticho.

„Domnívám se, že v Doktorových slovech je hodně pravdy,“ řekl Koordinátor. „Víme ještě příliš málo. Situace je o to příznivější, že pokud můžeme usuzovat, obyvatelé planety ještě o nás pranic nevědí; jak myslím hlavně proto, že žádná z jejich cest, těch brázd, neprobíhá v blízkosti tohoto místa. Ale je těžko počítat s tím, že se tento stav dlouho udrží. Chtěl jsem vás požádat, abyste naši situaci posuzovali i z této. stránky a sdělili mi své návrhy.“

„V tuto chvíli jsme v našem vraku, vlastně bezbranní. Stačilo by řádně ucpat tunel, abychom se zadusili jako myši. Je tudíž žádoucí co největší spěch, právě s ohledem na to, že můžeme být každou chvíli objeveni; a přestože hypotéza o útočnosti »dvojčáků« je pouze můj pozemský výmysl,“ říkal Inženýr vášnivě, „přesto - neboť nejsem schopen uvažovat jinak - navrhuji, a vlastně žádám, abychom bezodkladně přikročili k opravě všech zařízení, spuštění agregátů...“

„Na kolik dnů odhaduješ čas, jaký si to vyžádá,“ přerušil ho Doktor.

Inženýr zaváhal.

„Tak vidíš,“ řekl unaveně Doktor, „proč se máme klamat? Objeví nás dřív, než budeme hotovi, protože - řeknu to, i když nejsem odborník - uplynou dlouhé týdny...“

„To je bohužel pravda,“ zasáhl do debaty Koordinátor.

„Kromě toho budeme musit doplnit zásoby vody a to už ani nemluvím o trampotách, jaké budeme mít s tou zamořenou vodou, která zaplavila dolní podlaží, a nevíme také, dokážeme-li bez cizí pomoci udělat všechno; co se ukáže nutné, abychom odstranili škody.“

„Další výprava bude nepochybně namístě,“ souhlasil Inženýr, „a dokonce více výprav. Ale můžeme je podnikat v noci, kromě toho část z nás, řekněme polovina nebo dva lidé, musí být stále v raketě... Ale proč mluvíme pořád jenom my?!“ obrátil se znenadání na tři doposud mlčící posluchače sporu.

„Zásadně musíme co nejintenzivněji pracovat v raketě - a zároveň zkoumat zdejší civilizaci,“ řekl pomalu Fyzik. „Tyto úkoly spolu do značné míry kolidují. Počet neznámých je tak velký, že nám příliš nepomůže ani strategický výpočet. Jedna věc je nade vši pochybu - nevyhneme se riziku hraničícímu s katastrofou, ať se rozhodneme pro jakýkoli způsob jednání.“

„Vidím, kam míříte,“ řekl Doktor stále týmž hlubokým unaveným hlasem.“Chcete přesvědčit sami sebe, že musíme -podniknout další výpravy, protože máme možnost zasazovat mohutné, to znamená atomové rány. Pochopitelně v sebeobraně. Protože to skončí tím, že budeme mít proti sobě celou planetu - nemám nejmenší chuti být zodpovědný za takové pyrrhovské rozhodnutí - které zůstane pyrrhovské: i v tom případě, neznají-li Edeňané atomovou energii... A to není tak jisté. Jakým druhem energie bylo poháněno to kolo?“

„Nevím,“ odpověděl Inženýr, „ale atomová energie to nebyla. To pokládám za jisté.“

„Právě to nás může stát všecko,“ řekl Doktor. Naklonil se dozadu a se zavřenýma očima opřel hlavu o okraj šikmo ležící knihovny, jako kdyby už neměl v úmyslu promluvit. „Kvadratura kruhu,“ zabroukl Kybernetik.

„A kdybychom zkusili... domluvit se...?“ začal váhavě Chemik. Doktor se posadil zpříma a řekl, dívaje se na něho.

„Děkuji ti. Už jsem se opravdu začal bát, že to nikdo neřekne!“

„Ale pokoušet se o dorozumění - to znamená vydat se do jejich rukou!“ vykřikl Kybernetik a vyskočil ze svého místa.

„Proč?“ zeptal se Doktor chladně.

„Můžeme se předtím vyzbrojit, dokonce atomovými paprskomety, ale nebudeme se noci plížit do jejich měst nebo továren...“

„Výborně, výborně. Tak jak si takový pokus o dorozumění představuješ?“

„No, řekni," připojil Koordinátor.

„Přiznávám, že bychom se o to neměli pokoušet teď hned," odpověděl Doktor. „Čím víc zařízení na raketě stačíme opravit, tím, jasně, to bude lepší. Také bychom se měli ozbrojit - i když to nemusí být atomové paprskomety... Pak část nás zůstane u rakety a část, řekněme tři, pojedou do města. Dva zůstanou v týlu, aby mohli dobře pozorovat třetího, který se bude pokoušet dorozumět se s obyvateli."

„Ty všechno víš nějak moc přesně. Víš dokonce, samosebou, kdo bude ten člověk, který vkročí do toho města," řekl Inženýr zlověstným hlasem.

„Ano. Vím."

„Ale já ti nedovolím, abys spáchal sebevraždu před mýma očima!" vykřikl Inženýr, vyskočil rovnýma nohama a přiběhl k Doktorovi, který ani nezvedl hlavu. Inženýr se celý třásl. Neviděli ho ještě tak rozčileného.

„Když jsme přežili - všichni - takovou katastrofu, když se nám podařilo vyhrabat se z toho hrobu, v jaký se změnila raketa, když jsme vyvázli se zdravou kůží z nevypočitatelně riskantních eskapád - jako kdyby planeta, neznámá planeta, byla krajinou pro procházky a výlety - tak rozhodně ne kvůli jakýmsi zatraceným fantaziím, kvůli jakýmsi pitomostem!" dusil se prostě hněvem. „Vím, oč ti jde," křičel se zaťatými pěstmi. „Poslání člověka! Humanita! Člověk na hvězdách! Čestnost! Jsi blbec s těmi svými myšlenčičkami, chápeš?! Nikdo se nás nepokoušel zabít! Nezasypávali masový hrob! Co? Pravda!? Co?" skláněl se k Doktorovi, který se na něho podíval, a pak se Inženýr odmlčel.

„Pokoušeli se nás zabít a je docela možné, že to byl hrob zavražděných," řekl Doktor, a všichni viděli, s jakou námahou zachovává klid. „Ale do města se jít musí."

„Po tom, co jsme udělali?" řekl Koordinátor.

Doktor sebou trhl.

„Ano," řekl. „Spálili jsme mrtvolu... ano. Dělejte, co pokládáte za správné. Rozhodněte. Já se... podřídím."

Vstal a odešel, překračuje na straně dveře, vodorovně otevřené. Přibouchl je za sebou. Chvíli se za ním dívali, jako by čekali, že si to rozmyslí a vrátí se.

„Zbytečně ses dal tak strhnout," řekl tiše Koordinátor Inženýrovi."

„Víš docela dobře," začal Inženýr, ale když mu pohlédl do očí, opakoval tišeji:

„Ano. Zbytečně."

„V jedné věci má Doktor pravdu," řekl Koordinátor.

Povytáhl si obvaz, který se mu svezl. „To, co jsme objevili na severu, nějak nezapadá do toho, co jsme viděli na východě.

Podle hrubého odhadu leží město od nás přibližně stejně daleko jako továrna - vzdušnou čarou ne o mnoho víc než třicet, pětatřicet kilometrů."

„Víc," řekl Fyzik.

„Snad. Usuzuji z toho, že ani na jihu, ani na západě neexistují nějaké prvky jejich civilizace stejně blízko - protože by z toho vyplývalo, že jsme dopadli přímo do středu jakési lokální »civilizační pustiny«, »civilizačního vzduchoprázdna« o průměru šedesáti kilometrů. Byla by to náhoda příliš podivná, a proto příliš nepravděpodobná. Souhlasíte se mnou?"

„Ano," řekl Inženýr. Nedíval se na nikoho.

„Ano," přikývl hlavou Chemik a dodal: „Touhle řečí jsme měli mluvit od začátku."

„Shoduji se s Doktorovými výhradami," pokračoval Koordinátor. „Ale jeho návrh považuji za naivní. Neodpovídá situaci. Není na výši. Pravidla styku s neznámými bytostmi jsou vám známa, ale není v nich pamatováno na situaci, v jaké jsme se octli my - téměř jako bezbranní trosečníci, obyvatelé vraku zapíchnutého do země. Pochopitelně, že musíme opravovat poškozené části rakety, ale zároveň mezi námi a jimi probíhají závody ve shromažďováni informaci. Zatím vedeme my. Toho, který nás napadl, jsme zneškodnili. Nevíme, proč to udělal. Snad opravdu připomínáme nějaké jejich nepřátele - to také musíme, podle možnosti, zjistit. Protože nastartování rakety není pro nejbližší budoucnost reálné, musíme být připraveni na všecko. Jestliže civilizace, která nás obklopuje, je dost vysoká, a domnívám se, že tomu skutečně tak je - pak to, co jsem udělal, co jsme udělali, v nejlepším případě pouze trošinku opozdí okamžik, kdy budeme objeveni. Hlavní úsilí musíme - teď - obrátit na vyzbrojení."

Směl bych něco říci?“ promluvil Fyzik.

„Mluv.“

„Chtěl bych se vrátit k hledisku Doktora. Je - řekl bych - především emocionální, ale mluví pro ně také jiné argumenty. Doktora všichni znáte. Vím, že by nebyl nadšen tím, co mohu pronést na obhajobu jeho návrhu - přesto však to řeknu. Nuže, naprosto není bezvýznamná situace, za jaké dojde k prvnímu setkání mezi námi a jimi. Jestliže přijdou k nám - přijdou po... stopách. Pak bude prostě těžké pomyslit na dorozumění. Dojde nepochybně k útoku a my bychom byli přinuceni bojovat o život. Jestliže však my vyjdeme k nim - naděje na dorozumění, třebas mizivá, přece jen bude. A tak tedy, ze strategického hlediska, je lepší zachovat si iniciativu a aktivitu bez ohledu, jaké morální sentence by o tom bylo možno pronášet...“

„No dobrá, ale jak by to mělo vypadat v praxi?“ zeptal se Inženýr“

„V praxi se zatím nic nezmění, Musíme mít zbraně a to co nejdříve. Jde o to, abychom - až je budeme mít - přikročili k pokusu o kontakt - ale nikoliv na prozkoumané oblasti.“

„Proč?“ zeptal se Koordinátor.

„Proto, že je nanejvýš pravděpodobné, že ještě dříve, než dorazíme do města, budeme zapleteni do boje. Nedomluvíš se s bytostmi, které létají v těch kotoučích - to jsou nejhorší podmínky, jaké si můžeme představit.“

„A jak víš, že někde jinde najdeme lepší?“

„Nevím - ale vím, že na severu a na východě nemáme co hledat. Aspoň zatím.“

„Promyslíme si to,“ řekl Koordinátor. „A co dál?“

„Musíme nastartovat Ochránce,“ řekl Fyzik.

„Za jakou dobu se to dá udělat?“ obrátil se Koordinátor na Inženýra.

To nemohu říci. Bez automatu se k Ochránci ani nedostaneme. Váží čtrnáct tun. Ať řekne Kybernetik.“

„Abychom ho mohli prohlédnout, potřebuji dva dny. Přinejmenším.“ Kybernetik zdůraznil poslední slovo. „Ale napřed musím mít v chodu automaty.“

„V té době budeme mít v chodu všecky automaty?“ zeptal se pochybovačně Koordinátor.

„Kdepak! Dva dny bude potřeba jenom na Ochránce - od chvíle, kdy spustíme jeden automat. Opravářský. A musím mít ještě jeden, nákladní. Abych je prohlédl, potřebuji druhé dva dny - při tom ovšem nevím, jestli se vůbec dají spustit.

„Nemůžeme vymontovat z Ochránce srdce a postavit je za provizorní pancéř tady nahoře, pod ochranou trupu?“ vyptával se Koordinátor. Upřel pohled na Fyzika.

Ten zavrtěl hlavou.

„Ne, každá osa srdce váží víc než tunu. Kromě toho osy neprojdou tunelem.

„Tunel se dá rozšířit.“

„Neprotáhneme je vchodem. A nákladní vjezd je pět metrů nad zemí a zaplavený vodou z prasklé nádrže na zádi, to přece víš.“

„Zkoumals zamoření té vody?“ zeptal se Inženýr.

„Ano. Stroncium; vápník, cer, všecky izotopy barya, jaké si jen vzpomeneš. Nemůžeme ji ani vypustit - zamořila by nám celou půdu v poloměru čtyř set metrů - ani očistit, dokud antiradiátory nemají účinné filtry.“

„A já nemohu očistit filtry bez mikroautomatu,“ dodal Inženýr.

Koordinátor, který pohlížel postupně z jednoho na druhého v pořadí, jak mluvili, řekl:

„Soupis našich »nemožností« je obsáhlý - ale to nevadí, dobře že jsme si o tom pohovořili z této strany - myslím na ozbrojení. Zbývají nám tudíž paprskomety, že?“

„To nejsou žádné paprskomety,“ řekl Inženýr s nádechem podráždění. „Neuvádějte sami sebe v omyl. To jsou radiomety. Doktor vyvolal okolo nich takový rozruch, jako kdybychom měli v úmyslu rozpoutat zde právě atomovou válku. Samozřejmě, můžeme jimi vrhat obohacený roztok; ale jejich dostřel nepřekračuje ani sedm set metrů. To jsou kropicí konve, nic víc. A kromě toho nebezpečné pro střelce, nemá-li sám na těle pancíř. A pancíř váží sto třicet kilo.“

„Na mou duši, máme na palubě samé těžké věci,“ řekl Koordinátor takovým tónem, že nikdo nevěděl,

jestli se nevysmívá. „Udělals ten výpočet, viď?“ zeptal se Fyzika.

„Udělal. Je ještě jedna varianta. Dva radiomety, vzdálené jeden od druhého nejméně sto metrů, střílejí tak, aby se oba vrhané proudy protínaly v cíli. Tak vzniká z obou podkritických proudů nadkritická hmota a začíná řetězová reakce.

„To je hezká hračka na cvičáku,“ poznamenal Chemik. „Pochybuji, že je možno docílit takové přesnosti za bojových podmínek“.

„Jinými slovy, my vlastně žádné atomové paprskomety nemáme?“ podivil se Kybernetik. Naklonil se kupředu. Zmocnil se ho hněv.

„Tak nač vlastně byla celá ta diskuse a spor? Hádka, máme-li vyrazit strašlivě vyzbrojeni nebo ne? Mlátíme zkrátka prázdnou slámu!“

„Souhlasím, že moc věcí děláme bezhlavě,“ řekl ještě pořád klidně Koordinátor. „Že jsme dělali - zatím,“ dodal. „Takový luxus si nemůžeme napříště zvolit. Není to docela tak, jak to říkáš,“ hleděl na Kybernetika, „existuje totiž první varianta užití radiometů, odpálení poloviny zásobníků, která má za následek, že dojde v cíli k výbuchu. Ale musí se střílet z co nejlepšího krytu a vždycky na maximální vzdálenost.“

„Znamená to, že než zahájíš palbu, musíš se zahrabat metr do země, že?“

„Při nejmenším půl druhého metru - s metrovou předprsní -„ vmísil se do hovoru Fyzik.

„No, to je dobré v poziční válce. Na výpravách je to bezpředmětné,“ řekl pohrdavě Chemik.

„Zapomínáš na naši situaci,“ odrazil ránu Koordinátor. „Bude-li to nutné, jeden člověk s radiometem bude krýt ústup ostatních.“

„Ale! Bez kopání metrových náspů?“

„Když na to nebude čas - bez.“

Chvíli mlčeli.

„Kolik ještě máme užitkové vody?“ zeptal se Kybernetik.

„Necelých dvanáct set litrů.“

„To je velice málo.“

„To je velice málo.“

„Teď bych prosil konkrétní návrhy,“ pověděl Koordinátor. Na bílém čepci jeho obvazu se objevila rudá skvrnka. „Naším cílem je zachránit sebe i... obyvatele planety.“

Zavládlo ticho. Všecky hlavy se najednou obrátily jedním směrem. Přes zeď bylo slyšet tlumenou hudbu. Pomalé takty melodie, kterou všichni znali.

„Aparát to vydržel...?“ zašeptal užasle Kybernetik.

Nikdo mu neodpověděl.

„Čekám,“ opakoval Koordinátor. „Nikdo? Rozhoduji proto: ve výpravách budeme pokračovat. Podaří-li se nám navázat styky za příznivých podmínek - učiníme všecko, co bude možné, abychom uskutečnili dorozumění. Naše zásoba vody je mimořádně malá. Protože nemáme dopravní prostředky, nemůžeme její zásobu zvětšit okamžitě. Musíme se proto rozdělit. Polovina osádky bude stále pracovat v raketě, druhá polovina - zkoumat terén: Zítra pokročíme k opravě vozu a montáži radiometů. Stihneme-li to - podnikneme již večer výpad na Dranďáku. Chce někdo něco říci?“

„Já,“ řekl Inženýr: Shrbený, s .tváří v rukou, vypadal, jako kdyby se díval na podlahu skulinami mezi prsty.

„Ať u rakety zůstane Doktor...“

„Proč?“ podivil se Kybernetik. Všichni ostatní pochopili.

„On... nepodnikne nic proti nám... myslíš-li to...“ pomalu, vybíraje pečlivě slova, řekl Koordinátor. Rudá skvrna na obvaze se trošku zvětšila. „Jsi na omylu, jestli myslíš...“

„On - nemohli bychom ho zavolat? Nechci tak...“

„Mluv,“ řekl Kybernetik.

„Víte, co udělal u té... továrny. Mohl zahynout.“

„Ano. Ale... „ on jediný mi pomohl... zadupat...“

„Máš pravdu,“ přisvědčil Inženýr. Neodtrhl si ruce od tváře. „Proto - jako bych nic neřekl.“

„Kdo se hlásí o slovo?“ Koordinátor se lehce narovnal, zvedl ruku k hlavě, dotkl se obvazu a pohlédl

na prsty. Hudba za stěnou se ještě stále ozývala.

„Tady, nebo tam v terénu - kdoví, kde je dřív potkáme," řekl zvýšeným hlasem Fyzik Inženýrovi."

„Budeme losovat?" zeptal se Chemik.

„To je nemožné, zůstat budou muset všichni ti, kteří mají práci v raketě, to znamená - odborníci," řekl Koordinátor. Vstával pomalu, nějak podivně nejistě. Najednou se zapotácel. Inženýr k němu přiskočil a zachytil ho. Pohlédl mu do tváře.

„Chlapci," řekl, zvedaje obočí. Fyzik objal Koordinátora z druhé strany. Dovolil, aby ho nadzvedli, ostatní podestýlali na podlaze polštáře.

„Nechci ležet," řekl. Měl zavřené oči. „Pomozte mi, děkuji. To nic, zdá se, že povolil steh."

„Hned bude ticho," řekl Chemik a zamířil ke dveřím.

Koordinátor široce otevřel oči.

„Ne, ale ne, ať to hraje..."

Zavolali Doktora. Vyměnil obvaz, nasadil další svorky a dal Koordinátorovi posilující léky. Pak všichni ulehli v knihovně. Když konečně zhasili světla a v raketě za vládlo ticho, byly už skoro dvě.

Kapitola šestá

Příštího dne vypustil Fyzik s Inženýrem z rezervy reaktoru čtyři litry obohaceného roztoku uranových solí. Těžká kapalina stála v laboratoři již očištěné, v olověné nádrži s poklopem, který se nadzvedával pomocí kleští na dlouhých rukojetích. Oba měli na sobě báňovitě nafouklé, plastikové ochranné obleky a pod kápěmi kyslíkové masky. Velice pozorně odměřovali pipetou dávky drahocenné tekutiny a dávali pečlivý pozor, aby jim neukápla ani krůpěj. Už při čtyřech kubících obsahu mohla se rozpoutat řetězová reakce. Speciálně foukané kapilární trubičky z olovnatého skla tvořily zásobníky radiometů, které byly upevněny na stativech na stole. Když_skončili práci, prozkoumali Geigerovým počítačem těsnění záklopek zásobníku, otáčejíce každým z radiometů všemi směry a potřásajíce jím; byl dokonale izolován.

„Nezrychluje se, normálka," s uspokojením řekl Fyzik, hlasem deformovaným maskou.

„ Pancéřové dveře radioaktivního trezoru, olověný blok na ose, se pomalu otáčely pomocí kliky. Vložili dovnitř nádobu s uranem, a když závity zapadly, strhli ulehčeně ze zpocených tváří kápě zároveň s maskami.

Zbytek dne se lopotili s Dranďákem. Protože nákladní otvor byl zablokovaný zamořenou vodou, museli vůz napřed rozebrat na součástky, které by se daly vynést ven tunelem.

Neobešlo se to bez prokopání dvou nejužších míst: Vozík úpravu téměř nepotřeboval, ale předtím nebyl k ničemu, protože dokud neběžel reaktor, neměli radioizotopovou směs, která poháněla jeho elektrické motorky tak, že přímo vyráběly proud. Byl to vozík ne větší než polní lůžko. Vešli se na něj čtyři lidé včetně řidiče, vzadu měl nekrytý síťový prostor na zavazadla o nosnosti dvě stě kilogramů. Nejvtipnější na něm byla kola, jejichž průměr se dal za jízdy měnit vháněním vzduchu do speciálních pneumatik, takže dosahoval až půl druhého metru.

Příprava pohonné směsi zabrala šest hodin, ale stačil na to jeden člověk, který dohlížel na běh reaktoru. Inženýr a Koordinátor se mezitím po čtyřech plazili tunely. podpalubí, protahovali a kontrolovali v délce osmdesáti metrů vedení mezi navigační kabinou ve špičce rakety a řídicími soustrojími ve strojovně. Chemik si udělal jakousi čertovu kuchyň pod širým nebem ve stínu rakety a vařil v ohnivzdorných nádobách mazlavou tekutinu, která bublala na otevřeném ohništi jako bahenní sopka. Rozpouštěl, tavil a míchal proseté úlomky plastických hmot, vynášené v kbelících z rakety, nedaleko už ležely matrice - měl v úmyslu znovu odlít rozbité rozvodné desky kormidelní kabiny. Byl dopálený a nestrpěl, aby na něho ostatní mluvili, protože první odlitky byly kruché.

Koordinátor, Chemik a Doktor měli vyrazit jižním směrem o páté - tři hodiny před soumrakem. Termín se jim jako obyčejně nepodařilo dodržet, a tak teprve před šestou bylo všecko připraveno a sbaleno. Na čtvrtém sedátku byl umístěn radiomet. Zavazadel vzali co nejméně, zato upevnili vzadu, v nákladním prostoru, stolitrový kanystr na vodu - větší se jim nepodařilo protáhnout tunelem.

Inženýr, vyzbrojený silným triedrem, vyšplhal po obědě na trup rakety, vyčnívající ze země, a opatrně našlapuje, vylezl po něm nahoru. Raketa se ve skutečnosti zabodla do země pod velice malým úhlem, ale

protože byla tak dlouhá, zvedal se konec trupu s otvory trysek na dobrá dvě patra nad rovinu. Když si Inženýr našel obstojné místo na sezení mezi kuželovitě se rozšiřujícím zafasováním horní trysky a prohloubením v hlavním. tělese, podíval se napřed za sebe, dolů, ve směru sluncem osvětlené trubice, kde u černé skvrnky ústí tunelu stáli lidé ne větší než chrousti, pak oběma rukama přidržel před obličejem triedr a pečlivě vtiskl oba jeho trychtýřky do očních jamek. Zvětšení bylo značné, ale obraz poskakoval, jak se mu ruce třásly námahou, musil si proto opřít lokty o kolena, což .nebylo snadné. Nic jednoduššího, než se odtud svalit. Keramitová plocha, tvrdá, že do ní nebylo možno ani škrábnout, byla tak hladká, že vyvolávala pod prsty dojem kluzkosti. Opřel se gumovou, profilovanou podrážkou boty o zaoblinu tryskové pochvy a.začal systematicky zkoumat triedrem linii obzoru po celé její délce.

Vzduch se tetelil vedrem. Téměř fyzicky cítil tlak slunce na obličeji, když se takto díval na jih, bez větší naděje, že něco opravdu uvidí. Byl rád, že i Doktor ochotně přistoupil na Koordinátorův plán, který všichni přijali. On sám mu ho přednesl. Doktor nechtěl o nějakých omluvách ani slyšet - obrátil všecko v žert. Udivil ho, a dokonce překvapil pouze konec onoho rozhovoru.

Byli s Doktorem sami dva a zdálo se, že už si nemají více co říci, když vtom se druh dotkl jeho hrudi, jako v roztržitém zamyšlení.

„Chtěl jsem se tě na něco zeptat... Aha. Víš, jak postavit raketu svisle... až ji opravíme?“

„Napřed budeme musit spustit nákladní automaty a exkavátor,“ začal.

„Ne,“ přerušil ho Doktor, „nevyznám se v technických podrobnostech, to přece víš, řekni mi jenom, jestli ty - ty sám - víš, jak to udělat?“

„Ohromuje tě číslice šestnácti tisíc tun, vid? Archimédes byl ochoten pohnout Zemí, bude-li mít pevný bod. Podkopeme ji, a...“

„Promiň... o to taky nejde. Nuže, je vedlejší - jestli ty znáš teoreticky, jestli znáš z knížek metodu, ale - jestli jsi jist, že to budeš umět udělat - počkej - a jestli mi můžeš dát slovo, že když řekneš »ano«, řekneš to, co si opravdu myslíš?“

Tu Inženýr zaváhal. Bylo několik nejasných bodů v onom ještě dosti mlhavém programu prací, ale vždycky si říkal - když bude po uši vězet v této nejobtížnější fázi - že to nějak dopadne. Než promluvil, Doktor zvolna uchopil jeho ruku a stiskl ji.

„Ne, už nic,“ řekl, „Jindřichu, jestlipak víš, proč jsi tam na mne křičel? Ale kdež, já ti to nevyčítám! Protože jsi úplně stejný blbec jako já, ale nechceš si to přiznat.“

A usmívaje se tak, že byl najednou podobný své fotografii z doby studií, kterou Inženýr viděl v jeho přihrádce, dodal:

„Credo, quia absurdum - učil ses latinsky?“

„Ano,“ řekl Inženýr, „ale už jsem to všecko zapomněl.“

Doktor něco zabručel, pustil jeho ruku a odešel, ale Inženýr zůstal, kde stál, a cítil, jak se v pokleslé ruce rozplývá stopa jeho prstů‘ a řekl si, že mu Doktor vlastně chtěl povědět něco docela jiného, a jestli se zamyslí, že uhodne, oč mu opravdu šlo - ale místo aby se soustředil, pocítil, kdoví proč, zoufalství a strach. Koordinátor ho zavolal do strojovny, kde bylo naštěstí tolik práce, že už mu na uvažování nezbyla ani chvilka času.

Teď si vzpomínal na tu scénu i na ten pocit, ale tak, jako kdyby mu o tom někdo vyprávěl. Nedostal se ani o krůček dál. Triedr mu ukazoval rovinu, až po modravý horizont zvlněnou mírnými pahrbky, oddělenými pruhy stínů. To, co očekával včera večer a co si nechal sám pro sebe - přesvědčení, že je ráno najdou a že dojde k boji - se nesplnilo. Už tolikrát si umiňoval, že nedá na předtuchy; které mají sílu jistoty a které na něho tak často přicházely! Přimhouřil oči, aby lépe viděl. V dvojitém okuláru se rýsovaly skupinky štíhlých šedých kalichů, zakrývané chvílemi prachem. Zvedal jej vítr, který tam musel dout, a to silně, přestože jej na svém pozorovacím stanovišti vůbec necítil. Pod obzorem se terén stupňovitě zvedal, a ještě dál - ale nebylo jisté, zdali prostě nepozoruje mračna plynoucí nad krajinou - ve vzdálenosti dvanácti nebo patnácti kilometrů se rýsovaly dlouhé skvrny sytější tmavé barvy; občas se tam cosi zvedalo a rozplývalo, nebo mizelo, obraz byl tak nezřetelný, že z něho nebyl moudrý - ale v onom zjevu byla jakási nepochopitelná pravidelnost. Nevěděl, nač se dívá, ale mohl prozkoumat frekvenci odehrávající se změny, a udělal to, vrhaje pohled na vteřinovou ručičku. Mezi jedním a druhým vyboulením čehosi tmavšího z čehosi mlhavého napočítal osmdesát šest vteřin.

Schoval triedr do pouzdra a nastoupil cestu dolů. Kladl přitom chodidla celou plochou na keramitové desky, udělal snad deset kroků, když uslyšel, že za ním někdo jde. Rychle se obrátil, tak rychle, že ztratil rovnováhu. Roztáhl ruce, zamáchal jimi a padl na pancéř. A ještě dřív, než .zvedl hlavu, zřetelně uslyšel reprodukovaný zvuk svého pádu.

Podařilo se mu kleknout.

Asi o devět metrů dál, na samém okraji horní směrové trysky nad dvoupatrovou propastí sedělo něco maličkého jako kočka a pozorně ho to sledovalo. To zvířátko - dojem, že má před sebou zvíře, v něm vznikl jako samozřejmost. - mělo bledě šedé, vypouklé bříško, a ježto panáčkovalo jako veverka, viděl jeho pacinky složené na bříšku, všecky čtyři, s drápky; komicky se sbíhajícími přímo uprostřed. Lem keramitové tryskové pochvy objímalo čímsi žlutavě lesklým, jako ze ztuhlého rosolu, co vycházelo z konce jeho trupu. Šedá, kulatá kočičí hlavička neměla ani tlamičku ani oči, ale celá byla posázena černými, lesklými korálky, jako polštářek s množstvím špendlíků, zabodaných jeden vedle druhého. Inženýr, tak ohromený, že téměř zapomněl, kde stojí, vyskočil, udělal tři kroky ke zvířátku a uslyšel trojnásobný zvuk, jako ozvěnu kroků. Pochopil, že to zvířátko dovede imitovat zvuky, udělal pomalu ještě pár kroků blíž a právě se rozmýšlel, má-li ze sebe strhnout košili, aby jí použil jako sítě, když. se zvířátko najednou změnilo. Tlapičky na bubínkovitém bříšku se zatřásly, lesklý ocásek se rozmotal, roztáhl jako veliký vějíř, kočičí hlavička se strnule vytáhla na dlouhém, holém krčku a stvoření se vzneslo do vzduchu, obklopeno slabě se třpytící aureolou, chvilku nehybně viselo nad ním a pak se po spirále vzdálilo, získávajíc výšku, ještě jednou nad ním zakroužilo a zmizelo.

Inženýr sestoupil dolů a vyprávěl, jak nejpodrobněji byl schopen, co se mu přihodilo.

„Je to dokonce dobře, už jsem se divil, proč tady nejsou žádná létající zvířata," řekl Doktor. Chemik mu připamatoval bílé »květy« u potoka.

„To vypadalo spíš na hmyz," řekl Doktor. „Na zdejší... no... motýly. Ale atmosféra je tady vůbec nějak slabě »zalidněna«. Jestliže se na planetě vyvíjejí živé organismy, vzniká »biologický tlak«, díky němuž musí být obsazena všecka, možná prostředí, »ekologické výklenky« - moc mi tady chyběli ptáci."

„Tohle se spíš podobalo netopýrovi..." řekl Inženýr. „Mělo to srst."

„Možná," řekl Doktor, který se nijak zvlášť nesnažil získat mezi posádkou monopol na biologické znalosti, a spíše jakoby ze zdvořilosti, než proto, že by ho to opravdu zajímalo, dodal:

„Říkáš, že to napodobovalo zvuk kroků? To je zajímavé. No co, jistě je v tom nějaká přizpůsobovací účelovost.

„Byla by dobrá delší zkušební jízda v terénu, ale doufejme, že nic neselže," řekl Koordinátor, který se soukal zpod vozu, připraveného na cestu. Inženýr byl zklamán lhostejností, s jakou byl přijat jeho objev, ale řekl si, že ho více než samo to létající stvoření překvapily neobyčejné okolnosti toho setkání.

Chvíle rozloučení se všichni trochu báli. Ti, co zůstali, stáli u rakety a sledovali, jak směšné vozítko opisuje okolo ní čím dál větší kruhy, vedeno bezpečně Koordinátorem, který seděl obkročmo na řidičově sedátku, chráněném předním sklem - Doktor a Chemik se usadili za ním a jako druha měl vedle sebe pouze radiomet s tenkou hlavní. Najednou, zajížděje docela blízko k raketě, Koordinátor zvolal:

„No, tak my se pokusíme vrátit do půlnoci, na shledanou!" ostře zvýšil rychlost a za chvilku již bylo vidět jedině nazlátlý kotouč prachu, čím dál výš a šíř se plazící, lehce unášený větrem k západu."

Dranďák byla vlastně pouhopouhá kovová kostra, uzavřená jedině zdola průhledným dnem, aby řIdič viděl do poslední chvíle překážky, přes které přejížděl. Elektrické motory měl v talířích kol a dvě náhradní pneumatiky se třásly na kanystru upevněném vzadu. Pokud byl terén hladký, dělali takových šedesát kilometrů za hodinu.

Doktor, který se ohlížel, brzy ztratil z očí poslední stopu rakety. Motory tiše bzučely, prach v kotoučích vyrážel z vyschlé půdy, a jak řidl, ulétal do stepovité krajiny.

Nikdo delší dobu nepromluvil, ostatně plastikové sklo chránilo před větrem pouze řidiče; těm, co seděli vzadu, foukalo řádně do tváří a dorozumívat se mohli pouze křikem. Terén stoupal a zároveň byl čím dál více zvlněný, poslední šedé kalichy zmizely, míjeli daleko v prostoru rozptýlené, ojedinělé skupinky pavoukovitých hájků, tu a tam stály napůl uschlé dýchající stromy, s bezmocně visícími hrozny listů, jen zřídka se pohybující slabým střídavým pulsem. V dálce před nimi se objevily dlouhé brázdy, oddělené širokými mezerami, ale rotující kotouče nikde neviděli. Pneumatiky několikrát měkce

nadskočily, když přeťaly brázdu, z půdy se vynořovaly kameny s ostrými hranami, bílé jako vyschlé kosti; dlouhé jazyky sutisk se táhly od nich dolů po obrovském svahu, po němž jeli, ostrý štěrk neklidně chrčel pod baňatými koly, svah byl příkřejší, nakonec už jeli dosti pomalu, přestože motory měly dostatek energie, ale Koordinátor ji v těžkém terénu šetřil.

Výš, mezi plavě brunátnými hřbety, se cosi lesklo, dlouhý, úzký pruh, kolmý na směr jízdy. Koordinátor ještě víc snížil rychlost. Napříč svahu, tam, kde nevysokým srázem přecházel v náhorní rovinu, nad kterou ve veliké dálce vyčnívaly nezřetelné tvary, hladce zapuštěn do půdy běžel na obě strany, kam oko dosáhlo, zrcadlově lesklý pás. Vozík se zastavil, dotýkaje se jeho okraje předními koly, Koordinátor seskočil ze sedačky, dotkl se lesklé plochy pažbou ejektoru, udeřil do ní pádněji, konečně došlápl, poskočil - ani se nehnula.

„Kolik jsme už udělali?“ zeptal se ho Chemik, když nasedl.

„Čtyřiapadesát,“ řekl a opatrně se rozjel. Vozík se měkce zakolébal, přejeli přes pruh, vypadal jako ideálně rovný kanál, plný zmrzlé rtuti, a se stoupající rychlostí projížděli hned z pravé, hned z levé strany kolem stožárů se sloupy tetelivého vzdušného víření na vrcholcích. Pak mnohostup stožárů zahnul velkým obloukem na východ, ale oni jeli dál rovně, majíce střelku kompasu ustavičně zaměřenou přesně na písmeno „J“.

Náhorní rovina skýtala obraz pochmurný - vegetace pozvolna prohrávala boj s masami písku, které přinášel východní vítr, horký jako z vysoké pece, z nízkých dun vyrůstaly zčernalé, pouze těsně nad zemí bledě karmínové porosty, sypaly se z nich kožnaté lusky, občas cosi popelavě šedého zašustilo v uschlém křoví, tu a tam střela zběsilého útěku vyrazila div ne zpod samých kol vozítka, ale nestačili ani zahlédnout obrysy těch tvorů, tak závratnou rychlostí zapadli do houští.

Koordinátor křižoval, vyhýbal se chomáčům hustě prorostlých ostnatých keřů, jednou se dokonce vrátil, když se slepá ulička, do níž zajeli, uzavřela písčitou hradbou v křovinách; terén byl čím dál nepřehlednější, prozrazoval nedostatek vláhy - většina rostlin byla spálena sluncem a ozývala se v horkých závanech větru mrtvým, papírovým šelestem. Vozík dobře běžel; když projížděli stěnami visících, větví, sypal se z puklých hroznů nažloutlý prášek, který pokrýval přední sklo, kombinézy, dokonce i tváře sedících, z keřů sálal nehybný žár, těžko se dýchalo. Doktor se zvedl na sedátku a naklonil se dopředu, když vtom zaskřípěly brzdy a oni se zastavili.

O několik kroků dále stolové plató najednou končilo, keře se táhly až po samu čáru srázu jako černý, proti slunci jantarově prosvítající kartáč. V dálce před sebou měli horské svahy tyčící se vysoko nad údolím, které nejbližší okolí překrývalo. Koordinátor vystoupil a přiblížil se k nejbližšímu keři s dlouhými pruty, které se lehce chvěly na pozadí nebe.

„Sjedeme dolů, „ řekl, když se vrátil.

Vůz se opatrně rozjel, najednou zvedl zadek, jako kdyby chtěl udělat přemet, kanystr zařinčel, jak narážel na síť prostoru pro zavazadla, brzdy varovně zaskřípěly, Koordinátor zapojil pumpu. Kola se před očima nadýmala, nerovnosti srázu byly okamžitě méně citelné. Spatřili, že kloužou k rounovité pokrývce mračen, kterou zevnitř prorážela dole válcovitá; nahoře tykvovitá palice brunátného dýmu. Nerozplýval se téměř ve vzduchu: tam vysoko nad vrcholky pahorků. Vulkanická erupce trvala několik desítek vteřin, a pak začal sloup dýmu s obrovskou rychlostí padat dolů, schovávaje se za bílé mraky, až v nich zmizel, jako kdyby byl vsán zpátky do gigantického chřtánu, který jej předtím vychrlil.

Celé údolí se dělilo na dvě patra, horní, pod slunečným nebem, a dolní, položené v dálce, neviditelné, protože bylo zakryto vrstvou neproniknutelných mračen, k nimž vozík běžel, kolébaje se a nadskakuje, za přerývaného .poskřípávání brzd. Paprsky slunce nízko již stojícího osvětlovaly ještě několik okamžiků daleké, na protější straně se tyčící svahy, v nichž záři!y, jako by vyrůstaly z houštiny šedých a fialových prostorů, podsadité útvary se zrcadlově lesklými plochami.

Bylo těžko se na ně dívat, protože oslňovaly odraženým sluncem. Vrstva černých mračen byla těsně před nimi, hranice srázu narýsovaná proti modrému pozadí zubatou čarou keřů zůstala vysoko nad nimi, zpomalovali čím dál víc, najednou je obklopily lehké opary, ucítili dusné vlhko, nastala téměř tma. Koordinátor ještě jednou přibrzdil, pohybovali se krok za krokem, rozsvětlovalo se, či spíš jejich oči se přizpůsobovaly mléčnému polosvětlu. Koordinátor rozžal na chvíli reflektory, ale ihned je zhasl, protože elektrické světlo bezmocně uvázlo v mlze. Vtom se mlha rozplynula.

Bylo chladněji, ve vzduchu viselo vlhko. Byli na svahu, daleko mírnějším, těsně pod nízkými mračny, sahajícími do dálky až k šedým, černavým a našedlým skvrnám, které se dál v údolí stávaly méně určitými. Přímo proti nim se cosi slabě lesklo, jako kdyby ve vzduchu byla rozlita vrstva olejnaté kapaliny, měli pocit, že se jim najednou zamžily oči, Doktor, téměř současně s Chemikem, zvedl ruce, aby si protřeli víčka - marně. Z tohoto rozkolísaného blýskání se vynořil tmavý bod a mířil přímo k nim.

Vozík teď jel po terénu téměř rovném, tak hladkém jako kdyby byl uměle vyrovnán a ztužen; černý bod před nimi rostl, spatřili, že se valí po kulatých balónech - to byl jejich vozík, jehož obraz v jakési ploše - když už odraz dosáhl takové velikosti, že bezmála rozeznávali rysy vlastních tváří - začal se rozmazávat a zmizel. Projeli přes místo, kde tušili neviditelné zrcadlo, aniž narazili na sebemenší překážku, jen o jejich tváře znenadání zavadila vlna mdlého tepla, jako kdyby projížděli skrze neviditelnou, zahřátou stěnu. A zároveň to „cosi“, co jim před okamžikem zamžilo oči a ztěžovalo dívání, rychle zmizelo.

Pneumatiky zamlaskaly - vozík vjel do mělkého, bahnitého močálu či spíš kalužiny, zemi pokrývala mrtvá ramena mělké vody, táhl od ní slabý, hořký puch, jako by v sobě rozpustila spálené pozůstatky čehosi. Tu a tam se zvedaly vodou nasáklé, nepravidelné hromady vyházené, světlejší půdy, vytékaly z nich praménky, slévající se do kalužin.

Dál, po pravé straně se černaly jakési cárovité hromady, ani ne tak trosky zdí, jako spíš ušpiněných schumlaných tkanin, jedny svaleny na druhé, propletené, hned se tyčící do výše několika metrů, hned přimáčknuté těsně k zemi, s nepravidelnými, prázdnými, černými otvory. Jeli mezi jámami - to, co v nich bylo ukryto, neviděli. Koordinátor zastavil vůz před jednou, zajel k hlinité hromadě, až o ni zavadil předním kolem. Vystoupil a vyšplhal na její vrchol. Sklonil se nad obdélníkovou šachtou. Když sedící spatřili, jak se jeho tvář změnila, beze slova seskočili také, kus hlíny se sesul pod Doktorovou nohou, vystříklo bláto, Chemik Doktora zachytil a vytáhl k sobě.

V jámě se svislými, jakoby strojem upěchovanými stěnami, ležela naznak nahá mrtvola, s tváří ponořenou do vody. Pouze nejhornější část prsních svalů, z nichž vystupovalo dětské tělíčko, vyčnívala nad černou vodní hladinu.

Tři lidé zvedli hlavy, pohlédli na sebe a sestoupili z hromady hlíny. Kapky vody prýštily z těstovitých hrudek jílu, když na ně šlápli.

„Cožpak jsou na téhle planetě jen samé hroby?“ řekl Chemik. Stáli vedle vozíku, jako by nevěděli, co počít. Koordinátor se obrátil, zbledlý, a rozhlédl se kolem sebe. Nepravidelné řady hlinitých kopců se táhly po celém okolí, vpravo se teď černaly další trosky těch hadrovitých ruin, něco se mezi nimi bělalo, jakási hadovitě se vinoucí, nízká hradba; z druhé strany, za hromadami rozkopané hlíny, se leskla šikmá plocha dole široká a směrem vzhůru se zužující, jakoby ulitá ze zemitého, pórovitého kovu. K jejímu základu vedly zoubkovité pruhy; v dálce, mezi mračny lenivě se převalujících par prosvítalo nejasně cosi svislého, černého, jako stěna obrovského kotle; byl to však dojem matný a nejasný, protože tu a tam se tvořícími trhlinami v mlhách či parách prodíraly se části celku - člověk pouze tušil, že se tam tyčí cosi gigantického, jakoby vytesaného z hory.

Koordinátor již nasedal do vozu, když k nim dolétl hluboký, jakoby podzemní povzdech, bělavá oblaka po levé straně, zakrývající doposud všecko, se rozpadla v dravém poryvu větru, který je vzápětí nato ovanul pronikavou, hořkou vůní.

A oni najednou spatřili těleso podivně utvářeného komína sahajícího do oblak; jako obrácený vodopád se z něho valil rudohnědý kouř snad stometrové šíře, prorážel neklidně se vlnící mléko mračen a mizel. Trvalo to snad minutu; pak nastalo ticho, opět se ozval tlumený povzdech, závan čechrající jejich vlasy změnil směr, mračna klesla níž, oddělily se z nich dlouhé chocholy a zakryly černý kráter, až za nimi téměř úplně zmizel.

Koordinátor jim dal znamení, nasedli, vozík se nemotorně zahoupal na hroudách vyházené hlíny a zajel pak k nejbližší jámě. Nahlédli tam. Byla prázdná, stála v ní pouze černá voda.

Zas bylo slyšet vzdálené, přidušené šumění, mračna se nafoukla, z vulkanického komína vychrstl brunátný gejzír, a zase následovalo sání - absorbováni jízdou a stálým zastavováním, věnovali čím dál menší pozornost tomu pravidelnému střídání a víření mračen a dýmů v kotlině; zabláceni nad kolena, skákali do těstovitých hromad, šplhali po kluzkých svazích a nahlíželi do jam, občas v některé z nich

zažbluňkla voda pod kouskem hlíny, která se utrhla pod jejich kroky, sestupovali, nasedali, jeli dál.

Z osmnácti prohlédnutých jam v sedmi nalezli mrtvá těla. A bylo to zvláštní - jejich hrůza, hnus, ohromení, jako by se zmenšovaly, když nacházeli další. Vracela se jim schopnost pozorovat. Všimli si, že v jamách bylo tím méně vody, čím více se blížili - jeli cikcak po blátivé půdě - ke stěně mlh, která se střídavě zavírala a střídavě odhalovala černého kolosa. Skloněni nad čtvercovou, již několikátou jámou, jejíž celé dno zakrýval napůl sehnutý trup, všimli si, že se trochu liší od ostatních. Byl bledší a jakoby odchylně zformovaný - tento dojem si nemohli ověřit; jeli dál, vystoupili, narazili na dvě jámy prázdné a ve čtvrté, úplně již suché, vzdálené již jen několik set kroků od lopatkovitě nakloněné roviny, spatřili na boku spočívající tělo, jehož malý trup ležel s rozpřaženýma pažema - jedna z nich byla na samém konci rozštěpena ve dva tlusté výrůstky.

„Co to znamená?“ vyblábolil Chemik nesvým hlasem, stiskaje Doktorovu paži. „Vidíš?“

„Vidím.“

„Je to jakési jinačí - nemá to prsty.“

„Třeba je to mrzák,“ zabručel Koordinátor. Neznělo to přesvědčivě. Zastavili se naposled u zbývající jámy před nakloněnou rovinou. Zdálo se; že je úplně čerstvě vyhloubena. Hrudky hlíny se pomalu oddrolovaly ze stěn, sypaly se, jako kdyby obrovská lopata byla před chvilenkou vytažena z obdélníkovité jámy.

„Nebesa...“ řekl chraptivě Chemik a bledý jako smrt seskočil zpátky z násypu hlíny, divže neupadl.

Doktor zblízka pohlédl do Koordinátorovy tváře. „Pomůžeš mi vylézt?“ řekl.

„Ano. Co tam chceš dělat...“

Doktor poklekl, opřel se o kraj jámy a opatrně se spustil na její dno, snažil se nezavadit nohama o obrovské tělo, které v ní leželo. Sklonilo se nad ním, instinktivně zatajil dech. Shora to vypadalo, jako kdyby pod prsními svaly, těsně pod místem, kde ze svalnatě rozšířené části tropu vystupoval v záhybech svraštělé kůže druhý trup - byl do bezvládného břicha zaražen kovový prut.

Zblízka uviděl, že se mýlil.

Pod záhybem kůže rostl na těle bradavčitý výrůstek, namodralý, tenkostěnný, a kovová trubička, jejíž druhý, zahnutý konec se ztrácel, zalehnut hřbetem mrtvého, byla hrotem do něho zabodnuta. Pohnul jí napřed jemně, pak zatáhl silněji - naklonil se ještě blíž a zjistil, že kovové ústí trubičky, prosvítající přes kůži, která byla napjata přes ně, je s ní spojeno řadou maličkých, lesklých perliček, jakoby kratinkých stehů.

Chvíli uvažoval, nemá-li trubičku i s výrůstkem odříznout - už sahal do kapsy pro nůž, ještě pořád nerozhodnut, ale když vstával, pohlédl přímo do zploštělé tvářičky opřené nepřirozeně o stěnu jámy a strnul.

Tam, kde tvor, kterého pitval v raketě, měl nozdry, měl tento jediné, široce otevřené modré oko, které vypadalo, jako kdyby na něho hledělo s němou námahou. Zvedl oči.

„Co je!“ zaslechl hlas Koordinátora, spatřil jeho hlavu černou proti mrakům a pochopil, proč to nezpozorovali shora. Hlavička byla opřena o zeď, a aby se jí mohli podívat přímo do tváře, museli by být právě tam, kde stál nyní on.

„Podej mi ruku,“ řekl a vystoupil na špičky. Pevně uchopil podanou ruku, Koordinátor ho vytáhl, Chemik pomohl, popadli ho za límec kombinézy a tak se dostal nahoru, ušpiněn hlínou. Pohlédl na ně přimhouřenýma očima.

„My nic nechápeme,“ řekl. „Slyšíte? Nic; Nic!!“

A dodal tišeji:

„Vůbec si nedovedu představit situaci, v níž by - člověk - nedovedl takto nic, ale takto naprosto nic pochopit!“

„Cos našel?“ zeptal se Chemik.

„Oni se skutečně jeden od druhého liší,“ řekl Doktor. Blížil se k vozíku. „Jedni mají prsty a druzí ne. Jedni mají nos a nemají oči; ostatní mají oko, ale nemají nos. Jedni jsou větší a tmavší, a ostatní bělejší a mají trochu kratší trup. Jedni...“

„A co z toho?“ přerušil ho Chemik netrpělivě. „Lidé jsou také různých ras. Mají odlišné rysy tváře, barvu kůže, tak co tady nemůžeš pochopit? Tady jde o něco jiného, kdo, proč, nač dělá ty nestvůrné

jatky...“

„Nejsem si nijak jist, že tady jsou jatky,“ řekl tiše Doktor. Stál se skloněnou hlavou. Chemik se na něho díval v nejvyšším úžasu.

„Co to... Co ty...“

„Nevím nic,“ řekl namáhavě Doktor. Snažil se mechanicky, aniž si to plně uvědomoval, utřít si kapesníkem hlínu z rukou. „Ale jednu věc vím,“ dodal najednou a napřímil se.

„Nedovedu to vysvětlit, ale - ty rozdíly - nevypadají na rozdíly ras ve sféře téhož druhu. Oči i nos, smysl zraku a čichu jsou příliš důležité.“

„Na zemi jsou mravenci, kteří se ještě víc specializovali. Jedni mají oči, ostatní ne, jedni dovedou létat, ostatní pouze chodit, jedni jsou živitelé, ostatní - bojovníky, copak já mám tebe učit biologii?“

Doktor pokrčil rameny.

„Na všecko, co se přihodí, máš hotové, ze Země přivezené schéma,“ odpověděl. „Jestliže ti nějaká podrobnost, nějaká skutečnost do něho nezapadá, jednoduše ji odhodíš. V tomto okamžiku ti to nedokážu, ale vím, prostě vím, že to nemá nic společného ani s rozdílností ras, ani se specializovanou diferenciací druhu. Vzpomínáte si na ten úlomek, konec trubičky, jehly, kterou jsem našel při pitvě? Pochopitelně napadlo nás všecky - a mne taky - že na tom tvoru byla provedena - nebo měla být provedena - řekněme vražda. A zatím ten tady, ten - to je přece něco docela jiného. Má tam výrůstek, bradavku, nebo něco takového, a ta trubička je do ní prostě zavedena, vbodnuta. Tak, jako člověku zavádějí trubičku do průdušnice při tracheotomii. Nemá to samozřejmě s tracheotomií nic společného, protože oni nemají průdušnici v těch místech. Nevím, co je to, a nic nechápu, ale aspoň to jediné vím!“

Nasedl do vozíku a zeptal se Koordinátora, který obcházel vůz z druhé strany, aby se dostal na své místo:

„A co ty řekneš?“

„Že musíme jet dál,“ prohlásil Koordinátor a chopil se volantu.

Kapitola sedmá

Padal soumrak. Velkým obloukem objeli šikmou plochu - nebyl to, jak se domnívali, útvar architektonický, ale nejvzdálenější, po nížině se rozlévající rameno magmatické řeky, kterou jako celek obsáhli zrakem teprve teď. Splývala po svazích z horních poloh údolí, ztuhla v desítky rozervaných strží a kaskád. Povlak jakoby kovové strusky, plný hrbolů, pokrýval nižší polohy svahu, pouze nahoře, kde sráz spadal příkřeji, trčela z této mrtvé potopy nahá skalní žebra.

Několik set metrů širokou úžlabinu, s hlinitým, vyschlým, blesky trhlin pokrytým dnem; uzavíral z protilehlé strany val horského řetězu, ztrácející se v mracích; pokud jim okna mračen dovolovala zahlédnout, pokrýval jej načernalý škraloup vegetace. V olověném světle večera vypadala ztuhlá řeka - jistě pozůstatek vulkanické erupce - s lesklými čely vychladlých, ztuhlých vln jako obrovský ledovec.

Údolí tady bylo daleko prostornější, než jak se dalo soudit při pohledu shora - za průsmykem se otevřela jeho postranní větev - vedlo mělce podél bochníkovitých výlevů magmatu, po pravé straně půda stoupala, vzhůru terasovitými, šikmými plochami, téměř holá, ploužily se tam ojedinělé šedé obláčky. Ještě výš před nimi, z hlubiny horského kotle, ozval se každou chvíli gejzír, nyní zacloněný skalním prahem, a pak zaplavoval celé údolí táhlý, dutý šum.

Okolí pozvolna ztrácelo barvy, tvary se rozplývaly, jako by je pohlcovala voda. V dálce před vozíkem se rýsovaly rudné srázy buďto zdí, nebo skalních svahů, jejichž změť byla poprášena jemným svitem jako od paprsků zapadajícího slunce, přestože bylo skryto za mraky.

Před nimi, po obou stranách,víc a víc se rozšiřující kotliny, stály v pravidelném dvojřadu obrovské, tmavé, palicovité útvary, podobné neobyčejně vysokým a úzkým balónům. Mezi první vjely tmou ještě zhoustlé stíny vysokých budov. Koordinátor rozsvítil reflektory a za trojnásobným pruhem světel se okamžitě rozhostila taková tma, jako by najednou nastala noc.

Kola se valila po lavicích vychladlé strusky, její úlomky praštěly jako sklo, světla bloudila v pološeru, stěny nádrží nebo balónů, když je reflektory olízly, rozžíhaly se rtuťovým leskem, poslední stopy hlíny mizely, jeli po povrchu hmoty ztuhlé jako láva, mírně vypouklé, v prohlubních stály četné, mělké kalužiny,

rozstřikující se hlučně pod koly. Proti mračnům se rýsovala černá, jako pavučina :jemná konstrukce chodby, která spojovala dvě, snad sto metrů od sebe vzdálené palicovité budovy, v reflektorech zazářilo několik strojů povalených na bok. Odhalovaly svá vypouklá, proděravělá dna, přes která bylo vidět zuby, na nichž visely jakési zteřelé cáry. Zastavili, aby zjistili, že stroje jsou už dávno opuštěné - kovové desky byly rozleptány rzí.

Ve vzduchu bylo čím dál víc vlhka, mezi balónovitými kolosy foukalo, závan větru přinášel mdlou vůni a pach spáleniny. Koordinátor zmenšil rychlost a zajel k úpatí nejbližší palice. Přijížděl k ní po hladké, tu a tam po stranách vydrolené plošině, z obou stran sevřené nakloněnými plochami, které byly lemovány řadami vrubů; spodní část budovy se objevila přímo proti nim jako dlouhá, smolně černá linie, která se víc a víc rozšiřovala, rostla, měnila se ve vchod. Válcovitě vyklenutá stěna, tyčící se nad tímto vchodem, ztrácela se ve výšce, nebylo již možné obsáhnout pohledem celou její obrovskou velikost. Nad černým jícnem, který vedl do neviditelné bubliny, vyčníval hřibovitý okap, zvlněný a převislý, jako kdyby na něj stavitel zapomněl a ponechal ho v nedokončené, nezformované podobě, jak mu vyrostl ze srázně vymodelované plochy.

Už vjížděli pod obrovský okap. Koordinátor sundal nohu z akcelerátoru, široký vchod zel černí, reflektory se v ní bezmocně ztrácely, vlevo i vpravo se rozbíhaly široké, mělce prohloubené žlaby, stoupaly vzhůru jako závity obrovských spirál -přibrzděný vozík se téměř zastavil, pak velice pomalu vjížděl na žlab, který vedl napravo.

Obklopovala je naprostá tma. V kuželech světla se nad roubením žlabů objevovaly a ztrácely vějířovitě otevřené řady šikmých, dalekohledově ze sebe vyrůstajících stožárů, najednou se nad nimi něco rozechvělo mnohobarevným zábleskem.

Když pozvedli hlavy, spatřili, že se nahoře neurčitě rýsují chorovody bělavých přízraků. Koordinátor rozsvítil širokoúhlý reflektor vedle volantu, zvedl jeho ústí a přejížděl jím kolem dokola - proud světla, řidnoucí na konci, přejel jako po příčlích po bílých, klíckovitých útvarech. Vytrženy ze tmy, zazářily kostěným leskem a zmizely, a zároveň šlehly oslepujícími záblesky do jejich tváří tisíce zrcadlových odrazů.

„To není k ničemu," uslyšeli jeho hlas, deformovaný hřímavou, plechovou ozvěnou uzavřeného prostoru. „Počkejte, máme přece bleskovky!"

V rozptýleném světle, které nad vozem šířily rozžaté reflektory, Koordinátor vystoupil, jako černý stín se sklonil nad okrajem žlabu, něco kovově břinklo, pak zvolal:

„Sem se nedívejte, dívejte se nahoru!" a přiskočil k vozu.

Téměř současně se s pronikavým sykotem vzňalo magnézium a přízračný, třepetavý svit v mžiku odhrnul tmu stranou.

Žlab pětimetrové šíře; na němž stáli, končil o něco výš, ztráceje se obloukem v průhledné chodbě, či spíše šachtě, tak příkře stoupala a jako stříbřitá trubice vnikala do oslnivě zářící spleti bublin. Visely nad ní, a vyplňovaly - jako nespočetný roj buněk skleněného úlu - celý kopulovitě zaklenutý prostor. Světelné odrazy bleskovky se zmnohonásobovaly v průhledných přepážkách, soustřeďujících světlo. Za nimi ve skleněných buňkách s oblým, jakoby vydutým pláštěm bylo vidět chodby příšerných kostlivců. Byly to sněhobílé, téměř se třpytící, na lopatkovitých končetinách široce usazené kostry, s vějířem žeber, rozbíhajících se paprskovitě zpod dlouhého, vejcovitého kostního štítu, a každý takový, vpředu neuzavřený hrudník, skrýval v sobě napolo vykloněnou kostřičku poloptáka - poloopa, s bezzubou, kulovitou lebkou. Nesčetné řady, uzavřené jakoby ve skleněných skořápkách, se bělaly, kroužíce mnohapatrovými spirálami čím dál výš; tisíce bublinovitých stěn znásobovaly a lámaly světlo tak, že nebylo možné odlišit skutečné tvary od jejich odrazů v zrcadle.

Asi šest vteřin seděli jako vytesáni z kamene, vtom magnéziové světlo naráz pohaslo a rozhostila se tma, rozdrásaná ještě posledním nažloutlým zábleskem, v němž se zajiskřily oblé plochy bublinovitých stěn.

Až za dobrou minutu si všimli, že reflektory vozu svítí dál a opírají se skvrnami světel o spodní části sklovitých buněk.

Koordinátor zajel až k ústí šachty, v kterou žlab přecházel kuželovitou pochvou, brzdy zaskřípěly, vůz se lehce pootočil tak, aby měl spád po straně, takže mu nehrozilo sklouznutí, kdyby brzdy povolily. A

všichni vystoupili.

Tunel vedl vzhůru průhlednou trubicí, ale stoupání se dalo překonat, když se široce upaženýma rukama opírali o stěny. Z kulovité násadky vymontovali reflektor a vstoupili do šachty, odvíjejíce za sebou nit kabelu.

Šachta, jak si po několika desítkách metrů všimli, prostupovala celý vnitřek kopule jako spirála. Průhledné cely se táhly po obou jejích stranách, kousek nad prohloubenou podlahou, po níž kráčeli kupředu značně shrbeni. Bylo to krajně namáhavé, naštěstí srázný výstup tunelem rychle končil. Každá bublina, zploštělá po stranách, tam, kde splývala se stěnami ostatních, vystrkovala do tunelu ostruhovitý konec, uzavřený přesně do otvoru zapadajícím, čočkovitým víčkem z lehounce zamlženého sklovitého materiálu. Šli a šli, v mihotavém světle táhly kolem nich chorovody kostlivců. Kostry byly různého tvaru. Uvědomili si to až po delší době, protože ty, které spolu sousedily, se od sebe téměř nelišily.

Aby odhalili různotvárnost jejich forem, museli napřed spolu srovnat exempláře ve vzdálených odbočkách velké spirály.

Čím výše stoupali, tím zřetelněji se uzavíraly hrudní koše koster, končetiny se zmenšovaly, jako kdyby byly pohlcovány rozrůstajícím se kostním štítem. Zato malým vnitřním tvorečkům hlavy rostly a jejich lebky podivně po stranách otékaly, spánky se zaoblovaly, takže některé měly jakoby tři lebeční klenby slité dohromady: velkou, ústřední, a dvě menší nad ušními otvory.

Jak tak postupovali, jeden za druhým,prošli půl druhého patra spirály, kde je náhle zadrželo trhnutí. Kabel, který spojoval reflektor s vozíkem, se odvinul do konce. Doktor chtěl jít dál a pokoušel se svítit si při tom baterkou, ale Koordinátor se proti tomu postavil. Každých několik desítek metrů odbočovaly od hlavního tunelu další, lehko bylo možno zbloudit v tomto, jakoby ze skla vyfouknutém labyrintu. Vydali se na zpáteční cestu. Pokoušeli se přitom odloupnout jedno, druhé i třetí víčko, ale všecka byla slita v jeden celek s okraji průhledného roubení.

Dna bublin bylo pokryta teninkou vrstvičkou jemňounkého, bělavého prášku, tu a tam v něm bylo vidět neurčité zředění, a tím nabýval tvarů nepochopitelných stop nebo obrazců. Doktor, který šel poslední, se každou chvíli zastavoval u vypouklých stěn, stále nemohl přijít na to, jak je tam kostra upevněna, co ji podpírá, chtěl obejít jeden z hroznovitých „okolíků“ postranní chodbičkou, ale Koordinátor nabádal k pospěchu, a tak od dalšího zkoumání upustil, tím spíš, že Chemik, který nesl reflektor, o kus poodešel a kolem vládla tma, v níž se jen leskly stěny.

Sestupovali stále rychleji, konečně se s ulehčením na dechli vzduchu, u vozu daleko čerstvějšího, než byl zatuchlý a přehřátý vzduch ve skleněném tunelu.

„Vracíme se?“ zeptal se Chemik; byla to napůl otázka, napůl zjištění.

„Ještě ne,“ oznámil Koordinátor. Na plošině vůz otočil, žlab byl dostatečně.“ široký; reflektory širokým obloukem prolétly přes blýskavé šero, sjeli po točitém spádu a octli se přímo proti vchodu, který jako nízkou a širokou projekční plochu ozařovalo poslední světlo večera.

Když vyjeli ven, rozhodl Koordinátor, že objedou kolem dokola základnu válcovité stavby. Vyrůstala z půdy kónickým, zaobleným límcem z hladkého kovu. Neobjeli ani její polovičku, když se v reflektorech zaleskly do sebe zaklíněné podlouhlé bloky, s hranami ostrými jako břitva, které zatarasovaly další cestu.

Koordinátor zvedl ústí hledáčku a posvítil na obě strany.

V přízračném osvětlení objevilo se za budovou brunátně černé nakupení lávopádu. Magma, valící se z výše svahu, ve tmě neviditelného, viselo nad okolní krajinou půlměsícovitou stěnou, podpíranou hustým lesem pilířů, šikmo vbodnutých stožárů a dírkovaných břeven, bránící lávě v dalším postupu. Zavilá spleť těchto konstrukcí, se stíny, které se pohybovaly, jak se reflektor otáčel, zabodávala se soustavou pevných, navzájem pospojovaných štítů do čela mrtvé vlny. Místy obrovské úlomky, na povrchu zmatnělé, na odprýskaných plochách čerstvou sklovinou se lesknoucí, prodraly se nad přehradu a zřítily se dolů, zasypávajíce troskami kovovou palisádu. Zároveň bylo vidět, že čelo magmatické fronty, jak se valilo dolů, na četných místech odtrhlo štíty od sebe, vniklo nádorovitě mezi ně a ohnulo stožáry, vytržené někde zároveň s jehlancovitými bloky jejich kotvic.

Tento obraz zápasu s horotvornými silami planety, zápasu děsivého svou zarputilostí a ohroženého porážkou, byl lidem tak pochopitelný a blízký, že toto místo opouštěli povzneseni na duchu.

Vozík vycouval na volné prostranství mezi palicovitými kolosy a zajel hlouběji do údolí.

Podivná alej pokračovala přímo jako podle pravítka -najednou zajeli mezi obdélníkovitá pole štíhlých kalichů, týchž, jaké rostly na pustině kolem: rakety, ale tady vyrůstaly na pozemcích kolem budov, v dlouhých, lány obilí připomínajících čtyřúhelných obrazcích.

Chobotovité rostliny probodávané světlem ukazovaly pod blánovitou šedí povrchu růžovou kašovitou hmotu: Zasaženy světlem pokoušely se smrštit, jako by byly probuzeny, ale byl to pohyb příliš ospalý, aby se spojil v nějakou určitou akci. Jedině vlna bezmocných záchvěvů běžela několik metrů před nimi v kuželech reflektorů.

Ještě jednou se zastavili u předposlední, válcovité budovy; vchod byl zabarikádován hromadou trosek, které cinkaly pod nohama, posvítili si přes ně dovnitř, ale světlo baterek bylo příliš slabé, a tak tedy znovu vymontovali ze stroje reflektor a vydali se s ním dovnitř.

Tmu se skvrnou světla, která se po ní plazila, vyplňoval ostrý puch jakoby organické látky rozleptané chemikáliemi. Hned. při prvních krocích zapadli až nad kolena do vrstvy sklovitých skořápek. Chemik uvázl v kovové síti, promíchané se střepy. Když se z ní vyprostil, objevily se pod troskami podlouhlé; žlutě bílé úlomky. Reflektor, obrácený vzhůru, ukázal díru zející v klenbě. Visely z ní polorozbité chomáče hroznů, některé pootvírané, prázdné, kolem dokola se povalovaly části koster. Našlapujíce opatrně na chřestivé sutisko, vrátili se k vozíku a odjeli dál.

Projeli kolem skupiny šedých, v dolíku ukrytých hromad, reflektor ometl nové nakupení magmatu na svahu i šikmé, nahoře nálevkovitě rozšířené podpěry, které tento převis zadržovaly, zakotvené v zemi hákovitými prackami. Vůz se přestal otřásat a nadskakovat a ujížděl po hladké, jakoby betonem zalité ploše. Ve světle rozptýleném v dálce do šedavě mlžného obláčku objevila se nezřetelná alej, která jim uzavírala cestu. Byla to dlouhá řada sloupů, za ní další, celý jejich les podpíral obloukovitou klenbu. Tato zvláštní chrámová loď beze stěn byla skrz naskrz otevřena na všechny strany. Nedaleko míst, kde oblouky opouštěly sloup, jako křídla rozpínající, se k letu, bylo vidět cosi jako zárodky, jako počátky dalších oblouků, možných, nerozvitých, schoulených o jako lístky, poslepované, neproklované.

Po řadě schůdků, drobných jako zuby, vjel stroj mezi sloupy. V jejich tvarech byla zvláštní pravidelnost, ani ne tak geometrická jako rostlinná, protože i když si všecky byly podobny, nikde nebylo vidět dva naprosto stejné - všude malé odchylky v proporcích, přemístění kolínkovitých hrbolků, v nichž se choulily zárodky křídlovitých ploch.

Po kamenné ploše se stroj pohyboval nezvučně; dlouhé řady sloupů ubíhaly zpět, zároveň s lesem ploše se otáčejících stínů, ještě a ještě jedna řada, klenba zmizela a už před sebou viděli volné prostranství, nad kterým v dáli doutnalo nízké, slabé polosvětlo.

Vozík jel čím dál pomaleji na hladké skále, brzdy tiše skřípěly, vtom zůstaly stát na metr před kamenným úvozem, jehož břehy se tu znenadání otevřely.

Pod nimi se černala spleť zdí, hluboko zapuštěných do půdy, podobně jako staré pozemské pevnosti. Jejich vrcholy dosahovaly k místu, kde stáli. Jako z ptačí perspektivy nahlíželi do černých uliček, úzkých; křivolakých, s kolmými stěnami. Ve zdech bylo vidět tmavší, dozadu ustupující řady čtverhranných otvorů se zaoblenými hranami, jakoby šikmo namířených proti nebi. Ostré, kamenné obrysy splývaly. v jednolitou masu, neozářenou ani paprskem světla. O hodně dál, nad hřebeny vzdálenějšími, kam pohled už.nedosáhl, vznášelo se nepravidelnými záblesky svit a v ještě větší vzdálenosti byly jeho sloupy hustší, splývaly v rovnoměrnou záři, která zasypávala kamenné okraje zdí jakousi nehybnou nazlátlou mlhou.

Koordinátor vstal a zamířil reflektor do uličky pod zdí, na jejímž vrcholu zůstal vozík stát. Kužel světla zachytil shora osamělý, asi sto kroků vzdálený vřetenovitý sloup, který se tyčiI mezi polokruhovitě ustupujícími stěnami. Po sloupu, mihotavě se třpytíc, stékala bezzvučně voda. Na trojúhelníkovitých deskách kolem sloupu viděli trochu písku, o kousek dál na rozhraní světla ležela převržená, z jedné strany otevřená, mělká nádoba. Ucítili závan nočního vánku, v uličkách dole mu ihned odpověděl mrtvý šelest, jaký vydávají stébla nesená větrem přes kameny.

„To je nějaká osada...“ řekl Koordinátor pomalu.

Stál a zajížděl světlem reflektoru čím dál hlouběji. Od náměstíčka s fontánou se uličky rozbíhaly ústími nahoře rozšířenými, orámovanými hranami svislých zdí, které připomínaly lodní zobce. Hradba mezi dvěma takovými výčnělky celá ustupovala dozadu jako stěna pevnosti s prázdnými čtyřhrannými otvory.

Vzhůru se z nich táhly černavé, rozmazané šmouhy, jako by je ožehl požár, který jimi kdysi šlehal. Světlo klouzalo na druhou stranu po špičatých styčných plochách hradeb, narazilo na černou díru vchodu do sklepa, putovalo dál po otevřených ústích uliček.

„Zhasni!“ řekl najednou Doktor.

Koordinátor uposlechl. Ve tmě, která se rozhostila, teprve teď zpozoroval změnu, jaká. se odehrála v prostoru před nimi.

Přízračný rovnoměrný přísvit, který lemoval vrcholky vzdálených hradeb s konturami jakýchsi trubic či komínů, odrážejících se ostře na jeho pozadí, rozpadal se na jednotlivé ostrovy, slábl. Zhasínala ho vlna tmy postupující od středu k okrajům, ještě chvilku doutnaly jednotlivé sloupy světla, pak zmizely i ony, příkrov noci pohlcoval jednu oblast kamenných úvozů za druhou, až zmizela poslední stopa světla, ani jediná jiskřička už nehořela v mrtvých temnotách.

„Už o nás vědí...“ řekl Chemik.

„Dost možná,“ odpověděl Doktor, „ale proč byla světla pouze tam? A všimli jste si, jak zhasínala? Od středu...“

Nikdo mu neodpověděl.

Koordinátor se posadil a sáhl na reflektor: Tma se nad nimi klenula jako černý poklop.

„Sjet tam nemůžeme. Necháme-li vůz tady, musí někdo u něho zůstat,“ prohlásil.

Mlčeli. Nerozeznávali ani své vlastní tváře. Slyšeli pouze slabý šelest větru, který dul kdesi nahoře. Pak odzadu, od chrámové lodi beze stěn, se ozval slabý, pomalý šumot jako zvuk opatrných kročejů. Koordinátor jej s námahou sledoval sluchem, pozvolna otáčel zhaslý reflektor, potmě jej zamířil a naráz rozsvítil. Polokruhem bílých skvrn na osvětlených sloupech a černých stínů je obklopila nehybná prázdnota.

Nebyl tam nikdo.

„Kdo?“ řekl.

Nikdo nepromluvil.

„Tak tedy já,“ rozhodl. Uchopil volant. Vozík s rozžatými světly se rozjel podél okraje hradby. O několik set kroků dále začínalo schodiště s mělkými, nízkými stupni, vedoucí dolů a vroubené kamennými válci.

„Zůstanu tady.“ rozhodl se.

„Kolik máme času?“ zeptal se Chemik.

„Je devět. Dám vám hodinu, pod podmínkou, že se za tu hodinu musíte vrátit. Třeba budeme mít těžkosti, jak nalézt zpáteční cestu. Za čtyřicet minut od tohoto okamžiku zapálím bleskovku. O deset minut později druhou. Po pěti minutách další. Pokuste se, abyste se v této době dostali na nějaké vyvýšené místo, i když světlo uvidíte také zdola. Teď si nařiďme hodinky.“

Udělali to v tichu přehlušovaném pouze šuměním větru. Vzduch byl čím dál chladnější.

„Radiomet si neberte, v těch úzkých uličkách ho stejně nemůžete použít.“ Koordinátor - jako všichni, když mluvili - snížil bezděčně hlas, „Ejektory mít musíte... Jde ostatně o kontakt - ale - ne stůj co stůj. To je jasné, viďte?“

Říkal to Doktorovi. Ten přikývl hlavou. Koordinátor dodal:

„Noc není nejvhodnější doba, třeba se jen zorientujete v terénu. To by bylo nejmoudřejší. Můžeme se tam přece vrátit. Dejte pozor, abyste se drželi pohromadě, kryjte si záda a nelezte do žádných děr.“

„Jak dlouho budeš čekat?“ zeptal se Chemik. Koordinátor - spatřil to v odraze, který působil, že jeho tvář vypadala jako posypaná popelem - se usmál. „Až to nějak dopadne. A teď už jděte.“

Chemik si pověsil popruh ejektoru přes, krk, aby měl volné ruce, zbraň mu visela na prsou a baterkou, kterou držel v ruce; osvětlil práh schodů. Doktor už sestupoval dolů... Vtom shora ostře zazářila bílá světla - Koordinátor jim svítil na cestu. Nerovnosti kamenné plochy se objevily přehnaně zvětšené, plné stínů, Šli podél stěny v dlouhých chodbách světla dopadajícího zezadu, až se na protějším rohu začernala prostranná síň - ze dvou stran ji vroubily sloupy, vystupovaly ze zdi polovinou své tloušťky, jako kdyby z ní vyrůstaly. Nadpraží pokrýval hroznovitý basreliéf. Reflektory vzdáleného vozíku vrhaly zbytek světla - polokruhovitý vějíř jasu - na černou glazuru síně, na prahu vyhloubenou jakoby od tisíců kroků. Pomalu vstoupili dovnitř, brána byla obrovská, jako by byla postavena pro obry.

Na vnitřních zdech ani stopy po spárách nebo mezerách, jako kdyby celá budova byla odlita v celku, z jednoho kusu kamene. Síň končila slepou, polokruhovitě ustupující stěnou, po obou stranách bylo vidět řady výklenků, každý měl u země hluboký výstupek připomínající klekátko, nad ním se otvíral a vedl do zdi jakýsi kouřovod - baterky osvětlily pouze počátek jeho trojúhelníkové trubice s černými, jakoby emailem natřenými stěnami.

Vyšli ven. O několik desítek kroků dál, v záhybu zdi, který svíral pravidelnými, i když pro jejich oči nepochopitelnými, mnohokrychlovými šikmými plochami ústí postranní ulice, skončila světla, která je doposud provázela.

Pustili se do této uličky, když najednou se něco změnilo - kamenné šero okolí zhaslo, jako by bylo sfouknuto. Chemik se ohlédl. Ze všech stran je obklopovala tma, Koordinátor zhasl reflektory, jejichž světla se přenášela horem až do těchto míst.

Zvedl oči. Nebe neviděl - spíše je tušil, cítil jeho dalekou, studenou přítomnost celou plochou své tváře.

Kroky se hlasitě, zvonivě rozléhaly v tichu. Kámen odpovídal rytmicky, ozvěna uličky, zapuštěné mezi šikmé stěny hradeb, byla krátká a dutá. Oba, aniž se domluvili, zvedli levou ruku a dotýkali se jí zdi, kolem níž šli: Byla studená a o nic méně hladká než sklo.

Za chvíli Doktor rozsvítil baterku, protože se ve tmě rýsovalo jakési zhuštění černých skvrn - byli na náměstíčku obezděném hradbou jako dno studny, ve vydutých zdech, přerušovaných ústími postranních ulic, běžela ve dvou řadách ustupující, k obloze obrácená, a proto zespodu téměř neviditelná okna; otáčeli baterkami na všechny strany, v nejužší uličce zpozorovali schůdky, spadaly srázně dolů a byly nad ústím překlenuty vodorovným kamenným trámcem; hladce vsazeným do zdí. Upevněna pod ním, visela temná bečička rozšířená na koncích jako přesýpací hodiny. Vybrali si nejširší uličku. Brzy cítili, že vzduch, který je obklopoval, se změnil, paprsek baterky vržený vzhůru ukazoval klenbu proděravělou jako řešeto, jako by kdosi vypíchal trojúhelníkovité otvory v kamenné vrstvě napjaté jako blána.

Šli dlouho. Míjeli uličky zastřešené kameny jako chodby, vysoké a prostranné, procházeli pod klenbami; visely z nich neforemné zvonce nebo soudky, pavučinovité cáry splývaly z nadpraží, zdobených bohatým rostlinným ornamentem, nahlíželi do prostranných síní, prázdných, se sudovitými stropy, s velkými kulatými otvory na vrcholku - tyto otvory byly neprodyšně ucpány kameny vyčnívajícími jako zátky. Z uliček občas stoupaly vzhůru šikmé žlaby, zvlněné příčnými vybouleninami, připomínaly žebřík zalitý tuhnoucí masou. Občas jejich tváře nečekaně ovanul teplý průvan, několik set kroků pokračovali v cestě po deskách téměř bílých, cesta se znovu rozdělila, začali sestupovat dolů, hradby vystrkovaly do uličky masívní, šikmé stěny, v každé z nich se rýsoval výklenek, vyplněný zvadlým listím, sestupovali po svahu stále níž, po drobně vroubkovaných stupních, v reflektorech vířil prach zvedaný kroky, po stranách zely otvory krypt s dusným, zatuchlým vzduchem, světla baterek tam bezmocně uvázla, narážejíce na chaos nepochopitelných, jakoby dávno opuštěných tvarů, cesta je vedla nahoru, kráčeli dál, až shora přilétl závan znenadání odkrytých výšek.

Míjeli uličky, křižující se patra chodeb, náměstí, reflektory narážely na zdi, stíny vypadaly, jako by rozpínaly křídla a vylétaly zpod jejich nohou v černých hejnech, proplétaly se a promíchávaly na volných pasážích, otevřených skrz naskrz, jejichž ústí střežily k sobě nakloněné, ze zdí vyrůstající sloupy. Řinčivé echo kroků doprovázela nepřetržitě jejich putování.

Občas se jim zazdálo, že cítí něčí blízkost. Zůstávali pak stát se zhasnutými baterkami na úpatí stěny. Srdce bušila silněji. Něco se šouralo, šlapalo; zvuky kroků se lámaly beztvarou ozvěnou, slábly, nezřetelné bublání jakoby podzemních potoků bylo slyšet podél zdí a občas ze studny, která se otvírala v kamenném výklenku. V zatuchlém vzduchu se ozývalo nekonečné sténání a nebylo lze určit, byl-li to hlas nějaké bytosti, nebo zvuk proudícího vzduchu. Zůstávali stát, znovu šli dál, ve tmě se jich zmocňoval pocit, že se kolem pohybují jakési postavy, jednou zpozorovali ve světle bledou, vpadlou tvářičku vyčuhující z postranní uličky, poznamenanou vráskami hlubokými jako trhliny; když k tomu místu dorazili, bylo prázdné, pouze na kamenech ležel kousek utržené, nazlátlé, jako papír tenké fólie.

Doktor mlčel. Věděl, že tato pouť, její nebezpečí - či spíš bláznivost, za takových podmínek, v noci - padá pouze na něho, že Koordinátor přistoupil na její riziko, protože čas kvapil, a on se nejtvrdohlavěji ze všech dožadoval pokusů o dorozumění. Desetkrát si znovu a znovu opakoval, že dojdou už jen

k nejbližšímu záhybu zdí, do příčné ulice a vrátí se - ale šel dál. Ve vysoké chodbě, orámované bochníky neprůhledné sklovité hmoty, postavenými jeden na druhém - tvořily také strop, z něhož visely podivné konzoly nebo balkónky v podobě článkovitých gondol - spadl několik kroků před nimi rostlinný, hroznovitý lusk. Zvedli jej, byl ještě teplý, jako od doteku ruky.

Nejvíc je překvapovala tma, nezaplašovaná žádným světlem. Obyvatelé planety měli přece oči, používali zraku, a kdyby byli opravdu zpozorovali jejich přítomnost, museli očekávat, že narazí na nějaké stráže, ale nikoli na tak naprostou opuštěnost prostoru buď jak buď obydleného - nasvědčovala tomu při nejmenším světla, která předtím shora zpozorovali. Čím déle trvala pouť, tím více se podobala,strašidelnému snu - nejvíce ze všeho toužili po světle. Baterky jim dávaly pouze jeho iluzi, a navíc prohlubovaly vůkolní temnotu, vytrhujíce z ní jednotlivé fragmenty zbavené souvislosti s celkem, a proto nesrozumitelné.

Jednou zaslechli našlapování tak blízké a zřetelné, že se za ním rozběhli. Prudce se zrychlilo, dusot útěku i stíhání naplnil uličku, jeho roztříštěná ozvěna burácela v těsných zdech. Pádili s rozžatými baterkami, šedý přísvit se nad nimi plazil jako klenba, hned klesal téměř k jejich hlavám, když se strop snižoval, hned prchal vzhůru; strop plynul ve vlnách, černá ústí postranních ulic ubíhala zpět. Po nesmyslné honičce, celí udýchaní, zůstali stát na pustém místě.

„Poslyš, nelákají nás do... pasti?“ vyfuněl s námahou Chemik.

„To jsou hlouposti,“ zasykl Doktor pohněvaně. Přejeli svými světly kolem dokola. Stáli na dně vyschlé kamenné studny, ve zdech zely černé otvory, v jednom se mihla zploštělá tvářička, když se světelná skvrna vrátila, byl otvor prázdný.

Šli dál. Přítomnost oněch tvorů už nejenom tušili, stávala se nesnesitelnou, cítili ji na všech stranách. Dokonce ani Doktor nebyl dalek myšlenky, že by byl lepší třeba útok, nebo aspoň zápas v těchto temnotách, než tato umíněná, nesmyslná cesta, která nikam nevede. Pohlédl na číselník hodinek. Uplynulo už téměř půl hodiny. Za chvíli se museli vracet.

Chemik, který ho předešel o několik kroků, zvedl reflektor. V zálomu zdí se otvíraly dveře, nahoře zaklenuté špičatým obloukem, po obou stranách prahu se zvedaly jakési dva tykvovité, kamenné pařezy. Když procházeli kolem tmavého vnitřku, mechanicky tam zasvítil baterkou. Záře sklouzla po řadě výklenků ve zdi a dopadla na namačkané, křečovitě skrčené, nahé hřbety.

„Jsou tam!“ zasykl a bezděčně couvl. Doktor vešel dovnitř. Chemik svítil zezadu. Nahý hlouček se tiskl ke zdi, stísněný pod hlavicemi stropních oblouků, jako zkamenělý. V první chvíli se mu zdálo, že jsou mrtví - ve světle baterky se zaleskly vodnaté kapky, které jim splývaly po hřbetech: Nějakou chvíli stál bezradně.

„Halo,“ řekl slabě, cítil, že celá ta situace nemá za nehet smyslu. Kdesi ve výši, venku, ozval se táhlý, vibrující svist. O kamenitou klenbu narazil mnohohlasý nářek. Nikdo ze skrčených tvorů se nehnul. Naříkali pouze tenkými táhlými hlasy, zato v uličce nastal ruch, bylo slyšet vzdálené kroky, změnily se v trysk, několik temných postav, ženoucích se dlouhými skoky, se mihlo kolem, odpovídala ozvěna stále vzdálenější. Doktor vyhlédl ze dveří, nikde nikdo. Jeho bezradnost se měnila v zarytý vztek; stál přede dveřmi, a aby lépe slyšel, zhasl baterku.

Ze tmy se valil blížící se dusot.

„Už jdou!“

Doktor spíše ucítil, než uviděl, že Chemik uchopil zbraň, udeřil shora po hlavni a obrátil ji dolů.

„Nestřílej!“ vykřikl. Pustá zatáčka se najednou zahemžila. Ve skvrnách světel vyskakovaly nahoru a uskakovaly stranou hrby, nastal zmatek, slyšeli nárazy velkých, měkkých těl, obrovské, jakoby křídlaté stíny prolétly v pozadí, zároveň

se rozlehl řev, chraptivý kašel několik ostrých hlasů pronikavě zakvílelo, obrovská masa klesla Chemikovi k nohám, srazila ho, a když padal, v posledním zlomku vteřiny spatřil vyděšenou tvářičku, která se bílýma očima dívala přímo na něho. Baterka narazila na kameny a zhasla. Chemik ji zoufale hledal, tápaje rukama po dlažbě jako slepec.

„Doktore! Doktore!“ vykřikl, ale jeho hlas utonul v chaosu, kolem něho prchaly desítky těl, obrovské trupy s maličkýma ručkama se srážely, tísnily, uchopil kovový válec, pokoušel se vstát, když ho mohutný náraz odhodil na zeď, ve výši se ozval svistot, jako by přilétal z vrcholku hradby, na okamžik všecko

strnulo, ucítil blížící se vlnu tepla, které sálalo z uhřátých těl, cosi do něho žduchlo, zavrávoral, vykřikl, když ucítil slizký, odporný dotek - najednou ho ze všech stran obklopilo těžké oddechování.

Smáčkl vypínač, baterka se rozsvítila. Po několik vteřin se před ním vzedmutou linií napjaly obrovské hrbaté trupy, shora se v tvářičkách leskly oslněné oči, svraštělé hlavičky se třásly, a pak se ti naháči, postrčeni silně zezadu, na něho vrhli. Vykřikl ještě jednou.

Ve zmatku, jaký se kolem něho rozpoutal, neslyšel vlastní hlas - s žebry drcenými tlačenicí, vklíněn mezi mokrá, horká břicha, ztrácel půdu pod nohama, ani se nepokoušel se bránit, cítil, že je někam naslepo strkán, vlečen, smýkán, pach syrového masa ho prostě dusil, křečovitě tiskl baterku přimáčknutou na prsa; osvětlovala několik okolostojících, kteří se na něho ohromeně dívali a pokoušeli se ustoupit, ale dav jim nedával místo, tma ustavičně vyla chraplavými hlasy, malá tělíčka zalitá vodnatou tekutinou jako potem, schovávala se v otvorech prsních svalů, vtom obludná vIna tlaku vrhla ke vchodu celou skupinu, v níž vězel, umačkán, zahlédl ještě spleť zkřížených ruček, trupů, záblesk světla; Doktorovu tvář; mihla se mu před očima jeho ústa otevřená v křiku, obraz zmizel; dusil se těžkým pachem, čočka baterky mu poskakovala pod bradou, vyřezávala ze tmy tvářičky bezoké, beznosé, bezúsťé, ploché, stařecky zplihlé, všecky jakoby polité vodou, cítil nárazy hrbů, na okamžik se trochu uvolnilo, pak ho to znovu sevřelo, mrštilo zády na zeď, narazil rameny na sloupek, chytil se ho, pokoušel se k němu přitisknout, nové vlny tlačících ho od něho odtrhovaly, bránil se ze všech sil; zápasil pouze o to, aby se udržel ve stoje, protože pád znamenal smrt. Našmátral jakýsi kamenný stupeň, ne, tykvovitý balvan, lezl. nahoru, zvedl vysoko baterku...

Obraz byl děsivý. Od zdi ke zdi se chvělo moře hlav. Namačkáni v davu,. stojíce pod výklenkem, hleděli na něho rozšířenýma očima, viděl, jak zoufalou námahu vynakládali, aby se dostali od něho co nejdál, konvulzívně jako kdyby jimi zmítaly křeče, tlačili se zpátky, ale mohli se pohybovat pouze jako část nahé masy, která se ustavičně drala uličkou dolů, tiskla krajní až ke zdi, strašlivý řev neustával - vtom zahlédl Doktora. Neměl baterku, pohyboval se či spíše plynul v davu, strkán hned zpředu, hned z boku, mizel mezi :postavami, které ho převyšovaly; mezi masivními trupy povlávaly ve vzduchu jakési cáry. Chemik bil jak mohl kolem sebe ejektorem, který držel v rukou za pažbu a držák. Cítil, jak.mu paže ochabují - mokrá, slizká břicha bušila do něho jako berany, uskakovala, hnala se dál, dav řidl, ze tmy se valily nové zástupy, baterka zhasla, neproniknutelná tma se zmítala, bublala, sténala, pot mu zaplavoval oči, nadechl se vzduchu, který spaloval plíce, ztrácel vědomí.

Klesl na kamenný schod, opřel se zády o studené balvany, lapal po vzduchu. Slyšel už jen ojedinělý dusot, mlaskavé skoky, chór zatracenců se vzdaloval. Opřen rukama o zeď, znovu se postavil. Kolena měl jako z vaty, chtěl zavolat Doktora, ale nebyl schopen vydat ze sebe ani hlásku - vtom bělavé světlo vyřízlo ze tmy hřeben protější zdi.

Uplynul delší čas, než si uvědomil, že jim nepochybně Koordinátor ukazuje směr návratu magnéziovou světlicí.

Sklonil se, začal hledat baterku, ani nevěděl, kdy mu ji vyrazili. Nízko nad zemí byl vzduch plný zápachu, odporného, k padnutí, nemohl jej prostě snést, zvedal se mu žaludek.

Vstal. Uslyšel vzdálené volání. Byl to lidský hlas.

„Doktore! Sem! Sem!“ vykřikl.

Ozvala se odpověď, už nablízku; mezi černými zdmi vyklouzl jazyk světla. Doktor se k němu. rychle blížil, ale nějak. vrávoral z jedné strany na druhou, jako opilý...

„Aha,“ řekl, „tady jsi... to je dobře...“

Popadl Chemika pod paží.

„Strhli mě kousek s sebou, ale podařilo se mi dostat se do síně... Ztratils baterku?“

„Ano.“

Doktor se ještě pořád držel jeho paže.

„Závrať,“ vysvětlil klidným, ještě stále trochu udýchaným hlasem. „To nic, brzy to přejde...“

„Co to bylo?“ řekl Chemik šeptem, jakoby pro sebe.

Jeho druh neodpověděl. Oba byli zaposloucháni do noci - tmou se opět proplížily vzdálené kroky, hemžila se šramotem, zazněl nářek zdušený dálkou. Druhý záblesk na nebi osvětlil hřebeny zdí, zamihotal se na jejich kolmých hranách, stekl žloutnoucím svitem dolů jako kratinký východ a západ slunce.

„Jdeme," řekli jedním dechem.

Nebýt té světlice, snad by se jim ani nebylo podařilo vrátit se - před příchodem dne. Ale takto, vedeni světlem, které svým jasem ještě dvakrát rozsvětlilo temnoty kamenných soutěsek, udržovali směr pochodu.

Cestou potkali několik opozdilců, kteří prchali polekáni světlem jejich baterky, a najednou, na úpatí schodů, narazili na tělo již úplně vychladlé. Překročili je beze slova. Několik minut před jedenáctou byli opět na náměstíčku s kamennou studní - sotva na ni dopadl paprsek Doktorovy baterky, zahořely shora reflektory trojím jasem. Koordinátor stál nad schody, po nichž - těžce dýchajíce - vyběhli. Kráčel pomalu za nimi, a když dorazili ke stroji a usedli na stupátkách, zhasl světla a přecházel ve tmě sem a. tam, čekaje, až budou moci promluvit.

Když mu všecko vypověděli, řekl pouze:

„No, ano. Dobře že to dopadlo takhle. Jeden je tady... víte..."

Nepochopili hned, teprve když rozsvítil otáčivý reflektor a obrátil jej dozadu, vyskočili rovnýma nohama. Několik metrů od vozíku ležel bez hnutí dvojčák.

První se před ním zastavil Doktor. Z reflektorů dopadala na toto místo široká světelná cesta, kde člověk mohl spočítat každou, i tu sebemenší jamku na kamenných deskách.

Před nimi napolo ležel nahý tvor, polovinou velkého trupu šikmo zvednutou vzhůru. Z pootevřených prsních svalů se na ně dívalo velké, bledě modré oko. Jako mezerou nedovřených dveří viděli pouze cípek ploché tvářičky.

„Jak se sem dostal?" zeptal se tiše Doktor.

„Přiběhl zdola několik minut před vámi. Když jsem rozsvěcoval světlici, utekl, pak se vrátil."

„Vrátil?!"

„Na tohle místo. Ano."

Stáli nad ním a nevěděli, co dělat. Stvoření dýchalo jako po namáhavém běhu. Doktor se sklonil, chtěje obra pohladit nejprostším pohybem otevřenou rukou; tvor sebou. trhl, na bledé kůži jeho masivního těla vyrazily vodnaté kapky, velké jako bubliny.

„On... se nás bojí..." řekl tiše Doktor." „Co dělat?" dodal bezradně.

„Nechat to tady a jet. Je pozdě," řekl Chemik.

„Nikam se nejede. Poslyšte..." Doktor zaváhal. „Víte co? Sedněme si..."

Dvojčák se nehýbal. Kdyby nebylo pravidelných pohybů jeho štítovitě rozšířené hrudi, mohli by se domnívat, že je mrtvý. Podle Doktorova příkladu si posedali na kamennou plošinku kolem něho. Ze tmy sem dolétal vzdálený šumot gejzíru, v neviditelné vegetaci občas zašelestil vítr, podzemní osadu zahalila neproniknutelná noc. Ve vzduchu se chvílemi převalily řídké chomáče mlhy, v odraze reflektorů ostře narýsovaná silueta vozíku stála nehybně opodál jako černá kulisa. Po dobrých desíti minutách, když už začínali ztrácet naději, dvojčák najednou vykoukl skulinkou ze svého vnitřního úkrytu. Stačil neopatrný Chemikův pohyb, aby se zavřela dvířka ze svalů - tentokrát už ne nadlouho.

Nakonec - téměř půl hodiny po setkání - se obr vzpřímil. Byl vysoký asi dva a půl metru, ale byl by ještě vyšší, kdyby se pohyboval nakloněn dopředu. Když šel, měnila se dolní část jeho neforemného těla. Měli dojem, že dovede podle potřeby vysunovat nebo vtahovat nohy, ale byla to pouze hra svalů na dolních končetinách, které se tak stávaly viditelnějšími i způsobilejšími k chůzi.

Nikdo dobře neviděl, jak to Doktor dokázal, on sám pak později ujišťoval, že to také neví; stačí, že dvojčák, který už úplně vytáhl své pohyblivé tělíčko z vnitřního hnízda, po všelijakém poplácávání, laskavých pohybech a šeptání dovolil, aby ho Doktor za tenkou pacičku odvedl k vozíku. Jeho malá hlavička klesla dopředu a dívala se.na ně shora, když se shromáždili ve světelných kuželech reflektoru, jakoby s naivním úžasem.

„A co teď?" řekl Chemik. „Tady se s ním nedomluvíš!"

„Jak to - co," namítl Doktor, „vezmeme ho s sebou."

„Přeskočilo ti?"

„Dalo by nám to hodně," řekl Koordinátor, „ale váží dobré půl tuny."

„A co na tom, Dranďák je propočítán na víc."

„Ty jsi podařený! Jsme tři a náklad, to samo už je přes tři metráky. Mohou nám prasknout hřídele."

„Ták?“ řekl Doktor. „Tak to ne. Ať si jde!“

S těmito slovy postrčil dvojčáka ke schodům vedoucím dolů.

Pořád se jim zdálo, že velký tvor, když tak stál vedle nich, zvlášť když na něho přímo nepadalo světlo reflektoru, má u-ťatou hlavu a místo ní že má nasazenou jinou, cizí, příliš malou a špatně posazenou, totiž příliš nízko - najednou se schoulil, jako kdyby se do sebe propadl, jeho kůži v okamžiku pokryly opalizující kapky vodnaté tekutiny.

„Ale ne, k čertu... já jsem jenom žertoval...“ vykoktal Doktor. Také ostatní byli překvapeni takovou reakcí. Doktorovi se ne bez nesnází podařilo uklidnit velkého tvora. Problém, jak nového pasažéra, usadit, byl dost složitý: Koordinátor vypustil skoro všechen vzduch z pneumatik, takže vozík téměř dosedl na kameny. Při světle ručního reflektoru odmontovali obě zadní sedátka, upevnili je k síti pro zavazadla, a na vrchol této pyramidy posadili ještě paprskomet. Avšak dvojčák přesto nechtěl vlézt do vozu - Doktor ho poplácával, přemlouval, postrkoval, sám nastupoval a vyskakoval - a za jiných okolností by to rozhodně byla zábavná podívaná. Už dávno bylo jedenáct pryč, a oni měli ještě potmě, v obtížném terénu, jedouce převážně příkře vzhůru, urazit více než sto kilometrů, které je dělily od rakety. Nakonec došla Doktorovi trpělivost. Uchopil jednu ze zvednutých ručiček malého trupu a vykřikl:

„Postrč ho zezadu!“

Chemik zaváhal - ale Koordinátor se silně opřel paží o vystrčený hřbet dvojčáka, který vyrazil skučivý zvuk a ztráceje rovnováhu, octl se jedním skokem nahoře. Teď už všecko šlo jako na drátkách. Koordinátor napumpoval vzduch ,do pneumatik, vozík, třebas viditelně nakloněný, přece jen střelhbitě vyrazil vpřed. Doktor zaujal sedátko před novým pasažérem, protože Chemik se raději vyhnul takovému sousedství a zvolil si velice nepohodlný způsob jízdy: stál Koordinátorovi za zády.

V trojnásobném svitu reflektorů projeli řadami sloupů, pak přes dlouhé, hladké roviny, které vedly k aleji „palic“. Na rovině dosahoval vozík značné rychlosti, kterou ztratil teprve na úpatí magmatického převisu: V několika minutách dorazili k hlinitým pahorkům, vroubícím jámy s odporným obsahem.

Nějakou dobu jeli hustým, ohlušivě šplíchajícím blátem, pak našli otisky svých vlastních pneumatik vytlačené v hlíně a odjeli téměř stejnou cestou, jakou přijeli do údolí. Vozík, vyhazuje zpod kol vodotrysky vody a bláta, manévroval obratně mezi hlinitými pahorky, ubíhajícími zpět v trojnásobných pruzích světla hned na pravé, hned na levé straně. Daleko ve tmě zahořel rozmazaný ohníček, pohyboval se jim vstříc a zvětšoval se každým okamžikem. Brzy už rozeznali tři samostatná světla. Koordinátor nezpomalil, protože to byl jejich vlastní odraz. Dvojčák jevil neklid, pohyboval se, chrčel a dokonce se nebezpečně přesunul do rohu, takže se celé vozítko naklonilo na levou stranu. Doktor se pokoušel uklidňovat ho tím, že na něj mluvil, bez viditelného výsledku - když se ohlédl, spatřil, že bledá postava připomínala svým vzhledem homoli cukru nahoře zakulacenou - dvojčák vtáhl své menší tělíčko a jako by přestal dýchat. Teprve když okamžik trvající vlna horka a zmizení zrcadlového odrazu oznámily, že mají tajuplnou hranici za sebou, velký pasažér se utišil, seděl bez hnutí a neprozrazoval žádné vzrušení z noční jízdy, přestože se vozík, namáhavě šplhající po svahu čím dál sráznějším, silně kolébal, dostával dokonce smyk, nahuštěná kola se těžce valila nerovným terénem, jeli čím dál pomaleji, místo rychlého bubnování pneumatik bylo slyšet pouze namáhavý hlas motorů, předek vozu se několikrát zvedl nebezpečně nahoru, sotva už se plazili, najednou, přestože se kola. otáčela, začali klouzat dolů, pruh půdy slabě spojené s podkladem se s nimi utrhl, Koordinátor prudce stočil volant. Stáli.

Opatrně obrátil, začal sjíždět šikmo po svahu zpět do údolí.

„Kampak?“ zvolal Chemik. Závany nočního větru přinášely drobounké kapičky, přestože ještě nepršelo.

„Pokusíme se o to v jiném místě,“ křikl zvýšeným hlasem Koordinátor.

Opět se zastavili. Skvrna otáčivého reflektoru, pohlcována vzdáleností, šplhala vzhůru, napínali zrak, ale nebylo téměř nic vidět. Protože světelným průzkumem získali málo informací, vyrazili raději naslepo vzhůru, svah měl brzy spád stejně srázný jako v místě, kde se s nimi půda sesula, ale hlína tady byla suchá a vozík dobře táhl. Kdykoli se však Koordinátor pokusil odbočit tak, aby kompas ukazoval k severu, začal stroj nebezpečně zvedat kapotu k nebi, dosedaje téměř na zadní pneumatiky, a nutil ho, aby jel stále víc a víc západním směrem. Bylo to nepříjemné, protože museli počítat, že narazí na husté

křoví, které, pokud si pamatoval, zarůstalo téměř celý okraj srázu náhorní roviny, k níž šplhali. Ale nedalo se proti tomu nic dělat. Světla reflektorů narazila ve tmě na řadu bílých, zvolna se ploužících postav, ne, byly to chomáče mlhy, mračno je dravě pohltilo, tma houstla, těžce se dýchalo, ochladilo se, po předním skle, po chromovaných trubkách opěradel začaly stékat krůpěje sražené vody; neprůhledné mraky hned houstly, hned řídly, na řízeni vozu nebylo ani pomyšlení, Koordinátor jej vedl poslepu, snažil se jedině, aby jel pokud možno ostře vzhůru.

Najednou reflektory znovu získaly zrak i sílu, mléčné chuchvalce se rozplynuly, ustoupily, a oni spatřili v pruzích světla vyčnělý hrbol vrcholu a zároveň se nad nimi zajiskřilo černé nebe. Všem se najednou nějak ulevilo.

„Co pasažér?“ zeptal se Koordinátor, aniž se otočil od volantu.

„V pořádku. Zdá se, že spí,“ řekl Doktor přes Chemika, který stál před ním.

Svah, po kterém šplhali, byl stále sráznější, vozík se nepříjemně kymácel, přední kola čím dál méně poslouchala volant, těžiště se zřetelně přenášelo k zadní části vozu.

Jednu chvíli, když vůz zatančil skoro na místě a vzepjal se na zadních kolech, klouzaje o několik metrů bokem, zvolal Doktor znepokojeně:

„Poslyš, co abych si sedl vpředu na nárazník mezi reflektory, co!?“

„Ještě ne,“ namítl Koordinátor. Vypustil trochu vzduchu z gum, vozík poklesl a nějakou dobu táhl trochu líp; v poskakujících proudech světla bylo již vysoko nahoře vidět zubatou čáru křoví, projeli kolem velké, hlinité lysiny, keře byly čím dál bližší, trčely jako černý kartáč na samém okraji převislých hlinitých strží, nebylo ani pomyšlení, že by tamtudy projeli, ale při hledání lepšího místa se ani nedalo odbočit, a tak se drali pořád vzhůru, až několik desítek kroků před dvoumetrovou stěnou se Dranďák zarazil. Vozem to škublo, tak rychle brzdy zabraly. V silném světle se žlutila hlína prorostlá nitkovitými kořeny.

„To jsme hezky dojeli,“ řekl Chemik a zaklel.

„Podej lopatu,“ řekl Koordinátor. Vystoupil, ostřím rýče vysekal z hlíny několik cihel, podložil jimi zadní pneumatiky vozu a vrátil se ke srázu. Začal po něm šplhat. Chemik pospíchal za ním. Doktor slyšel, jak se prodírají suchým houštím, praskaly lámané větve, zableskla Koordinátorova baterka, zhasla, rozsvítila se na jiném místě.

„Co je to za svinstvo?“ ozval se Chemikův nabručený hlas.

Cosi zašustilo, skvrna světla se ve tmě kolébala, pak se zastavila.

„Trochu riskantní,“ ozval se znovu hlas Chemikův.

„To už astronautika nese s sebou,“ namítl Koordinátor a vykřikl:

„Doktore, musíme tady odházet trochu hlíny, na samém okraji - myslím, že se tudy dá projet. Dej trochu pozor na pasažéra, aby se nevylekal.“

„Dobrá!“ odpověděl mu voláním Doktor. Obrátil se na sedátku k dvojčákovi, který ležel schoulený a nehýbal se. Ozvalo se šelestění hlíny, která se valila proudem.

„Ještě jednou!“ hekl Koordinátor, proudy hrudek šramotily po svahu, najednou se ozval rachot, rána a veliký kus hlíny se skutálel těsně vedle vozíku, hrudky hlíny zabubnovaly na přední sklo, měkký, valivý zvuk utrženého kusu hlíny utichl dole, jen po příkrém srázu delší dobu stékaly úlomky uvolněné prsti. Doktor se naklonil kupředu - dvojčák na celou událost vůbec nezareagoval - a zamířil stranou otočný reflektor. V hraně hlinitého převisu vznikl široký trychtýřovitý výlom. Stál v něm Koordinátor a energicky se rozmachoval lopatou.

Půlnoc dávno minula, když ze zavazadlového prostoru vytáhli vlečnou cívku, kotvice a záchytky, jeden konec lana upevnili mezi reflektory, druhý protáhli středem výlomu do houštin nahoře, kde byl dvojnásobně zakotven. Pak Doktor a Chemik vystoupili, Koordinátor zapojil zároveň motory všech kol i předního bubnu, který tím, že na sebe navíjel lano, vytahoval vůz krok za krokem do hlinitého jícnu. Neobešlo se to bez dalšího rozšíření výkopu, ale o půl hodiny později byly kotvice i lano naloženy a vozík se s hlasitým chřestotem a praskotem prodíral houštinami. Nějakou dobu se pohybovali velice pomalu, teprve když skončilo houští, na štěstí vyschlé, křehké, nekladoucí proto žádný zvláštní odpor, rozjeli se velkou rychlosti.

„Polovina cesty!“ vykřikl najednou Chemik na Doktora, protože přes Koordinátorovo rameno

pozorně sledoval tachometr. Koordinátor si v duchu řekl, že polovičku nemají ani zdaleka ještě za sebou, okliku, k níž je přinutilo nevýhodné stoupání po svahu, propočítal na hezkých pár kilometrů - s tváří těsně u skla, nakloněn kupředu, neodtrhoval oči od cesty, či spíš necesty, snažil se větším překážkám vyhnout a menší brát mezi kola, přesto vůz poskakoval, otřásal se, až lomozil plech kanystru, a občas na výmolech vylétl vozík do vzduchu, aby za sykotu tlumičů přistál na všecka čtyři kola. Ale. viditelnost .nebyla nejhorší, doposud nenarazili na žádné překvapení - na konci světel reflektorů, rozplývajících se v našedlém obláčku, se cosi mihlo - vysoká čára, druhá, třetí, čtvrtá - stožáry; přeťali jejich řadu. Doktor se pokoušel spatřit proti nebi, zdali vrcholky stožárů jsou ještě pořád zahaleny chvějícím se vzduchem, ale bylo příliš tma. Hvězdy se spokojeně mihotaly, velký tvor za ním se nehýbal, jenom jednou, jako by byl unaven stále stejnou pozicí, přesunul se kousek na stranu a protáhl se. Tento pohyb, tak lidský, Doktora podivně dojal.

Pneumatiky nadskočily na příčných brázdách. Už sjížděli dolů po podélně vybouleném hřebenu, Koordinátor trochu zvolnil, za jazykem vápencovitého sutiska, v pruzích světla viděl už následující brázdy, vtom k němu dolétl zesilující se svistot z levé strany. Pronikavý dutý šumot, roztočená hmota jim přeťala cestu a zableskla se v reflektorech svou obrovskou třpytnou masou a zmizela. Brzdy prudce zaskřípaly, na tvářích ucítili teplý, hořký závan, blížil se nový svistot. Koordinátor zhasl reflektory. Nastala tma a v ni jako by kolem nich přelétaly vzdušné víry tornáda, jeden za druhým. Vysoko nad zemí letěly fosforečně zářící gondoly, ovinuté neviditelnými kotouči rotace; terče se lehce nakláněly, když jeden za druhým odbočovaly, všecky braly zatáčku stejně nakloněny. Začali počítat: osmý, devátý, desátý...

Po patnáctém byla přestávka, vyrazili. Doktor řekl:

„Tolik jsme jich ještě nepotkali...“

.A zase bylo cosi slyšet, jiný zvuk, neznámý, daleko hlubší, blížil se. pomaleji, Koordinátor najednou přehodil zpátečku a vůz začal couvat. Jeli vzhůru, jak brzdil na vápencovém sutisku, pláště slabě zachřestily; ve tmě před nimi, s basovým hukotem, od něhož po karoserii až proběhl záchvěv, mihl se neurčitý tvar, pouze světlo hvězd vysoko nad stromy ztemnělo, země se zatřásla, jako kdyby se valila lavina. Huče jako těžký větrník prolétl mimo následující přízrak, a ještě .jeden, gondoly vidět nebylo, pouze nepravidelný, na hvězdicovitých koncích zaostřený obrys čehosi, co červenavě doutnalo a pomalu se otáčelo proti směru pohybu.

Znovu zavládlo ticho, pouze z dálky sem dolétal hned tišší, hned trochu hlasitější, ale stále se vzdalující bzukot.

„Ty .byly kolosální, viděli jste?“ řekl Chemik. Koordinátor ještě delší chvíli počkal, konečně rozsvítil reflektory, odbrzdil, vozík se rozjel napřed sám vlastní vahou, pak poháněn motorem sjížděl dolů čím dál rychleji. Přestože bylo pohodlnější jet v brázdách, vyhýbaly se totiž větším nerovnostem terénu, bylo mu milejší neriskovat - zezadu mohl na ně vpadnout některý z těch průhledných netvorů. Pohybuje lehce volantem, pokoušel se prodloužit v duchu linii letu vzducholodí, které potkali - přilétaly ze severozápadu a vzdálily se na východ, ale to nic nedokazovalo - dělaly zatáčku a mohly takových zatáček udělat víc. Neříkal nic, ale byl neklidný.

Několik minut po druhé se ve světle zatřpytila zrcadlová stuha. Dvojčák, který při setkání ve tmě sebou ani nehnul, rozhlížel se už nějakou dobu po okolí a vystrčil hlavu. Když vozík dojel téměř až k zrcadlově lesklému pásu, velký tvor najednou zakašlal, zafuněl a naříkaje, začal sebou vrtět, natahovat se, celý se naklonil jednou stranou, jako kdyby chtěl za jízdy vyskočit.

„Stůj! Stůj!“ vykřikl Doktor. Koordinátor zabrzdil, zarazili metr před pruhem.

„Co se stalo?“

„Chce utéci!“

„Proč?“

„Nevím, snad kvůli tomu - zhasni reflektory!“

Koordinátor poslechl. Sotva zavládla tma, dvojčák těžce sklouzl na své místo. Vyrazili se zhasnutými světly, vteřinu se po obou stranách vozíku třpytil odlesk hvězd v černých plochách a už znova jeli po hlíně. Reflektory prorazily tmu. Byli na rovině. Vozík uháněl stále rychleji, celý jeho trup se třásl, vibroval, vápencové skalky se stíny ubíhajícími po písku, jako kolem svislé osy běžely dozadu, písek prášil zpod

plášťů, studený vzduch až bodal při dýchání, bičoval tváře. Rychlou jízdou vzduch svištěl, hučel, ostře jako střely narážely na podvozek kameny. Chemik se schoulil, pokoušel se jak se dalo ukrýt hlavu za přední sklo; jeli po rovném terénu, rychlost se pořád zvyšovala a doufali, že každý okamžik uvidí raketu.

Měli domluveno, že osádka pověsí na záď rakety:majákovou svítilnu, a tak hledali přerývané světélko, ale minuty ubíhaly, vozík trochu zpomalil, zahnul, směřovali teď na severovýchod, ale kolem dokola se rozkládala stejná tma.

Už dlouhou dobu jeli s malými světly, teď zhasil Koordinátor i ta, nedbaje na riziko srážky s nějakou neviditelnou překážkou. Jednou zahlédli mihotavé světélko a plnou rychlostí k němu zamířili, ale po několika minutách zjistili, že to byla jenom hvězda, třpytící se nízko na nebi. Bylo čtvrt na tři a pět minut.

„Třeba mají poruchu na lampě," řekl Chemik.

Nikdo neodpověděl. Projeli dalších pět kilometrů, zase odbočili; Doktor se nadzvedl na svém místě a zadíval se do temné krajiny. Zpomalili ještě víc, najednou vůz silně nadskočil, napřed předními, pak zadními koly - projeli přes příkop vyoraný v písčité půdě.

„Zajeď vlevo," řekl najednou Doktor.

Vozík odbočil, v malých světlech se objevily náspy, přeskočili druhou, půl metru hlubokou brázdu, všichni najednou uviděli matné světlo a proti němu se tyčící protáhlý, nakloněný stín, jehož vrchol na chvilenku obklopila aureola. Když zmizela, ztratili jej z očí. Vozík vyrazil prudkým trhnutím, ujížděli přímo, nový záblesk lampy, zacloněné zádí rakety, ukázal tři drobné postavičky. Koordinátor rozsvítil reflektory.

Běželi jim naproti se zvednutýma rukama.

Koordinátor zpomalil, a když běžící ustoupili z cesty, zastavil vůz několik metrů za nimi. Raketa se tyčila nedaleko. Zajeli k ní tak, že horní část zádi zaclonila lampu visící pod ní.

„Konečně jste tady?! Všichni?!" vykřikl Inženýr. Přiskočil k vozíku a uskočil zpátky, když spatřil čtvrtou, bezhlavou postavu, která sebou neklidně pohnula.

Koordinátor objal jednou rukou Inženýra a druhou Fyzika, a vteřinu tak stál, jako by se o ně opíral. Utvořili pětičlennou skupinku u postranního reflektoru, Doktor tiše mluvil na dvojčáka.

„U nás je všecko v pořádku," řekl Chemik, „a u vás?"

„Více méně," odpověděl Kybernetik. Dlouhou dobu na sebe pohlíželi, ale nikdo nic neříkal.

„Podáme vám zprávu, anebo půjdeme spát?" zeptal se Chemik.

„Ty můžeš spát? To je ohromné!" zvolal Fyzik. „Spát! Dobrý bože! Byli tady, víte?"

„Myslil jsem si to," řekl Koordinátor. „Došlo - ke srážce?"

„Ne. A vy...?"

„Taky ne. Myslím... fakt, že objevili raketu, může se ukázat důležitější než to, co jsme viděli my. Mluvte - Jindřichu, třeba ty."

„Chytli jste ho?" zeptal se Inženýr.

„Vlastně... on se chytil nás... dal se totiž dobrovolně odvézt. Ale to je celý příběh. Dlouhý; komplikovaný, přestože mu vůbec nerozumíme..."

„S námi je přesně totéž!" vybuchl Kybernetik. „Přijeli sem asi tak hodinku po tom, co jste vyrazili! Myslil jsem - myslil jsem, že je to konec," přiznal se najednou tišším hlasem.

„Hlad nemáte?" zeptal se Inženýr.

„Zdá se, že jsem na to úplně zapomněl, Doktore!" zvolal Koordinátor, „pojď sem!"

„Porada?" Doktor vystoupil a přišel k nim, ale ani nadále nespouštěl oči z dvojčáka, který nečekaně seskočil na zem pohybem podivuhodně lehkým a pomalu se došoural ke stojícím - ale sotva narazil na hranici osvětleného kruhu, couvl a ztuhl. Dívali se na něho mlčky... velký tvor klesl, padl na zem, na okamžik spatřili jeho hlavu; pak se svaly sevřely, ponechávajíce skulinku; v rozptýleném světle reflektorů viděli modré oko, které na ně bylo upřeno.

„Tak oni byli tady?" zeptal se Doktor. V tomto okamžiku jedině on sám se nedíval na dvojčáka.

„Ano. Přijeli, pětadvacet rotujících kotoučů, úplně stejných, jako byl ten, kterého jsme se zmocnili, a čtyři stroje daleko větší, nikoli svislé kotouče, ale jakési průhledné větrníky..."

„Potkali jsme je!" vykřikl Chemik.

„Kdy? Kde?"

„Asi před hodinou, když jsme se vraceli; div jsme se s nimi nesrazili, ale co dělali tady?“

„Celkem nic,“ ujal se slova Inženýr. „Přiletěli v řadě, odkud, to nevíme, protože když jsme vyšli na povrch - stalo se to zrovna, když jsme všichni byli v raketě, doslova v pěti minutách - táhli už jeden za druhým a kroužili kolem rakety. Nepřibližovali se. Mysleli jsme, že je to první hlídka, rozvědka, čelo taktického, průzkumu, no, tak jsme pod raketou postavili radiomet a čekali jsme - a oni kroužili dokola, pořád v témže směru, ani se nevzdalovali, ani nepřibližovali. Trvalo to snad půldruhé hodiny. Pak se objevily ty větší, ty větrníky, asi tak třicet metrů vysoké! Kolosy! Daleko pomalejší! Zdálo se, že mohou jezdit jedině v těch brázdách, které vyořou ty druhé. Otáčející kotouče jim udělaly místo ve svém kruhu, takže stál střídavě jeden stroj větší a jeden menší, a zase začaly kroužit kolem. Občas zpomalovaly a jednou se dva málem srazily, či spíše se dotkly okraji; se strašlivým rachotem, ale nic se jim nestalo, kroužily dál.“

„A vy?“

„No, co my, potili jsme se u radiometu. Příjemné to nebylo.“

„To věřím,“ řekl uznale Doktor. „A co dál?“

„Dál? Napřed jsem si pořád myslil, že na nás každou chvíli zaútočí, pak že konají pouze pozorování, ale udivil mne ten jejich šik, i to, že se ani na okamžik nezastavily, a my přece víme, že takový kotouč může rotovat na místě - no, bylo asi sedm pryč, a já jsem poslal Fyzika pro majákovou lampu. Měli jsme ji vyvěsit pro vás, ale stejně byste tou okřídlenou hradbou nemohli projet - a tu mi poprvé blesklo hlavou, že je to blokáda! No, řekl jsem si, že se v každém případě musíme pokusit o dorozumění - tak dlouho, jak to půjde. Seděli jsme pořád za radiometem a začali jsme tou lampou blikat - v sériích, víte, napřed po dvou záblescích, pak po třech, pak po čtyřech...“

„Pythagorovou větou?“ zeptal se Doktor a Inženýr se pokoušel - nadarmo - při záblesku ve výšce zavěšené lampy spatřit, zdali si doktor nedělá legraci.

„Ne, „řekl konečně, „obyčejné řady čísel.“

„A co oni,“ vyhrkl dychtivě naslouchající Chemik.

„Jak bych ti to řekl - vlastně nic...“

„Co to znamená »vlastně nic«? A »nevlastně«, co?“

„To znamená, dělali všelijaké věci, po celou tu dobu, i před našimi signály i při nich i později, ale nic, co by vypadalo jako pokus o odpověď nebo o navázání kontaktu.“

„Co dělali?“

„Kotouče vířily hned rychleji, hned zase pomaleji, blížily se k sobě, něco se pohybovalo v gondolách...“

„Mají ty větrníky, ty velké, také gondolu?“

„Říkals, že jste je viděli?“

„Bylo tma, když jsme je potkali.“

„Nemají žádné gondoly, uprostřed není vůbec nic, prázdné místo. Zato po obvodu tam chodí - pluje - no, obíhá jakoby velká nádrž. Zevnitř vypouklá, uprostřed prohloubená, která se může všelijak postavit a po stranách, má celou řadu rohů - takových jehlancovitých výčnělků. Úplně beze smyslu - pochopitelně z mého stanoviska. Tak, co jsem to povídal - aha, tak ty větrníky občas vystoupily z kola a vyměnily si místa s menšími kotouči.“

„Jak často?“

„Různě. V každém případě se nám nepodařilo objevit žádnou číselnou zákonitost. No, jak říkám, počítal jsem všecko, co mohlo mít jakoukoli souvislost s jejich pohyby, čekal jsem přece na nějakou odpověď. Dělaly dokonce komplikované evoluce. Kupříkladu druhou hodinu ty velké zpomalily tak, že se téměř zastavily, před každým větrníkem se postavil menší kotouč, rozjely se pomalu k nám, ale přiblížily se jen o kousek, snad o patnáct metrů, velký větrník za nimi, a znovu začaly opisovat kruhy, teď už byly dva - vnitřní, po němž kroužily čtyři velké a čtyři menší a vnější se zbytkem svislých kotoučů. Když už jsem si myslel, že bude nutné něco podniknout, abyste se mohli vrátit, utvořily najednou dlouhou řadu a vzdálily se, napřed po spirále a pak přímo na jih. „

„Kolik mohlo být hodin?“

„Několik minut po jedenácté.“

„To znamená, že jsme patrně potkali nějaké jiné," obrátil se Chemik. na Koordinátora.

„To není jisté. Mohly se někde zastavit."

„Teď mluvte vy," řekl Fyzik.

„Ať mluví Doktor," řekl Koordinátor.

„Dobrá, tak..."

Doktor zhustil do několika minut celou historii výpravy a pokračoval:

„Nezapomeňte, že všecko, ať se tady děje cokoli, nám částečně připomíná různé věci známé ze Země, ale vždy pouze částečně - část,kaménků vždycky zůstává volných a nedá se do hlavolamu začlenit. To je velice charakteristické! Ty jejich mašiny se tady objevily jako stroje v bojovém šiku - třeba průzkumná hlídka, čelo armády, ale třeba počátek blokády? Jakoby od každého trošku, ale doopravdy - nic z toho, my nevíme, co vlastně. Ty hlinité jámy - přirozeně, byly hnusné - ale co vlastně znamenaly? Hroby? Vypadalo to tak. Pak - to sídliště, nebo jak to nazvat. To už bylo úplně neuvěřitelné! Příběh ze snu. No, a kostry? Muzeum? Jatky? Kaple? Výroba biologických exponátů? Vězení? Myslet můžete na všecko, dokonce i na koncentrační tábor! Ale nepotkali jsme tam nikoho, kdo by nás chtěl zadržet, nebo navázat s námi jakékoliv spojení - nic podobného! Snad to je to nejméně pochopitelné, aspoň pro mne. Civilizace planety je nepochybně vyspělá. Architektura technicky neobyčejně vysoko vyvinutá, stavba kopulí, jako jsou ty, které jsme viděli, to je jistě složitý problém! A vedle toho - kamenné sídliště, připomínající středověký hrad. Překvapivá směs civilizačních stupňů! Přitom musí mít dokonalou signalizační síť, když v tom svém městě zhasli světla doslovně minutu po našem příjezdu - a jeli jsme velice rychle a nikoho jsme cestou neviděli... Nepochybně jsou nadáni vysokou inteligencí, ale dav, který nás napadl, si počínal jako stádo ovcí, které zachvátila panika. Po nějaké organizaci ani stopy... Napřed jako by před námi utíkali, pak nás obklopili, smáčkli, vznikl nepopsatelný chaos, všecko, to bylo beze smyslu, přímo šílené! No, a tak je to se vším. Ono individuum, které jsme zabili, bylo oblečeno do jakési stříbřité fólie - tito byli nazí, sotva pár z nich mělo na sobě jakési zástěry pletené z trav, nebo cáry. Mrtvola v jámě měla trubičku zavedenou do výrůstku v kůži - a co je zvláštnější, měla oko, jako ten tvor, kterého vidíte, ale ostatní oči neměli, zato měli nos, nebo .opačně, když o tom přemýšlím, zmocňuje se mne obava, že ani ten, kterého jsme přivezli, nám moc nepomůže. Budeme se pochopitelně snažit domluvit se s ním, ale moc nevěřím, že se nám to podaří..."

„Celý doposud nasbíraný informační materiál musíme sepsat a nějak utřídit," poznamenal Kybernetik, „jinak se v něm utopíme. Musím říci... Doktor má určitě pravdu, ale... Ty kostry, byly to opravdu kostry? A ta historie se zástupem, který se napřed kolem vás shlukl a pak se dal na útěk..."

„Ty kostry jsem prohlížel tak, jak se teď dívám na tebe. Je to neuvěřitelné, ale je to pravda. No, a ten dav..." rozpřáhl ruce. „To bylo úplné šílenství," dodal Chemik.

„Třeba jste probudili celé sídliště, a protože byli překvapeni... Představ si, řekněme, hotel na Zemi, do něhož najednou vjede ten zdejší vířící kotouč, to je každému jasné, že by vypukla panika."

Chemik vrtěl umíněně hlavou. Doktor se usmál.

„Nebyl jsi tam, těžko ti to vysvětlit. Panika - budiž - ale pak, když už se všichni lidé poschovávali a rozutíkali, kotouč vjíždí do ulice, a tu jeden z uprchlíků, nahý, jak vyskočil z postele, třesoucí se strachem, utíká za tím .kotoučem a dá veliteli na srozuměnou, že chce jet s ním. Co?"

„No, on vás nežádal..."

„Nežádal? Zeptej se jich, jestliže nevěříš mně, co se stalo, když jsem dělal, že ho chci jako odstrčit, aby se tam vrátil. Ostatně - hotel a kousek dál hroby, otevřené hroby plné mrtvol..."

„Milí přátelé, je tři čtvrti na čtyři," řekl Koordinátor. „A zítra, to znamená dnes, mohou u nás vykonat další návštěvu - a vůbec tady se může každou chvíli stát všecko. Mne už tady nic nepřekvapí! Co jste vykonali v raketě?" zeptal se Inženýra.

„Moc toho nebylo, protože jsme dobré čtyři hodiny seděli u paprskometu! Jeden řídící elektronový mozek .typu „mikro" byl prohlédnut, rádiová aparatura je téměř před spuštěním. Kybernetik ti to řekne přesněji. Moc je toho na padrť, bohužel."

„Nemám šestnáct niob-tantalových diod," řekl Kybernetik, „kryotrony jsou celé, ale bez těch diod s mozkem nic nenadělám..

„Nemůžeš je vzít z jiných?"

„Vzal jsem, bylo toho hodně - přes sedm set.“

„Víc jich není?“

„Možná ještě v Ochránci. Nemohl jsem se k němu dostat. Leží až docela vespod.“

„Poslyšte, máme tak prostát celou noc tady - před raketou?“

„Správně, jdeme. Vteřinku, co s tím dvojčákem?“

„A co Dranďák?“

„Řeknu vám něco velice nepříjemného - od tohoto okamžiku musíme mít ustavičně postavenou stráž,“ řekl Koordinátor. „Prvotřídní bláznovství bylo, že jsme ji doposud neměli. První dvě hodiny do svítání, kdo se přihlásí dobrovolně, a pak...“

„Já bych mohl,“ řekl Doktor.

„Ty? Za nic na světě, jedině někdo z nás,“ řekl Inženýr.

„My jsme aspoň seděli na místě...“

„A já jsem seděl v Dranďáku. Nejsem víc unaven než ty.“ „Dost. Napřed Inženýr, pak Doktor,“ řekl Koordinátor.

Protáhl se, zamnul si zkřehlé ruce, přistoupil k vozíčku, zhasil světla a pomalu jej dotlačil až pod trup rakety.

„Poslyšte,“ Kybernetik stál nad nehybně ležícím dvojčákem, „co s ním?“

„Zůstane tady. Jistě spí. Neuteče. Proč by s nimi přijel?“ řekl Fyzik.

„Tak to není možné, musíme ho nějak zajistit,“ začal Chemik a zmlkl. Ostatní, jeden po druhém, již sestupovali do tunelu. Rozhlédl se kolem dokola, pokrčil nazlobeně rameny a odešel za ostatními. Inženýr si rozložil nafukovací podušky vedle radiometu a usedl, ale protože pocítil,že ho okamžitě začíná přemáhat spánek, vstal a začal pravidelně přecházet sem a tam.

Písek tichounce skřípal pod nohama. Nad východem leželo první šero, hvězdy se pomalu přestávaly mihotat a bledly, plíce mu naplňoval vzduch studený a čistý - pokoušel se objevit v něm čichem onu cizí vůni, kterou si pamatoval, když poprvé vyšel na povrch planety, ale už se jí nemohl dopátrat. Bok tvora ležícího opodál se pravidelně zvedal a klesal. Vtom Inženýr uviděl dlouhé, hubené pracky, které vyklouzly z jeho prsou a uchopily ho za nohu. Zoufale sebou škubl, klopýtl, div nespadl - a otevřel oči. Usnul při chůzi. Bylo už světleji. Cirusovité mráčky se poskládaly na východě v šikmou čáru, nakreslenou jakoby jedním tahem, její konec se pomalu začínal rozžhavovat, v neurčitou šeď nebe vtékala modř. Poslední jasná hvězda se v ní rozplynula - Inženýr se zastavil tváří k obzoru. Mračna se z šedivých měnila v hnědozlatá, oheň pulsoval na jejich okrajích, pruh růžové, slité s neposkvrněnou bělostí, probodával půlku nebeské klenby. Mělký, jakoby spálený okraj planety propadl najednou pod dotekem těžkého rudého kotouče.

„To by mohla být Země.“

Pocítil bodavé, nevýslovné zoufalství.

„Střídání stráží,“ ozval se silný hlas za jeho zády. Inženýr sebou trhl. Doktor, bledý, hleděl na něho a usmíval se. Inženýr mu najednou chtěl za něco poděkovat, říci, že - sám: nevěděl co - bylo to nesmírně důležité, ale neměl slov - zavrtěl hlavou, odpověděl na úsměv úsměvem a zmizel v černém tunelu.

Kapitola osmá

Přes poledne leželo pět polonahých mužů, s krky a tvářemi do bronzova opálenými, ve stínu rakety pod jejím štíhlým břichem.

Kolem nich bylo plno nádobí, části přístrojů, na stanovém plátně se válely rozházené kombinézy, boty, ručníky, z odšroubované termosky se šířila vůně čerstvé kávy, po širé rovině se plazily stíny mračen, vládl klid, a nebýt schouleného, nahého tvora, který bez hnutí seděl o několik kroků dále pod trupem rakety, byla by tato scéna mohla představovat nějaký letní tábor na Zemi.

„Kdepak je Inženýr?“ zeptal se Fyzik. Zvedl se líně na loktech a díval se před sebe; nakypřený kumulus mu žhnul do očí jako plamen, přestože měl tmavé brýle.

„Píše svou knihu.“

„Jakou už zase, aha, soupis oprav.“

„Ano, bude z toho tlustá kniha a zajímavá, ujišťuji tě!“

Fyzik pohlédl na hovořícího.

„Jsi v dobré náladě? To se cení. Rána se ti už téměř zahojila, víš? Na Zemi by se patrně nezacelila tak rychle.“

Koordinátor se dotkl zajizvujícího se místa na čele a zvedl obočí.

„Je to možné. Raketa byla sterilní a zdejší bakterie jsou pro nás neškodné. Hmyz, jak se zdá, tady vůbec není.“

„Doktorovi bílí motýli,“ zabroukl Fyzik. Pro vedro se mu nechtělo mluvit.

„No, to je jenom hypotéza.“

„A co tady není hypotéza?“ zeptal se Doktor.

„Naše přítomnost, namítl Chemik. Obrátil se naznak.

„Víte,“ svěřil se, „že už bych chtěl změnit prostředí...“

„Já taky,“ poznamenal Doktor.

„Viděls, jak mu zrudla kůže, když seděl několik minut na slunci?“ prohodil. Koordinátor. Doktor přikývl hlavou.

„.Ano. To znamená buďto, že se doposud nezdržoval na slunci, anebo že měl nějaký oblek, něco na sebe...“

„Nebo?“

„Nebo ještě cosi jiného, co nevím...“

„Máme to dobré,“ řekl Kybernetik a zvedl hlavu od popsaného papíru. „Jindřich mi slibuje, že vytáhne diody z Ochránce,- Dejme tomu, že zítra dopíšu přehled „a že všecko bude klapat. To znamená, že večer už budeme mít v běhu první automat! Postavím ho nad celý zbytek a jestli slepím jenom tři kusy, i tak se všecko hne z místa. Spustíme naklaďáky, exkavátor, pak ještě týden, raketa se postaví a...“ nedokončil.

„Jak to,“ řekl Chemik, „ty si představuješ, že my tak, kde nic tu nic, nastoupíme a odletíme?“

Doktor se dal do smíchu.

„Astronautika - to je ryzí, neposkvrněný plod lidské zvídavosti,“ řekl. „Slyšíte? Chemikovi už se odtud nechce!“

„Ne, žerty stranou, Doktore, co je s tím - dvojčákem? Seděl jsi s ním celý den!“

„Seděl.“

„No a? Nech toho tajnůstkářství! Máme toho dost kolem sebe...“

„Vůbec nejsem tajnůstkářský. Och, věř mi, chtěl bych být! Co bychom si povídali, dvojčák se chová jako dítě. Jako psychicky zaostalé dítě. Poznává mne. Když ha zavolám, jde. Když ho postrčím, sedne si. To je vše.“

„Zatáhls ho do strojovny. Jak se tam choval?“

„Jako nemluvně. Bylo mu to úplně jedno. Když jsem se schoval za generátor a zmizel jsem mu z očí, začal se potit strachem. Je-li to pot a znamená-li to strach.“

„Říká něco? Slyšel jsem, jak. na tebe cosi bublal.“

„Artikulované zvuky nevydává. Dělal jsem záznamy na pásku a analyzoval jsem frekvenci. Hlas slyší. Nebo aspoň na: hlas reaguje. To mi prostě vůbec nejde do hlavy. On je pitomý, bázlivý a nesmělý, a přece z podobných individuí se skládá celá ta společnost, ledaže by on jediný - ale taková náhoda...“

„Třeba je mladý? Třeba jsou od začátku tak velcí...“

„O ne, mladý není. To se pozná třeba po kůži, po vráskách, na jejích záhybech, to jsou velice obecné biologické zákonitosti. Kromě toho chodidla, ty výčnělky, na které našlapuje, má úplně tvrdé, zrohovatělé. No, v každém případě dítětem v našem slova smyslu není. Ostatně v noci, když jsme se vraceli, některé věci zpozoroval dříve než my a svým způsobem na ně reagoval, například na ten odraz ve vzduchu, o němž jsem vám říkal. Bál se. toho - toho svého sídliště se taky bál. Proč by jinak odtamtud utíkal?“

„:Třeba se od něho můžeme něčemu naučit - konec konců, oni postavili továrnu, rotující kotouče, musí přece být inteligentní...“ řekl.Fyzik.

„Tenhle není.“

„Počkej. Víš co mi napadlo?“ zvedl se na rukou Chemik.

Posadil se a otíral si zrníčka písku, která se mu přilepila na lokty. „A třeba je to... debil? Zblblý? Nebo...“

„A myslíš, že tam - že to je jejich útulek pro pomatené?“ řekl Doktor. Také se posadil.

„Děláš si ze mne legraci?“

„Proč bych si dělal legraci? Mohlo to být takové izolované místo, kde drží ty své nemocné...“

„A dělají na nich pokusy,“ napověděl Chemik.

„To, co jsi viděl, nazýváš pokusy?“ vmísil se do rozhovoru doposud mlčící Koordinátor.

„Nehodnotím to morálně. Jak mohu? Vždyť přece nic nevíme,“ namítl Chemik. „Doktor tam nalezl v jednom z nich trubičku, podobnou té, která byla zabodnuta v těle pitvaného...“

„Aha. Čili ten, který vlezl do rakety, také pocházel odtamtud, utekl a doplížil se sem v noci?“

„Proč ne? Což to. není možné?“

„A ty kostry?“ nadhodil Fyzik, jehož tvář prozrazovala, že přijímá Chemikovy vývody velmi skepticky.

„No... nevím. Třeba je to - nějaká konzervace... Nebo... třeba je léčí... tím, že ukazují... myslím jakési psychické šoky...“

„Pochopitelně. A mají svého Freuda,“ řekl Doktor.

„Drahoušku, dej pokoj, a neříkej mi, že ty kostry - že to je nějaká hra, nebo »zámek duchů«. To je jakési obrovské zařízení. K tomu jistě potřebují úžasná kvanta chemie, k tomu zalévání koster do těch bloků skloviny. Třeba je to nějaká výroba... Ale čeho?“

„To, že nemůžeš nic vykřesat z toho dvojčáka, to ještě neznamená konečné slovo o celé věci,“ poznamenal Fyzik. „Pokoušel by ses, dozvědět něco o pozemské civilizaci od portýra v mé universitě...“

„Zblblý portýr?“ zeptal se Chemik a všichni se dali do smíchu. Najednou jim smích zmrzl na rtech. Dvojčák stál nad nimi. Pohyboval ve vzduchu uzlíčkovitými prstíky a jeho plochá tvářička na schýlené šíji sebou cukala.

„Co se děje!?“ vyhrkl Chemik.

„On se chichotá,“ řekl Koordinátor.

Tu si všichni všimli, že malým tělíčkem zmítá škytavka - jako kdyby se tvor zalykal veselostí. Neforemné velké nohy přešlapovaly na místě. V soustředěném pohledu pěti párů očí přestal se tvor ponenáhlu pohybovat, přejížděl modrým pohledem z jednoho na druhého, vtom vtáhl trup, ručičky, hlavu, ještě jednou vykoukl skulinou ve svalech a odbelhal se na své místo, kde s tichým zafuněním klesl na zem.

„Je-li to chichot,“ zašeptal Fyzik.

„Ani to by ničemu nenasvědčovalo. Dokonce i opice se smějí.“

„Počkej,“ řekl Koordinátor. Oči mu zazářily ve vyhublé, sluncem ožehlé tváři. „Dejme tomu, že u nich existuje daleko širší biologický rozptyl vrozených schopností nežli u nás. Že, jedním slovem, existují vrstvy - skupiny - kasty pracovníků tvůrčích, konstruktérů a velké množství jednotlivců, kteří vůbec nejsou schopni žádné práce, ničeho. A že v souvislosti s tím ty nepotřebné...“

„Zabíjejí. Dělají na nich pokusy. Pojídají je. Jen se neboj, říci můžeš všecko, co ti slina na jazyk přinese,“ namítl Doktor. „Nikdo se ti nevysměje, protože všecko je možné. Jenomže, bohužel, ne všecko z toho, co je možné, dovede člověk pochopit. „

„Okamžik. Co si myslíš o tom, co jsem řekl?“

„A ty kostry?l“ prohodil Chemik.

„Z dlouhé chvíle si dělají učební pomůcky,“ vysvětlil se zlomyslnou grimasou Kybernetik.

„Kdybych ti měl vyprávět všecky teorie, které mi od .včerejška proběhly hlavou; když jsem o tom přemýšlel,“ řekl Doktor, „vznikla by kniha třikrát tlustší, než je ta knížka, kterou. spisuje Jindřich, třebas rozhodně ne tak logická. Jako chlapec jsem poznal starého kosmonauta. Navštívil víc planet, než měl vlasů na hlavě, a zdaleka ještě nebyl holohlavý... Měl nejlepší vůli, chtěl vylíčit, jak vypadá krajina na kterémsi, nevzpomínám si už na kterém, měsíci. »Tam jsou takové,« říkal a rozkládal ruce, »takové velké a mají takové tento, a tam je to takhle, a nebe je jinačí než u nás, jinačí, je to jako...« - opakoval pořád dokola, pak se sám začal smát a máchl rukou. Je nemožné vylíčit někomu, kdo nikdy nebyl v kosmu, jaké je to, když se vznášíš v mezihvězdném prostoru a máš hvězdy pod nohama. A v tomto případě jde

jedině o odlišné fyzikální podmínky! Zde máme před sebou civilizaci, která se vyvíjela přinejmenším padesát století. Přinejmenším! A my ji chceme pochopit v několika dnech?“

„Musíme se o to moc snažit, jestli ji totiž nepochopíme, cena, kterou budeme muset zaplatit, může být příliš vysoká, „řekl Koordinátor.

Chvilku mlčel a pak dodal:

„Co tedy podle tvého názoru máme dělat?“

„To, co dosud,“ namítl Doktor. „Ale naději, že budeme mít úspěch, pokládám za minimální, řekněme jedna k počtu let, které čítá civilizace na Edenu...“

Z tunelu vyhlédl Inženýr, a když viděl své druhy,sedět v širokém pruhu stínu jako na pláži, shodil kombinézu a přistoupil k nim, hledaje místo. Chemik ho přivolal posuňkem.

„Jak ti to šlo?“ zeptal se Koordinátor.

„Šlo, mám už skoro tři čtvrtiny... nepracoval jsem ostatně celou dobu jenom na tom, protože jsem se pokoušel zrevidovat náš dřívější názor, že ta první továrna na severu pracuje tak, jak pracuje, poněvadž byla ponechána bez dozoru a nikdo ji neseřizoval... Copak? Co je na tom směšného? Tak čemu se smějete?!“

„Já vám něco povím,“ řekl Doktor. Jedině on zůstal vážný. „Až. bude raketa schopna startu, dojde ke vzpouře. Nikdo nebude chtít odletět, dokud se nedozví... Když už teď, místo abychom v potu tváře utahovali šroubky...“ rozložil ruce.

„Aha, tak vy taky o tom?“ uhodl konečně Inženýr.

„A k čemu jste dospěli?“

„K ničemu, a ty?“

„Celkem taky k ničemu, ale... hledal jsem nějaké co nejobecnější, ale zároveň společné rysy jevů, s nimiž jsme se setkali - a bylo mi nápadné, že ta továrna, ta automatická, víte, nejen že vyráběla pořád dokola, ale dělala to nějak nedbale - jednotlivé »hotové výrobky« se od sebe lišily, vzpomínáte si?“

Ozvalo se souhlasné zamručení.

„No a včera Doktor upozornil na to, že se jednotliví dvojčáci od sebe podivným způsobem lišili - jedni neměli oči, jiní neměli nos, také počet prstů byl různý, taktéž barva kůže - to všecko kolísalo v jistých mezích - a byl to jakoby následek určité nepřesnosti procesu »organické« technologie - zde i tam.“

„No, to je opravdu zajímavé,“ zvolal Fyzik, který poslouchal se soustředěnou pozorností. A Doktor dodal:

„Tak konečně něco podstatného - a dál?“ obrátil se na Inženýra, který zavrtěl rozpačitě hlavou.

„Nemám opravdu odvahu to vyslovit. Když tak člověk sedí sám, vymýšlí všelijaké...“

„Tak mluv přece!“ vykřikl Chemik téměř rozhořčeně.

„Když už jsi to jednou nakousl,“ poznamenal Kybernetik.“

„Uvažoval jsem takto: tam jsme před sebou měli cyklický proces výroby, ničení a opět výroby - a vy jste včera rovněž objevili něco, co také vypadalo jako nějaká továrna - ale byla-li to továrna, pak musí něco vyrábět.“

„Ne, tam nebylo.nic,“ řekl Chemik “až na ty kostry. Nehledali jsme sice všude...“ dodal váhavě.

„A co když ta továrna vyrábí... dvojčáky?“ otázal se Inženýr tiše a za všeobecného mlčení pokračoval: „Systém výroby by byl obdobný: sériová, hromadná, s odchylkami způsobenými, řekněme, ani ne tak nedostatkem kontroly, jako spíš specifičností procesů tak složitých, že v nich vznikají určité odchylky od plánované normy, odchylky, kterým už zkrátka a dobře není možno zabránit. Kostry se také navzájem lišily.“

„A ty... myslíš... že oni zabíjejí ty, kteří jsou »vyrobeni špatně«...?“ zeptal se změněným hlasem Chemik.

„Vůbec ne! Myslil jsem, že ta... těla, která jste:našli, vlastně vůbec nikdy nežila! Že se syntéza podařila pouze natolik, že byly vyrobeny organismy, opatřené svalstvem, vybavené všemi vnitřními orgány - ale odchylka od normy byla tak značná, že nebyly schopny fungovat - a tak vůbec neožily a zůstaly odstraněny, vyřazeny z výrobního cyklu...“

„A... ten hrob za městem, co to je? Taky »výroba zmetků«?“ zeptal se Kybernetik.

„Nevím, přestože koneckonců ani to není vyloučeno...“

„Ne, není...“ řekl Doktor. Díval se na zelenavě zamlžený okraj obzoru. „V tom, co říkáš, něco je... ta ulomená trubička, jedna i druhá...“

„Třeba jimi vstřikovali nějaké výživné látky během syntézy.“

„To by také částečně vysvětlovalo, proč dvojčák, kterého jsme přivezli, je jakoby rozumově zaostalý,“ připojil Kybernetik. „Byl vyroben ihned tak »dospělý«, nemluví - nemá žádné zkušenosti...“

„Ach, ne,“ namítl Chemik. „Ten náš dvojčák přece jen něco ví. - bál se nejen návratu do toho kamenného útulku, což by konečně mohlo být do jisté míry pochopitelné, ale bál se taky zrcadlového pásu. Kromě toho věděl také cosi o tom světelném odraze, o té neviditelné hranici, kterou jsme projížděli...“

„Kdybychom dál rozvíjeli Jindřichovu hypotézu, vznikne obraz, který je těžko přijatelný,“ Koordinátor to říkal s pohledem upřeným na písek u svých nohou. „Ta první továrna vyrábí neužívané součástky. A ta druhá? Živé bytosti? Nač? Nebo si myslíš, že ony... jsou také včleněny do cyklického procesu?“

„Nebesa!“ vykřikl Kybernetik. Otřásl se. “To snad neříkáš vážně?“

„Počkat,“ Chemik si sedl, „kdyby se živí vraceli do retorty, bylo by odstraňování bytostí nedokonalých, které není možno oživit, úplně zbytečné. Neviděli jsme ostatně nikde stopy takového procesu...“

V tichu, které zavládlo; Doktor se protáhl a přejel po nich očima.

„Poslyšte,“ řekl, „nedá se nic dělat. Musím to říci. Dali jsme si všichni nasugerovat ten společný rys, který objevil Inženýr, a teď se pokoušíme »dosadit« fakta do té »výrobní« hypotézy. Takže z toho všeho nezvratně vyplývá jedna věc: že jsme velice řádní a prostomyslní lidé...“

Dívali se na něho s rostoucím. úžasem, zatímco pokračoval:

„Před chvílí jste se pokoušeli vymyslit nejhnusnější věci, jakých jste byli schopni, a dospěli jste k obrazu, který by mohlo vytvořit dítě. Továrna, která vyrábí živé bytosti, aby je semlela... Milí přátelé, skutečnost může být horší.“

„No víš!“ vybuchl Kybernetik.

„Počkej, nech ho mluvit,“ vpadl Inženýr.

„Čím déle přemýšlím o tom, co jsme prožili v tom sídlišti, tím pevnější je mé přesvědčení, že jsme viděli něco úplně jiného, než jsme si myslili, že vidíme.“

„Mluv jasně. Co se tam vlastně dělo?“ zeptal se Fyzik.

„Nevím, co se dělo, zato vím, jsem přesvědčen, že vím, co se tam nedělo.“

„Prosím tě! Nešlo by to bez těch hádanek?“

„Chci říci jenom tolik: po delším bloudění tím podzemním labyrintem jsme byli znenadání napadeni davem, který nás trochu pomačkal v tlačenici a pak se rozprchl. Protože jsme zpozorovali, když jsme přijížděli k sídlišti, jak v něm zhasínají světla, pomyslili jsme si přirozeně, že se to děje v souvislosti s naším příjezdem, že se obyvatelé před.námi poschovávali a že se kolem nás shlukl dav prchajících, řekněme do krytů, nebo tak něco. Nuže, uvědomil jsem si pokud možno nejpřesněji celou posloupnost událostí, všecko, co se dělo s námi i kolem nás, a říkám vám, to bylo něco docela jiného - něco, co rozum odmítá přijmout jako dobrovolné šílenství.“

„Měls mluvit prostě,“ varoval ho Fyzik.

„Mluvím prostě. Představte si; je dána taková situace: na planetě obydlené inteligentními bytostmi přistanou hosté z vesmíru. Jak by obyvatelé mohli reagovat?“ Protože nikdo nepromluvil, Doktor pokračoval:

„I kdyby obyvatelé této planety byli stvořeni v retortách, nebo přišli na svět za okolností. ještě podivnějších - vidím pouze tři možné typy jednání: pokusy o navázání kontaktu s příchozími, pokus napadnout je, nebo - panika. Ukázalo se však, že existuje i čtvrtá možnost - naprostá lhostejnost!!“

„Sám jsi říkal, že vám málem polámali žebra, a ty tomu říkáš lhostejnost!?“ zvolal Kybernetik. Chemik naslouchal Doktorovým slovům s rozšířenýma očima, v nichž najednou svitlo.

„Kdyby ses octl v cestě stáda, které prchá před požárem, mohlo by to s tebou dopadnout ještě hůř, ale z toho nevyplývá, že si tě stádo všímá,“ namítl Doktor. „Říkám vám, ten dav, do kterého jsme se dostali, nás vůbec neviděl! Nezajímal se o nás! Zmocnila se ho panika - v pořádku, ale naprosto ne kvůli nám. Dostali jsme se mezi ně čirou náhodou. Byli jsme samozřejmě ihned přesvědčeni, že příčinou

zatemnění, chaosu - všeho, co jsme viděli, jsme my. Ale není to pravda. Tak to nebylo.“

„Dokaž to,“ řekl Inženýr.

„Napřed bych rád slyšel, co řekne můj druh,“ namítl Doktor dívaje se na Chemika, který seděl, ochromen zvláštním úžasem, pohyboval nezvučně rty, jako by si pro sebe něco říkal. Tu sebou najednou trhl.

„Ano,“ řekl. „Skutečně - snad ano. Po celou tu dobu, až do tohoto okamžiku, cosi. mne v tom trýznilo, nedopřávalo mi klidu - cítil jsem, že.tam nastal jakýsi posuv, jakési nedorozumění, nebo jak bych to řekl,... jako kdybych přečetl zmatený text a nemohl si uvědomit, kde byly věty přehozeny. Teď se mi všecko v hlavě srovnalo. Musilo to být tak, jak to říká Doktor. Bojím se, že to nedokážeme - to se dokázat nedá. Museli byste být tam, v tom davu. Oni - nás prostě vůbec neviděli, až na několik nejbližších, pochopitelně, ale právě ty, kteří se tísnili okolo mne, všeobecná panika nezachvátila - řekl bych, že právě naopak pohled na mne působil na ně uklidňujícím dojmem - pokud se na mne dívali, byli to prostě velice užaslí, mimořádně překvapení obyvatelé planety, kteří spatřili neznámé bytosti. Naprosto mi nechtěli ublížit - vzpomínám si dokonce, že nám do jisté míry pomáhali vyprostit se z tlačenice, pochopitelně, pokud to bylo možné...“

„A co když ten dav někdo na vás poštval, co když to mělo být jenom nadhánění?“ prohodil Inženýr.

Chemik zavrtěl hlavou.

„Ale tam nikdo podobný nebyl - žádná stráž, ozbrojenci, žádné rotující kotouče, žádná organizace - byl to naprostý chaos a nic víc. Ano, - dodal, „divím se skutečně, že jsem to pochopil až teď! Ti, kteří mne viděli zblízka, jako kdyby se vzpamatovávali - zatímco skoro všichni ostatní se chovali jako šílení!“

„Bylo-li tomu tak, jak říkáte,“ promluvil Koordinátor, „znamenalo by to dosti podivnou koincidenci - proč bylo světlo vypnuto právě v okamžiku, když jsme tam my přijeli?“

„Aha, počet pravděpodobnosti,“ řekl Doktor. Dodal hlasitěji:

„Neviděl bych v tom nic neobyčejného, kromě domněnky nikoli neopodstatněné, že se tady podobné situace - vyskytují poměrně dosti často.“

„Jaké situace?“

„Ta panika, která se zmocňuje všech.“

„A co ji může působit?“

„Mohl by to být zákrut civilizačního procesu planety,“ promluvil po chvilce všeobecného mlčení Kybernetik. „Údobí retrográdního vývoje, hodně zjednodušeně by se dalo říci: tuto civilizaci stravuje jakási... sociální rakovina.“

„To je trochu příliš mlhavé,“ řekl Koordinátor. „Země je, jak známo, planeta naprosto průměrná. Probíhaly na ní epochy involuce, celé civilizace rostly a zanikaly, ale jestliže bereme tisíciletí jako celek, dostáváme obraz rozvoje složitosti života a jeho rostoucí obrany. Říkáme tomu pokrok. Proces pokroku probíhá na: průměrných planetách. No, ale jistě existují - podle zákona velkých čísel - statistické úchylky od průměru, úchylky kladné i záporné. Nemusíte se odvolávat na hypotézy o přechodné degeneraci, o zpětném procesu, je možné, že bolesti, doprovázející vznik civilizace, byly a jsou tady větší než kdekoli jinde. Je možné, že jsme přistáli právě na ukázce »záporné odchylky«...“

„Matematický démonismus,“ zabroukl Inženýr.

„Ta továrna existuje,“ poznamenal Fyzik.

„Ta první, souhlasím; existence druhé je hypotézou, která se nedá udržet.“

„Zkrátka a dobře, je nutná nová výprava,“ řekl Chemik.

„O tom jsem neměl nejmenší pochybnosti.“

Inženýr se rozhlédl po krajině. Slunce se viditelně sklánělo k západu, stíny na písku se prodlužovaly dál a dál. Zvedl se mírný vítr.

„Dnes?“ zeptal se, dívaje se na Koordinátora.

„Dnes bychom měli zajet pro vodu - a pro nic jiného.“

Při těchto slovech Koordinátor vstal.

„Diskuse byla velice zajímavá,“ řekl s takovým výrazem tváře, jako kdyby přemýšlel o něčem jiném.“

Zvedl kombinézu, ale hned ji odhodil, tak byla rozpálená sluncem.

„Myslím,“ navrhl, „že k večeru uděláme jízdní výpad... k potoku. Od provedení plánu se nedáme

odradit ničím, jedině nebezpečím života.“

Vrátil se k lidem, kteří seděli na písku. Chvíli se na ně díval, konečně řekl váhavě:

„Musím vám říci, že jsem trochu... znepokojený...“

„Čím?“

„Nelíbí se mi, že nás nechali na pokoji - po té včerejší návštěvě. Už je to hezky dávno, co nás objevili, a... nic. Tak se nechová žádná společnost, když spadne z nebe letadlo s posádkou.“

„Do jisté míry by to potvrzovalo mou domněnku,“ poznamenal Kybernetik.

„O té »rakovině«, která rozleptává Eden? No, z našeho hlediska by to nebylo nejhorší, jenomže...“

„Co?“

„Nic. Poslyšte, dejme se konečně do toho Ochránce, Odklidíme celé to harampádí nad ním, uvnitř jistě budou nepoškozené diody.“

Kapitola devátá

Déle než dvě hodiny pracovali, vynášeli z dolní komory rozbité kusy automatů, náhradní díly, vklíněné do sebe, spojené spolu téměř k neodtrhnutí, které se při nárazu utrhly ze závěsů a jako lavina zavalily lafetu Ochránce, který ležel pod nimi. Nejtěžší břemena zvedali malým přenosným jeřábem a všecko, co se nedalo protáhnout dveřmi, Inženýr s Koordinátorem napřed rozmontovali. Dva pláty pancéřového plechu, vzpříčené mezi věžičkou Ochránce, a bednu s olověnými cihlami, ležící na ní, rozřezali nakonec elektrickým obloukem, když od rozvodné desky reaktoru zavedli dolů kabely ze strojovny.

Kybernetik a Fyzik třídili to, co už bylo vytaháno z pekelně skřípějící hromady trosek. Součástky, které se nedaly spravit, určili na šmelc. Chemik pak tento šmelc třídil podle materiálu. Občas, když bylo třeba uvolnit nějaký zvlášť masívní dílec konstrukce, přerušovali všichni svou práci a pospíchali na pomoc „nosičům“. Několik minut před šestou se přístup ke zploštělé hlavě Ochránce otevřel natolik, že mohli odšroubovat jeho vrchní závěr.

První, kdo skočil rovnýma nohama do tmavého prostoru, byl Kybernetik. Za chvilku volal o lampu, spustili mu ji shora na kabelu, uslyšeli jeho výkřik, znící dutě jako ze studny.

„Jsou v pořádku!“ zavolal triumfálně. „Jsou v pořádku!“

Na okamžik vystrčil hlavu.

„Jenom nasednout a jet! Celé zařízení funguje!!“

„To je jasné, Ochránce je postaven tak, aby něco vydržel,“ zvolal rozzářený Inženýr. Měl na předloktích krvavé šrámy, jak zvedal bedny s náhradními komplety ventilů.

„Milí přátelé, je šest. Máme-li jet pro vodu, musíme to udělat ihned,“ řekl Koordinátor. „Kybernetik a Inženýr mají plné ruce práce, myslím, že pojedeme ve stejné sestavě jako včera.“

„Protestuji!“

„Chápeš přece,“ začal Koordinátor, ale Inženýr ho nenechal domluvit:

„Dokážeš to, co já. Dnes zůstaneš doma ty.“

Chvíli se dohadovali. Koordinátor nakonec ustoupil.

Výprava se skládala z Inženýra, Fyzika a Doktora. U Doktora přemlouváním nic nesvedli. Chtěl jet.

„Vždyť opravdu nevíme, kde je bezpečněji, jestli tady, nebo tam, jde-li ti o to,“ řekl konečně, popuzen Inženýrovými útoky. Vyšplhal nahoru po ocelovém žebříčku.

„Nádrže už máme připraveny,“ řekl Koordinátor. „K potoku to není dál než dvacet kilometrů. S vodou se hned vraťte, dobře?“

„Bude-li možné, otočíme to dvakrát,“ řekl Inženýr, „pak bychom měli už na čtyři sta litrů.“

„Jak to bude s tím otáčením, to si ještě řekneme.“

Chemik a Kybernetik chtěli vyjít za nimi, ale Inženýr jim zastoupil cestu.

„Ne, žádné doprovázení, žádné loučení, nemá to smysl. Srazte vaz! Jeden musí zůstat nahoře, ten může jít s námi.“

„To jsem zrovna já,“ řekl Chemik; „vidíš přece, že jsem nezaměstnaný.

Slunce stálo dost nízko. Když zkontroloval všecko, co vezli s sebou, usedl Inženýr na přední sedátko. Sotva nastoupil Doktor, vylezl dvojčák, ležící u rakety, napřímil se v celé své výšce a vykročil k nim.

Vozík odstartoval. Veliký tvor zakvičel a rozběhl se za nimi rychlostí, která Chemika ohromila.

Doktor něco vykřikl na Inženýra a vůz zastavil.

„No co chceš," hudral Inženýr, „nevezmeš ho přece s sebou?"

Doktor, v rozpacích, nevěda celkem co dělat; hleděl bezradně na obra, vyššího o dvě hlavy, který se mu shora díval do tváře, přešlapoval z nohy na nohu a vyrážel podivné zvuky.

„Zavři ho v raketě. Půjde za tebou," poradil mu Inženýr.

„Nebo ho uspi," dodal Chemik, „Kdyby běžel za námi, ještě by mohl někoho přivolat..."

To se plně shodovalo s Inženýrovým názorem. Vozík zajel pomalu k raketě, dvojčák podivně hopsaje utíkal za nimi, pak Doktor odvedl obra do tunelu - byl to úctyhodný výkon - vrátil se asi za čtvrt hodiny, dopálený a rozčilený.

„Zamkl jsem ho v předsíni ošetřovny," řekl; „není tam sklo, ani nic ostrého. Ale bojím se, že bude dělat kravál..."

„No, no, zvolal Inženýr, „nebuď směšný."

Doktor chtěl něco odpovědět, možná i odseknout, ale nechal si to pro: sebe, Vyrazili znovu, objeli raketu velkým kruhem, Chemik jim mával, dokonce i tehdy, když už viděl pouze vysoký, větrem rozvívaný chochol prachu. Pak nastoupil svou obchůzku kolem nehluboko zakopaného paprskometu.

Procházel se tak bezmála ještě o dvě hodiny později, když se mezi štíhlými kalichy, vrhajícími dlouhé stíny, objevil obláček prachu. Vejcovitý, rudě zabarvený sluneční kotouč se právě dotkl obzoru, příliv mračen na obzoru modral, nebylo cítit obvyklý, v tuto hodinu vanoucí chlad - pořád ještě bylo dusno. Chemik vyběhl ze stínu rakety a spatřil stroj. Nadskakoval právě na brázdách, vyrytých rotujícími kotouči.

Přiskočil k vozu, ještě když se pohyboval. Nemusil se ani ptát na úspěch výpravy. Vozík těžce seděl na smáčknutých pneumatikách, bylo slyšet, jak ve všech kanystrech šplíchá voda, dokonce i na volném sedátku žbluňkala plná konev.

„Jak jste se měli?" zeptal se Chemik, Inženýr sňal černá skla a šátkem si utíral z tváře pot a prach.

„Ohromně prima," řekl.

„Nikoho jste nepotkali?"

„No, jako obyčejně, kolečka, ale všechna jsme nechali daleko za sebou, jeli jsme z druhé strany hájku, toho s jámou, víš? Tam nejsou skoro žádné brázdy. Jenomže jsme měli potíže s naplňováním kanystrů. Byla by dobrá nějaká pumpička."

„Chceme jet ještě jednou," dodal Fyzik.

„Napřed musíte přelít vodu..."

„Zbytečnost," namítl Fyzik, „válí se tady tolik prázdných konví a kanystrů. Vezmeme jiné a potom se to všecko přeleje jedním vrzem. No ne?"

Pohlédli si s Inženýrem do očí, jako kdyby měli nějakou tajnou myšlenku. Chemik to nepostřehl, jenom ho trochu udivil ten jejich zvláštní spěch. Vyložili kanystry, jako kdyby hořelo, a sotva hodili do nákladního prostoru nové, a nebylo jich tak mnoho, nasedli a vyrazili prudce, zvedajíce oblaka prachu. Jeho hradba se pomalu snášela na rovinu, zalitou karmínem ve světle zapadajícího slunce, když vyšel ven Koordinátor.

„Ještě nejsou zpátky?" řekl.

„Už tady byli, vyměnili nádoby za prázdné a hned zas odjeli."

Koordinátor se víc podivil, než rozzlobil.

„Jak to, hned zas odjeli?"

Řekl, že ho okamžitě vystřídá, a sestoupil do rakety, aby sdělil novinu Kybernetikovi, který pracoval na univerzálním automatu, ale byla s ním těžká řeč. Měl v ústech asi dvacet tranzistorů, vyplivoval si je do ruky jako pecky, několik set drátů vytržených z porcelitových vnitřností si omotal okolo krku, rozčesal je na prsou a spojoval je s takovou rychlostí, že se mu prsty jenom míhaly. Občas strnul bez hnutí - a jako v nadpozemském vytržení - zahleděl se dobrou minutu na velké schéma, které měl rozvěšeno přímo před nosem.

Koordinátor se vrátil nahoru, vystřídal Chemika, který šel pro všecky chystat večeři, a zatímco seděl u paprskometu, krátil si dlouhou chvíli vpisováním praktických připomínek na okraji knihy postupných

oprav, kterou sepsal Inženýr.

Už dva dny si lámali hlavu, co udělat s devadesáti tisíci litry radioaktivitou zamořené vody, která zaplavila celou prostoru nad nákladními vraty. Byl to jeden ze zdánlivě nerozřešitelných bludných kruhů, na který ustavičně naráželi. Aby mohli očistit vodu, museli spustit filtry, ale dostat se ke kabelu, který je zásobil proudem, bylo možno pouze v tom zaplaveném místě. Na raketě byl dokonce potápěčský skafandr, ale bylo nutno obléci takový, který zároveň chránil před zářením; ten neměli. Speciálně ho přizpůsobit a opancéřovat olovem se nevyplácelo, to už bylo lepší počkat, až se opravené automaty budou moci ponořit do vody.

Koordinátor seděl pod zádí rakety, na níž se od chvíle, kdy slunce zapadlo, pravidelně rozžíhala majáková lampa, a zapisoval si tak rychle, jak mohl, co ho napadlo, protože světlo trvalo asi tři vteřiny. Sám se pak smál, když si prohlížel škrábanici, v jakou se potmě změnilo jeho písmo. Když se podíval na hodinky, byla už skoro deset.

Vstal a začal se procházet. Vyhlížel světla vozíku, ale neviděl nic, pozorování mu ztěžovala majáková lampa. A tak se pomalu vzdaloval ve směru, odkud se měl stroj vrátit.

Jako obyčejně, když byl sám, obracel oči ke hvězdám - Mléčná dráha srázně stoupala ve tmě, od Štíra putoval jeho pohled vlevo a zastavil se pln úžasu - nejjasnější hvězdy Kozoroha byly sotva vidět, ztrácely se v bledém přísvitu, jako kdyby se Mléčná dráha najednou rozšířila a pohltila je - a ležely přece za ní. Vtom pochopil. To byla záře, zrovna tam, nad východním obzorem. Srdce mu začalo bít pomalu a těžce. Ucítil tlak v hrdle, který však ihned povolil. Se zaťatými zuby kráčel dál. Záře byla bělavá, nízká, a nepravidelně pohasínala, aby se několikrát po dlouhých intervalech rozhořela mimořádným jasem. Zavřel oči a s největším napětím se zaposlouchal do ticha - ale slyšel pouze šumění krve. Souhvězdí už teď nebylo téměř vidět. Stál bez hnutí, zahleděn na nebeskou klenbu, do níž se rozpíjel kalný přísvit.

Napřed se chtěl vrátit do rakety a vytáhnout zbývající dva ven - mohli odejít s paprskometem. Trvalo by to pěšky nejméně tři hodiny. Kromě vozíku měli malý vrtulník, ale byl v kóji zaplavené vodou, smáčknutý bednami - prohlédli pouze vyčnívající špičku motoru, vrtule se při katastrofě roztříštila na kousky, kabina vypadala jistě ještě hůř. Ještě zbýval Ochránce. Napadlo ho, že do něho mohou prostě nasednout, otevřít na dálku nákladní vjezd - řízení mechanismu bylo ve strojovně - a projet vodou, která ostatně vyteče, jakmile se vrata otevřou. V Ochránci by byli bezpečni před zářením. Ale nebylo jisté, zdali se vrata vůbec otevřou, nemluvě ani o tom, co podniknout pak - celá půda kolem rakety by se změnila v jedinou radioaktivní skvrnu. Přesto však, kdyby měl jistotu, že se vrata otevřou...

Řekl si, že ještě deset minut počká a jestli do té doby neuvidí světlo, že vyjede. Bylo deset hodin třináct minut. Spustil ruku s hodinkami. Záře - ne, nemýlil se - se pomalu přesouvala podél obzoru, blížila se již k alfě Fénixa - jako pruh nahoře zarůžovělý, dole kalně bělavý, a postupovala k severu. Opět pohlédl na číselník hodinek. Chyběly ještě čtyři minuty, když spatřil reflektor.

Napřed to byla třepetavá světluška, hvězdička, která se rychle míhala, pak se světélko rozdvojilo, poskakovalo nahoru a dolů, konečně světlo začalo oslňovat zrak čím dál silněji a vtom už zaslechl chvatný šouravý zvuk točících se kol. Jeli rychle, ale nikoli krkolomně - věděl, že je z vozíku možno dostat víc, a to, že nepospíchali nijak bláznivě, ho uklidnilo úplně. Jako obyčejně za takových okolností zmocňoval se ho hněv.

Ani si to neuvědomil, ale vzdálil se od rakety na dobrých tři sta. kroků, ne-li víc. Vozík prudce přibrzdil, Doktor vykřikl:

„Naskoč!“

Přiběhl, skočil ze strany na volné místo a odstrčil konvici a uvědomil si, že je prázdná. Pohlédl na sedící - zdánlivě se nikomu nic nestalo. Naklonil se kupředu, dotkl se hlavně paprskometu - byla chladná.

Fyzik odpověděl na jeho pohled nic neříkajícím pohledem. Čekal tedy beze slova, až dojeli k raketě. Inženýr ostře zahnul, odstředivá síla vmáčkla Koordinátora na sedátko, prázdné plechy kanystrů zařinčely a vůz zarazil těsně před vchodem do tunelu.

„Voda vyschla?“ zeptal se Koordinátor lhostejně.

„Nemohli jsme nabrat vodu,“ řekl Inženýr a obrátil se k němu na svém otáčivém sedátku. „K potoku se nedalo zajet.“

Vztaženou rukou ukazoval na východ.

Nikdo nevystupoval. Koordinátor se zkoumavě díval jednou na Fyzika, jednou na Inženýra.

„Hned napoprvé jsme si všimli, že se tam něco změnilo," řekl Fyzik, „ale nevěděli jsme co a chtěli jsme se přesvědčit..."

„A kdyby se to změnilo tak dalece; že byste se nevrátili, co byste měli z té své důkladnosti?" řekl Koordinátor. Už neskrýval svůj hněv. „Tak honem, vyklopte všecko hezky najednou, ne po kapkách!"

„Něco tam dělají, podél potoka, před ním i za ním, kolem pahorků, ve všech údolích, podél větších brázd a to v délce mnoha kilometrů," řekl Doktor. Inženýr přikývl.

„Poprvé, když ještě bylo světlo, zpozorovali jsme jenom celé chorovody těch velkých větrníků - pohybovaly se v útvaru v podobě písmene »V« a vyhazovaly zemi, jako kdyby hloubily nějaké příkopy. Uviděli jsme je vlastně teprve při zpáteční cestě, z vrcholu pahorku. A moc se. mi to nelíbilo."

„A co se ti na tom nelíbilo?" zeptal se Koordinátor mírně.

„To, že tvořily trojúhelník a vrchol každého trojúhelníku mířil k nám."

„Báječné. A slovem se nám o tom nezmíníte a odjedete si tam ještě jednou?" Víš, jak by se mělo nazvat takové jednání?"

„Možná, že jsme udělali hloupost," řekl Inženýr. „Dokonce jistě jsme ji udělali, ale řekli jsme si, jakmile se tady začneme radit, máme-li jet podruhé, začneme se znovu hádat, kdo má riskovat svůj drahocenný život a tak dál - tak jsme se rozhodli, že to vyřídíme zkrátka a dobře sami. Počítal jsem s tím, že za tmy budou muset celé pracoviště nějak osvětlit."

„Nezpozorovali vás?"

„Skoro jistě ne. Nezpozoroval jsem aspoň žádné známky - nezaútočili na nás."

„Kudy jste teď jeli?"

„Téměř po celou dobu po hřebenech pahorků, ale ne po vrcholcích, trochu níž, aby nás nemohli uvidět proti nebi. Pochopitelně bez světel. Proto to trvalo tak dlouho."

„To znamená, že jste neodjeli s nejmenším úmyslem tankovat vodu a že jste kanystry vzali jenom proto, abyste napálili Chemika?"

„Ne, docela tak to nebylo," vmísil se do rozhovoru Doktor. Pořád seděl ve vozíku, hned ve světle majákové lampy, hned zase ve tmě, když zhasínala.

„Chtěli jsme vjet k potoku o kus dál, z druhé strany, ale nešlo to."

„Proč?"

„Tam už taky provádějí ty práce. Teď, to znamená, když nastala tma, lijí do těch příkopů jakousi svítící tekutinu - zářila takovým světlem, že to bylo dokonale vidět."

„Co je to?" Koordinátor se díval na Inženýra. Ten. pokrčil rameny.

„Třeba něco odlévají. přestože to bylo příliš řídké na roztavený kov."

„Čím to přiváželi?"

„Ničím. Kladli něco podél brázd - předpokládám, že to bylo potrubí, ale jistě to říct nemohu."

„Tekutý kov hnali potrubím?!"

„Říkám ti, co jsem viděl potmě, dalekohledem za velice bídných světelných podmínek - vnitřek každé jámy svítil jako rtuťová lampa a kolem dokola je všecko tmavé - nepřiblížili jsme se ostatně nikde blíž než na nějakých sedm set metrů."

Majáková lampa zhasla, chvilinku seděli, ale neviděli na sebe, pak se znovu rozsvítila.

„Myslím, že ji budeme muset zlikvidovat," řekl Koordinátor zvedaje zrak. „A to ihned," dodal.

„Copak?" pohlédl do tmy, lampa znovu zaplanula, uviděl Chemika, který se vynořil z tunelu. Přiběhl k vozu, padly rychlé otázky a odpovědi, Inženýr zatím seběhl dolů a vypnul ve strojovně přívod proudu. Lampa naposledy zableskla a nastala tma. Tím zřetelněji vystoupila záře na obzoru. Přenesla se teď více k jihu.

„Je jich tam jako much," řekl Inženýr, který se vrátil ven a stál u rakety s tváří, obrácenou k světlu. V nehybném přísvitu jeho tvář šedě vystoupila z temnoty.

„Těch velkých větrníků?"

„Ne, dvojčáků. Bylo vidět siluety proti té svítící kaši - velice pospíchali, zřejmě to při chladnutí houstlo. Obstavovali ji jakýmisi mřížemi, zezadu a z boků; předek, to znamená část obrácená k nám, zůstávala

volná.“

„Tak co? My si teď budeme tady sedět s rukama v klíně a čekat?“ začal Chemik zvýšeným hlasem.

„To ne,“ řekl Koordinátor, „hned se pustíme do kontroly systémů Ochránce.“

Chvíli mlčeli a dívali se na záři. Několikrát vyšlehla silněji.

„Chceš vypustit vodu?“ zeptal se Inženýr pochmurně.

„Pokud to bude možné, tak ne. Už jsem o tom přemýšlel. Pokusíme se vrata otevřít; když nám kontrolky ukáží, že mechanismus zámku funguje, přibouchneme je zpátky a budeme prostě čekat. Křídla se při pokusu pootevřou jen o několik milimetrů, v nejhorším případě vyhrkne dolů pár litrů vody. Odstranit takovou malou radioaktivní skvrnu není problém, s tím si budeme vědět rady. Zato budeme mít jistotu, že můžeme kdykoli vyjet s Ochráncem ven a že máme svobodu jednání.“

„V nejhorším případě bude skvrna, ale z nás,“ řekl Chemik, „rád bych věděl, co budeš mít z těch experimentů, jestli to bude útok atomový?“

„Keramit odolá na tři sta metrů od bodu nula.“

„A když to vybuchne sto metrů od nás?“

„Ochránce vydrží výbuch i na sto metrů.“

„Zakopaný v zemi,“ opravil ho Fyzik.

„No a? Bude-li třeba, zakopeme se.“

„I kdyby výbuch byl třeba ve vzdálenosti čtyři sta metrů, vysoká teplota vrata zataví a ven nevyjdeš! Upečeme se jako raci!“

„To všecko nemá hlavu ani patu. Zatím bomby nepadají. A ostatně, to si řekneme až na konci, k čertu, raketu neopustíme, kdyby ji zničili, rád bych věděl, z čeho uděláš druhou.“

Po těchto Inženýrových slovech zavládlo ticho.

„Počkat,“ vzpamatoval se najednou Fyzik. „Ochránce přece není kompletní. Kybernetik z něho vyňal diody.“

„Jen ze zaměřovacího automatu. Zaměřovat můžeme i bez automatu. Ostatně jak víš, když se střílí antiprotony, můžeš cíl minout a výsledek bude stejný.“

„Poslyšte, chtěl jsem se vás zeptat na jednu věc...“ promluvil Doktor. Všichni se na něho obrátili.

„Copak?“

„Nic zvláštního, chtěl jsem se jenom zeptat, co dělá dvojčák...“

Po vteřině ticha propukla salva smíchu.

„To se ti povedlo!“ zvolal Inženýr. Nálada se změnila, jako kdyby nebezpečí najednou zmizelo.

„Spí,“ řekl Koordinátor. „Před osmou aspoň spal, když jsem se byl na něho podívat. On vůbec dovede spát skoro pořád. Jí něco?“ zeptal se Doktora.

„U nás nechce jíst nic. Nevím, co jí. Z toho, co jsem mu nabízel, se ničeho ani netkl.“

„Inu, každý má svoje starosti,“ povzdechl si Inženýr. Usmál se ve tmě.

„Pozor!“ ozval se hlas z podzemí. „Pozor! Pozor!!“

Rychle se obrátili. Z tunelu vylézal obrovský, tmavý tvor, lehce zařinčel a zůstal stát. Za ním se objevil Kybernetik s rozsvícenou baterkou na prsou.

„Náš první univerzální,“ představil ho s triumfem v hlase. „Co je...?“ dodal, dívaje se postupně na osvětlené tváře svých druhů. „Co se stalo?“

„Zatím ještě nic.“ odpověděl mu Chemik. „Ale může se stát víc, než bychom si přáli.“

„Cože...? Máme přece automat...“ řekl Kybernetik trochu bezradně.

„Vážně? No, tak mu řekni, že už může začít.“

„Co?“

„Kopat hroby!!“

Po tomto výkřiku odstrčil Chemik stojící a dlouhými kroky odcházel do tmy. Koordinátor stál chvíli bez hnutí, pak vykročil stejným směrem.

. „Co se mu stalo?“ zeptal se ohromený Kybernetik, který nechápal, oč jde.

„Šok,“ vysvětlil stručně Inženýr. „Něco proti nám chystají, v těch údolích na východě. Přesvědčili jsme se o tom při výpadu. Pravděpodobně na nás zaútočí, ale nevíme jak.“

„Zaútočí?“

Kybernetik byl ještě pořád pod dojmem své práce i svého úspěchu - zdálo se, že Inženýrova slova vůbec nepronikají do jeho vědomí. Díval se rozšířenýma očima na přítomné, pak se obrátil k rovině. Proti stříbřitě blednoucí záři bylo vidět, jak se pomalu vracejí dvě siluety. Kybernetik se ohlédl za sebe - těsně za nimi stál automat převyšující lidi, nehybný, jako vytesaný z kamene.

„Musíme něco dělat...“ zašeptal jakoby sám pro sebe. „Chceme opravit Ochránce,“ řekl Fyzik. „Ať to bude k něčemu nebo ne, do práce se pustit musíme. Řekni Koordinátorovi, ať za námi pošle Chemika. Jdeme dolů. Budeme opravovat filtry. Automat spojí dole kabel. Pojď,“ pokynul Kybernetikovi, „nejhorší je stát a čekat se založenýma rukama.“

Vešli do tunelu. Automat vteřinu stál, najednou se na místě otočil a vykročil za nimi.

„Podívej, už je s ním ve zvratném spojení,“ řekl Inženýr Doktorovi ne bez obdivu v hlase. „Bude nám to brzo dobré,“ dodal, „ihned pošleme Černého pod vodu. Pod hladinou mu nemůžeš dávat rozkazy hlasem.“

„Tak jak? Rádiem?“ řekl Doktor roztržitě, jako by říkal, co mu slina na jazyk přinese, jenom aby zabránil přerušení rozhovoru. Sledoval tmavé siluety viditelné proti záři - opět se obrátily. Vypadalo to jako noční procházka pod hvězdami.

„Mikrovysílačkou, to přece víš,“ začal Inženýr, sledoval očima Doktorův pohled a pokračoval týmž tónem, „to proto, že už byl jistý, že se nám to podaří...“

„Ano,“ pokynul hlavou Doktor. „Proto se tak bránil, opustit ráno Eden...“

„To nevadí...“ Inženýr už se obracel k díře do tunelu.

„Já ho znám, to všecko ho přejde, jen co to začne...“

„Ano, pak přejde všecko,“ přitakal Doktor a vykročil za ním. Inženýr se zastavil a pokoušel se pohlédnout mu potmě do tváře, protože si nebyl jist, jestli se v tom opakování jeho slov neskrýval výsměch. Ale nespatřil nic - bylo příliš temno.

Asi po čtvrthodince sestoupil do rakety Koordinátor a Chemik.

Než se pustili do práce, poslali nahoru Černého, který nasypal kolem ústí tunelu dvoumetrový val z hlíny, upěchoval ho a vyztužil, pak odnosil do podzemí věci, které nechali venku. Kromě zákopem zajištěného paprskometu zůstal tam jedině vozík. Bylo jim líto času, aby ho rozebrali, a bez pomoci automatu se nemohli obejít.

O půlnoci se naplno pustili do práce. Kybernetik kontroloval celou vnitřní instalaci Ochránce, Fyzik a Inženýr zařizovali malou filtrační stanici na čistění radioaktivní vody a Koordinátor v ochranném oděvu stál nad šachtou dolního patra strojovny. Automat tudy sestoupil na dno a pracoval dva metry pod hladinou vody, kde se kabely rozvětvovaly.

Ukázalo se, že filtry mají dokonce i po opravě zmenšenou průtočnost, jako následek poškození několika úseků, pomohli si tedy tím, že zrychlili cirkulaci vody; Její očisťování probíhalo za podmínek poněkud primitivních. Chemik zkoumal stupeň radioaktivního zamoření tím; že odebral každých deset minut z nádrže vzorky pro analýzu, automatický ukazovatel totiž nefungoval a oprava by si vyžádala času, který neměli.

Asi ve tři ráno byla voda prakticky očištěna. Nádrž, z které vytekla, byla prasklá na třech místech - setrvačností popojela dopředu z podložek a narazila čelním štítem na jedno z hlavních žeber pancíře. Pro úsporu času, místo aby ji svařovali, přepumpovali prostě vodu do horní, prázdné nádrže - za normálních podmínek by bylo takové asymetrické rozmístění nákladu nemyslitelné, ale zatím se raketa nepřipravovala na cestu. Když odpumpovali vodu; profoukli prostory ve dně stlačeným vzduchem. Na stěnách zůstalo trochu radioaktivní usazeniny, ale máchli nad tím rukou, nikdo zatím neměl v úmyslu tam chodit. Přistoupili k nejdůležitější činnosti - otevření nákladních vrat. Kontrolní světla ukazovala, že jejich zavírací mechanismus je v naprostém pořádku, přesto se při prvním pokusu nechtěla otevřít. Chvíli váhali, nemají-li zvýšit tlak v hydraulickém zařízení, ale Inženýr rozhodl, že lepší bude prozkoumat je zvenčí, a tak vyšli na povrch.

Dostat se k vratům nebylo lehké, byla ve spodní části trupu, nyní více než čtyři metry nad zemí. Nahonem postavili lešení z kovových trosek - šlo to již rychle, automat svařil ocelové kusy v nemotorný, ale pevný můstek - a ve světle svítilen a reflektorů na stativech začala prohlídka.

Nebe na východě zšedlo, záři už nebylo vidět, hvězdy pomalu bledly a po keramitových deskách

trupu, tyčícího se nad nimi, stékala ve velkých krůpějích rosa.

„Zajímavé," řekl Fyzik. „Mechanismus funguje, dveře vypadají jako malované, ale má to jednu chybičku, že se totiž nedají otevřít."

„Zázraky nemám rád," prohodil Kybernetik. Udeřil rukojetí pilníku do kovu.

Inženýr neodpověděl. Měl vztek.

„Počkejte," promluvil Koordinátor, „a co takhle stará, celými generacemi vyzkoušená metoda...?"

Zvedl osmikilové kladivo, které leželo na lešení u jeho nohou.

„Můžeme oklepat obrubu, ale jenom jednu," Inženýr přistoupil po chvíli váhání na Koordinátorův návrh. Podobné »metody« neměl rád.

Koordinátor pohlédl úkosem na černý automat - který se rýsoval jako hranatý pomník v šeru úsvitu a podpíral hrudí plošinku - potěžkal kladivo v rukou, ne příliš silně se rozmáchl a udeřil. Bušil rytmicky, pouze silou rozmachu, a oťukával místo vedle místa. Pancíř mu odpovídal silným, krátkým zvukem, každý úder dopadl o několik centimetrů dál, bylo nepohodlné bušit nahoru, ale potřeboval fyzickou námahu. Pojednou byla řada hlubokých tónů přerušena, zazněl v ní nový, basový kovový tón, jako kdyby pod nimi zazvučela sama země. Koordinátorova ruka s kladivem klesla. Uslyšeli táhlý, zesilující se svistot nad hlavou, potom tupý úder, lešení se křečovitě zakymácelo.

„Dolů!" vykřikl Fyzik.

Jeden po druhém seskakovali z lešení, jen automat se ani nepohnul. Bylo už hodně světlo. Rovina i nebe měly barvu popela. Druhé bzučivé zabřinknuti. Pronikavý svist jako by se přes ně převalil - bezděčně se schoulili, vtáhli hlavy mezi ramena - stáli, ještě pořád chráněni obrovským tělesem rakety. O několik set metrů dále vytryskl z půdy svislý gejzír, ale zvuk, který to doprovázel, byl kupodivu slabý a tlumený.

Běželi do tunelu. Automat vykročil za nimi. Skákali dolů, Koordinátor a Inženýr se zastavili za ochranou hliněné předprsně. Celý obzor na východní straně hřměl podzemním hromobitím, rachot se valil po rovině, svistot se zmnohonásobil, zesílil, už v něm nebylo možno rozeznat jednotlivé tóny, celé nebe zvučelo jako fortissimo varhan, jako kdyby celé perutě neviditelných ultrasonických letadel útočily od zenitu střemhlav přímo na ně, celé předpolí explodovalo krátkými gejzíry písku, hlíny, vodotrysky země se rýsovaly na olověném pozadí nebe téměř černě. Země se znovu a znovu otřásala, z předprsně se kutálely na dno tunelu drobounké hrudky hlíny.

„Úplně normální civilizace," uslyšeli hlas Fyzika vycházejícího zdola. „Viďte?"

„Samé chybné zásahy, buďto moc daleko, nebo moc blízko," zabroukl Inženýr. Koordinátor ho nemohl slyšet, vzduch nepřetržitě vyl, písek tryskal, ale gejzíry se nepřibližovaly k raketě. Několik dlouhých minut tak stáli, ukryti až po ramena, ale nic se neměnilo. Hromový rachot na obzoru splynul v jediný, táhlý, basový, téměř se neměnící rachot, ale výbuchy už slyšet nebylo - střely dopadaly skoro nezvučně, země vyvrhovaná do vzduchu prudkostí dopadu se sesypávala, bylo již tak jasno, že viděli nevysoké náspy hlíny, vroubící jako krtince místa zásahů.

„Přineste dalekohled," zvolal Koordinátor, nakláněje se nad tunelem.

Za okamžik jej měl v ruce. Inženýrovi nic neříkal, jenom se víc a více divil - napřed si myslil, že se útočící artilerie zastřeluje, ale projektily dopadaly pořád ve stejné vzdálenosti. Přejížděl dalekohledem po celé krajině a na všech stranách viděl gejzíry zásahů, hned bližší, hned vzdálenější, ale žádný se k raketě nepřibližoval víc než na dvě stě metrů.

„Co je to?! Atomovky to nejsou, že?!" zaslechl tlumené volání z tunelu.

„Ne! Klid!" křičel na ně, zesiluje hlas. Inženýr přistrčil tvář k jeho uchu.

„Vidíš?! Samé nevybuchlé střely!"

„Vidím!"

„Jsme obklíčeni ze všech stran!"

Podruhé přikývl hlavou. Teď zas Inženýr pozoroval dalekohledem předpolí.

Každou chvíli muselo vyjít slunce. Nebe, bledé, jakoby smyté, zaplavovala rozředěná modř. Na rovině se nepohybovalo nic - kromě chocholů explozí, které raketu i pahorek, z něhož trčela, obklopovaly keříčkovitým, okamžitě se rozsýpajícím a ihned znovu ze země vyvstávajícím kruhem, jako podivným, poskakujícím plotem.

Koordinátor se najednou rozhodl, vyklouzl z tunelu a třemi skoky dosáhl vrcholku návrší, tady zalehl, a podíval se na opačnou stranu, kterou z tunelu nebylo vidět. Obraz byl úplně stejný - i tam širokým půlměsícem zásahů vyrůstaly prášivé a pískem vlající keře výbuchů.

Kdosi plnou vahou dopadl vedle něho na vyschlou zemi - Inženýr. Leželi, hlavy u sebe, a pozorovali, co se dělo kolem, téměř už ani neslyšeli ustavičný hromový rachot, který se valil zpod obzoru v železných vlnách. Jen chvílemi jako kdyby se vzdaloval - byl to účinek větru, který probudily první paprsky slunce.

„To nejsou nevybuchlé střely!“ vykřikl Inženýr.

„Tak co?!“

„Nevím. Počkejme.“

„Pojďme dovnitř!“

Seběhli po svahu - přestože výstřely nedopadaly blízko, nebylo jim příjemně pod tou kopulí ohlušivého vytí a jekotu. Jeden po druhém skočili do otvoru. Postavili do něho automat a sami šli do rakety. Ostatní vzali s sebou. V knihovně, kam se uchýlili, nebylo shora nic slyšet, dokonce ani záchvěvy půdy tam člověk necítil.

„Tak co? Chtějí nás tak držet v šachu? Umořit hladem?“ ptal se překvapený Fyzik, když podali zprávu o všem, co stačili vypozorovat.

„Čert ví. Chtěl bych si takovou střelu prohlédnout zblízka,“ řekl Inženýr.

„Jestli udělají přestávku, bylo by dobré tam skočit...“

„Automat skočí,“ řekl chladně Koordinátor.

„Automat!?“ Kybernetik div nezasténal.“

„Nic se mu nestane, neboj se...“

Ucítili velice slabý, ale přece jen jiný otřes rakety. Pohlédli na sebe.

„Dostali jsme ji!“ vykřikl Chemik a vyskočil ze svého místa.

„Mění směr palby...?“ řekl Koordinátor váhavě. Spěchal do tunelu. Venku se zdánlivě nic nezměnilo. Obzor burácel - ale pod zádí rakety, na písku sluncem zalitém, leželo cosi černě rozstříknutého, jako roztržený pytel se starým železem. Pokoušel se najít místo, kde se ten podivný náboj roztříštil o pancíř - na keramitu však nebylo sebemenší stopy. Dříve než ti, co stáli vzadu, mohli Koordinátora zadržet, rozběhl se k zádi a začal oběma rukama vhazovat do prázdného pouzdra od dalekohledu rozmetané trosky. Byly ještě teplé.

Vrátil se s kořistí a ihned na něho všichni začali křičet. Nejhlasitěji Chemik.

„Ty jsi se zbláznil, abys věděl! Může to být radioaktivní!!“

Odběhli dovnitř. Trosky neprozrazovaly radioaktivitu. Počítač impulsů, když jej k nim přiblížili, byl němý. Vypadaly velice podivně. Ani stopy po pancíři nebo po nějakém jiném silném plášti střely, prostě množství velice drobných kousků, které se rozpadaly v prstech na hrubozrnné, mastně se lesknoucí kovové piliny.

Fyzik vzal tento prach pod lupu, zvedl obočí, vytáhl ze skříňky mikroskop, přiblížil k němu oko a vykřikl:

„No! No?!“ div že mu násilím neodtrhli hlavu od okuláru.

„Posílají nám hodinky...“ slabým hlasem řekl Chemik, když také on zvedl zrak od mikroskopu.

V zorném. poli ležely rozsypány v ruličkách a řetízcích desítky a stovky malinkých ozubených koleček, nepokojů, spirálních pružin, pokřivených hřídelek - pohybovali destičkou mikroskopu, sypali pod objektiv nové vzorky a pořád viděli totéž.

„Co to asi je!!“ vykřikl Inženýr. Fyzik běhal po knihovně od zdi ke zdi, s rozcuchanými vlasy, zastavoval se, díval se na ně pomateným pohledem a pobíhal dál.

„Jakýsi neslýchaně komplikovaný mechanismus, je v tom cosi přímo nestvůrného...“ Inženýr potěžkal v ruce hrstku kovového prachu. „Jsou tu snad miliardy, ne-li bilióny těch zatracených koleček!!“

„Pojďme nahoru,“ rozhodl najednou, „uvidíme, co se děje.“

Dělostřelba pokračovala beze změny. Od chvíle, kdy byl postaven na stanoviště, napočítal automat tisíc sto devět dopadů.

„Teď musíme otevřít vchod,“ vzpomněl si najednou Chemik, když se vrátili do rakety. Kybernetik seděl nad mikroskopem a prohlížel trosky projektilu, dávku za dávkou. Když na něj mluvili, neodpovídal.

Konec konců bylo těžké sedět a nic nedělat. Odešli tedy do strojovny. Kontrolní světélka uzavíracího mechanismu ještě pořád svítila. Inženýr pohnul pákou a ručička se poslušně pohnula, dveře. se pootevřely. Okamžitě je zavřel a řekl:

„S Ochráncem můžeme vyjet kdykoliv."

„Dveře budou viset ve vzduchu," poznamenal Fyzik.

„Nevadí, okraj vrat bude nejvýš půldruhého metru od země. Pro Ochránce to nic není. Projede."

Zatím však nehrozila nějaká náhlá nutnost vyjet, vrátili se do knihovny. Kybernetik ještě pořád seděl nad mikroskopem. Byl jako v transu.

„Nechte ho, třeba na něco přijde," řekl Doktor.

„A teď... musíme něco dělat. Navrhuji, abychom se zkrátka a dobře pustili do dalších oprav rakety..."

Vstali pomalu ze svých míst. Co jiného jim zbývalo? Všech pět odešlo do kormidelní kabiny, kde ještě zůstalo nejvíce stop: po katastrofě. Kolem řídících přístrojů byly ještě spousty klopotné, téměř hodinářské piplačky. Každý okruh kontrolovali nejprve s vyšroubovanými pojistkami, pak když byl zapojen proud, Koordinátor každou chvíli vyběhl nahoru a mlčky se vracel. Nikdo už se ho na nic neptal. V navigační kabině, ležící patnáct metrů pod zemí, bylo cítit jemné záchvěvy půdy, do které byla raketa zaryta. Tak uplynulo poledne. Práce přes to přese všecko pokračovala. S pomocí automatu byla by šla daleko rychleji, ale museli mít někoho na pozorovacím stanovišti. Do jedné Černý napočítal více než osm tisíc zásahů.

Přestože nikdo neměl hlad, připravili oběd a snědli jej - pro sílu i pro zdraví - jak prohlásil Doktor. Teď už s tím bylo málo starostí, nádobí nemuseli umývat, naházeli je prostě do útrob umývače. Dvanáct minut po druhé otřesy najednou přestaly.

Všichni okamžitě opustili svou práci a vyběhli tunelem ven. Mráček zastíral. slunce, celá do zlatova rozžhavená rovina ležela v horkém tichu, jemný, výbuchy do vzduchu vržený prach klesal, vládl mrtvý klid.

„Konec...?" řekl nejistě Fyzik. Jeho hlas zazněl podivně silně, za všechny uplynulé hodiny si zvykli na ustavičný rachot. Poslední zásah zaregistrovaný automatem měl pořadové číslo deset tisíc šest set čtyři.

Pomalu vyšli z tunelu. Nic se nedělo. Ve vzdálenosti dvě stě dvacet až tři sta metrů táhl se kolem rakety pás rozryté, rozmělněné půdy, místy se jednotlivé trychtýře slily v táhlé propadliny.

Doktor vyšplhal na předprseň.

„Ještě ne," zadržel ho Inženýr. „Počkejme."

„Jak dlouho?"

„Aspoň půl hodiny, a raději hodinu."

„Časované rozbušky? Tam přece nejsou výbušné nálože!"

„Kdo ví."

Mrak odplynul ze slunce, rozjasnilo se. Stáli a rozhlíželi se, vítr téměř utichl, vedro bylo čím dál tíživější. Koordinátor první zaslechl šelest.

„Co je to?" řekl šeptem.

Napjali sluch. Také jim se zdálo, že cosi slyší.

Byl to podobný šelest, jako kdyby vítr pohyboval lístky keřů. Ale kam oko dosáhlo, nebyly ani keře, ani listy, nic než kruh zrytého písku. Vzduch stál, mrtvý, rozpálený, v dálce nad dunami se tetelil horkem. Šelest .se ozýval dál.

„Je to odtamtud...?"

„Ano."

Mluvili šeptem. Šum bylo teď slyšet stejně silně na všech stranách - to se tak přesypává písek?

„Není vítr..." řekl tiše Chemik.

„Ne, to není vítr. To je tam - kam ty projektily…"

„Půjdu tam."

„Zbláznil ses?! A co když jsou to časované rozbušky?"

Chemik zbledl. Ustoupil - jako kdyby chtěl skočit do tunelu. Ale bylo tak světlo, tak se nikde nic nehýbalo - všichni stáli - zaťal zuby a. pěsti, zůstal. Šelest trval, rovnoměrný, rychlý, plynul odevšad. Stáli shrbeni, se svaly napjatými, bez záchvěvu, jako kdyby bezděčně očekávali rány. Tohle bylo tisíckrát

horší než kanonáda. Slunce dosáhlo zenitu, stíny chomáčkovitých mraků se zvolna ploužily nad rovinou, kupovitá mračna s plochými základnami vypadala jako bílé ostrovy.

Na obzoru se nic nepohybovalo. Všude bylo pusto - dokonce i šedé kalichy, jejichž čárky se před tím nezřetelně zvedaly na pozadí vzdálených dun - dokonce i ty zmizely. Teprve teď si toho všimli.

„Pohleďte!“

Vykřikl Fyzik Vztaženou rukou ukazoval dopředu, ale událo se to téměř současně na všech stranách najednou. Člověk se mohl dívat kamkoli, všude viděl totéž.

Trychtýři rozrytá půda se zachvěla. Pohnula se. Všude tam, kde střely dopadly, vysouvalo se z ní něco, něco jiskřícího v slunci. Skoro rovná, hřebenovitá čára třpytivých výhonků, někde ve čtyřech, někde v pěti šesti řadách. Něco vyrůstalo ze země tak rychle, že bylo vidět, když člověk napjal zrak, jak růst pokračuje.

Kdosi vyrazil z tunelu, uháněl, jako by je neviděl, k srpovité linii zrcadlově lesklých plaménků, Kybernetik. Vykřikli a rozběhli se za ním.

„Vím!“ křičel. „Vím!!“

Klesl na kolena před sklovitým mnohořadem výhonků; vyrašily už na prst ze země, u základu byly silné jako pěst. Okolo každého z nich se písek lehce hemžil, pod zemí se něco horečně chvělo, pohybovalo, pracovalo. Bylo slyšet jakoby přesypávání miliard nejjemnějších zrníček písku najednou.

„Mechanická spermatozoa!!“ vykřikl Kybernetik. Snažil se rukama odhrabávat půdu kolem nejbližšího klíčku. Nešlo mu to. Písek byl horký. Vymrštil ruce vzhůru. Kdosi odběhl pro rýč, začali hloubit jámu, až hlína lítala do vzduchu.

Smíchány s ní, zaleskly se rozčlánkované, dlouhé, jako kořání propletené žíly zrcadlově lesklé hmoty. Byla tvrdá, zvonila pod nárazy lopat jako kov. Když byl důl hluboký více než metr, pokoušeli se vytrhnout ten podivný útvar, ale ani se nepohnul, tak byl srostlý s ostatními.

„Černý!!“ vykřikl sbor hlasů jako jedněmi ústy. Automat přiběhl, písek se mu rozstřikoval pod nohama.

„Vytrhni to!“

Chytáky se semkly okolo zrcadlových žil, silných jako mužská paže. Ocelový trup se napínal. Spatřili, jak se jeho nohy pozvolna zabořují do země. Tichounký zvuk, jako k prasknutí napjaté, vibrující struny, vycházel z trupu automatu. Narovnával se, zabořen napůl v zemi.

„Pusť!!“ vykřikl Inženýr. Černý se těžkopádně vyhrabal z dolíku, kam se propadl, a stál bez hnutí.

Také oni stáli nehnutě. Zrcadlově lesklý plot byl už téměř půl metru vysoký. Dole - těsně u země dostával pomalu trošku temnější, mléčně namodralou barvu, ale nahoře pořád rostl.

„Tak, to bychom měli,“ řekl klidně Koordinátor.

„Ano, ano!“

„Chtějí nás uzavřít…?“

Nějakou dobu mlčeli.

„Ale není to přece jen trochu primitivní - konec konců, teď bychom mohli odejít,“ řekl Chemik.

„A nechat tam raketu,“ řekl Koordinátor. „Musela si ji pořádně prohlédnout - ta jejich rozvědka! Všimněte si - zastřelili se skoro přesně do brázdy, kterou vyryly ty jejich kotouče!“

„Opravdu!“

„Anorganická spermatozoa,“ řekl Kybernetik. Uklidnil se. Oklepával si z rukou písek a hlínu. „Anorganická zrna, semena -chápete? Zasadili je tou svou artilerií.“

„To není kov,“ řekl Chemik. „Černý by ho ohnul. To je cosi jako supranit, nebo keramit, s tvrdnoucím povlakem...“

„Ale ne, to je přece prostě písek!“ zvolal Kybernetik. „Nechápeš? To je anorganický metabolismus! Proměňují písek katalyticky v jakýsi vysokomolekulární derivát křemíku. A dělají z něho ty žíly tak, jak rostliny sbírají z půdy soli.“

„Myslíš?“ řekl Chemik. Poklekl a dotýkal se lesklého povrchu. Zvedl hlavu.

„A co kdyby trefily na nějaký jiný typ půdy?“ zeptal se.

„Přizpůsobily by se. To pokládám za jisté! Proto vlastně jsou tak pekelně komplikované. Jejich úkolem je vyrobit vždycky hmotu co nejtvrdší, co nejodolnější ze všech možností, jaké mají k dispozici.“

„Ach, není-li to nic jiného. - Ochránce všecko rozhlodá. A nevyláme si zuby," usmál se Inženýr.

„Myslíte, že oni na nás zaútočili?" řekl tiše Doktor. Užasle na něho pohlédli.

„A co je to? Není to útok?"

„Ne. Řekl bych spíše - pokus o sebeobranu. Chtějí nás - izolovat."

„Tak co? Máme sedět a čekat, až budeme jako červi pod skleněným zvonem?

„A nač máme Ochránce?"

Zaváhali.

„Vodu už nepotřebujeme. Raketu se nám – pravděpodobně – podaří opravit do týdne. Řekněme - do desíti dnů. V nejbližších hodinách se rozjedou atomové syntetizátory. Nemyslím, že by to měl být skleněný zvon - spíš - vysoká zeď. Přehrada, nepřekonatelná pro ně, domnívají se tedy, že pro nás taky. Díky syntetizátorům budeme mít i potraviny, nepotřebujeme od nich nic. A oni, nemohli nám opravdu dát jasněji na srozuměnou, že nejsme vítáni..."

Naslouchali zamračeně jeho slovům. Inženýr se rozhlédl. Zrcadlové hroty mu již sahaly po kolena. Srůstaly. Splývaly. Šelest vycházející ze země byl teď tak silný jako bzukot tisíců neviditelných úlů. Modré kořeny na dně jam opuchly, byly už tlusté téměř jako kmeny.

„Prosím tě, přiveď sem dvojčáka," řekl najednou Koordinátor. Doktor se na něho podíval, jako kdyby byl špatně slyšel.

„Teď? Sem? Nač?"

„Jen tak. Víš... byl bych rád, kdybys ho sem přivedl, dobrá?"

Přikývl hlavou a odešel. Stáli mlčky v slunci. Objevil se Doktor. Nahý obr za ním namáhavě vyklouzl z tunelu, přeskočil přes násep hlíny, vypadal spokojeně a plný života - držel se nablízku Doktora a tiše bublal. Najednou jeho plochá tvářička strnula, jeho modré oko hledělo upřeně vpřed, zafuněl. Obrátil se celým trupem, pronikavě zabědoval, velkými skoky přiskočil k zrcadlově lesklé palisádě, jako kdyby se chtěl na ni vrhnout, hnal se podél ní, dělal podivné skoky, oběhl celý kruh kolem dokola, ustavičně naříkaje; vyrážel podivný, dunivý kašel, přiběhl k Doktorovi, začal ho štípat uzlíčkovitými prsty do kombinézy na prsou, škrábal po pružné látce, díval se mu do očí, řinul se z něho pot, šťouchl do Doktora, uskočil, vrátil se, najednou se ještě jednou rozhlédl, vtáhl s nepříjemným zvukem malé tělíčko do trupu a vrhl se do černého ústí tunelu.

Vteřinku ještě viděli zploštělá, zmítající se chodidla jeho nohou, jak se soukal dovnitř.

Lidé hodnou chvíli mlčeli.

„Očekával jsi to?" zeptal se Doktor Koordinátora.

„Ne... nevím. Opravdu. Myslil jsem si jenom, že mu to - snad - není neznámé. Čekal jsem nějakou reakci, nepochopitelnou řekněme. Takovou - ne..."

„Znamená to snad, že je pochopitelná...?" zabroukl Fyzik.

„Do jisté míry - ano," namítl Doktor. „Zná to. Buď jak buď, zná něco podobného a bojí se toho. Je to pro něj jakýsi hrozný, jistě - smrtelně nebezpečný úkaz."

„Poprava... systém Eden?" napověděl potichu Chemik.

„Nevím. Buď jak buď. Nasvědčovalo by to aspoň, že této »živé hradby« neužívají pouze proti kosmickým vetřelcům. Lze ji ostatně zasadit i bez dělostřelectva..."

„Ale třeba se prostě bojí všeho, co se leskne," řekl Fyzik. „Obyčejná asociace. To by také vysvětlilo historii s tím zrcadlově lesklým pruhem."

„Ne, ukazoval jsem mu zrcátko, ani se nebál, ani se o ně nezajímal," řekl Doktor.

„Čili není tak hloupý, ani - tak zaostalý -," prohodil Fyzik. Stál těsně u sklovité barikády, sahala mu po pás.

„Postřelený pes se bojí pušky."

„Poslyšte," řekl Koordinátor, „mám dojem, že jsme uvázli na mrtvém bodě. Jsme v koncích. Co podnikat dál? Opravy, ovšem, to je věc pochopitelná sama sebou, ale chtěl bych..."

„Nová výprava?" napověděl mu Doktor. Inženýr se nevesele zasmál.

„Ano? Já jsem vždycky s tebou. Kam? Do města?"

„To by znamenalo nevyhnutelnou srážku," vpadl rychle Doktor, „protože ven neprojdeš jinak než s Ochráncem. Ale na civilizačním stupni, jakého jsme společným úsilím dosáhli my - když máš v ruce

vrhač antiprotonů, začneš pálit, než řekneš švec. Boji se musíme vyhýbat, stůj co stůj. Boj je nejhorší způsob, jak shromažďovat poznatky o cizí kultuře.“

„Já jsem na boj vůbec nemyslel,“ namítl Koordinátor. „Ochránce je vlastně dokonalý kryt, protože tolik vydrží. Všecko se zdá nasvědčovat tomu, že je obyvatelstvo Edenu silně rozvrstveno a že jsme dosud nemohli navázat spojení s tou vrstvou, která podniká promyšlené akce. Chápu, že výpad do města si budou vykládat jako protiútok. Ale zbývá nám ještě neprobádaný směr na západ. Na obsluhu vozu stačí úplně dva lidé. Ostatní mohou zůstat a pracovat v raketě.“

„Ty a Inženýr?“

„To není nutné. Můžeš jet s Jindřichem, chceš-li.“

„V tom případě by mohl jet někdo třetí, kdo umí ovládat Ochránce,“ řekl Inženýr.

„Kdo chce jet?“

Chtěli všichni. Koordinátor se mimoděk usmál.

„Sotva pak přestala hřmít děla, sžírá je zvědavosti jed,“ zarecitoval.

„No, tak jedem,“ prohlásil Inženýr. „Doktor chce pochopitelně být s námi, jako představitel rozvahy a mírnosti. Skvělé. Dobře, že tu zůstáváš,“ říkal Koordinátorovi, „znáš dokonale postup prací. Nejlepší bude, postavit Černého k jednomu nákladáku. Ale nezačínejte hloubit jámu pod raketou, dokud se nevrátíme. Chtěl bych ještě překontrolovat statické výpočty.“

„Jako představitel rozvahy rád bych se ještě zeptal, jaký cíl má tato výprava,“ řekl Doktor. „Tím, že si prorážíme cestu ven, vstupujeme do fáze konfliktu, ať chceme nebo nechceme.“

„Podej protinávrh,“ namítl Inženýr. Stáli v tichém, téměř zpěvném šumotu rostoucí živé hradby, která jim už brzy měla přerůst přes hlavu. Slunce se lámalo v jejích žilových pletencích v bílé a duhově hrající jiskry.

„Nemám žádný,“ přiznal se Doktor. »Události nás nemilosrdně předbíhají a dosud všecky předem připravené plány selhaly. Snad by bylo nejmoudřejší zdržet se jakéhokoli výpadu. Za několik dní bude raketa schopna letu - když obletíme planetu v malé výšce, dozvíme se třeba víc a nerušeněji než teď...“

„Tomu přece sám: nevěříš,“ namítl Inženýr. „Nemůžeme-li se nic dozvědět, když všecko zkoumáme zblízka, co nám řekne let v nadatmosférické výšce? A rozvaha, můj ty smutku... Kdyby lidé byli rozvážní, nikdy by se tady neoctli. Co rozvážného je v raketách, které letí k hvězdám?“

„Demagogie,“ zabroukl Doktor. „Věděl jsem, že vás nepřesvědčím,“ dodal. Kráčel pomalu podél sklovité bariéry.

Ostatní se vraceli k raketě.

„Nepočítej se senzačními objevy - předpokládám, že na západ se táhne terén podobný tomu zde,“ řekl Koordinátor Inženýrovi.

„Jak to víš?“

„Nemohli jsme spadnout zrovna doprostřed pouštní oblasti. Na severu - továrna, na východě - město, na jihu - pohoří se sídlištěm v údolí - s největší pravděpodobností ležíme na okraji pouštního jazyka, který se rozšiřuje k západu.

„Možné to je. Uvidíme.“

Kapitola desátá

Několik minut po čtvrté se pohnulo spodní křídlo nákladních vrat a pomalu klesalo dolů jako čelist žraloka. Jako šikmá plošina uvázlo ve vzduchu, k zemi chyběl od jeho okraje něco přes metr.

Utvořili hlouček pod raketou, se zvednutými hlavami si stoupli po obou stranách otvoru. V tmavém vnitřku se napřed objevily široko od sebe vzdálené housenkové pásy, s rostoucím hlomozem jely kupředu, jako kdyby stroj chtěl skočit do vzduchu, okamžik ještě viděli šedožlutý spodek, najednou se kolos nad jejich hlavami převážil, prudce se naklonil dopředu, narazil oběma pásy do visuté plošiny, až to zařinčelo, sjel po ní dolů, překročil metrovou mezeru, zachytil předky pásů půdu, rozdrásal ji, na zlomek vteřiny se zdálo, že se oba pomalu otáčející pásy profilovaných destiček zastaví, ale následovalo trhnuti a Ochránce zvedal svou zploštělou hlavu do vodorovné polohy, ujel několik desítek metrů po rovině, a konečně se zpěvným hukotem zastavil.

„Tak, a teď si, milánkové," Inženýr vystrčil hlavu z malého zadního vchodu, „laskavě zalezte do rakety, protože tady bude horko, a nevylézejte, až tak za půl hodinky. A nejlépe uděláte, když napřed pošlete ven Černého, aby zjistil intenzitu záření."

Dveře zapadly. Tři lidé vstoupili do tunelu a vzali s sebou automat. V ústí tunelu se vzápětí nato objevila kruhová, zevnitř vysunutá deska, která hermeticky uzavřela celý otvor. Ochránce se nehýbal - uvnitř otíral Inženýr obrazovky, kontroloval údaje číselníků, nakonec řekl klidně:

„Tak, jedeme."

Krátký a tenký, nahoře i dole válcovitou obrubou zesílený čenich Ochránce zamířil zvolna k západu.

Inženýr dostal ztuhlou sklovinu bariéry do křížku, vytvořeného dvěma černými nitkami, pohlédl stranou, srovnávaje polohu tří kotoučů; bílého, rudého a modrého - a sešlápl nohou pedál.

Na zlomek vteřiny byla obrazovka černá, jakoby zasypaná sazemi. Zároveň s podivným zvukem, jako kdyby nějaký obr se rty přitisknutými k zemi řekl: „Umpf!" - narazil do Ochránce vzduch, až zakolísal. Obrazovka se znovu rozjasnila. Plamenný mrak se kulovitě rozpínal na všecky strany, vzduch kolem něho se divoce vlnil jako tekuté sklo. Zrcadlový plot zmizel v šířce desíti metrů, z díry s přehrnutými, do višňova rozžhavenými okraji se valila pára. Ve vzdálenosti několika desítek kroků písek na povrchu zesklovatěl a házel v slunci jiskry. Na Ochránce padal lehounký, v povětří vířící, bílý popílek.

„Dal jsem toho kapánek moc," napadlo Inženýra, ale řekl jenom: „Všecko v pořádku, jedeme." Masívní těleso se zachvělo a podivuhodně lehce se rozjelo k otvoru. Sotva znatelně se kolébali, když jím projížděli, na zemi tuhla troška ohnivé kaše - roztavené kyseliny křemičité.

„Jsme vlastně barbaři," blesklo Doktorovi hlavou. „A co já tady dělám..?"

Inženýr zpřesnil směr a přidal. Ochránce uháněl jako auto po dálnici, vnitřní, měkká plocha pásů tichounce mlaskala na válcích. Dělali téměř šedesát kilometrů v hodině a vůbec jim to nepřipadalo.

„Mohli bychom otevřít?" zeptal se Doktor. Seděl dole, na malém sedátku, u ramene měl obrazovku, vypouklou, podobnou iluminátoru na parníku.

„Samozřejmě, že by se mohlo, co přisvědčil Inženýr, „jenomže..."

Spustil kompresor. Z věnce na vrcholku věžičky vytryskl bezbarvý roztok a spláchl z pancíře zbytky radioaktivního prachu praménky ostrými jako jehla. Pak se rozsvětlilo. Pancéřová hlava se otevřela, její vršek sklouzl dozadu, strany se ponořily do trupu a jeli, chráněni pouze silným, panoramatickým sklem běžícím kolem dokola. Otevřeným vrškem tam proudil vítr a čechral jim vlasy.

„Tak se mi zdá, že měl Koordinátor pravdu," zabroukl po chvíli Chemik. Krajina se neměnila - pluli přes moře písku, těžké vozidlo se mírně pohupovalo a projížděli napříč ploutvovitě se zvedajících dun pořád ve stejném rytmu. Inženýr zvětšoval rychlost, ale pak to s nimi počalo házet, pásy pronikavě hvízdaly, předek poskakoval z jedné duny přímo na vrcholek druhé, na okamžik se zabořil, odhazoval těžká mračna písku, několikrát to stříklo až do vozu.

Při padesáti kilometrech houpání ustalo. Jeli tak více než dvě hodiny.

„Ano, měl asi pravdu," řekl Inženýr a nepatrně změnil kurs ze západního na jihozápadní.

Příští hodina jízdy nepřinesla žádné změny, tak zahnuli ještě jednou a jeli už viditelně k jihozápadu. Zatím urazili sto čtyřicet kilometrů.

Barva písku se poznenáhlu měnila. - Z téměř bílého, velmi sypkého, který se za nimi táhl jako dlouhý, rozčechraný vrkoč, měnil se v červenavý a těžší, už tak neprášil, a když byl pásy vyhozen vzhůru, ihned klesal zpět. Také duny ležely dál od sebe a byly stále nižší. Čas od času míjeli šlahouny úplně zasypaných keřů vyčnívajících z písku. V dálce se objevily nezřetelné malé skvrnky, ležely trochu stranou ve směru jízdy. Inženýr k nim zamířil. Rostly rychle. Po několika minutách už rozeznávali svislé, z písku vyrůstající desky, podobné osaměle trčícím troskám hradeb nebo zdí. Zpomalili, když vjížděli do úzké uličky. Po obou stranách se zvedala erozí rozhlodaná nároží hradeb, svažujících se pod ostrým úhlem. Obrovský kamenný balvan ležel uprostřed a uzavíral jim cestu. Ochránce zvedl hlavu, bez obtíží zdolal překážku, octli se jakoby v úzké soutěsce - mezi spárami a průhledy, mezi nedoléhajícími deskami, bylo vidět další zbytky zřícenin, všecky do hloubky rozhlodané vodorovnými vrstvami eroze. Z nánosů kamenných sutin vyjeli na volné prostranství. Opět se tady objevily duny, ale byly upěchované, jako slisované a nezvedal se z nich prach. Svah mírně klesal, sjížděli dolů po táhlém úbočí, v dáli, níž, bylo vidět tupé, palicovité balvany a další bělavé obrysy zřícenin.

Úbočí končilo, po dně kotliny poseté skvrnitými balvany dojeli k protějšímu svahu, táhnoucímu se až k obzoru, pásy se už vůbec nebořily, půda byla ubitá, objevily se první koláčovité chomáče hroznovitých porostů, skoro černých, pouze proti nízkému slunci prosvítajících temně rudou barvou, jako kdyby listovité puchýřky naplňovala krev. O něco dál k jihozápadu byly porosty ještě vyšší, tu a tam uzavíraly cestu, Ochránce se přes ně prodíral zabořen do poloviny pásů, téměř nezvolňoval rychlost, bylo přitom slyšet dutý, nepříjemný praskot, zvuk tisíců praskajících puchýřků, z nichž tryskala lepkavá, černá šťáva, která třísnila keramitové desky. Brzy byl celý trup až po věžičky jako postříkán rudě brunátnou barvou.

Dosáhli dvoustého kilometru. Slunce se již dotýkalo západního obzoru, dlouhý, obrovsky zvětšený stín vozidla se vlnil, prohýbal a čím dál víc natahoval. Najednou to strašlivě zaskřípalo pod Ochráncem, který se na okamžik zvedl a zapadl do čehosi, co se rozletovalo s táhlým řinkotem. Inženýr zabrzdil, ale ujeli ještě několik desítek metrů, než vůz zastavil. V široké, v houštinách za .sebou proražené stopě uviděli kusy rezavé konstrukce, rozdrcené vahou Ochránce; pomíchané s rozedranými úlomky keřů. Jeli dál. A znovu narazili, tentokrát jedním z pásů, na trosky mříží, zprohýbaných dírkovatých ramen, na pláty děravých plechů zarostlé bradavčitými keři - Ochránce to všecko svými pásy rozdrásal na kousky, hnětl to se šťávou, prýštící z rozdrcených hroznů na skřípající kaši. Po nějaké době se hradba porostu ještě zvýšila, odporný rachot a skřípot rzí prožraného železa ustal, najednou se černavé, o pancíř narážející lodyhy s bradavčitými puchýřky rozběhly na obě strany, vjeli do několik metrů širokého průseku. Po druhé straně se černala hradba houštin úplně stejná, jako byla ta, kterou se prodrali. Inženýr na místě zatočil a rozjeli se průsekem, spadajícím dolů jako lesní cesta, její hlinité dno bylo upěchované, pokrývaly je jílovité skvrny ukazující, že tudy kdysi proudila voda.

Průsek neběžel rovně, občas polovina velkého, do šarlatova rozžhaveného slunečního kotouče hořela naproti předku stroje. Terč je oslňoval, občas, v zatáčkách, se schovával a pouze krvavými záblesky protrhával husté, jako inkoust černé křoví, které se zvedalo do výše dvou i tří metrů. Cesta se zužovala a také svah byl příkřejší. Najednou spatřili celý obrovský kotouč zapadajícího slunce a před ním se rozkládal o několik set metrů níž položený, nesmírný, pestrobarevný prostor.

V dálce se leskla vodní hladina, odrážející sluneční červeň. Okraj jezera, nerovný, pokrytý skvrnami tmavé vegetace, prozrazoval umělé zajištění - stroje na rozkročených nohách; v popředí, téměř pod samým svahem srázu, na jehož okraji Ochránce prudce zabrzdil, rozbíhaly se jako nepravidelná mozaika podél jasných pruhů jakési stavby, řady kolmých, ostře se lesknoucích stožárů, ne větších než zápalky; dole vládl živý ruch různými směry se plazily řady šedých, bělavých a brunátných teček, mísily se spolu, tu a tam tvořily koncentrické shluky a opět se rozbíhaly jako dlouhé nitky, a přitom tento celý, hustě osídlený terén se ustavičně třpytil drobnými jiskřičkami, jako kdyby v desítkách domů jejich obyvatelé neúnavně zavírali a otvírali okna, přitom se tabulky lesknou v slunečních paprscích. Doktor vyrazil výkřik nadšení.

„Jindřichu, to se ti povedlo! Konečně něco normálního. Obyčejný život a jaké stanoviště pro pozorováni!“

Zatímco to říkal, už přehodil nohu přes okraj otevřené věžičky. Inženýr ho zarazil.

„Počkej přece, vidíš slunce? Za takových pět minut zapadne a už nic neuvidíme. Musíme celé to panorama nafilmovat a to co nejrychleji, jinak to nestihneme.“

Chemik už vytahoval zpod sedadel kamery, rychle mu pomohli nasadit největší teleobjektiv, podobný hlavni granátometu; aby se nezdržovali, házeli stativy na zem, zatím Inženýr rozmotal kotouč nylonového lana, konec zachytil za okraj věžičky, zbytek závitů hodil přes předek Ochránce a seskočil dolů. Zbývající dva už zvedali stativy, běželi ke kraji srázu, dohonil je s oběma konci lana v ruce, přitáhl je a připjal karabinky u pasu každého z nich.

„Pro samý spěch ještě někam spadnete,“ řekl. Sluneční kotouč klesal do hořící vody jezera, když kameru postavili. Ozval se rychlý bzukot mechanismu a velký objektiv se podíval dolů, Doktor poklekl, přidržoval přední nohy stativu, kterým hrozilo, že sklouznou do propasti. Chemik přiložil oko k hledáčku, zamračil se.

„Strašně to oslňuje!“ vykřikl. „Podej sem clonu!“

Inženýr utíkal nahoru, za chvilku přinesl nejsilnější protisluneční clonu a v největším chvatu pokračovali v natáčení. Sluneční disk už vězel do poloviny pod obzorem, Inženýr držel oběma rukama směrové páky,

přejížděl kamerou rovnoměrně nalevo i napravo. Chemik občas zadržel ten pohyb, namířil objektiv na místa, v nichž v malém zorném poli hledáčku zpozoroval zhuštěnou cirkulaci skvrnek a tvarů, pohnul transfokátorem, změnil ohniskovou délku, Doktor pořád klečel, kamera tichounce bzučela, filmový pás se rychle odvíjel z bubnu, jeden skončil, vyměnili cívku, jako by hořelo, už běžela druhá. Už pouze kousíček slunečního kotouče vyčníval nad temnějící vodou, když se objektiv úplně sklonil dolů, na největší centrum pohybu. Doktor, vychýlený téměř polovinou těla, visel na napjatém laně - jinak by nebylo možno udělat snímky - viděl pod sebou srázně spadající, dole narudlé vlny hlinité stěny, osvětlené čím dál bledší červení. Při posledních metrech druhé cívky červený disk zhasl, nebe ještě bylo plné záře, ale .rovinu a jezero již zahalil šedomodrý stín - kromě záblesků světýlek nic už nebylo vidět.

Doktor vstal, chytaje se lana. Kameru nesli všichni tři, opatrně, jako poklad.

„Myslíš, že se povedly?“ zeptal se Chemik Inženýra.

„Aspoň část. Kousek filmu může být přesvětlený. Přesvědčíme se o tom v raketě. Konec konců vždycky se sem můžeme vrátit.“

Naložili kameru, bubny a stativy do vozu a ještě jednou se vrátili na kraj srázu. Teprve teď si všimli, že se břeh jezera na východě příkře zvedá, a že krajina v pozadí přechází v rozervanou skalní hradbu, jejíž vrcholky byly ozářeny posledním růžovým svitem. Nad ní, v dálce, stoupal do blankytu s prvními hvězdami brunátný sloup dýmu - jeho hřibovitě vypouklý vrcholek zůstával chvíli nehybný a pak klesl za horskou bariéru, zmizel jim z očí.

„Aha, tak tam je to údolí!“ zvolal Chemik na Doktora. Opět se podívali dolů. Chorovody bílých a nazelenalých jisker se zvolna plazily různými směry po březích jezera, zahýbaly, slévaly se v nepravidelně se plazící praménky, místy hasly, objevovaly se jiné, větší, pozvolna se tam stmívalo a počet světélek rostl. Nad nimi klidně šumělo vysoké houští, úplně černé. Neradi se vraceli, tak krásný to byl pohled, odnášeli si. v očích obraz jezera s odrazem jasných mléčných hvězd. Když po jílovitém dně průseku přicházeli k vozu, zeptal se Doktor Chemika:

„Co jsi viděl?“

Ten se rozpačitě usmál.

„Nic. Nemyslil jsem vůbec na to, co vidím, snažil jsem se pouze po celou tu dobu, abych udržel ostrost, a Jindřich tak rychle přejížděl z jedné strany na druhou, že jsem se vůbec nemohl v ničem orientovat.“

„To nevadí,“ řekl Inženýr a opřel se o chladivý pancíř Ochránce, „dělali jsme dvě stě snímků za vteřinu, všecko co tam bylo, uvidíme, až se to vyvolá. A teď se vracíme!“

„Úplně idylická výprava,“ zabručel Inženýr. Vyšplhali nahoru, Inženýr obrátil obrazovky teleekranu dozadu a dal tam zpátečku. Nějakou dobu jeli vzhůru pozpátku, na jednom širším místě se otočili a rozjeli se už rychleji přímo na sever.

„Nebudeme se vracet stejnou cestou,“ řekl Inženýr, „přidělali bychom zbytečně nejméně o sto kilometrů navíc. Pokud to bude možné, pojedeme dál tím průsekem a za takové dvě hodinky můžeme být na místě.“

Kapitola jedenáctá

Cesta se vinula. Její spád byl méně prudký. Občas stěny křovin těsně svíraly Ochránce. Slyšeli, jak šlahouny bičují průhledné roubení věžičky. Na kolena Chemika nebo Doktora spadl čas od času hroznovitý trs listů. Jeden nerozpuklý kotrč pozvedl Doktor k nosu.a podivil se.

„Docela příjemně to voní,“ řekl.

Byli v báječné náladě. Hvězdami jiskřící nebe získávalo na plastičnosti a hloubce, had Mléčné dráhy doutnal v prostoru, závany větru pročesávaly křoviny se slabým šelestem, Ochránce se pohyboval měkce a vydával sotva slyšitelný zpěvný bzukot.

„Zajímavé, že na Edenu nejsou žádná chapadla,“ poznamenal Doktor. Ve všech knihách, které jsem kdy četl, je na jiných planetách vždycky plno chapadel, která se svíjejí a škrtí.“

„A obyvatelé planet mají šest prstů,“ dodal Chemik.

„Skoro vždycky šest. Nevíš náhodou proč?“

„Šest je mystické číslo," odpověděl Doktor. „Dvakrát tři je šest, a do třetice všeho dobrého i zlého."

„Nech toho povídání, nebo ztratím směr," řekl Inženýr, který seděl výš. Nemohl se pořád odhodlat a rozsvítit světla, přestože už skoro nic neviděl, ale noc byla mimořádně krásná a věděl, že se tento dojem rozplyne, jakmile rozsvítí reflektory. Na radar se mu také nechtělo jet - napřed by musel zavřít věžičku. Sotva ještě viděl ruce na řízení, jenom ručičky a ciferníky na tabulkách před ním a doleji ve voze doutnaly bledě zeleným a růžovým svitem a střelky atomových ukazatelů se lehce chvěly oranžovými hvězdičkami.

„Můžeš navázat spojení s raketou?" zeptal se Doktor.

„Ne," řekl Inženýr. „Tady není Heavisideova vrstva - vlastně je, ale je děravá jako řešeto. O spojení na krátkých vlnách není ani řeči a na postavení jiné vysílačky jsme neměli čas. Však víš."

Zakrátko pásy zarachotily. Vůz se zakymácel, Inženýr na okamžik zapojil světla a spatřil, že jedou po kamenech, bílých, zaoblených, a že vysoko nad vegetací se rýsují fantastické útvary vápencových jehel. Jeli po vyprahlém dně úžlabiny.

To se mu nijak zvlášť nelíbilo, protože nevěděl, kam je ta cesta dovede, a tak srázné stěny by neztekl ani Ochránce. Jeli dál, kamení bylo víc a víc, vegetace, černá ve světlech reflektorů, už rostla v osamělých skupinkách. Cesta se kroutila, napřed vedla vzhůru, pak téměř po rovince, skály po jedné straně se snižovaly, konečně zmizely úplně, a oni se ocitli na mírně spadající loučce, orámované nahoře vápencovitými prahy; táhly se od nich štíhlé suťové kužely. Mezi balvany se při zemi plazily dlouhé, ve světle stříbřitě zelené zkroucené lodyhy.

Už asi čtvrt hodiny jeli se značnou severovýchodní odchylkou a bylo nutno vrátit se do správného směru. Ale nedovolovaly jim to vápencové strže, kolem nichž se Ochránce pohyboval.

„Přesto jsme měli štěstí," řekl z ničeho nic Chemik. „Mohli jsme třeba spadnout do jezera nebo narazit na skály. Pochybuji, že bychom se z toho dostali."

„Máš pravdu," přitakal Inženýr a dodal: „Počkejte..."

Cestu jim zatarasovalo cosi kosmatého, jakási síť s dlouhými žíněnými střapci. Ochránce pomalu zajel k této překážce, uvázl v ní předkem, Inženýr lehce stiskl akcelerátor a podivná síť se s tichým drásavým zvukem protrhla a zmizela, vdeptána pásy do půdy. Světla zachytila ve tmě vysoké černé tvary, celý jejich les - jako zkamenělé vojsko v rozvinutém šiku - vynořil se před strojem, div nenajeli na špičatý podstavec. Rozsvítil se velký střední reflektor, olízl černý sloup a rozjel se po něm vzhůru...

Byla to socha v nadživotní velikosti, v níž - s jistou námahou - bylo možno poznat postavu dvojčáka, pouze jeho malé tělo zvětšené do obrovských rozměrů. Měl zkřížené, vzhůru zvednuté ruce, plochou, téměř vpadlou tvář s čtyřmi pravidelnými otvory, tedy jinou než tváře, které znali, a nakláněl se na stranu, jako kdyby se na ně díval shora čtyřnásobnými očními důlky.

Dojem byl tak silný, že dlouhou dobu nikdo nepromluvil, pak jazyk reflektoru opustil sochu, sklouzl vodorovně do temnoty, narážeje na ostatní podstavce, jedny vysoké a úzké, ostatní nízké, z nichž se zvedala těla černá, skvrnitá, tu a tam stálo torzo mléčně bílé, jako vyřezávané z kosti; tváře soch měly -vesměs - čtyři oči, některé byly podivně deformované, jakoby oteklé, s obrovským válcem čela; snad dvě stě metrů od místa, kde se Ochránce zastavil, táhla se hradba, vyčnívaly z ní rozložené, spletené nebo zkřížené ruce v nadživotní velikosti - všecky jako by ukazovaly různé body hvězdného nebe.

„To je... něco jako hřbitov," řekl Chemik a snížil hlas do šepotu.

Doktor už vylézal na zadní pancíř, Chemik spěchal za ním. Inženýr obrátil kužel reflektoru na druhou stranu, tam, kde se před tím tyčila vápencová bariéra. Místo ní uviděl řídkou alej plastik, se sochařskou prací jakoby smazanou, smytou. Byla to zavilá spleť tvarů, v nichž se zrak bezmocně ztrácel, užuž se zdálo, že rozeznává něco známého, a opět se celek vymykal chápání. Chemik a Doktor kráčeli pomalu mezi sochami, Inženýr jim svítil z věžičky. Už delší dobu se mu zdálo, že slyší vzdálený, plačtivý jekot, ale protože byl uchvácen neobvyklou podívanou, nevěnoval pozornost těm zvukům, tak slabým a nezřetelným, že si ani nedovedl uvědomit, odkud přicházejí.

Reflektor přejel nad hlavami jdoucích a vytrhoval ze tmy další a další postavy. Vtom se docela nablízku ozval jedovatý sykot, mezi řadou soch se vyvalily pomalu se rozplývající šedé kotouče a skrz ně prchalo poskakující stádo dvojčáků, s táhlým jekotem, kašláním a kvílením. Jakési cáry, hadry vlály nad nimi, když se hnali hlava nehlava, šťouchajíce do sebe a srážejíce se.

Inženýr dopadl na sedátko, uchopil páku, chtěl jet ke svým - to byla jeho první myšlenka. O sto kroků

dále, na konci zarostlé aleje viděl - bledé ve světle - tváře Doktora a Chemika, kteří ohromeně pozorovali utíkající postavy, nemohl se však hnout, protože prchající vůbec nedbali obrovského stroje, přebíhali těsně před ním, několik velkých těl padlo. Ohlušující sykot byl už docela blízko, zdálo se, že vychází z podzemí.

Mezi nejbližšími podstavci soch, osvětlených reflektory Ochránce, vyklouzl pružný, několik centimetrů nad zemí se plazící otvor hadice, z níž tryskal proud pěny vařící ve vzduchu. Stříkaje na zem, začínal se rychle vypařovat a zahaloval své okolí šedavým oparem.

Když první vlna šedé mlhy ovanula věžičku, měl Inženýr pocit, jako by mu tisíc bodců drásalo plíce. Oslněný, s proudy slz řinoucích se mu po tvářích, vyrazil dutý křik. Polozadušený, sténaje strašlivou bolestí, sešlápl divoce akcelerátor. Ochránce skočil kupředu jako vypálený z katapultu. Skácel černou sochu, v okamžiku se, na ni vydrápal a převalil se se strašlivým vytím přes ni. Inženýr nemohl dýchat. Nesnesitelná bolest ho lámala vejpůl, ale nezavíral věžičku, věděl, že napřed musí vzít dovnitř ty dva, jel tedy dál, oslněnýma očima sotva viděl sochy, s rachotem se řítící, přes něž se Ochránce hnal, vzduch byl čím dál čistší, spíše zaslechl, než zahlédl, jak Chemik a Doktor vyskakují z křoví a derou se na pancíř, chtěl vykřiknout „nastupte“, ale jedině chroptění se mu vydralo. ze spáleného hrdla. Ostatní, dusíce se kašlem, skočili dovnitř. Poslepu škubl pákou, kovová kopule se nad nimi zavřela, ale mlha drásající hrdlo se ještě převalovala uvnitř. Sténal, zbytkem sil ještě zápasil s rukojetí ocelového přívodu, kyslík až zahučel; když najednou pod vysokým tlakem vyrazil z reduktoru, ucítil na tváři jeho náraz. Plyn byl tak stlačený, že se mu zdálo, jako kdyby dostal ránu pěstí mezi oči.

Nedbal na to, ponořen do životodárného proudu, druzí dva se mu naklonili přes rameno a dýchali z plných plic.

Filtry pracovaly, kyslík vytlačoval jedovatou mlhu, vrátil se jim zrak. Ještě stále těžce oddychujíce, cítili pronikavou bolest v prsou, každý doušek vzduchu jako by jim stékal po otevřených ranách průdušnice, ale tento pocit mizel; od zavření věže uplynulo sotva několik desítek vteřin, když Inženýr už zase jasně viděl. Zapjal obrazovku.

Mezi základnami trojúhelníkovitých podstavců, na postranní cestičce, do které nedojel, škubalo sebou ještě několik povalených těl, většina už se vůbec nehýbala, pomíchané ručičky, malá tělíčka, hlavy hned mizely, hned se objevovaly za pomalu se valícími šedými kotouči.

Inženýr zapojil vnější poslech - čím dál slabší a vzdálenější pokašlávání, vytí, zezadu něco zadusalo, sbor drásavých, sípavých hlasů ještě jednou zakvílel kdesi u spletených bílých soch, ale nic tam nebylo vidět, pouze jednolité vlnění šedé mlhy. Inženýr se přesvědčil, že je věžička hermeticky uzavřena, a se zaťatými zuby pohnul směrovými pákami; Ochránce se pomalu otáčel na místě, pásy skřípaly po úlomcích kamene, tři kužele reflektorů se pokoušely prorazit mračnem, rozjel se kolem rozbitých soch, hledaje ten syčící otvor podle pěny vytryskující nahoru a na strany, vytušil, kde je, asi o deset metrů dál třaslavá vlna dýmu již zaplavovala zvednuté ruce další sochy.

„Ne!“ vykřikl Doktor, „nestřílej! Mohou tam být živí!“

Už bylo pozdě. Obrazovka na zlomek vteřiny zčernala, Ochránce nadskočil, jako by byl vymrštěn obrovskou pěstí, a se strašlivým zaskřípěním dopadl na zem, řídící a směrové vlny sotva vylétly z hrotu vysílače, vmontovaného v čenichu, a sotva urazily dráhu několik desítek metrů, již zasáhly to, co chrlilo syčící pěnu, a výboj antiprotonů se spojil s rovnovážným množstvím hmoty.

Když se obrazovka rozzářila, zel mezi daleko široko rozmetanými zbytky podstavců ohnivý kráter.

Inženýr se na něj ani nedíval. Napínal zrak a snažil se zjistit, co se stalo se zbytkem té hadice a kde zmizela. Ještě jednou obrátil Ochránce na místě o devadesát stupňů a pomalu se rozjel podél soch sražených tlakovou vlnou. Šedé mlhy bylo čím dál méně. Projeli okolo tří čtyř ležících, hadry pokrytých těl, Inženýr přibrzdil levý pás, aby nepřejel nejbližší. Velká, nehybná hmota se rýsovala ve tmě o něco níž. Otevírala se tam podlouhlá mýtinka a na jejím konci se ve světlech stříbrně zaleskly postavy prchající do houští, místo malých trupů měly podivně dlouhé, úzké krunýře, nebo helmy, po stranách zploštělé, nahoře zakončené jakýmsi zobcem.

Něco dutě narazilo na předek Ochránce, obrazovka se zatměla a opět se rozjasnila. Levé světlo zhaslo.

Inženýr přejel po tmavém okraji hájku druhým, ústředním světlem, vylovil mezi větvemi četné stříbrné

záblesky, za nimiž začalo cosi vířit čím dál rychleji - větve se rozletěly na všecky strany, pršely celé kusy rozsekaných keřů a velká rotující hmota, ve světle reflektorů rozemílajíc vzduch, vyrazila stranou. Inženýr zamířil čenich do středu nejprudší rotace a sešlápl pedál. Duté, mohutné „Umpff!“ otřáslo věžičkou. Sotva se obrazovka rozzářila, obrátil věžičku stranou.

Vypadalo to skoro, jako kdyby vyšlo slunce. Stál téměř uprostřed paloučku. Níž, tam, kde před tím byl hájek, se pětina obzoru změnila v bílé moře ohně. Hvězdy zmizely, vzduch se horečně chvěl. Na pozadí této stěny, kypré dýmem, pohybovala se k němu baňatá, ohnivými blesky sršící koule. Neslyšel nic než hukot požáru. Ochránce vypadal jako drobeček přimáčknutý k zemi ve srovnání s tou obrovskou masou, která začala rotovat ještě rychleji, změnila se ve vír vysoký jako vzdušná hora, proťatý uprostřed černavým hádkem - už jej měl v kříži zaměřovacího přístroje, když v pozadí, o několik set kroků dále, spatřil záři požáru osvětlené, bledé postavy prchajících.

„Držte se!“ zařval, s pocitem, že se mu do hrtanu vbíjejí hřebíky.

Pekelné zaskřípění, otřes, praskot, srazili se.

Vteřinu se mu zdálo, že věžička na něho padá. Ochránce celý zasténal, zazvučel všemi tlumiči, pancíř zaduněl jako zvon, ozvala se rána, jako kdyby pukl. Obrazovka na okamžik zčernala a zase se rozsvětlila. Rachot neustával, jako kdyby sto pekelných kladiv zuřivě bušilo na horní dvířka. Ohlušující rachot slábl, nárazy byly čím dál pomalejší, hranaté rameno ještě několikrát proťalo se svistotem vzduch, vtom po pancíři sklouzl dutý, táhlý lomoz řítícího se železa a několik ramen, lenivě smršťujících pavoukovité články a znovu je narovnávajících, dopadlo před hlavu Ochránce. Jedno ještě bušilo rytmicky do pancíře, jako by ho hladilo, ten pohyb byl už sotva viditelný, konečně ustal. Inženýr se pokusil hnout se z místa, ale páky udělaly pouze malou část obratu a se skřípotem uvázly. Zařadil zpáteční rychlost. Teď to šlo. Pomalu, zatáčeje se, rozrývaje zemi troskami, které vlekl, plazil se Ochránce jako rak; najednou to povolilo, kov zařinčel a vysvobozený stroj prudce skočil dozadu.

Proti ohnivé stěně háje, ještě stále hořícího, vypadal vrak jako třicetimetrový rozšlápnutý pavouk. Jeden pahýl ramene ještě horečně kopal do země. Mezi končetinovitými, dlouhými rameny se klenula rohatá báň, teď otevřená; vyskakovaly z ní stříbrné postavy.

Přesvědčil se mechanicky, nemá-li nikoho na linii ohně, a sešlápl pedál.

Zadunělo to. Nové slunce rozdrásalo mýtinku. S vytím a hvízdotem se úlomky vraku rozlétaly na všecky strany, uprostřed vyrazil sloup vařící hlíny, písku, zuhelnatělých, jako sláma lehkých vloček sazí.

Inženýr pocítil náhlou nevolnost. Pochopil, že ještě okamžik, a zvedne se mu žaludek:. Ledový pot mu stékal po šiji, zaplavoval tvář jako voda. Ruku, jako ochrnutou, kladl na páky, když zaslechl Doktorův křik:

„Obrať, slyšíš, obrať!“

Z hořící prohlubně vyrážel dým, zespodu rudě ozářený, jako kdyby se tam, kde před tím stál lesík, otevřel vulkán a vařící láva dále stékala po úbočích, rozněcujíc plameny ve zbytcích skácené, zmačkané houštiny.

„Já přece obracím,“ řekl Inženýr. „Obracím...“

Ale nehýbal se. Kapky potu mu dál stékaly po tváři. „Co je ti?“ uslyšel Doktorův hlas jako z velké dálky. Spatřil nad sebou jeho tvář. Zavrtěl hlavou, otevřel široce oči.

„Co? Ne, nic,“ vyblábolil. Doktor se protáhl zase zpět. Inženýr zapnul motor. Ochránce sebou trhl, otočil se na místě - neslyšeli nic, všecky zvuky pohlcoval obrovský, jako oceán hučící požár - a začal se plazit vzhůru, toutéž cestou, kterou sem sjel. Jediný reflektor - střední ztratili při srážce - znovu ukazoval sochy, povalené na zem, smíšené s mrtvými těly. Jedny i druhé pokrýval kovový, šedý nálet. Projeli mezi úlomky dvou bílých soch a odbočili na sever. Ochránce, jako loď spouštěná na vodu, rozťal a odhodil na strany houštinu chrupající pod pásy, několik bledých postav panicky uskočilo z dosahu světla, jeli dál s rostoucí rychlostí, vozem to zmítalo na hrbolech. Inženýr těžce dýchal, čím dál pevněji svíral čelisti, aby neomdlel, ještě pořád měl před očima kroužící vločky sazí - všecko, co zbylo z vyskakujících stříbrných postav. Otvíral široce oči. Ve světle se žlutě mihla hlína, nakloněný, zaoblený svah. Ochránce zvedl hlavu vzhůru a dral se nahoru, pružné větve šlehaly pancíř, pásy skřípaly na čemsi neviditelném; pohybovali se stále rychleji, hned nahoru, hned dolů, terén byl zbrázděn malými údolíčky, přejížděli přes točité příkopy, káceli dřevité, propletené porosty, stroj projel jako beran přes hájek pavoukovitých stromů, jejich trnité

zadečky bombardovaly pancéř bezmocnými měkkými nárazy, pronikavý byl chřestot a sykot drcených lodyh a větví. Na zadních obrazovkách ještě planula záře požáru. Pomalu hasla - nakonec se všude rozhostila stejná tma.

Kapitola dvanáctá

Za hodinu už se řítili rovinou. Noc byla černá, plná hvězd, čím dál řidší skupiny keřů se míhaly kolem rovnoměrně vyjícího stroje, konečně zmizely poslední a nebylo už nic než dlouhé, mírné duny; vypadaly, jako by ve světle reflektorů ožívaly, vlnily se, Ochránce je ztekl s dravostí, jako by chtěl vylétnout do vzduchu, sedátka se měkce kolébala, skřípot pásů připomínal úporné svištění vrtáku, zarývajícího se do kovu, ručičky číselníků svítily růžově, oranžově, zeleně. Inženýr s obličejem u obrazovky hledal světélko rakety.

Skutečnost, předtím samozřejmou, že totiž vyrazili, aniž si zajistili rádiové spojení, pokládal teď za šílenství; pospíchali, jako kdyby ještě ta jedna či dvě hodiny potřebné k postavení druhého vysílače měly nesmírnou cenu. Když už si byl téměř jist, že místo přistání ve tmě minul a že jede dál k severu, spatřil raketu - či spíš podivně rozplývavou, světelnou bublinu. Ochránce jel stále pomaleji, v jeho jediném reflektoru zableskly mírně nakloněné stěny stříbrem a ohněm.

Pohled byl nezvyklý - když se majáková lampa rozžíhala, mnohapatrová, na vrcholku neuzavřená kopule rozsévala kolem sebe příval duh, v mohutných sklovitých pletencích, zmnohonásobené světlo do dálky ozařovalo písčiny.

Proto Inženýr nechtěl střílet, zamířil tupý, pancéřový předek vozidla na místo, kde si před tím prorazil cestu - ale zrcadlová hradba zaplavila z obou stran průrvu, zarostla ji. Jedinou stopou průchodu byl už jen blok písku proměněného v strusku na úpatí stavby.

Plnou rychlostí narážel ochránce jako beran do hradby celou vahou svých šestnácti tun, až pancéř zasténal.

Stěna nepovolila.

„Inženýr pomalu couvl na dvě stě metrů, zacílil nitky zaměřovače co nejníže a v okamžiku, kdy světelná báň vyskočila ze tmy, rychle sešlápl pedál.

Nečekaje, až otvor s vařícími okraji vychladne, vyrazil; věžička zavadila vrcholkem, ale látka změklá žárem se poddala, jednooký Ochránce nahlédl do prázdného kruhového otvoru a s tichnoucím bzukotem zajel k raketě.

Přivítal je pouze Černý, který ostatně rychle zmizel. Následovalo nutné zdržení, museli očistit pancéř od radioaktivního nánosu, prozkoumat frekvenci impulsů v okolí a teprve pak mohli opustit těsný vnitřek stroje.

Lampa zazářila. Koordinátor, který jako první vyšel z tunelu, změřil si jediným pohledem předek Ochránce pokrytý černými skvrnami, jamky na místě dvou reflektorů, bledé, vpadlé tváře vracejících se a řekl:

„Došlo k boji.“

„Ano,“ odpověděl Doktor.

„Sejděte dolů. Ještě je 0,9 rentgenů na minutu. Černý zůstane tady.“

Nikdo už nepromluvil. Sestupovali tunelem, Inženýr si všiml druhého, menšího automatu, který spojoval dráty v chodbě do strojovny, ale ani se u něho nezastavil. V knihovně hořela světla, na malém stolku ležely hliníkové talíře a příbory, uprostřed stála láhev vína. Koordinátor řekl stoje:

„Měla to být taková - slavnost, protože automaty zkontrolovaly gravimetrické řízení - je celé... Hlavní reaktor běží naprázdno. Jakmile raketu vztyčíme, budeme moci odstartovat. Teď mluvte.“

Chvíli bylo ticho, Doktor pohlédl na Inženýra, najednou pochopil a promluvil:

„Měl jsi pravdu. Na západ se skutečně táhne poušť. Urazili jsme - velkým obloukem - téměř dvě stě kilometrů jihozápadním směrem.“

Vylíčil, jak dojeli k osídlené rovině u jezera a nafilmovali ji, a jak při návratu narazili ve tmě na místo s mnoha sochami - a tu zaváhal.

„Vypadalo to skutečně jako pohřebiště nebo jako posvátný háj. To, co se dělo potom, lze těžko

vylíčit, protože nemám jistotu, co to znamenalo - stará písnička, tu již znáte. Zástup dvojčáků panicky prchal, vypadalo to, jako kdyby se ukryli a byli vyplašeni nebo zahnáni mezi ty „náhrobky“ - při razii. Říkám, že to tak vypadalo - víc nevím. Několik set metrů níž, protože se to odehrálo na svahu, stál nevelký lesík, a tam se schovávali ostatní dvojčáci, podobní tomu stříbrnému, kterého jsme zabili. Za nimi stála - možná zamaskována - jedna z těch rotujících mašin - velký větrník. Ale to jsme tenkrát ještě nevěděli - ani to, že ti schovaní v lesíku vedli těsně nad zemí pružnou hadici, jakousi dmuchavku, z níž pod tlakem tryskala jedovatá látka, pěna, měnící se v mlhu nebo v plyn. Možná, že budeme moci provést chemický rozbor, protože se jistě usadila na filtrech, pravda?“ obrátil se na Inženýra, který přikývl.

„Já a Chemik jsme vystoupili, abychom si ty sochy prohlédli. Věžička byla otevřená - div nás to nezadusilo, ale ještě horší to bylo s Jindřichem, ta první vlna plynu zavalila Ochránce. Když jsme se dostali dovnitř a pročistili věžičku kyslíkem, vypálil Jindřich do přívodu, či spíš do místa, kde jej předtím bylo vidět, protože jsme už byli zahaleni hustým mrakem.“

„Antihmotou?“ zeptal se v tichu Koordinátor.

„Ano.“

„Nemohls užít malého paprskometu?“

„Mohl, ale neužil.“

„Byli jsme všichni...“ Doktor chvíli hledal slovo, „pobouřeni. Viděli jsme zabité. Tito dvojčáci nebyli nazí. Měli na sobě jakési hadry, zdálo se nám, že roztrhané, snad v boji, ale tím si nejsem jist. Před našima očima zahynuli všichni nebo skoro všichni. Předtím jsme se sami div neotrávili. Tak to bylo. Pak se Jindřich pokoušel nalézt zbytek potrubí, jestli si dobře vzpomínám. Ano?“

Inženýr přikývl.

„Sjeli jsme dolů, do lesíka, uviděli jsme ty - stříbrné. Měli na sobě jakési masky. Předpokládám, že filtrovaly vzduch. Ostřelovali nás, nevím čím - přišli jsme o reflektor. Zároveň vyrazil ten velký větrník. Chtěl na nás zaútočit z boku. V každém případě vyjel z křovin. Tu - Jindřich vypálil salvu.“

„Na lesík?“

„Ano.“

„Do těch - stříbrných?“

„Ano.“

„A do větrníku?“

„Ne. On na nás najel a rozbil se o Ochránce. Vznikl pochopitelně požár - vegetace vyschla termickým nárazem v okamžiku exploze a pak hořela jako papír.“

„Pokoušeli se o protiútok?“

„Ne.“

„Pronásledovali vás?“

„Ne, nevím. Asi ne. Rotující kotouče by nás patrně byly mohly dostihnout.“

„V tom terénu - ne. Je tam množství údolíček, úvozů, strží, něco jako pozemská jura, vápencové skalky, prahy, sutiska,“ vysvětloval Inženýr.

„Aha. A pak jste jeli rovnou sem?“

„Vlastně ano, až na to, že jsme zajeli moc východně.“ Několik vteřin seděli potichu. Koordinátor zvedl hlavu.

„Pobili jste jich moc?“

Doktor pohlédl na Inženýra, ale když viděl, že nemá v úmyslu odpovědět, řekl:

„Bylo tma. Oni - se schovávali v houštinách. Řekl bych... viděl jsem nejméně dvacet stříbrných záblesků najednou. Ale v pozadí - ve vzdálenějších podrostech ještě něco probleskovalo. Mohlo jich být víc.“

„Ti, co po vás stříleli - byli to určitě dvojčáci? Nic jiného?“

Doktor zaváhal.

„Říkal jsem, že na malých trupech měli jakési - krunýře, helmy. Ale pokud mohu soudit podle tvarů, velikosti, způsobu pohybu, byli to dvojčáci.“

„Čím vás ostřelovali?“

Doktor mlčel.

„Střely byly pravděpodobně nekovové," řekl Inženýr: „Odhaduji to pochopitelně spíš citem, místo zásahu jsem nezkoumal, ani neprohlížel. Malá průraznost, to byl můj dojem."

„Opravdu, nevelká," souhlasil s ním Fyzik. „Reflektory, letmo jsem je prohlédl, jsou spíš vmáčknuty, než prostřeleny."

„Jeden se rozbil při srážce s větrníkem," vysvětlil Chemik.

„A teď ty sochy - jak vypadaly?" zeptal se Koordinátor. Doktor se je pokoušel popsat, jak dovedl. Když přišla řada na bílé sochy, odmlčel se a po chvíli dodal s unaveným úsměvem:

„Tady už se bohužel zase můžeme dorozumívat jenom posuňky..."

„Čtyři oči? Čelo zvlášť klenuté?" opakoval Koordinátor pomalu.

„Ano."

„Z čeho byly ty sochy? Kámen? Kov? Odlitky?"

„Nemohu říci. Odlitky jistě ne. Velikost byla nadživotní, jde-li ti o to. A také určitá deformace, změna proporcí. Snaha..." zaváhal.

„O co?"

„O výraz velebnosti," řekl rozpačitě Doktor. „Ale to je pouze dojem. Ostatně, prohlíželi jsme je krátce, a pak se toho tolik seběhlo. „A pochopitelně zase je tady pole pro laciné analogie. Hřbitov. Pronásledovaní, nešťastníci. Policejní razie. Morová stříkačka s jedovatým plynem. Policie v plynových maskách, užívám úmyslně takových výrazů, protože tak nám to skutečně mohlo připadat, ale kdoví! Jedni obyvatelé planety zabili před našima očima druhé. To je fakt - snad - nesporný. Ale kdo koho - jestli ta byly bytosti přesně tytéž, nebo nějaké jiné, navzájem odlišné..."

„A jestliže byly odlišné, vysvětlilo by se tím všecko?" zeptal se Kybernetik."

„Ne. Ale - uvažoval jsem i o další možnosti. Přiznávám se, že je z našeho hlediska hrůzostrašná. Jak známo, člověk nejvíc stíhá a odsuzuje kanibalismus. Přesto však pochutnat si na pečínce z opice není v očích našich moralistů už vůbec nic strašného. A co když biologický vývoj probíhá tady tak, že vnější rozdíly mezi bytostmi s inteligencí takovou, jako je lidská, a mezi bytostmi, které zůstaly na úrovni zvířat, jsou daleko menší než mezi člověkem a lidoopem. Mohli jsme v takovém případě - být svědky - dejme tomu - honu."

„A ten hrob za městem?" prohodil Inženýr. „To byly také - lovecké trofeje, viď? Obdivuji tvé advokátské finty, Doktore!"

„Dokud nemáme jistotu."

„Ještě máme film," přerušil ho Chemik. „Nevím proč, ale doposud se nám opravdu nepovedlo spatřit normální, obyčejný život na této planetě. Naše záběry jsou takovým průřezem, cosi nejvýš obyčejného; takový jsem aspoň měl dojem..."

„Jak to, neviděli jste nic?" podivil se Fyzik.

„Ne, příliš jsme pospíchali, abychom využili posledního světla. Vzdálenost byla veliká, přes osm set metrů, možná dokonce ještě větší, ale máme dvě cívky filmu se snímky dělanými teleobjektivem. Kolik je hodin? Ještě není dvanáct. Můžeme je hned vyvolat."

„Dej to Černému," řekl Koordinátor. „Nebo tomu druhému automatu. Doktore, Inženýre, vidím, že vás to sebralo, je sice pravda, že v tom všem vězíme až po krk, ale..."

„Musí vzájemné styky vyspělých, civilizací končit takovým způsobem?" řekl Doktor. „Strašně rád bych slyšel odpověď na tuto otázku..."

Koordinátor zavrtěl hlavou, vstal a vzal se stolu láhev. „Schováme ji," řekl, „pro jinou příležitost..."

Když Inženýr a Chemik odešli , aby si prohlédli Ochránce, a Chemik se rozhodl pro všecky případy, že dohlédne na vyvolávání filmu, vzal Koordinátor Doktora pod paži, šel s ním k šikmým policím knihovny a řekl snižuje hlas:

„Poslyš, nebylo by možné, že jste ten panický útěk zavinili vy svým nečekaným objevením - a že se pokoušeli napadnout pouze vás, kteří jste neutíkali?"

Doktor na něho pohlédl rozšířenýma očima.

„Víš, to mi vůbec nenapadlo," přiznal se. Nějakou dobu mlčel. Přemýšlel.

„Nevím," řekl nakonec. „Asi ne... Ledaže to byl, nezdařený útok, který se najednou obrátil proti - některým z nich. Samozřejmě -„ dodal a narovnal se, „dalo by se to možná všecko vysvětlit i jinak. Ano,

teď to vidím jasně. Řekněme takto: zajeli jsme do nějaké hlídané oblasti. Ti, co prchali, byli řekněme hloučkem poutníků, výletníků nebo co. .. Stráž, která tato místa hlídala, přinesla mezi sochy zbraně - tu hadici - ve chvíli, když Ochránce zastavil. Ano, ale první dávka plynu docela určitě zasáhla ty druhé, a ne nás... Dobrá, dejme tomu, že to byla z jejich hlediska nešťastná náhoda, pak - ano. Mohlo to tak být.“

„Nemůžeš to tedy vyloučit?“

„Ne, nemohu. A víš, čím déle o tom přemýšlím, tím oprávněnější mi tento výklad připadá: Mohli přece, když se rozšířila zpráva o nás, rozestavit po kraji všelijaké hlídky. Při naší návštěvě v tom údolí ještě nic nevěděli - a proto jsme tam nenarazili na ozbrojence. Téhož večera se přece poprvé u rakety objevily rotující kotouče.“

„Celé naše neštěstí je v tom, že jsme doposud nenarazili ani na stopu jejich informační sítě,“ promluvil v pozadí kajuty Kybernetik. „Telegraf, rádio, písmo, zachycené dokumenty, tak něco. Každá civilizace vytváří technické prostředky tohoto typu a s jejich pomocí uchovává své dějiny a zkušenosti. Ta zdejší jistě také. Kdybychom se tak mohli dostat do města!“

„Ochráncem,“ odpověděl Koordinátor a obrátil se na něho.

„Ale rozpoutala by se bitva, jejíž průběh ani výsledek nedovedeme odhadnout - to si snad uvědomuješ.“

„Kdybychom se tak aspoň mohli setkat s nějakým rozumným tvorem, odborníkem, technikem z jejich řad.“

„Jak to máme udělat? Vypravit se na lov?“ zeptal se Doktor.

„Ach, to kdybych věděl! Zdá se to přece tak prosté přijedeš na planetu s celou kupou interkomunikátorů, elektronových překládacích mozků, rýsuješ na písku Pythagorovy věty, vyměňuješ dary.“

„Nech si ty své pohádky, ano?“

To řekl Inženýr. Stál ve dveřích.

„Pojďte. Film už je vyvolaný.“

Rozhodli se, že si ho promítnou v laboratoři, byla totiž nejdelší ze všech místností na raketě. Když tam vešli, film, už ustálený, ale ještě mokrý, se otáčel v bubnu, kterým proudil teplý vzduch. Z bubnu se hned navíjel na cívku projekčního přístroje. Koordinátor se posadil za něj, aby mohl obraz kdykoliv na projekční ploše zarazit nebo vrátit. Všichni zaujali místa a automat zhasil světlo.

První metry byly úplně černé - několikrát se tam mihly plošky jezerní hladiny, pak se objevily břehy jezera. Nábřeží bylo regulované, na několika místech vybíhaly do vody dlouhé plochy, nad nimiž stály rozkročené věže, spojené dírkovanými pásy. Obraz byl chvilku rozmazaný, a když opět vynikly podrobnosti, spatřili, že každá věž má na vrcholku dvě pětilisté vrtule, rotující proti sobě. Otáčely se velice zvolna, protože snímky byly dělány zrychleným během. Po nakloněných plochách, svažujících se do jezera, se pohybovaly jakési předměty, jako ponořené do vody, ale jejich obrysy nebylo možno rozeznat. Kromě toho se všecko odehrávalo nesmírně pomalu. Koordinátor vrátil několik desítek metrů filmu a pustil je podruhé, daleko rychleji. Předměty, dopravované podél úzkých, roztřesených pruhů, jako chvějivé mastné skvrny, sjely teď rychle a spadly do vody. Po hladině se rozběhla kola. Přímo na břehu stál dvojčák, viděný zezadu, jedině horní část velkého trupu vyčnívala ze soudkovitého zařízení, nad nímž trčel tenký bič, zakončený rozmazanou skvrnou.

Nábřeží zmizelo. Teď se na projekční plaše objevovaly předměty ploché jako krabičky, upevněné na dírkovaných sloupech. Nahoře ležely četné soudkovité útvary, podobné tomu, v jakém stál dvojčák v přístavu. Všecky byly prázdné, některé se líně pohybovaly, dva i tři týmž směrem, zastavovaly se a pohybovaly se zpět.

Obraz se pomalu přesouval dál. Objevily se záblesky, velmi četné, bylo je vidět jako začernalé skvrny. Film byl přeexponovaný, a co je horší, skvrny byly lemovány světelnými kruhy. Přes tyto zamlžené rámce se prodíraly malé postavičky, zkreslené pohledem z výšky. Dvojčáci dva a dva chodili různými směry. Malá tělíčka měli ovinuta něčím kyprým, takže vykukovala pouze hlavička, ale obraz nebyl tak zřetelný, aby bylo možno rozeznat rysy tváří.

Teď vklouzla na projekční plachu velká masa rytmicky stoupající a klesající. Valila se k dolnímu rohu obrazu, jako zpěněný sirup, chodily po ní desítky dvojčáků na eliptických „sněžnicích“. Vypadalo to,

jako kdyby něco drželi v malých ručkách a dotýkali se té hmoty, uhlazovali ji, nebo shrnovali. Občas se vyboulila v hrbolek, na vrcholku špičatý, vystříklo odtamtud cosi podobného šedému kalichu. Obraz se posunul, ale dále jej vyplňovala pohyblivá hmota, podrobnosti vynikly velice zřetelně, uprostřed, jako kdyby vyrůstal, tvořil se trs nepatrně od sebe vzdálených štíhlých kalichů, u každého stáli dva nebo tři dvojčáci a nakláněli k nim shora obličeje, okamžik stáli nehnutě, pak tvář odtáhli a to se opakovalo. Koordinátor vrátil film a pustil jej rychleji. Teď dvojčáci jako kdyby líbali vnitřky těch kalichů. Ostatní vzadu, čehož si předtím nevšimli, stáli s malým tělem do poloviny vtaženým, a vypadali, jako kdyby pozorovali činnost těch druhých.

Obraz zase přejel dál. Objevil se okraj té masy, orámovaný temnou čarou, těsně vedle se šinuly rotující kotouče, daleko menší než ty, které znali. Jejich rotace byla línější a probíhala jakoby skoky - bylo vidět pohyb dírkovatých ramen - způsobil to vzájemný poměr rychlosti pohybu rotujících ramen a rychlosti pohybu filmových políček.

Na projekční ploše byl patrný pohyb čím dál rychlejší, přestože se - v důsledku zpomalení - zdálo, jako by probíhal ve velice hustém, neatmosférickém prostředí. Spatřili to, co filmaři považovali za »vnitřní město«. Byla to hustá síť příkopů, v nichž se různými směry pohybovaly podivné, z jedné strany ploché, z druhé zaoblené soudečkovité útvary. Na každém se těsně k sobě tiskly postavy dvojčáků, v počtu od pěti do dvou. Většinou jeli po třech. Vypadali, jako by jejich malá těla byla opásána něčím, co viselo na vnější straně jedoucího „soudku“, ale mohl to také být odlesk. Stíny vrhané zapadajícím sluncem byly neobyčejně dlouhé a znesnadňovaly identifikaci jednotlivých prvků obrazu. Nad příkopovými tepnami se klenuly dírkované můstky ladných tvarů. Na můstcích ojediněle stály velké, na místě se otáčející větrníky, ale jejich rotace se opět rozpadala na řadu komplikovaných pohybů otáčivě rozpínavých, jako kdyby článkovité nohy lapaly ve vzduchu po něčem neviditelném. Jeden větrník se zastavil a pak z něho začaly vystupovat postavy oděné velice třpytnou látkou. Film byl černobílý, nedalo se tedy zjistit, je-li stříbrná. V okamžiku, kdy vystupoval třetí dvojčák, který za sebou něco nejasného vlekl, obraz přejel dál.

Středem obrazu se táhlo silné lano, bylo daleko blíž objektivu než to, co leželo v pozadí. Lano, či hadice, se lehce houpalo, visel na něm štíhlý, doutníkovitý útvar, z něhož se sypalo cosi měňavého, jako obláček listů, ale tyto předměty musely být těžší, nepoletovaly totiž, ale padaly jako kámen dolů; tam, na miskovitě prohloubené ploše, stáli v několika řadách dvojčáci a z jejich ruček sršely nepřetržitě k zemi drobné jiskřičky - bylo to zcela nepochopitelné, protože oblak předmětů, sypajících se shora, jako kdyby mizel dříve, než dopadl k těm, co stáli dole. Obraz se pomalu sunul dál, u samého kraje leželi dva dvojčáci, třetí se k nim blížil, pak se ti dva pomalu zvedli. Jeden z nich, s ukrytým malým tělíčkem, takže vypadal jako homole cukru, vrávoral na všecky strany. Koordinátor vrátil film, pustil jej ještě rychleji, a když se objevila.ležící těla, zastavil jej, pokoušel se zaostřit obraz, pak přistoupil k projekční ploše s velkou lupou.

Přes lupu uviděl pouze rozmazané velké skvrny.

Projekční plocha zasvítila bíle - to byl konec prvého filmu. Začátek druhého ukazoval týž obraz. Jen o kousek dál posunutý a tmavší. Světla zřejmě ubylo a už to nešlo vyrovnat úplně otevřenou clonou. Dva dvojčáci pomalu odcházeli, třetí napůl ležel na zemi. Přes projekční plochu přeletěly míhající se čmouhy, objektiv jel tak rychle, že nebylo nic vidět. Pak se v zorném poli objevila velká síť s pětiúhelníkovými otvory. V každém stál jeden dvojčák, jenom v několika málo dva. Pod touto sítí se míhala druhá, rozmazaná; vtom pochopili, že první byla skutečná, a druhá - byl stín té první. Podlaha byla hladká, jako vydlážděná hmotou podobnou betonu. Dvojčáci v okách sítě měli na sobě baňaté tmavé obleky, které působily, že vypadali širší a tlustší. Skoro všichni vykonávali tytéž pohyby. Jejich malá těla, zahalená čímsi poloprůhledným, dělala zvolna úklony na všecky strany, tento podivný tělocvik byl vykonáván zvlášť pomalu. Obraz se zachvěl, naklonil se. Na okamžik zase bylo špatně vidět, také šero bylo stále hustší, objevil se okraj té sítě, napjaté na provazech, jeden z nich končil u šikmo postaveného, velkého, nehybného kotouče. Dál byl týž „pouliční ruch“, jaký už viděli. Různými směry se pohybovaly soudkovité objekty plné dvojčáků.

Kamera se ještě jednou zaměřila na síť, z druhé strany, popojela na bok, objevili se pěší dvojčáci - nafilmováni v ostrém zkrácení shora, šli po dvou, houpavě jako kachny, pak se objevil celý zástup, rozdělený uprostřed na dvě části dlouhou úzkou uličkou. V jejím středu se pohybovalo na rozmazaných

kladkách lano, které sahalo až za okraj obrazu, to lano vleklo cosi podlouhlého, z čehož sršely ostré záblesky, jakýsi hranatý, protáhlý krystal - nebo mnohostěn ze zrcadlových tabulí. Kymácel se z jedné strany na druhou a vrhal světelné záblesky na stojící - vtom se na kratinký okamžik zastavil - bylo vidět že je průhledný, objevila se ležící postava, uzavřená v jeho vnitřku. Kdosi vykřikl. Koordinátor film vrátil, přetočil jej, a když se po známém už sklouznutí obrazu ukázalo, co se skrývá uvnitř v podlouhlém předmětu, zastavil promítač. Všichni přišli až k projekční ploše - uprostřed špalíru dvojčáků v prázdné uličce tam ležel - člověk.

Vládlo hrobové ticho.

„Tak se mi zdá, že se přece jen zblázníme," ozval se ve tmě čísi hlas.

„No, napřed si to prohlédneme až do konce," namítl Koordinátor. Vrátili se na, svá místa, film se rozběhl, obraz se zachvěl, ožil. Řadou, jedno za druhým, projížděla protáhlá, rakvovitá tělesa, která byla zahalena něčím světlým, co splývalo až na zem a táhlo se po ní jako těžká tkanina. Obraz sklouzl dál, objevilo se prázdné místo, orámované z jedné strany šikmou zdí; na jejím úpatí rostly trsy vegetace, osamělý dvojčák šel podél brázdy, táhnoucí se přes celou projekční plochu, vtom uskočil stranou, jako by se polekal - zpomaleným, obrovským skokem vznášel se ve vzduchu - rotující větrník prolétl brázdou, něco jasně zablesklo, cosi podobného mlze zakrylo zorné pole; když se rozplynula, ležel dvojčák nehnutě, na boku. Jeho tělo v mžiku skoro zčernalo. To vše bylo pohrouženo do houstnoucího šera, zdálo se, že ležící sebou trhl, pokoušel se odplazit se dál, na projekční ploše začaly klouzat černé čmouhy, pak se objevilo bílé světlo. Tím film končil.

Když se rozsvítilo, vzal Chemik bubny s filmem a šel s nimi do temné komory, aby udělal zvětšeniny vybraných snímků. Ostatní zůstali v laboratoři.

„No a teď budou na programu zmatená vysvětlování," řekl Doktor. „Na místě mohu předložit dvě, a dokonce tři různé varianty vysvětlení..."

„Chceš stůj co stůj, abychom si zoufali?" řekl prudce Inženýr, který se znenadání rozhněval, a pak pokračoval:

„Kdyby ses byl pustil solidně do fyziologie dvojčáků, především do fyziologie smyslů, věděli bychom už dnes rozhodně daleko víc!"

„Kdy jsem to měl udělat?" zeptal se Doktor.

„Přátelé!" zvedl hlas Koordinátor. „Začíná to úplně stejně jako na zasedání Kosmologického ústavu.. Pochopitelně že nás všecky šokovala ta lidská postava - nepochybně to byla maketa, nehybná podobizna, zalitá, jak se zdá, do jakési hmoty. Je velice pravděpodobné, že pomocí své informační sítě rozeslali naše portréty do všech sídlišť planety - kde, na podkladě vědomostí, které získali, byly zhotoveny loutky podobné člověku."

„Kde vzali naše portréty?" zeptal se Doktor.

„Kroužili přece několik hodin kolem rakety před dvěma dny, mohli konat dokonce velmi podrobná pozorování."

„A nač by dělali takové »portréty«?"

„Pro účely vědecké či náboženské; to pochopitelně nerozřešíme ani tou nejdelší diskusí. Rozhodně je to však nevysvětlitelný úkaz. Viděli jsme asi nepříliš veliké centrum, kde probíhají práce rázu nesporně výrobního, možná že jsme také pozorovali jejich - zábavu - možná vliv jejich »umění«, průměrný »pouliční ruch«, dále práce v přístavu a u těch vysypávajících se předmětů nepříliš pochopitelné..."

„To je vhodný výraz," vpadl umíněný Doktor.

„Vyskytovaly se tam ještě jakési - »výjevy z vojenského života« - máme hodně podkladů k domněnce, že jedinci oblečení do stříbrných oděvů tvoří armádu - scéna na samém konci je nejasná. Mohlo to pochopitelně být nějaké potrestání individua, které tím, že se pohybovalo po cestě určené pro větrníky, překročilo platný zákon."

„Poprava na místě jako pokuta za nesprávný přechod přes ulici, to je trochu přísné, nemyslíš?" zeptal se Doktor.

„Proč se snažíš obrátit všecko v nesmysl?"

„Protože i nadále tvrdím, že jsme viděli právě tolik, kolik mohli vidět slepci."

„Chce ještě někdo něco říci," zeptal se Koordinátor, „něco jiného než vyslovit své agnostické krédo?"

„Já," řekl Fyzik, „vypadá to, že se dvojčáci pohybují pěšky celkem za výjimečných okolností, nasvědčovala by tomu také jejich veliká břicha - a disproporce končetin, zvláště rukou, ke hmotě těla. Zdá se mi, že pokus o nárys pravděpodobné vývojové linie tak utvářených bytostí byl by nesmírně poučný. Všichni jste si všimli jejich živé gestikulace - žádný z nich nezvedal těmi svými ručičkami nějaký náklad, nic netahal, nic nenosil, a takové obrazy jsou v pozemském městě na denním pořádku. Tak třeba jim ruce slouží k jinému účelu."

„K jakému?" zeptal se Doktor se zájmem.

„Nevím, to je tvůj obor. Rozhodně na nás tady čeká spousta úkolů. Snad jsme se až příliš horlivě pokoušeli pochopit ihned architektoniku jejich společnosti, místo abychom se pustili do solidního zkoumání jejích jednotlivých stavebních kamenů."

„Máš pravdu," řekl Doktor. „Ruce - ano, to je jistě velmi důležitý problém. Také vývojová linie. Nevím ani, jsou-li to savci. Vzal bych si za úkol odpovědět v nejbližších dnech na tuto otázku, jen se bojím, že nevysvětlím fakt, který mne na celé té podívané nejvíc ohromil."

„A to?" zeptal se Inženýr.

„To, že jsem nikde neviděl ani jediného osamělého chodce. Ani jediného. Nevšimli jste si toho?"

„Všimli. Ale jeden tam,!byl - až na konci -„ řekl Fyzik.

„No, právě."

Po těchto Doktorových slovech nikdo delší dobu nepromluvil.

„Budeme si musit pustit ten film ještě jednou," řekl Koordinátor, jako by váhal. „Zdá se, že Doktor má pravdu. Osamělí chodci tam nebyli. Pohybovali se nejméně ve dvojicích. Ačkoliv hned na začátku, ano! Jeden stál v přístavišti."

„Seděl v tom kuželovitém přístroji," řekl Doktor. „Také v kotoučích sedí jednotlivci. Mluvil jsem o pěších, pouze o pěších."

„Nebylo jich tak mnoho."

„Několik set. Představ si ulici pozemského města při pohledu z ptačí perspektivy. Procento osamělých chodců bude jistě velké. V některých hodinách tvoří takoví chodci dokonce většinu, a tady nejsou vůbec."

„Co to znamená?" zeptal se Inženýr.

„Bohužel," zavrtěl hlavou Doktor, „teď se ptám já."

„Jeden osamělý přijel s vámi," řekl Doktor.

„Ale znáš okolnosti, za jakých k tomu došlo."

Inženýr neodpověděl.

„Poslyšte," řekl Koordinátor, „diskuse se okamžitě mění v planý spor. Nedělali jsme systematický průzkum, protože nejsme výprava vědeckovýzkumná, měli jsme trochu jiné starosti, typu »boj o holý život«. Musíme připravit další plány práce. Zítra spustíme exkavátor, to už je jisté. Budeme mít celkem dva automaty, dva poloautomaty, exkavátor a Ochránce, který, zachováváme-li příslušnou opatrnost, může nám také pomoci při uvolnění rakety. Nevím, jestli znáte plán, který jsme vypracovali s Inženýrem. Prvotní plán počítal s tím, že spustíme raketu do vodorovné polohy a postavíme ji svisle zvedáním a podkládáním trupu ztuženou hlínou. Je to metoda, jaké užívali již stavitelé pyramid. Ale teď máme v úmyslu rozsekat naši »skleněnou hradbu« na dílce vhodné velikosti a postavit z nich podpěrnou konstrukci. Materiálu bude dost, a víme už, že se tato látka dá tavit a svařovat při vysoké teplotě. Užijeme-li stavebního materiálu, který nám s bezděčnou velkomyslností dodali obyvatelé Edenu, podaří se nám zkrátit radikálně celý proces. Není vyloučeno, že za tři dny budeme moci odstartovat. Počkejte," řekl, když viděl vzrušení přítomných, „v souvislosti s tím jsem se vás chtěl zeptat, jestli odstartujeme?"

„Ano," odpověděl Fyzik.

„Ne!" řekl Chemik téměř současně.

„Ještě ne," zvolal Kybernetik.

Nastala chvíle ticha. Inženýr ani Doktor se ještě nevyslovili. „Myslím, že musíme odletět," řekl konečně Inženýr. Všichni na něho překvapeně pohlédli. Když se mlčení protahovalo, jako kdyby od něho čekali nějaké vysvětlení, řekl:

„Měl jsem předtím jiný názor. Jde však o cenu. Prostě o cenu. Mohli bychom se nepochybně dovědět

ještě mnoho věcí, ale cena za získání těchto vědomostí by mohla být příliš vysoká. Pro obě strany. Po tom, co se přihodilo, pokládám pokusy za mírové dorozumění, navázání styku za neskutečné. Kromě toho, co jsme si tady povídali, snad každý, ať chce anebo nechce, má jakousi vlastní koncepci - tohoto světa. Také já jsem měl svou koncepci. Zdálo se mi, že se tady dějí nestvůrné věci a že v souvislosti s tím musíme zasáhnout. Pokud jsme byli robinsony a odstraňovali každý kus vraku holýma rukama, nemluvil jsem o tom. Chtěl jsem čekat, až se dozvíme víc a budeme moci nasadit naše technické prostředky. Nuže teď, přiznám se, už nevidím žádný závažný důvod, který by mě přiměl, abych svou koncepci Edenu zavrhl. Ale každý pokus o intervenci ve službách toho, co pokládáme za dobré a spravedlivé, každý takový pokus skončí s největší pravděpodobností stejně jako naše dnešní výprava. Užitím anihilátoru. Najdeme, přirozeně, vždycky omluvu, že to byla nutná sebeobrana a tak dále, ale místo pomoci přineseme zkázu. Teď znáte více méně všecko."

„Kdybychom měli lepši kritéria pro posouzení toho, co se tady opravdu děje..." řekl Chemik.

Inženýr zavrtěl hlavou.

„Pak se jistě ukáže, že každá strana má jakési své oprávněné důvody..."

„A co na tom, že vrahové mají »své oprávněné důvody«?" zvolal Chemik. „Nám nepůjde o ty jejich důvody, ale o záchranu."

„Ale co jim můžeme nabídnout kromě anihilátoru v našem Ochránci? Řekněme, že proměníme v prach a popel polovinu planety, abychom zdrželi jakési vyhlazovací akce, záhadnou »výrobu«, honbu na lidi, zabíjení jedem, a co dál?"

„Kdybychom měli hlubší vědomosti, znali bychom odpověď na tuto otázku," trval Chemik umíněně na svém.

„To není tak prosté," zasáhl do sporu Koordinátor. „Všecko, co se tady děje, je článkem dlouhodobého historického procesu. Myšlenka na pomoc vyplývá z přesvědčeni, že se zdejší společnost dělí na »dobré« a »zlé«."

„Naprosto ne," přerušil ho Chemik. „Řekni: na pronásledované a pronásledovatele. To není totéž."

„Dobrá. Představ si, že se na Zemi dostane nějaká vysoce vyvinutá rasa v době náboženských bojů před několika sty lety a chce zasáhnout do boje - na straně slabších. Opírajíc se o svou převahu, zakáže upalování kacířů, pronásledování jinověrců a tak dále. Myslíš, že by dokázali na Zemi rozšířit svůj racionalismus? Vždyť skoro celé lidstvo bylo tehdy věřící, museli by je vybít do posledního člověka a zůstali by sami se svými racionalistickými ideály!"

„Ty se tedy opravdu domníváš, že jim není pomoci?" rozhořčil se Chemik.

Koordinátor se na něho dlouze zadíval, než odpověděl:

„Pomoc, člověče, co znamená pomoc? To, co se zde děje, čeho jsme zde svědky, to je výsledek určité sociální konstrukce. Bylo by třeba ji rozbít a vytvořit novou - lepší. Ale jak to máme udělat? To jsou přece bytosti s jinou fyziologií, psychologií, historií než my, sem nemůžeš přenést systém naší civilizace. Musel bys narýsovat plán jiné, která by fungovala dál i po našem odletu... Předpokládal jsem pochopitelně už delší dobu, že se někteří z vás obírají podobnými myšlenkami jako Inženýr a Chemik. Myslím, že také Doktor tak uvažoval, proto hasil ledovou sprchou oheň všelijakých těch analogií pozemského původu, pravda?"

„Ano," řekl Doktor. „Bál jsem se, že v návalu šlechetnosti budete tady chtít udělat »pořádek«, což přeloženo do praxe, bude znamenat teror."

„Ale třeba ti pronásledovaní vědí, jak chtějí žit, a jsou jenom ještě slabí, aby to uskutečnili," řekl Chemik. „I kdybychom pouze zachránili životy nějaké skupině odsouzenců, už:to by znamenalo mnoho..."

„Ale my jsme už přece jednoho zachránili," namítl Koordinátor netrpělivě. „Víš snad, co s ním dělat dál?"

Odpovědělo mu mlčení.

„Nemýlím-li se, také Doktor je pro start?" pověděl Koordinátor. „Dobrá. Protože já také, znamená to, že většina..."

Odmlčel se, jeho oči strnuly úžasem. Jedině on seděl tváří k pootevřeným dveřím. V naprostém tichu - z temné komory bylo slyšet pouze slabounké bublání vody - se obrátili, sledujíce jeho pohled.

V otevřených dveřích stál dvojčák.

„Kde se tu...?“ začal Fyzik a slova mu zamrzla na rtech. Poznal svůj omyl. To nebyl jejich dvojčák. Ten byl zavřen v ošetřovně. Ve dveřích stála obrovská postava se snědou kůží, s nízko skloněným malým tělem, a hlavou se téměř dotýkala nadpraží. Tělo dvojčáka bylo zahaleno pruhem okrové tkaniny, vpředu volně, ploše splývající, která tvořila kolem malého těla cosi jako límec; kolem něho byl ovinut silný pletenec zeleného drátu. Pod látkou bylo vidět, přes rozparky u boku, široký, kovově lesklý pás, přiléhající těsně k tělu.

Tvor stál a nehýbal se. Jeho vrásčitá, plochá tvář s dvěma velkýma modrýma očima byla zastřena průhledným, dole se rozšiřujícím závojem trychtýřovitého tvaru. Vybíhaly z ní šedé, tenké nitky, zahalující mnohokrát malý trup a sepnuté křižem vpředu; tvořily tam jakési hnízdo, kde ležely jeho paže, ovinuté stejným způsobem. Pouze uzlíčkovité ručky vyčnívaly, lehce skloněny dolů, dotýkajíce se špičkami prstů.

Všichni seděli tak, jak je tento pohled zastihl. Dvojčák se ještě víc sklonil, dlouze zakašlal a pomalu postoupil kupředu.

„Jak se sem dostal...? V tunelu je Černý...“ zašeptal Chemik.

Dvojčák pomalu ustupoval pozpátku. Odešel, chvíli stál v pološeru chodby a podruhé vstoupil dovnitř, či spíše pouze vsunul hlavu, těsně pod nadpražím.

„Ptá se, jestli smí dál...“ řekl šeptem Inženýr a vybuchl: „Prosím, račte! Račte!“

Vstal a ustoupil k protější zdi, všichni následovali jeho příkladu. Dvojčák se díval bez výrazu na uprázdněný střed kajuty. Vstoupil, pomalu se rozhlédl.

Koordinátor přistoupil k projekční ploše, zatáhl za tyč, na níž, byla napjata, a když se látka svinula nahoru, takže se objevila černá tabule, řekl:

„Rozestupte se.“

Vzal do ruky kousek křídy. Nakreslil kroužek, kolem něho nakreslil elipsu, pak ještě jednu větší a další a ještě další - celkem čtyři. Na každé namaloval malé kolečko, přistoupil k obrovi, stojícímu uprostřed a vložil do jeho uzlíčkovitých prstíků křídu.

Dvojčák ji nešikovně přijal a podíval se na ni, zadíval se na tabulku, přistoupil pomalu ke stěně. Musel sklonit malý trup, který šikmo vyčníval z límce, aby se ruka uvězněná v bandážích dotkla tabule. Všichni se dívali se zatajeným dechem. Vyhledal kolečko na třetí elipse od středu a namáhavě, neobratně několikrát na něj zaťukal. A pak ještě křídou několikrát škrtl, takže je téměř vyplnil rozmazanou bělobou. Koordinátor přikývl. Všichni si oddechli.

„Eden,“ řekl Koordinátor.

Ukázal na křídové kolečko.

„Eden,“ opakoval.

Dvojčák se díval na jeho rty se zřejmým zájmem. Zakašlal.

„Eden,“ zvlášť zřetelně a pomalu řekl Koordinátor.

Dvojčák několikrát zakašlal.

„Nemluví,“ obrátil se Koordinátor ke svým druhům. „To je jisté.“

Stáli proti sobě a nevěděli, co počít. Dvojčák se pohnul. Pustil křídu, ťukla o podlahu. Bylo slyšet cvaknutí, jako otvíraného zámku. Zemitá látka se rozhalila, jako by byla roztržena odshora dolů, spatřili široký, zlatový pás, který obepínal jeho boky. Konec pásu se odvinul a zachřestil jako kovová fólie. Malý trup dvojčáka se nakláněl, jako by chtěl vyskočit z těla, zlomil se téměř vejpůl, uchopil do prstíčků konec fólie. Rozvinula se do tvaru dlouhé plachty, kterou držel před sebou, jako by jim ji podával. Koordinátor i Inženýr po ní současně vztáhli ruce. Oba sebou trhli. Inženýr vyrazil. slabý výkřik. Dvojčák vypadal překvapeně, několikrát zakašlal, průhledný závoj na jeho tváři se zavlnil.

„Elektrický výboj, ale ne příliš silný,“ vysvětloval Koordinátor ostatním a podruhé se dotkl okraje fólie. Dvojčák ji pustil. Prohlédli zevrubně plochu, ve světle nazlátlou, byla zcela hladká a prázdná. Koordinátor se namátkou dotkl prstem kteréhosi místa a opět ucítil lehký elektrický výboj.

„Co to znamená?!“ zabroukl Fyzik, přistoupil blíž; a začal přejíždět rukou po fólii, elektrické výboje ho pořád bodaly, až se mu smršťovaly šlachy v prstech. „Podejte mi tuhový prášek!“ vykřikl. „Stojí tam na skříni!“

Rozprostřel fólii na stole, nedbaje na to, že mu svaly rukou nepříjemně trnou, jako by ho poštípali

mravenci. Svědomitě ji posypal tuhou, kterou mu podal Kybernetik, zbytek odfoukl.

Na nazlátlé ploše zůstaly černé body, rozptýlené chaoticky a beze smyslu.

„Lacerta!“ vykřikl najednou Koordinátor.

„Alfa Cygni!“

„Lyra!“

„Cefeus!“

Obrátili se na dvojčáka, který se na ně klidně díval. V jejich očích zářil triumf.

„Mapa hvězdného nebe,“ řekl Inženýr.

„Samosebou.“

„No, a už jsme doma,“ Koordinátor se usmál. Dvojčák zakašIal.

„Mají elektrické písmo?“

„Vypadá to tak.“

„Jak jsou ustáleny výboje?“

„Nevím, třeba je to elektrim.“

„Určitě mají elektrický smysl!“

„To je možné.“

„Přátelé, klid! Musíme jednat systematicky,“ řekl Koordinátor. „Čím začneme?“

„Nakresli mu, odkud jsme.“

„Máš pravdu.“

Koordinátor rychle smazal tabuli, nakreslil hvězdy Kentaura, zaváhal, protože průmět musel.udělat zpaměti tak, jak se ta oblast Galaxie jevila při pohledu z Edenu, udělal mohutnou tečku - to měl být Sirius -, ještě přidal několik menších hvězd a na pozadí Velkého Vozu nakreslil křížek, který znamenal Slunce. Pak se postupně dotkl rukou hrudi své a všech lidí, gestem ruky objel celou místnost a opět ťukl křídou do křížku.

Dvojčák zakašlal. Vzal od něho křídu, namáhavě přistrčil drobné tělíčko k tabuli a třemi ťuknutími doplnil Koordinátprův náčrt - průmětem alfy Orla a dvojitého systému Prokyona.

„Astronom!“ vykřikl Fyzik a dodal tišeji: „Kolega...“

„Docela možné!“ přisvědčil Koordinátor. „Teď půjdeme dál!“

Nastalo velké malování. Planeta Eden a dráha rakety. Srážka s plynným ohonem. Pád (nebylo jisté, zdali kresba dostatečně vysvětlí, jak ke katastrofě došlo, ale prozatím si nemohli pomoci). Zarytí rakety do země (kresba zobrazovala průřez pahorku se zapíchnutou raketou). Pokračovat dál bylo už těžké - zarazili.

Dvojčák si prohlížel kresby a kašlal. Přibližoval a vzdaloval tvář od tabule a pak přistoupil ke stolu. Ze zeleného vinutí límce vytáhl tenký, pružný drátek. Naklonil se a začal jím s neuvěřitelnou rychlostí jezdit po nazlátlé fólii. Trvalo to delší dobu. Pak poodešel od stolu. Posypali fólii tuhou. Objevilo se něco velmi podivného. Hned když sfoukávali přebytečný prášek, začaly se vystupující kontury pohybovat.

Napřed uviděli velkou polokouli, v jejímž vnitřku stál šikmý sloup. Pak se oblevila maličká skvrnka, která se pohybovala k okraji polokoule. Byla čím dál větší. Poznali siluetu schematicky a nepřesně načrtnutého Ochránce. Část stěny polokoule zmizela. Takto vzniklým otvorem vjel Ochránce dovnitř. Všecko zmizelo, fólii pokrýval rovnoměrně rozptýlený tuhový prášek. Najednou se rozpadl v hvězdnou mapu. Na jejím pozadí se objevila dlouhými tahy načrtnutá postava dvojčáka. Tvor za jejich zády zakašlal.

„To je on,“ řekl Koordinátor.

Mapa zmizela. Bylo vidět jenom dvojčáka. Pak jeho postava zmizela a objevila se mapa. To se opakovalo čtyřikrát. A grafitový prášek se opět poskládal, jako by jej vedl neviditelný proud vzduchu, v náčrt polokoule s otvorem ve stěně. Malá postavička dvojčáka, který jako by se plazil; blížila se k otevřené stěně polokoule. Vklouzla dovnitř. Polokoule zmizela. Šikmý sloup rakety byl větší. Zpředu, pod trupem, bylo vidět zející ústí nákladních vrat. Dvojčák se před ním vztyčil, vstoupil do něho a zmizel v raketě. Prášková tuha se rozpadla a utvořila chaotické skvrnky. To byl konec zprávy.

„Tak se k nám dostal, vraty!“ řekl Inženýr. „To jsme pěkní lajdáci, nechali jsme je otevřená!“

„Počkej, víš, co mi napadlo?“ řekl najednou Doktor. „Že nás možná ani tak nechtěli tou hradbou

uzavřít, jako znemožnit svým - svým vědcům, řekněme, navázat s námi spojení.“

„Opravdu!“

Obrátili se na dvojčáka. Zakašlal.

„No, nechme toho,“ řekl Koordinátor. „Velice příjemný, ehm, dýchánek, ale čekají nás důležitější věci! Konec partyzánštiny. Musíme se do věci pustit systematicky. Začneme snad od matematiky. To udělá Fyzik. Matematika, přirozeně také metamatematika. Teorie hmoty. Atomistika. Energetika. Dál - teorie informace, informační sítě. Metody sdělování, zachycování. K tomu - základy větosloví. Nárys gramatiky. Sémantika. Spojování pojmů. Typy používaných logik. Jazyk. Slovník. To všecko je tvoje věc.“ obrátil se na Kybernetika. „No, a až budeme mít hotový takový spojovací můstek, přijde řada na to ostatní. Metabolismus, systém výživy, typy výroby, formy společenských vztahů, zvyky, sociální rozvrstvení, meziskupinové konflikty a tak dále. S tím už nebudeme tak pospíchat. Zatím - obrátil se na Kybernetika a Fyzika, „začněte vy. Budeme muset vhodným způsobem upravit kalkulátor. Přirozeně máte k dispozici filmy, máte tady knihovnu, vezměte všecko, co se ukáže potřebné.“

„Pro začátek ho můžeme provést po raketě,“ řekl Inženýr, „co myslíš? Třeba mu to ledacos řekne a kromě toho bude vidět, že před ním nic neukrýváme.“

„Zvláště to druhé je důležité,“ řekl Koordinátor; „Ale pokud se s ním ještě nemůžeme domlouvat, nepouštějte ho do ošetřovny. Bál bych se nějakého nedorozumění. Teď půjdeme na prohlídku rakety - kolik je hodin?“

Byly tři hodiny v noci.

Kapitola třináctá

Prohlídka rakety trvala dosti dlouho. Dvojčák se zvlášť zajímal o atomový reaktor a automaty. Inženýr mu maloval množství náčrtků do bloků, spotřebovali čtyři v samé strojovně. Automat vyvolal zřejmý údiv návštěvníka. Podrobně si prohlédl mikrosíť a velice žasl, když spatřil, že je celá ponořená do nádoby ochlazované kapalným héliem - byl to kryotronový mozek supravodivého typu. Pro zvlášť rychlé reakce. Zřejmě však pochopil účel, jemuž chlazení sloužilo, protože velice dlouho pokašlával a s uspokojením studoval náčrty, které mu kreslil Kybernetik. Zdálo se, že o elektrických spojích budou se moci domluvit dříve, než o tom, jakým gestem nebo symbolem označit nejprostší slova.

V pět ráno šli spát Chemik, Koordinátor a Inženýr. Když uzavřeli nákladní vjezd, zůstal na: stráži v tunelu Černý a zbývající tři lidé odešli s dvojčákem:do knihovny.

„Počkejte,“ řekl Fyzik, když šli kolem laboratoře, „ukážeme mu ještě Mendělejevovu tabulku. Jsou tam schematické obrazce atomu.“

Vstoupili dovnitř. Fyzik se začal prohrabávat v haldě papírů pod skříňkami, když cosi začalo rachotit. Fyzik vyhazoval z kouta šustící svitky a nic nezaslechl, ale Doktor napjal sluch. „Co to?“ řekl.

Fyzik se vzpřímil a také zaslechl rachot. Přelétl po nich očima, v nichž byla hrůza.

„To je tamhleten geiger. Stůjte! Někudy sem vniká záření...“

Přiskočil k počítači. Dvojčák až dosud stál nehybně a přejížděl očima po přístrojích. Teď se přiblížil ke stolu, počítač zarachotil dlouhými dávkami, jako tambor, který bubnuje na poplach.

„To on!“ vykřikl Fyzik. Popadl oběma rukama kovový válec a zamířil jej na obra. Počítač zarachotil.

„Radioaktivní? On? Co to znamená?“ zeptal se ohromený Kybernetik.

Doktor zbledl. Přikročil ke stolu, podíval se na chvějící se ručičku - vzal kovový válec z ruky Fyzika a začal jím ve vzduchu objíždět kolem dvojčáka. Bubnování sláblo tím patrněji, čím výše zvedal jeho ústí. Když jej sklonil k těžkým, nemotorným nohám návštěvníka, membrána zabzučela. Na číselníku přístroje se objevil červený plamének.

„Radioaktivní zamoření!“ vykřikl Fyzik. Dvojčák přejížděl očima z jednoho na druhého, užaslý, ale jak vidět nikoliv znepokojený operací, která pro něho byla nepochopitelná.

„Dostal se k nám otvorem, který vypálil Ochránce,“ řekl tiše Doktor. „Tam je radioaktivní skvrna... Prošel tamtudy...“

„Nepřibližuj se k němu!“ vybuchl Fyzik. „Vyzáří nejméně milirentgen za vteřinu! Počkej - budeme ho nějak muset - jestliže ho ovineme keramitovou fólií, budeme moci riskovat...“

„Ale člověče, nejde přece o nás! „řekl Doktor zvýšeným hlasem. „Jde o něho! Jak dlouho se mohl zdržovat na té skvrně? Kolik dostal rentgenů?“

„Nnnevím. Jak to můžu vědět...“ Fyzik se pořád díval na rachotící počítač. „Musíš něco udělat! Koupel v octanu, transplantace kůže - on - podívejte, on nemá tušení!“

Doktor beze slova vyběhl z laboratoře. Za okamžik se vrátil s kazetou první antiradiační pomoci. Dvojčák jako by se napřed chtěl bránit nepochopitelným operacím, ale pak dovolil, aby s ním podnikali, co uznali za vhodné.

„Natáhni si rukavice!“ vykřikl Fyzik na Doktora, který se dotýkal holýma rukama kůže ležícího.

„Máme probudit ostatní?“ zeptal se Kybernetik nejistě. Stál u zdi se skleslýma rukama. Doktor si navlékl těžké rukavice.

„Nač?“ řekl. Hluboce se sklonil. „Zatím nic... erythema se objeví asi tak za deset až dvanáct hodin, pokud...“

„Kdybychom se tak s ním mohli domluvit,“ zabroukl Fyzik.

„Transfúze, ale jak, odkud?“ Doktor se díval před sebe nevidoucíma očima.

„Ten druhý!“ zvolal najednou, zaváhal.“ „Ne,‘“ dodal tišeji, „nemohu, napřed bych musel udělat rozbor krve obou, z hlediska aglutinace - mohou mít jiné skupiny...“

„Poslyš,“ Fyzik ho odtáhl stranou, „to je ošklivá historie. Bojím se, chápeš? Musel projít přes skvrnu, sotva klesla teplota - na obvodu mikroanihilační reakce vždycky vzniká hodně radioizotopů. Rubidium, stroncium, yttrium, a celá řada dalších. Vzácné zeminy. On zatím ještě nic necítí, nejdřív zítra, řekl bych. Má v krvi bílé krvinky?“

„Ano, ale vypadají úplně jinak než lidské.“

„Všecky buňky, které se rychle rozmnožují, jsou postiženy stejně, bez ohledu na druh. Měl by být trochu odolnější než člověk, ale...“

„Jak to víš?“

„Protože normální radioaktivita půdy je tady téměř dvakrát vyšší než na Zemi. Tak jsou snad do jisté míry přizpůsobeni. Tvá antibiotika nebudou pochopitelně k ničemu?“

„K ničemu. Pochopitelně, že k ničemu - tady musí být nějaké docela jiné bakterie...“

„Myslil jsem si to. Víš co? Musíme se s ním napřed domluvit v co nejširším měřítku. Reakce se projeví teprve za několik hodin...“

„Aha!“ Doktor na něho rychle pohlédl a sklopil oči. Stáli pět kroků od pololežícího dvojčáka, který z nich nespouštěl bledě modrý pohled.“

„Abychom z něho vytáhli co nejvíc, než zahyne?“

„Tak jsem to nemyslil,“ řekl Fyzik. Nutil se do klidu. „Předpokládám, že se bude chovat podobně jako člověk. Normální psychickou činnost si uchová několik hodin, Pak se dostaví apatie. Víš to přece - kdybychom byli na jeho místě, každý z nás by myslel především na splnění úkolu!“

Doktor pokrčil rameny, pohlédl na něho úkosem a pak se usmál.

„Každý z nás, říkáš? Ano, snad, kdyby věděl, co se stalo. Ale on byl zasažen kvůli nám, naší vinou.“

„A co na tom? Jde ti o nějaké pokání? Nebuď směšný!“ na Fyzikově tváři vyskočily rudé skvrny.

„Ne, řekl Doktor. „Nesouhlasím, chápeš? To,“ ukázal na ležícího, „je nemocný,“ a tohle,“ poklepal si prstem na prsa, „je lékař. A kromě lékaře tady nikdo nemá co dělat.“

„Myslíš?“ řekl dutě Fyzik. „Ale tohle je naše jediná šance, neuděláme mu přece nic zlého. Není naší vinou, že...“

„Kdepak! Dostal dávku záření, protože šel po stopách Ochránce! Teď už dost. Musím mu vzít krev.“

Přistoupil k dvojčákovi se stříkačkou. Chvíli stál před ním, jako by váhal, pak se vrátil ke stolu pro druhou stříkačku. Na obě nasadil jehly, vytažené z gama-sterilizátoru.

.‘“Pomoz mi, obrátil se na Kybernetika. Přiblížil se k dvojčákovi. Před jeho očima si obnažil paži. Kybernetik mu zabodl jehlu do žíly, natáhl trochu Doktorovy krve, ustoupil.

Pak vzal Doktor druhou stříkačku, a dotýkaje se jí kůže ležícího, vyhledal žílu, podíval se mu do očí a pak vbodl jehlu.

Kybernetik stál nad ním. Dvojčák sebou vůbec netrhl. Jeho světle rubínová krev naplnila skleněný válec. Doktor obratně vytáhl jehlu, přitiskl na krvácející ranku čtvereček gázy a odešel, drže jehlu vzhůru.

Druzí dva vyměnili pohledy. Kybernetik ještě držel v ruce stříkačku s Doktorovou krví. Položil ji na stůl.

„A co teď?“ zeptal se Kybernetik.

„Mohl by nám říci všecko!“

Fyzik byl jako v horečce.

„Ale ten... ten...!“

Vtom pohlédl Kybernetikovi do očí.

„Že bychom je vzbudili? opakoval Kybernetik.

„To je zbytečné. Doktor jim řekne totéž, co mně. Zbývá nám jediná možnost. Musí rozhodnout on. Kdyby on chtěl, Doktor tomu nebude moci zabránit.“

„On?“ Kybernetik na něho užasle pohlížel „No, budiž, ale jak on o tom rozhodne? On přece neví - a my mu to nemůžeme říci!“

„A co když můžeme,“ řekl Fyzik chladně. Ještě pořád se díval na skleněný válec s krví, který ležel vedle sterilizátoru.

„Máme čas asi patnáct minut, než Doktor spočítá krvinky. Přines tu tabuli!“

„Ale to nemá...“

„Přines tu tabuli!“ vykřikl Fyzik a nasbíral celou hromadu kousků křídy. Kybernetik sňal tabuli ze stěny, společně s Fyzikem ji postavil proti dvojčákovi.

„Málo křídy! Přines z knihovny ty barevné!“

Když Kybernetik odešel, popadl Fyzik první kousek křídy a začal rychle malovat velkou polokouli, v níž byla raketa. Cítil na sobě bledě modrý, nehybný pohled a maloval čím dál chvatněji. Když dokončil, obrátil se na dvojčáka, díval se mu pevně do očí, prstem ťukal na tabuli, smazával ji houbou a maloval dál.

Stěna polokoule - celá. Stěna - před ní Ochránce. Čenich Ochránce - a výboj, který z něho vyšlehl. Našel kousek fialové křídy, natřel jí část stěny před Ochráncem, prsty rozetřel křídu, takže vznikl otvor lemovaný fialovou skvrnou. Postava dvojčáka. Přistoupil k ležícímu, dotkl se jeho těla, vrátil se k tabuli, poklepával křídou na nakreslenou postavu, smazal všecko, až voda stříkala na podlahu, ještě jednou v největším chvatu maloval otvor ve stěně silně orámovaný fialovou křídou - v otvoru - dvojčáka, potom smazal všecko kolem. Na tabuli zůstal jen obrys vysoké postavy. Fyzik stál tak, aby dvojčák mohl sledovat jeho pohyb, a začal pomalu fialovou křídu, rozetřenou na prášek, vtírat do nohou stojícího. Obrátil se. Malé tělo dvojčáka, opřeno předtím na gumovém polštářku, který Doktor nafoukl, se pomalu zvedlo, jeho tvářička, vrásčitá, opičí, s moudrýma očima se odvrátila od tabule a utkvěla na Fyzikovi, jako by se ho mlčky ptala.

Pak Fyzik přikývl, uchopil plechovou krabici, pár ochranných rukavic a poklusem vyběhl z laboratoře. V tunelu se div nesrazil s automatem, který ustoupil z cesty, jakmile ho poznal. Vyskočil ven, v běhu natáhl rukavice, naslepo se rozběhl směrem, kde byl otvor, vypálený Ochráncem. Před mělkým trychtýřem klesl na kolena, a největším spěchem vytrhl ze země kusy ztuhlého, žárem zesklovatělého písku a házel je do krabice. Pak vyskočil, a stále v poklusu, vrátil se tunelem do rakety. V laboratoři kdosi stál. Zamhouřil oslněné oči. Byl to Kybernetik.

„Kde je Doktor?“ křikl na něj. „Ještě se nevrátil.“

„Jdi: pryč. Nejlíp uděláš, když si sedneš tamhle ke zdi.“

Jak předpokládal, sklovitý písek měl bledě fialovou barvu - nikoliv bez důvodu vybral křídu právě této barvy. Když vstoupil, dvojčák k němu obrátil tvář. Zřejmě čekal. Fyzik vysypal celý obsah krabice na podlahu před tabulí. „Ty ses zbláznil!“ vykřikl Kybernetik a vyskočil. Počítač, odložený na. druhém konci stolu, se probudil a začal rychle tikat.

„Mlč! Nepřekážej!“

Fyzikův hlas se třásl takovým vztekem, že Kybernetik bez hnutí zůstal stát u zdi.

Fyzik rychle pohlédl na číselník hodin - uplynulo už dvanáct minut. Doktor se mohl každou chvíli vrátit. Naklonil se, ukázal na fialové, kalné střepy poloroztaveného písku. Zvedl jich hrst, drže je na dlaních, přiložil k místu, kde, pošpiněny fialovou křídou, byly nakresleny nohy stojícího. Rozetřel hrstku sklovitého prachu po kresbě, pohlédl dvojčákovi do očí, setřásl zbytek prachu na podlahu, vzdálil se do

středu místnosti, pak rozhodným krokem vykročil kupředu, jako kdyby šel někam daleko, stoupl si doprostřed fialové skvrny, chvíli tak stál, zavřel oči a pomalu klesl, s uvolněnými svaly.

Jeho tělo dutě narazilo na podlahu. Několik vteřin tak ležel, pak vyskočil, přiběhl ke stolu, popadl Geigerův počítač a drže jej před sebou jako válec baterky, přistoupil k tabuli. Sotva se ústí přiblížilo k nohám, nakresleným křídou, bylo slyšet prudké, poplašné bubnování. Fyzik několikrát přiblížil a oddálil počítač od tabule a opakoval tento úkaz před nehnutě přihlížejícím dvojčákem, pak se pomalu obrátil k němu, začal přisunovat trychtýřovité ústí geigera k jeho obnaženým chodidlům.

Počítač zaharašil.

Dvojčák vyrazil slabý zvuk, jako kdyby se dusil. Po několik vteřin, které Fyzikovi připadaly jako věčnost, hleděl mu do očí - dychtivým, bledým pohledem. Pak - Fyzikovi kanuly z čela krůpěje potu - dvojčák najednou uvolnil trup, zavřel oči a bezvládně sklouzl po polštáři a zároveň podivně napjal uzlíčkovité prsty obou ruček. Chvíli tak ležel jako mrtvý, najednou otevřel oči, usedl a upřel pohled na Fyzikovu tvář.

Ten přikývl, odnesl aparát na stůl, kopl do tabule a promluvil dutě na Kybernetika:

„Pochopil."

„Co pochopil..." vyblábolil Kybernetik, otřesen; tou němohrou.

„Že musí zemřít."

Přišel Doktor, pohlédl na tabuli, na rozsypané kousky sklovité strusky, na ně...

„Co se tady děje?" zeptal se. „Co to znamená?!" zvýšil hněvivě hlas.

„Nic zvláštního. Máš už dva pacienty," řekl nevzrušeně Fyzik, a když se na něj Doktor ohromeně díval, vzal ze stolu počítač a obrátil jeho ústí na své vlastní tělo. Radioaktivní prach pronikl do tkaniny kombinézy - geiger ohlušivě rachotil.

Doktorova tvář zrudla. Chvíli stál bez pohybu, zdálo se, že praští o zem stříkačkou, kterou držel v ruce. Pomalu mu krev mizela z tváří.

„Dva?" řekl. „Dobrá. Tak pojď."

Sotva odešli, navlékl si Kybernetik ochranný plášť a začal pomalu smetat radioaktivní prach. Ze skříně ve zdi vytáhl poloautomat na čistění a spustil jej na zbylou skvrnu. Dvojčák ležel bez hnutí, pozoroval-jeho kutění, několikrát slabě zakašlal. Asi po desíti minutách vrátil se Fyzik s Doktorem -: měl na sobě bílý plátěný oděv, krk a ruce byly ovázány silnými vrstvami obinadla.

„Už," řekl téměř vesele Kybernetikovi. „Nic zvláštního, první stupeň, ba ani to ne."

Doktor a Kybernetik začali zvedat dvojčáka, který, když pochopil, oč jde, vstal a poslušně opustil laboratoř.

„A nač to všecko bylo?" zeptal se Kybernetik. Přecházel nervózně po místnosti a strkal ke všem skulinám a mezerám černý trychtýř geigera. Tu a tam se tikání trochu zrychlilo.

„Uvidíš;" namítl klidně Fyzik. „Jestli v té hlavě něco má - uvidíš."

„Proč sis neoblékl ochranný oděv? Bylo ti lito té minuty?"

„Musel jsem mu to demonstrovat co nejprostěji," řekl Fyzik. „Co nejpřirozeněji, bez jakýchkoli »příměsků«. Chápeš?"

Odmlčeli se... Ručičky nástěnných hodin se pomalu pohybovaly. Kybernetika nakonec začal přemáhat spánek.

Fyzik, pohybuje prsty vyčnívajícími z obvazu, si neobratně zapálil cigaretu. Vrazil tam Doktor, v plášti celém postříkaném krví, přiskočil vztekle k Fyzikovi.

„To ty! To ty, že? Cos to udělal?"

„A co už zase?" zvedl Fyzik hlavu.

„Nechce ležet! Sotva že se dal ofačovat, vstává a dere se do dveří; vidíš ho, už je tady..." dodal tišeji.

Vstoupil dvojčák. Neohrabaně klopýtal. Po podlaze se za ním táhl rozmotaný konec obvazu.

„Nemůžeš ho léčit proti jeho vůli," řekl Fyzik chladně.

Odhodil cigaretu na zem, vstal a zamáčkl ji nohou. „Vezmeme asi ten kalkulátor z navigačky, viďte? Má největší rozsah extrapolace, „řekl Kybernetikovi. Ten sebou trhl, vyrušen ze zamyšlení, vyskočil, chvíli se díval omámeným pohledem a rychle odešel. Dveře nechal otevřené. Doktor s pěstmi v kapsách lékařsKého pláště stál uprostřed laboratoře. Při slabém zvuku kroků se obrátil. Pohlédl na obra, který se

pomalu blížil, vydechl.

„Už to víš?“ řekl. „Už to víš, viď.“

Dvojčák zakašlal.

Zbývající tři spali celý den. Když se probudili, padal soumrak. Šli rovnou do knihovny. Skýtala hrůzyplný obraz. „Stoly, podlaha, všecky volné židle byly zavaleny hromadami knih, atlasů, pootvíraných ilustrovaných publikací, stovky počmáraných listů papíru se povalovaly pod nohama, pomíchány s knihami ležely tu součástky přístrojů, barevné reprodukce, krabice od konzerv, talíře, optická skla, aritmometry, cívky, o zeď se opírala tabule, z níž kapala voda smíšená s křídovým prachem, silná vrstva zaschlého vápenného prachu jako kůra pokrývala prsty, rukávy, dokonce i kolena tří lidí. Seděli proti dvojčákovi, zarostlí, s očima podlitýma krví, a popíjeli kávu z velkých šálků. Uprostřed, tam kde byl dřív postaven stůl, na místě, které se uvolnilo tím, že odházeli stranou vše, co tam leželo, zvedala se kostra velkého elektronkového kalkulátoru.

„Jak vám to jde?“ zeptal se Koordinátor, když se zastavil ve dveřích.

„Báječně. Sjednotili jsme už tisíc šest set pojmů,“ odpověděl Kybernetik. Doktor vstal. Ještě měl na sobě bílý lékařský plášť.“

„Dohnali mě k tomu,“ řekl. „Je zasažen radiací,“ ukázal na dvojčáka.

„Zasažen radiací!“ Koordinátor vešel. „Co to znamená?“ „Proklouzl přes radioaktivní skvrnu v otvoru,“ vysvětlil Fyzik. Odstrčil nedopitou kávu a poklekl k aparátu.

„Bílých krvinek má už o deset procent míň než před sedmi hodinami,“ řekl Doktor. „Hyalinové degenerace, přesně jako u člověka. Chtěl jsem ho izolovat, musí mít klid, ale nenechá se léčit, protože mu Fyzik řekl, že mu to beztoho nepomůže!“

„Je to pravda?“ obrátil se Koordinátor na Fyzika. Ten, aniž se odtrhl od pištícího aparátu, přikývl hlavou.

„A není ho možno zachránit?“ zeptal se Inženýr.

Doktor pokrčil rameny.

„Nevím! Kdyby to byl člověk, řekl bych, že má naději třicet ku stu. Ale to není člověk. Už se stává trochu apatickým. Ale může to být únava - a nevyspání. Kdybych ho mohl izolovat...“

„Co vlastně chceš? Děláš s ním přece stejně všechno, co si usmyslíš?“ řekl Fyzik. Ani hlavu neotočil. Ofačovanýma rukama pořád manipuloval něčím na přístroji.

„A co se tobě stalo,“ zeptal se Koordinátor.

„Vysvětlil jsem mu, jak byl zasažen radiací.“

„Tak důkladně jsi mu to vysvětlil?“ vykřikl Inženýr.

„Musel jsem.“

Chvíli mlčeli.

„Co se stalo, stalo se,“ řekl pomalu Koordinátor. „Dobře nebo špatně, ale stalo se. Co teď. Co už víte?“

„Hodně.“

Mluvil Kybernetik:

„Ovládl už spoustu našich znaků - zvlášť matematických. Teorii informace máme celkem probranou. Nejhorší je to s jeho elektrickým písmem. Bez speciálního přístroje bychom se mu nemohli naučit - a podobný aparát nemáme a nemáme ani čas jej zkonstruovat. Oni - vzpomínáte si na ty kousky trubiček? Zaváděné do těla? - to je prostě nástroj na psaní! Když přijde dvojčák na svět, hned mu zasadí takovou trubičku - jako se u nás kdysi děvčatům propichovaly uši. Mají po obou stranách těla, toho velkého, elektrické orgány. Proto je trup tak velký! To je jakýsi mozek a zároveň plazmatická baterie, která přímo dodává náboje »píšícímu vedení«. U něho končí to vedení těmi dráty na límci, ale je to individuálně různé. Psaní se ovšem musí učit. Ta počáteční operace, praktikovaná po tisíce let, je pouze přípravným krokem.“

„Tak oni opravdu vůbec nemluví?“ zeptal se Chemik.

„Mluví! Ten kašel, který jste slyšeli, to je vlastně řeč. Jedno »zakašlání« to je celá věta, vychrlená s velkou rychlostí. Nahráli jsme zvuky na pásky - rozkládáme je na spektrum frekvence.“

„Aha! Tak to je řeč na principu modulované frekvence zvukových kmitů? „

„Spíš šelestů. Je nezvučná. Zvuky vyjadřují jedině pocity, stavy emociální."

„A ty elektrické orgány - to je také jejich zbraň?"

„Nevím, ale můžeme se ho zeptat."

Naklonil se, vytáhl z hromady papírů velkou barevnou kresbu, na níž byl schematický podélný průřez dvojčákem, ukázal na protáhlé segmentové útvary v jeho útrobách a přibližuje ústa k mikrofonu, řekl:

„Zbraň?"

Amplión, postavený z druhé strany, proti ležícímu, zaskřehotal.

Dvojčák, který nepatrně nadzvedl malé tělo, když přišli noví lidé, zůstal chvíli nehnutě, pak zakašlal.

„Zbraň - ne -" zachrčel amplión. „Mnoho - oběhy planety - minulost - zbraň."

Dvojčák zakašlal.

„Orgán - rudimentární - evoluce - biologická - druhotná - adaptace - civilizace -" vychrčel amplión mrtvě, bez intonace.

„No, no," zabroukl,Inženýr. Chemik stál, zaposlouchán, s přimhouřenýma očima.

„Tak opravdu!" uklouzlo Koordinátorovi. Ovládl se. „Jak vypadá jejich věda?" zeptaI se.

„Z našeho hlediska - podivně." odpověděl Fyzik. Povstal z kleku. „Já to zatracené pištění neodstraním, „prohodil ke Kybernetikovi. „Velké znalosti v oblasti klasické fyziky," pokračoval. „Optika, elektřina, mechanika ve specifickém spojení s chemií, jakási mechanochemie. Tam dosáhli zajímavých výsledků."

„No?!" vyrazil vpřed Chemik.

„Podrobnosti později. Máme všechno .nahrané, neboj se. Na druhou stranu šli z těchto výchozích pozic do teorie informace. Ale studium této teorie je u nich až na několik ústavů zakázáno. Nejhůř u nich vypadá atomistika, zvláště pak nukleární chemie."

„Počkat, jak to »zakázáné«?" podivil se Inženýr.

„Konat taková bádání není prostě dovoleno."

„Kdo to zakazuje?"

„To je komplikovaná historie, a málo tomu ještě rozumíme," prohodil Doktor. „Nejméně se ještě pořád orientujeme v jejich sociální dynamice."

„Zdá se, že k nukleárním výzkumům jim chyběly podněty," řekl Fyzik.

„Neznají nedostatek energie..."

„Ale skoncujeme napřed s jednou věcí! Tak, jak je to s tím zakázaným bádáním?"

„Sedněte si," řekl Kybernetik. „Budeme se ptát dál." Koordinátor přiblížil obličej k mikrofonu. Kybernetik ho zadržel.

„Počkej. Nesnáz je v tom, že čím je stavba věty komplikovanější; tím hůř pokulhává kalkulátoru gramatika. Kromě toho se zdá, že analyzátor zvuků je příliš málo selektivní. Často dostáváme hotové rébusy, uvidíte ostatně sami."

„Na planetě - je vás - mnoho -" pomalu a zřetelně řekl Fyzik. „Jaká - dynamická struktura - vás - mnoho - na planetě?"

Amplión dvakrát zachřestil a umlkl. Dvojčák dost dlouho nepromluvil.

Pak zakašlal.

„Struktura - dynamická - dvojitá. Pauza. Vztah dvojitý," zaskřehotal reproduktor. „Společnost - řízení ústřední - celá planeta."

„Báječné!" zvolal Inženýr. Stejně jako ostatní dva svědkové pokusu dával najevo velké vzrušení. Druzí, snad v důsledku únavy, seděli bez hnutí, s lhostejnými tvářemi.

„Kdo vládne společnosti? Kdo je na špičce, jedno individuum, nebo skupina?" zeptal se Koordinátor, nakláněje se k mikrofonu. Reproduktor nejistě chrčel, ozvalo se dlouhé zamečení a na desce přístroje se několikrát mihla červená ručička.

„Tak se ptát nemůžeš," vysvětloval chvatně Kybernetik. „Když říkáš »na špičce«, je to metafora, a nemá proto obdobu ve slovníku kalkulátoru: Počkej, já to zkusím..." naklonil se.

„Kolik - vás - mnoho - je - řízení - společnosti? Jeden? Několik? Velký počet?"

Reproduktor rychle zachrčel.

„A řízení, to není metafora?" zeptal se Koordinátor. Kybernetik zavrtěl hlavou.

„To je termín z oboru teorie informace," stačil odpovědět v okamžiku, když dvojčák promluvil a reproduktor překládal, vykřikuje rovnoměrně:

„Řízení - jeden - několik - mnoho - neznámo - neznámo," opakoval.

„Jak to »neznámo«? Co to znamená?" zeptal se Koordinátor překvapeně.

„Hned se to dozvíme. Neznámo - tobě - nebo neznámo - nikomu - na planetě?" řekl do mikrofonu. Dvojčák odpověděl a kalkulátor, překládaje, chrlil z reproduktoru:

„Dynamický - vztah - dvojitý. Pauza. Známo - jedno - je. Pauza. Známo - druhé - není."

„Nerozumím ani za mák!" Koordinátor se díval na ostatní. „A vy?"

„Počkej," řekl Kybernetik, dívaje se na dvojčáka, který pomalu, ještě jednou. přiblížil tvář k svému mikrofonu a několikrát zakašlal. Kalkulátor začal znovu:

„Mnoho - oběhy planety - minulost - řízení ústřední rozdělené. Pauza. Jeden dvojčák - jedno řízení. Pauza. Sto třináct - oběhy planety - tak je. Pauza. Sto jedenáctý: oběh planety - jeden dvojčák - řízení - smrt. Sto dvanáctý oběh planety - jeden dvojčák - řízení - smrt. Pauza. Nějaký jeden - řízení - smrt. Pauza Jeden - jeden - smrt. Pauza. Potom - jeden dvojčák řízení - neznámo kdo. Neznámo - kdo - řízení. Známo - ústřední řízení. Pauza. Neznámo - kdo - řízení. Pauza."

„Opravdu, hotový rébus," řekl Koordinátor. „A co s tím děláte?"

„To není žádný rébus," namítl Kybernetik. „Řekl, že do roku sto třináct, počítáno od dneška, měli ústřední vícečlennou vládu. »Řízení ústřední rozdělené«. Pak nastala vláda jednotlivců -předpokládám, že jakási monarchie nebo tyranie. V letech sto dvanáct a sto třináct - oni počítají odedneška zpět - teď je nultý rok - došlo k jakýmsi prudkým palácovým revolucím. Za poslední dvě léta se vystřídali čtyři vládci a jejich vláda skončila smrtí - pochopitelně, ne smrtí přirozenou. Pak se vyskytl nový vládce a není známo, kdo jím byl. Vědělo se, že existuje, ale nevěděli, kdo je to."

„Jak to - anonymní vládce?" užasl Inženýr.

„Zřejmě. Pokusme se dozvědět se víc."

Obrátil se k mikrofonu.

„Teď - víme - jeden jednotlivec - řízení společnosti - neznámo - kdo - Ano?" zeptal se. Kalkulátor nejasně chrčel, dvojčák si odkašlal, - jako kdyby váhal, opět několikrát zakašlal a reproduktor rovnoměrně odpovídal:

„Ne. Tak není. Pauza. Šedesát oběhů planety - známo - jeden dvojčák - ústřední řízení. Pauza. Potom známo - žádný. Pauza. Nikdo. Nikdo ústřední řízení. Tak známo. Nikdo řízení. Pauza."

„Teď už tomu ani já nerozumím," přiznal se Fyzik.

Kybernetik seděl nakloněn nad přístrojem, hrbil se, kousal se do rtů.

„Počkejte."

„Všeobecná informace - ústřední řízení - není? Ano?" řekl do mikrofonu. „Skutečnost - ústřední řízení - je. Ano?"

Kalkulátor se dorozumíval s dvojčákem a vyměňovali skřehotavé zvuky. Čekali s hlavami nakloněnými k reproduktoru.

„Pravda - taková. Ano. Pauza. Kdo - informace - ústřední řízení - je - ten - je - není. Kdo - informace - taková - ten - je - není. Ten - minulost - je - potom - není."

Mlčky na sebe pohlédli.

„Kdo říká, že existuje vláda, přestává sám existovat. Řekl to tak?" promluvil polohlasně Inženýr. Kybernetik pomalu přisvědčil.

„Ale to je nemožné!" zvolal Inženýr. „Vláda přece má své sídlo, musí vydávat rozkazy, zákony, musí existovat její výkonné orgány, hierarchicky nižší armády - potkali jsme přece jejich ozbrojence." Fyzik mu položil ruku na rameno, Inženýr umlkl. -Dvojčák delší dobu pokašlával. Zelené oko kaIkulátoru rychle mrkalo. V přístroji to skřípalo, proud bzučel. Reproduktor promluvil:

„Informace - dvojitá. Pauza. Jedna informace - kdo - ten je. Pauza. Druhá informace kdo - ten je - minulost - potom - není. Pauza."

„Existuje - informace - blokovaná?" zeptal se Fyzik do mikrofonu. „Ano? Kdo - otázky - z oblasti - blokovaná informace - ten - nebezpečí - smrt - ano?"

Zase bylo slyšet na druhém konci přístroje skřípající reproduktor a pokašlávání dvojčáka.

„Ne - tak - není. Pauza.“ odpověděl kalkulátor svým lhostejným hlasem. Odděloval od sebe rytmicky slova. „Kdo - minulost - je - potom není - ten - ne -smrt. Pauza.“

Oddechli si.

„Tak ne trest smrti!“ zvolal Inženýr.

„Zeptej se ho, co se takovému tvoru stane?“ obrátil se na Kybernetika.

„Bojím se, že to nepůjde,“ řekl Kybernetik, ale Koordinátor i Inženýr trvali na této otázce, a tak tedy zvolal:

„Jak chcete. Budiž, ale za výsledek neručím.“

„Jaká budoucnost - jednotlivec - podávání - blokovaná informace?“ řekl do mikrofonu.

Chraptivý dialog kalkulátoru s bezvládně ležícím dvojčákem trval dost dlouho. Konečně reproduktor promluvil:

„Kdo - blokovaná informace - inkorporován - samořízená skupina - neznámý stupeň - pravděpodobnost - degenerace údobí. Pauza. Kumulativní efekt - chybí termín - taková adaptace - nutnost - boj - zpomalení síly - potenciál - chybí termín. Pauza. Malý počet - oběhy planety - smrt. Pauza.“

„Co to řekl?“ obrátili se na Kybernetika zároveň Chemik, Koordinátor a Inženýr. Ten pokrčil rameny.“

„Nemám ponětí. Říkal jsem vám, že to nepůjde. To je problém příliš složitý. Musíme pokračovat pomalu. Domnívám se, že osud takového jednotlivce není záviděníhodný. Čeká ho předčasná smrt, poslední věta byla úplně jasná, ale jaký je průběh celého toho procesu, nevím. Jakési samořízené skupiny - o tom lze pochopitelně konstruovat celé hypotézy, ale náhodných kombinací bude asi hodně.“

„Dobrá,“ řekl Inženýr, „zeptej se ho na tu továrnu na severu.“

„Už jsme se ptali,“ namítl Fyzik.“To je také velmi komplikovaná věc. O tom máme svou teorii.“

„Jak to, že teorii?“

„Neodpověděl vám jasně?“ zeptal se Koordinátor.

„Ne, protože to také naráží na jevy vyššího řádu. Pokud jde o továrnu samu, byla opuštěna v údobí, kdy měla zahájit výrobu. To víme docela přesně. Horší je to s vědomostí o příčinách, proč se tak stalo. Asi před padesáti lety byl u nich zaveden plán biologické rekonstrukce. Přestavby tělesných funkcí... Možná i tvarů. To je nejasná historie. Téměř všecko obyvatelstvo planety bylo podrobeno v průběhu řady let sérii operací. Zdá se, že ani tak nešla o přestavbu žijící generace, jako spíše příštích pokolení, prostřednictvím řízené mutace pohlavních buněk. Tak si to vysvětlujeme. Dorozumění v oblasti biologie je velmi obtížné.“

„Jaká to měla být přestavba, v jakém směru?“ zeptal se Koordinátor.

„To se nám nepodařilo zjistit,“ odpověděl Fyzik.

„No, něco ale přesto víme,“ namítl Kybernetik. „Biologie, a zvlášť zkoumání životních procesů, má u nich zvláštní ráz, jakoby doktrinální, jiný než v ostatních vědních oborech.“

„Možná že náboženský,“ vpadl Doktor. „S tím rozdílem, že jejich kult je spíše systémem. příkazů a pravidel týkajících se dočasného života a neobsahuje transcendentní prvky.“

„Nikdy nevěřili v nějakého Stvořitele?“ zeptal se Koordinátor.

„Nevíme. Chápej, abstraktní pojmy, jako víra, bůh, morálka, duše, nedají se v rozsahu kalkulátoru vůbec jednoznačně určit. Musíme klást spoustu věcných otázek a z celé hory odpovědí, nedorozumění, částečného překrývání významů, pokoušíme se teprve vytáhnout obsažnou a zevšeobecněnou extrapolaci. Mně se zdá, že to, čemu Doktor říká náboženství, to je prostě tradice, historicky navrstvené obyčeje, rituály.“

„Ale jak může náboženství nebo tradice souviset s biologickým výzkumem?“ zeptal se Inženýr.

„To se nám právě nepodařilo určit. Rozhodně však ta souvislost - a dokonce velmi úzká, existuje.“

„Třeba se pokoušeli přizpůsobovat jisté biologické skutečnosti své víře nebo pověře?“

„Ne, to bude jakási daleko komplikovanější historie.“

„Vraťme se k věci,“ řekl Koordinátor. „Jaké byly důsledky provádění toho biologického plánu?“

„Na svět začala přicházet individua bezoká, nebo s nestejným počtem očí, neschopná života, zrůdná, beznosá, a také velký počet psychicky zaostalých.“

„Ach! Náš dvojčák a ti ostatní!“

„Ano. Zřejmě teorie, na které stavěli, byla nesprávná. V průběhu několika desítiletí se objevily desetitisíce mutací zmrzačených, deformovaných - tragickou žeň toho experimentu sklízejí ještě dnes.“

„Plán byl pochopitelně zavržen?“

„Na to jsme se ani neptali,“ přiznal se Kybernetik. Obrátil se k mikrofonu:

„Plán - biologická rekonstrukce - existuje - dále? Jaká - dále - budoucnost?“

Kalkulátor jako by se nějakou dobu dohadoval skřehotavě s dvojčákem, který vyrážel slabé kašlavé zvuky.

„Je to s ním zlé?“ zeptal se tiše Koordinátor Doktora.

„Ne, je to lepší, než jsem doufal. Je unavený, ale nechtěl odtud odejít, předtím. Nemohu mu provést transfúzi, protože krev našeho dvojčáka sráží jeho krvinky, zřejmě...“

„Fí!“ zasykl Fyzik. Reproduktor zachroptěl:

„Plán - je - není. Pauza. Teď - plán: - minulost - nebyl. Pauza. Teď - mutace - choroba. Pauza. Pravdivá informace - plán - byl - teď - není.“

„Nevím, na čem jsem,“ přiznal se Inženýr.

„Říká, že se dnes tvrdí, že takový plán nebyl - jako kdyby vůbec nikdy neexistoval, mutace jsou prý jakousi chorobou. Ve skutečnosti plán byl prováděn, ale později ho zavrhli, ale nepřiznali se před společností k porážce.“

„Kdo?“

„Ta jejich prý neexistující vláda.“

„Počkejte,“ řekl Inženýr, „jak je to? Od doby, kdy přestal existovat poslední anonymní vládce, zavládlo jakési »údobí anarchie«, ano? Tak kdo ten plán prováděl?“

„Slyšels přece, nikdo ho neprováděl - žádný plán nebyl. Tak to tvrdí dnes.“

„No dobře, ale tenkrát, před padesáti nebo kolika lety?“

„Tehdy hlásali něco jiného.“

„Ne, to je nepochopitelné!“ řekl Inženýr. „A co s tím má společného ta továrna na severu?“

„Měla vyrábět něco, co souviselo s prováděním plánu - snad operační aparaturu, nebo předměty, které hned nepotřebovali, ale které mohly potřebovat budoucí »rekonstruované« generace. Ale to všecko jsou mé domněnky,“ zakončil Kybernetik s důrazem, „a co tam opravdu měli vyrábět, nevíme.“

„Takových továren jistě bylo víc.“

„Továrny - souvislost - biologický plán - malý počet - nebo - velký počet? Kolik?“ zeptal se Kybernetik. Dvojčák odkašlal a kalkulátor odpověděl téměř okamžitě:

„Neznámo. Továrny - pravděpodobnost - mnoho. Pauza. Informace - žádné továrny.“

„To je jakási strašná společnost!“ vykřikl Inženýr.

„Proč? Na zemi před věky také byla vojenská - a jiná podobná tajemství?“

„Jakou energií jsou továrny poháněny?“ obrátil se Inženýr na Kybernetika, ale řekl to tak blízko mikrofonu, že kalkulátor ihned otázku přeložil. Mikrofon chvíli chrčel a pak zarecitoval:

„Inorgan - chybí termín - bio bio. Pauza. Entropie konstanta - biosystém -„ ostatní zaniklo v sílícím bzukotu. Na tabulce poskakovalo červené světlo.

„Mezery ve slovníku,“ vysvětlil Kybernetik. „Poslyš, zapojíme ho polyvalentně,“ řekl mu Fyzik.

„Nač? Aby začal blábolit jako schizofrenik?“

„Třeba se nám podaří víc pochopit.“

„Oč jde?“ zeptal se Doktor.

„Chce zmenšit selektivnost kalkulátoru,“ vysvětloval Kybernetik. „Když pojmové spektrum nějakého slova není ostré, odpovídá kalkulátor, že mu chybí termín. Kdybych ho zapojil polyvalentně, začne kontaminovat - tvořit hybridní slova, jaká neexistují v žádném lidském jazyce.“

„Tak bychom se přiblížili jeho jazyku,“ naléhal Fyzik.

„Prosím. Zkusit to můžeme.“

Kybernetik přehodil páčky. Koordinátor pohlédl na dvojčáka, který teď ležel se zavřenýma očima. Doktor k němu přistoupil, chvíli ho vyšetřoval a vrátil se beze slova na své místo.

Koordinátor řekl do mikrofonu:

„Na jih od tohoto místa - tady - údolí. Tam - vysoké stavby - ve stavbách - kostry - kolem dokola - v zemi - hroby. Co je to?“

„Počkej, »hroby« nic neznamenají.“

Kybernetik k sobě naklonil ohebné rameno mikrofonu. „Na jihu - architektonická konstrukce - vedle - díry - v zemi - mrtvá těla. Mrtví dvojčáci. Co to znamená?“

Tentokrát kalkulátor vyměňoval delší dobu skřípavé zvuky s dvojčákem. Všimli si, že stroj jako by se poprvé sám od sebe na něco ještě jednou zeptal, konečně reproduktor obrácený k nim prohlásil monotónně:

„Dvojčák - fyzická práce - ne. Pauza. Elektrický orgán - práce - ano - akceleroinvoluce - degenerace zneužití. Pauza. Jih - exemplifikace - samořízená - prokrustika. Pauza. Biosociozkrat antismrt. Pauza. Sociální izolace ne síla, ne donucení. Pauza. Dobrovolnost. Pauza. Mikroadaptace skupiny - centrosamotah produkce - tak ne. Pauza.“

„Tak, teď to máš,“ Kybernetik pohlédl dopáleně na Fyzika. „»Centrosamotah«, »antismrt«, »biosociozkrat«. Říkal jsem ti to. Prosím tě, udělej s tím něco.“

„Pomalu,“ řekl Fyzik. „Má to něco společného s nucenou prací.“

„To není pravda. Řekl »ne síla, ne donucení«. »Dobrovolnost.«“

„No tak se zeptáme ještě jednou,“ Fyzik si přitáhl mikrofon.

„Nesrozumitelné,“ řekl. „Řekni - velice jednoduše co - v údolí - na jihu? Kolonie? Trestný oddíl? Izolace? Výroba? Jaká výroba? Kdo vyrábí? Co? A nač? Za jakým účelem?“

Kalkulátor se znovu domlouval s dvojčákem. Trvalo to snad pět minut, než promluvil:

„Izolomikroskupina dobrovolnost interoadheze donucení ne. Pauza. Každý dvojčák - protihraje - izolomikroskupina.

Pauza. HlavnI vztah - samotah dostředný. Pauza:. Spojlvo hněvist. Pauza. Kdo vina. - ten trest. Pauza. Kdo trest - ten izolomikroskupina. - dobrovolnost. Pauza. Co - je - izolomikroskupina? Pauza. Intervztahy zvratné - polyindividuální - spojení - hněvist - samoobr hněvist samoobr. Pauza. Cirkulace - sociopsycho vnitřní - antismrt. Pauza.“

„Počkejte!“ vykřikl Kybernetik, když viděl, že se ostatní neklidně vrtí. „Co to znamená »samoobr«? Jaký obr?“

„Samoobrana,“ vykoktal kalkulátor, který se tentokrát vůbec neobrátil na dvojčáka.“

„Aha! Sebezáchovný pud!“ vykřikl Fyzik a kalkulátor chvatně prohlásil:

„Sebezáchovný pud. Ano. Ano.“

„Chceš říci, že chápeš, co říkal?!“ vyskočil Inženýr.

„Nevím, jestli rozumím, ale tuším - jde patrně o jakési středisko jejich trestního řádu. Jsou to zřejmě jakési mikrospolečnosti, autonomické skupiny, které, abych tak řekl, se navzájem drží v šachu.“

„Jak to? Bez stráží? Bez dozorců?“

„Ano. Řekl jasně, že donucení tam není.“

„To je nemožné!“

„Vůbec ne. Představ si dva lidi: jeden má zápalky a druhý krabičku. Mohou se nenávidět, ale oheň rozškrtnou. jedině společně. Hněvist, to je hněv i nenávist nebo tak něco. Soubor práce tedy vzniká v této skupině díky zvratným spojením jako v mém příkladě, ale samozřejmě ne tak prostě! Donucení se rodí nějak samo sebou, vytváří je vnitřní situace skupiny.“

„No dobrá, dobrá, ale co tam dělají? Co tam dělají? Kdo leží v těch hrobech? Proč?“

„Slyšels, co řekl kalkuIátor? »Prokrustika«. Pochopitelně od Prokrustova lože.“

„Neblázni! Kde by dvojčák slyšel o Prokrustovi?!“

„Kalkulátor, ne dvojčák! Vyhledává pojmy nejbližší podle rezonance v sémantickém spektru! Tam, v těch skupinách, se koná vyčerpávající práce. Je možné, že ta práce nemá žádný cíl a smysl - řekl »výroba tak ne« - čili že vyrábějí, že to musí dělat, protože je to trest.“

„Jak to musí? Kdo je k tomu nutí, když tam nejsou žádné stráže?“

„Jak ty jsi umíněný! S tou výrobou se mohu mýlit - ale nátlak utváří situace. Cože, tys neslyšel o jednání pod nátlakem? Na potápějící se lodi, dejme tomu, máš velmi málo možností vybrat si cestu - oni třeba mají palubu takové lodi pod sebou po celý život... Protože fyzická práce, a zvlášť namáhavá, jim

škodí, vzniká jakýsi »biozkrat«, snad v místech toho jejich elektrického orgánu.“

„Řekl »biosociozkrat«. To musí být něco jiného.“

„Ale něco blízkého. Ve skupině existuje adheze - vzájemné přitahování, čili skupina je nějak odkázána sama na sebe, izolována od společnosti.“

„To je šíleně nejasné. Co tam vlastně dělají?“

„Ale jak já ti mohu odpovědět? Vím tolik jako ty. Vždyť přece dochází k nedorozumění a posunutí významu, podvojnému, nejen na naší straně, ale také na straně druhé mezi kalkulátorem a dvojčákem na straně druhé! Třeba mají speciální obor »prokrustiku«, teorii dynamiky takových skupin! Plánují předem typ prací, konfliktů a vzájemných přitažlivostí v jejím okruhu, funkce jsou tak rozloženy a naplánovány, aby vznikla zvláštní rovnováha, výměna, oběh hněvu, strachu, nenávisti, aby je tyto pocity spojovaly a zároveň aby nemohli najít společný jazyk s kýmkoliv mimo skupinu...“

„To jsou tvé soukromé variace na schizofrenické pitomosti kalkulátoru - a žádné vysvětlení!“ vykřikl Chemik.

„Prosím, můžeš zaujmout mé místo, třeba ti to půjde líp.“

Chvíli mlčeli.

„Je velice unavený,“ řekl Doktor. „Ještě nejvýš jednu nebo dvě otázky. Kdo je chce položit?“

„Já,“ řekl Koordinátor. „Jak - ty máš - informace o nás?“ křikl do mikrofonu.

„Informace - meteorit - letadlo -„ odpověděl po chvíli kalkulátor, když vyměnil několik chraptivých zvuků s dvojčákem. „Raketa - jiná planeta - kosmické paprsky - degenerace - bytostí. Pauza. Žádná smrt. Pauza. Sklovitá past - účel - likvidace. Pauza. Observatoř. Pauza. Rachot. Provedl - já - zaměření - směr zvuku - zdroje rachotu - ohnisko zásahů - raketa. Pauza. Šel - já - nic. Pauza. Čekal - já - Ochránce - otevřel - past. Vešel. Jsem. Pauza.“

„Oznámili jim, že spadla raketa s jakýmisi zrůdami?“ zeptal se Inženýr.

„Ano. Že jsme degenerovaní v důsledku kosmického záření. Že mají v úmyslu nás uzavřít, obklíčit tou sklovitou hmotou. Udělal si zvukové zaměření směru bombardování, označil si jejich cíl a tak nás nalezl.“

„Nebál ses netvorů?“ řekl Koordinátor do mikrofonu.

„Nebál ses, to nic neznamená. Okamžik, jak bylo to slovo? Aha, hněvist. Třeba to tak přeloží.“

Kybernetik opakoval otázku podivným slangem kalkulátoru.

„Ano,“ odpověděl skoro okamžitě reproduktor. „Ano. Ale - příležitost - poměr - jedna - milión - oběhy planety.“

„To je jasné, každý z nás by tam šel,“ přikývl chápavě Fyzik.

„Chceš - zůstat - s námi? My - uzdravíme .- tě. Smrt - nebude,“ řekl pomaIu Doktor. „Zůstaneš - s námi?“

„Ne,“ odpověděl reproduktor.

„Chceš odejít? Chceš se vrátit - ke svým?“

„Návrat - ne -“ odpověděl reproduktor.

„Pohlédli na sebe.

„Opravdu - neumřeš! Uzdravíme - tě! Opravdu!“ zvolal Doktor. „Řekni, co chceš udělat, až budeš zdráv.“

Kalkulátor zaskřehotal, dvojčák odpověděl jediným zvukem, tak krátkým, že byl sotva slyšitelný.

„Nula,“ řekl jakoby váhavě reproduktor a za okamžik dodal, jako by si nebyl jist, jestli mu dobře rozuměli.

„Nula. Nula.“

„Zůstat nechce, vrátit se taky nechce,“ zabroukl Chemik.

„Třeba blouzní.“

Pohlédli na dvojčáka. Jeho bledě modré oči byly na ně nehybně upřeny. V tichu se ozýval jeho pomalý, dutý dech.

„Dost už,“ řekl Doktor a vstal. „Všichni odejděte.“

„A ty?“

„Přijdu za chvíli. Dvakrát jsem si vzal psychedrin, mohu s ním ještě chvilku posedět.“

Když lidé vstali a vykročili ke dveřím, malé tělíčko dvojčáka, doposud podpírané jakoby neviditelným

opěradlem, se najednou zlomilo - jeho oči se zavřely, hlava bezvládně klesla zpět.

„Poslyšte, ale vyptávali jsme se ho jenom my, proč on se nás na nic neptal? „ napadlo v chodbě Inženýra.

„Ba ne, předtím se ptal," odpověděl Kybernetik. „Na poměry, jaké vládnou na Zemi, na naše dějiny, na vývoj astronautiky; ještě asi půl hodiny předtím, než jste přišli, mluvil daleko víc."

„Musí být velice zesláblý."

„Jistě. Dostal velkou dávku záření, také cesta přes poušť ho musela hodně vyčerpat, tím spíš, že je dost starý."

„Jak dlouho žijí?"

„Asi šedesát oběhů planety, čili o něco méně než šedesát pozemských let. Eden obíhá okolo svého slunce rychleji než Země."

„Čím se živí?"

„To je dosti zvláštní. Zdá se, že tady probíhal vývoj jinak než na Zemi. Oni mohou čerpat některé anorganické látky přímo."

„To je opravdu zvláštní," řekl Inženýr.

„Ach, ta hlína, kterou ten první vynesl ven!" vzpomněl si najednou Chemik.

Zastavili se.

„Ano, ale tím způsobem se živili před tisíci lety. Teď už za normálních okolností nikdy tak nejednají. Ty štíhlé kalichy na rovině, víte, to jsou jakési jejich »zásobovací akumulátory«."

„Jsou to živé bytosti?"

„To nevím. V každém případě přijímají z půdy látky, které slouží dvojčákům za potravu a shromažďují je v »kalichu«. Je jich mnoho různých druhů."

„Ano, samozřejmě, jistě je chovají, či spíš pěstují," řekl Chemik.

„Na jihu jsme viděli celá pole těch kalichů. Ale proč ten, který dorazil k raketě, se hrabal v hlíně?"

„Protože kalichy po západu slunce mizí pod zemí."

„Ale stejně, hlíny měl všude dost, a vybral si zrovna tu v raketě."

„Možná proto, že byla rozdrobená a on - hladový. Nemluvili jsme o tom s naším - astronomem. Není vyloučeno, že opravdu utekl z toho údolí na jihu..."

„Milí přátelé, jděte už spát," obrátil se Koordinátor na Fyzika a Kybernetika, „a my se pustíme do práce. Bude brzy dvanáct."

„Dvanáct v noci?"

„Ale kdepak. Už jsi úplně ztratil pojem času, jak vidím."

„No, za takových podmínek..."

Zaslechli za sebou kroky. Z knihovny vyšel Doktor. Tázavě na něho pohlédli.

„Spí," řekl. „Je to vážné. Když jste odešli, zdálo se mi už..." nedokončil.

Už jsi s ním nemluvil?"

„Mluvil. To znamená - zdálo se mi, že už se blíží... chápete? Zeptal jsem se ho, jestli bychom pro ně mohli něco udělat? Pro všecky."

„A co řekl?"

„Nula," opakoval pomalu Doktor a jim se zdálo, že slyší mrtvý hlas kalkulátoru.

„A teď si všichni půjdete hezky lehnout," řekl po chvíli Koordinátor. „Ale využiji ještě toho, že jste všichni pohromadě, a zeptám se vás..."

„Jestli odstartujeme?"

„Ano," řekl Inženýr.

„Ano," řekl Fyzik a Chemik téměř současně.

„Ano," dodal Kybernetik.

„A ty? Mlčíš? Teď?" zeptal se Koordinátor Doktora.

„Rozmýšlím se. Já, víte, nikdy jsem nebyl tak zvědavý..."

„Vím, šlo ti spíš o to, jak by se jim dalo pomoci. Ale teď už přece víš, že..."

„Ne, nevím..." řekl Doktor tiše.

Kapitola čtrnáctá

O hodinu později sjel po spuštěných nákladních vratech Ochránce. Inženýr s ním zajel na dvě stě metrů od sklovité zdi zaoblující se směrem vzhůru jako nedokončená kopule a pustil se do práce. Tma prchala gigantickými skoky daleko do pouště. Zářivější než slunce, rachotivé čáry řezu rozbíjely lesklou stěnu, horkem změklé desky řítily se na zem, bílý kouř se třepotal nad místem varu. Inženýr nechával vychladnout kusy stavebního materiálu a dále krájel zeď anihilátorem, vyřezával v klenbě okna, z nichž stékaly plamenné krápníky. V kalné, poloprůsvitné hradbě vznikaly řady děr přibližně čtyřhranných, jako v rozbitých oknech se v nich objevily průhledy na hvězdné nebe. Dým se v kotoučích válel po písčinách, v žilách obrovské sklovité stavby něco řinčelo, třeskalo, kusy hmoty zacházely tmavým žárem, nakonec couvl Ochránce k raketě. Inženýr měřil na dálku radiaci trosek. Počítače varovně rachotily.

„Museli bychom čekat nejméně čtyři dny," řekl Koordinátor, „ale pustíme tam Černého a očišťovače."

„Ano, radioaktivita je značná pouze na povrchu. Řádný proud písku pod tlakem na to postačí. A zbytky se shromáždí na jednom místě a zakopou."

„Mohli bychom je uložit do skladiště, v zádi, „řekl Koordinátor a díval se zamyšleně na višňově zářící bloky pod hradbou.

„Myslíš? Nač?" podivil se Inženýr. „Nic z toho nebudeme mít, zbytečný balast."

„Pokládal bych za moudřejší nenechávat tady radioaktivní stopy... Atomovou energii neznají a bude lépe, když ji nepoznají..."

„A víš, že máš možná pravdu," zabroukl Inženýr.

„Eden..." dodal po chvíli. „Poslyš, poznenáhlu se ve mně krystalizuje jakýsi obraz, podle toho, co říkal dvojčák, ten astronom, či spíše náš kaIkulátor... Obludný."

„Ano," přikývl Koordinátor. „Zneužití teorie informací, tak do krajnosti vyhrocené, tak důsledné, až to vzbuzuje úžas. Jak se ukazuje, může se stát daleko strašlivějším mučicím nástrojem než všecka muka fyzická, víš? Výběrem, potlačováním, blokováním informací, lze provádět geometricky přesnou, příšernou »prokrustiku«, jak to řekl kalkulátor."

„Myslíš, že oni... že on... si to uvědomuje?"

„Uvědomuje? Aha, ty myslíš, jestli takový stav pokládá za normální? Částečně snad ano. Vždyť nic jiného nezná, přestože se odvolával na jejich dávnější historii, na tyrany, obyčejné, pak na ty »anonymní«, čili má stupnici pro srovnávání. Ano, jistě - kdyby ji neměl, nedovedl by nám to říci."

„Jestliže v něm odvolání na tyranii má vyvolat vzpomínky »na lepší časy«, no... pěkně děkuju..."

„A přece. Je to - do jisté míry - souvislý proud vývoje. Kterýsi tyran přišel, jak vidět, na myšlenku, že v existujícím systému vlády bude vhodná vlastní anonymita. Společnost, která nemůže zorganizovat odpor, nemůže soustředit nepřátelské pocity na konkrétní osobu, je svým způsobem jakoby odzbrojena."

„Aha, ty si to vysvětluješ takto? Tyran bez tváře?"

„Třeba je to falešná analogie, ale po jisté době, když vznikly teoretické základy té jejich »prokrustiky«, :kterýsi z jeho nástupců šel ještě dál, zlikvidoval - zdánlivě - dokonce své vlastní inkognito, sesadil sám sebe, sám systém vlády - samozřejmě pouze ve sféře pojmů, slov, veřejného dorozumívání..."

„Ale proč tady neexistují žádná osvobozenecká hnutí? To nemohu pochopit! A dokonce, jestliže trestají své »zločince« tak, že je začleňují do jakýchsi těch autonomních, izolovaných skupin - při nedostatku jakýchkoliv stráží, dozoru, vnější přesily je přece možný individuální útěk, ba dokonce organizovaný odpor."

„Aby mohla vzniknout organizace, musí napřed existovat prostředky dorozumění."

Koordinátor vysunul přes vstupní otvor ve věžičce kotouček geigera, jehož tikání jako by pomalu haslo.

„Všimni si, že určité jevy nejsou u nich bez názvů, ani bez souvislostí s ostatními jevy - ale že i názvy, i souvislosti, které jsou podávány za skutečné, jsou - maskami. Zmrzačením vyvolaným mutacemi říkají epidemie jakési choroby, a podobně to bude se vším ostatním. Aby bylo možno svět ovládnout, je ho

napřed třeba pojmenovat. Bez vědomosti, zbraní, organizace, odříznuti od ostatních žijících, nemohou celkem nic podnikat.“

„Ano,“ řekl Inženýr, „ale ta scéna na »hřbitově«, ten hrob za městem přece jen naznačují, že ten pořádek tady přes všecko není třeba tak dokonalý, jak by si ten neznámý vládce mohl přát. A konečně i to, že se náš dvojčák zhrozil té zrcadlové hradby, vzpomínáš? Jak vidět, neprobíhá tady všecko hladce.“

Geiger nad jejich hlavami tikal čím dál pomaleji. Hromady u zdi, uzavírající jejich raketu, ztemněly, pouze země ještě kouřila a vzduch se chvěl ve sloupu tak vysokém, až se podivuhodně třepetaly obrazce souhvězdí.

„Rozhodli jsme se pro start,“ pokračoval Inženýr, „a přesto bychom mohli lépe poznat jejich jazyk. Dopátrat se, jak pracuje ta jejich zatracená vláda, která předstírá svou vlastní neexistenci. A dát jim... zbraně...“

„Komu? Těm nešťastníkům, kteří jsou podobni našemu dvojčákovi? Tomu bys dal do ruky anihilátor? Člověče!“

„Nuže pro začátek bychom mohli sami...“

„Svrhnout vládu, ano?“ řekl klidně Koordinátor. „Jinými slovy, osvobodit je - silou.“

„Není-li jiné cesty...“

„Za prvé to nejsou lidé. Nesmíš zapomínat, že koneckonců vždycky mluvíš s kalkulátorem a že dvojčákovi porozumíš pouze natolik, nakolik mu porozumí sám kalkulátor. Za druhé - nikdo jim to, co existuje, nevnutil. Aspoň ne nikdo z vesmíru. Oni sami...“

„Když uvažuješ takto, vyslovuješ svůj souhlas se vším. Se vším!“ vykřikl Inženýr.

„A jak chceš, abych uvažoval? Je snad obyvatelstvo planety dítětem, které se dostalo do slepé uličky, z níž je můžeš vyvést za ručičku? Kdyby to bylo tak jednoduché, pro pána krále, Jindřichu, začalo by osvobození tím, že bychom museli zabíjet a čím krutější by byl boj, tím méně bychom rozlišovali, a nakonec už bychom zabíjeli jen proto, abychom si otevřeli cestu k návratu, nebo cestu k protiútoku, a zabíjeli bychom všecky, kteří by byli proti Ochránci, víš, jak je to snadné!“

„Vím,“ zabroukl Inženýr, „ostatně, nic ještě nevíme,“ dodal. „Nepochybně nás pozorují, a ta okna, která jsme prorazili v tom jejich »neproniknutelném« příklopu, se jim jistě nebudou líbit. Myslím, že teď můžeme čekat další pokus.“

„Ano, je to možné,“ přisvědčil Koordinátor. „Myslil jsem dokonce, jestli by nebylo vhodné postavit nějaké daleko předsunuté hlídky. Elektronové oči a uši.“

„Zabralo by nám to spousty času a pohltilo materiál, kterého nemáme nazbyt.“

„Také na to jsem myslil a právě proto jsem na rozpacích...“

„Dva rentgeny na vteřinu. Už můžeme poslat automaty.“

„Dobře. Bude lépe, když Ochránce vtáhneme nahoru do rakety, pro všecky případy.“

Odpoledne se nebe zatáhlo mraky a poprvé od chvíle, kdy dorazili na planetu, se rozpršelo drobným, teplým deštíkem. Zrcadlová hradba ztemněla. Bylo slyšet, jak po jejích vypouklých stěnách stékají drobné stružky vody. Automaty neúnavně pracovaly, vodotrysky písku, které pulsomotory vymršťovaly, skřípěly a syčely po povrchu skácených desek, pilinky skla vyletovaly do vzduchu, písek s deštěm tvořil měkké bláto. Černý vozil do rakety nákladním vjezdem schránky, plné radioaktivních zplodin; druhý automat kontroloval geigerem hermetičnost závěrů. Pak oba stroje vtáhly plotny už očištěné na místa označená Inženýrem, kde v tryskajících fontánách jisker, vrhaných svářečkami, měkly velké kusy hmoty v žáru elektrického oblouku, srůstaly spolu a tvořily začátek budoucí rampy.

Brzy se ukázalo, že materiálu je málo - po celém dnu práce, za soumraku, vyklouzl Ochránce znovu z rakety a postavil se proti proděravělým stěnám. Byla to pekelná podívaná. Déšť se dále lil, měnil se v příval. Nepravidelná, čtvercová slunce explodovala ve tmě strašlivým svitem, rachot nukleárních výbuchů se mísil s tupým zvukem hořících kusů sklovité hmoty, když při svém pádu rozrývaly zemi, vzhůru vybuchovaly husté kotouče dýmu a par, s pronikavým svistem: kypěly kalužiny dešťové vody, liják vařil ve vzduchu, aniž dopadal na zem, vysoko nahoře se odrážely záblesky exploze nehybnými miliardami růžových, zelených a žlutých duh. Ochránce, černý, jako vytesaný z uhlí, couval za rachotu blesků, pomalu se otáčel na místě, zvedal tupý čenich a, opět blesky a hromy otřásaly okolím.

„Jde to docela dobře,“ zařval Inženýr Koordinátorovi přímo do ucha. „Třeba je taková dělostřelba

odstraší a nechají nás na pokoji! Potřebujeme ještě nejmíň dva dny!“

Jeho tvář zalitá potem - ve věžičce bylo horko jako v peci - vypadala jako rtuťová maska.

Když se odebrali na odpočinek, vyjely zase nahoru automaty a do rána lomozily, vláčejíce za sebou hadice pískových stříkaček, rachotily bloky sklovité hmoty, kolem svářeček se déšť třpytil a jiskřil oslňující nejčistší modří, nákladní vrata pohlcovala nové a nové schránky zplodin - parabolická konstrukce těsně za zádí rakety pomalu rostla, nákladní automaty a exkavátory pracovaly zároveň pod jejím břichem a zakusovaly se tvrdošíjně do svahu pahorku.

Když za úsvitu ustaly, byla už část sklovitého materiálu spotřebována na vyztužení šachty.

„To byl báječný nápad,“ řekl Koordinátor. Seděli v navigační kabině, na stole se povalovaly svitky technických výkresů. „Skutečně, kdybychom začali odstraňovat výztuhy, mohl by se na nás pod vahou rakety probořit strop a nejenže by udeřila o zem, ale ještě by rozdrtila automaty. Jistě by nestačily opustit jámu.“

„Vystačíme pak s energií na let?“ zeptal se Kybernetik. Stál v otevřených dveřích.

„Na deset letů. Můžeme přece, kdyby bylo potřeba, přestože to jistě bude zbytečné, anihilovat zbytky skloviny, které jsou uloženy ve skladišti. Zavedeme do štoly zahřívací potrubí - budeme moci přesně regulovat teplotu; až dosáhne bodu tání skloviny, začnou podpěry pomalu klesat. Kdyby to šlo příliš rychle, můžeme do štoly kdykoliv vstříknout dávku kapalného vzduchu. Tak do večera uvolníme raketu ze země. No, a pak ji postavíme...“

„Ale to už je další kapitola,“ řekl Inženýr.

Ráno kolem osmé .se mraky roztrhly a vysvitlo slunce. Obrovský válec rakety, zabořený dosud bezmocně do svahu, se zachvěl. Inženýr sledoval tento pohyb - pomocí teodolitu měřil pomalé klesání zádi, špička rakety byla už hluboce poddolována, prázdné místo po vykopané hlíně vyplnil les sklovitých sloupů.

Stál ve značné vzdálenosti od rakety, téměř pod samou hradbou, která svými stěnami proděravěnými řetězem otvorů připomínala ruinu jakéhosi kolosea vyfouknutého ze skla.

„Lidé i dvojčáci byli na dobu operace z rakety evakuováni. Inženýr jednu chvíli zahlédl postavu Doktora, který se z daleka blížil, obcházeje velkým obloukem záď trupu, nepronikla do jeho vědomí, byl příliš zaměstnán pozorováním přístrojů. Jedině tenká vrstva země spolu se systémem měknoucích podpěr nesla váhu rakety. Osmnáct silných lan vedlo od trysek na zádi ke kotvicím vtaveným do masivnějších bloků zdiva Inženýr blahořečil té hradbě, bez níž by práce s kladením a stavěním rakety trvala nejméně čtyřikrát tak dlouho.

Celou sítí kabelů, vinoucích se po písku, vtékal proud do ohřívacích potrubí vložených do štoly. Z jejího ústí; dobře viditelného těsně u místa, kde trup vnikal do svahu, se slabě šířilo Líné, šedožluté chuchvalce mlh se plazily po zemi, která ještě neoschla po nočním dešti. Záď rakety klesala krátkými trhnutími, a když začínala dosedat rychleji, smáčkl Inženýr levé tlačítko přístroje, pak ze čtyř kovovými spirálami ovinutých potrubí, mizejících ve štole, tryskal potok tekutého vzduchu a otvor s rachotem chrlil špinavě bílé chomáče dýmu.

Najednou při další fázi tavení sklovitých výztuh štoly trhl sebou křečovitě celý trup, a než Inženýr stačil pohnout páčkou, více než stometrový válec se s táhlým sténáním naklonil, záď opsala oblouk, ve zlomku vteřiny urazila vzduchem dráhu čtyř metrů, které ji dělily od země, a zároveň se špička rakety vytrhla ze svahu a vymrštila vzhůru hromadu písku a slínu - a keramitový obr zůstal ležet nehybně. Přimáčkl kabely i kovové hadice; jedna, rozdrcena, praskla. Vystříkl z ní hučící gejzír zkapalněného vzduchu.

„Leží! Leží!“ zařval Inženýr. Vzpamatoval se až za chvíli - těsně vedle něho stál Doktor.

„Co? Co?“ opakoval jako omráčený, nemohl pochopit, co mu jeho druh říká.

„Zdá se, že se vracíme... domů,“ řekl Doktor. Inženýr mlčel.

„Bude žít,“ řekl Doktor.

„Kdo? O kom to mluvíš? Aha...“

Najednou pochopil. Ještě jednou se ubezpečil pohledem, že raketa leží, vysvobozena.

„A co? Pojede s námi?“ zeptal se a vykročil; pospíchal, protože chtěl co nejdřív prozkoumat plášť na špičce rakety.

„Ne,“ namítl Doktor. Udělal několik kroků za Inženýrem, pak, jako kdyby se rozmyslel, zůstal na

místě. Citelně se ochladilo od vodotrysku zkapalněného plynu, který ustavičně tryskal z prasklého potrubí. Nahoře na trupu se objevily drobné postavy. Jedna zmizela, za několik okamžiků se kypějící sloup plynu zmenšil, chvilku ještě rozstřikoval pěnu, od které ledovatěl vzduch, až konečně zmizel. Zavládlo najednou podivné ticho. Doktor se rozhlédl, jako by se divil, kde se tu bere, a pomalu odcházel.

Raketa stála svisle - bílá, bělejší než sluncem prozářené mraky, mezi nimiž už zdánlivě putoval její vzdálený, špičatý vrcholek. Uplynuly tři dny těžké práce. Všecko už bylo naloženo. Velká parabolická rampa ze svařených úlomků hradby, která je měla uzavřít, ležela prázdná na svahu pahorku. Osmdesát metrů nad zemí, v otevřeném vchodu, stáli čtyři lidé.

Dívali se dolů. Tam na šedě žluté, rovné ploše, bylo vidět dvě malé postavičky, jedna o něco světlejší než ta druhá. Dívali se na ně shora, jak bez pohybu stojí několik desítek metrů od tryskových pochev, rozšiřujících se mírně jako gigantické sloupy.

„Proč neodcházejí?“ řekl Fyzik netrpělivě. „Nebudeme moci odstartovat!“

„Oni neodejdou,“ řekl Doktor.

„Co to znamená? On nechce, abychom odletěli?“

Doktor věděl, co to znamená, ale mlčel. Slunce stálo vysoko, od západu plynuly kupovité mraky. Z otevřeného vchodu, jako z okna nebetyčné věže, nečekaně postavené na pustině, viděli hory na jihu, modravé, v mračnech se ztrácející hřebeny, velkou západní poušť s pruhy sluncem ozářených dun, prostírající se na sta kilometrů, i fialový škraloup lesů, porůstající svahy na východě. Nesmírný prostor se táhl pod azurem, s malým, ostrým sluncem v zenitu. Jako krajková kostra se dole táhlo koleso hradby - stín rakety se po něm sunul jako ručička slunečních hodin pro titány, již se blížil ke dvěma maličkým postavám.

Od východu zaduněla hromová rána - vzduch odpověděl táhlým zasvištěním a z černé báně výbuchu vyšlehl plamen jasnější než slunce.

„Hleďme, to tu ještě nebylo,“ řekl Inženýr.

Druhý hrom. Neviditelná střela se blížila, kužel pekelného hvizdotu je zavalil, zdálo se, že projektil škrábne o vrcholek rakety. Země zaduněla, vylétla do vzduchu několik desítek metrů od rakety. Ucítili, jak zakolísala.

„Osádka,“ řekl Koordinátor. „Na svá místa!“

„Ale oni,“ vyhrkl zlostně Chemik a ještě jednou se vyklonil dolů.

Dveře zapadly.

V kormidelní kabině nebylo detonace slyšet, v obrazovkách zamířených dozadu viděli, jak po písčinách vyskakovaly ohnivé keře. Dva světlé body stály ještě pořád nehybně na úpatí rakety.

„Zapnout pásy!“ řekl Koordinátor. „Připraveni?“

Odpovědělo mu zamručení: „Připraveni!“

„Dvanáct hodin, sedm minut. Na start. Plný předstih!“

„Zapínám reaktor,“ řekl Inženýr.

„Kritický bod překročen,“ řekl Fyzik.

„Normální cirkulace,“ řekl Chemik.

„Gravimetr v ose,“ řekl Kybernetik.

Doktor, který visel v polovině vzdálenosti mezi klenutým stropem a pěnoplastikem vystlanou podlahou, hleděl na zadní obrazovku.

„Jsou tam?“ zeptal se Koordinátor a všichni na něho obrátili oči, ta slova nepatřila k startovnímu rituálu.

„Jsou,“ řekl Doktor. Raketa zasažená vzduchovou vlnou bližší, než byly předchozí, se zatřásla.

„Start!“ řekl hlasitě Koordinátor.

Inženýr s bledou tváří nastartoval pohonné trysky. Nebylo slyšet nic, kromě neobyčejně slabých, vzdálených výbuchů, které jako kdyby se odehrávaly v jiném světě, s nímž neměli nic společného. Pomalu mohutněl tichý, pronikavý svistot - všecko jako kdyby se v něm rozpouštělo, rozplývalo, měkce se kolébajíce klesali do náručí nepřemožitelné síly.

„Stojíme na ohni," řekl Inženýr.

Znamenalo to, že se raketa odlepila od země a chrlí jen tolik ohnivých plynů, aby vyrovnala svou vlastní váhu. „Normální synergická," řekl Koordinátor.

„Přecházíme na normální," hlásil Kybernetik a všecka nylonová lana se zachvěla. Tlapy tlumičů vyklouzly z pístů a vracely se pomalu klouzajíce dozadu.

„Kyslík do úst!" vykřikl bezděčně Doktor, jako kdyby se probudil, a první se zakousl do pružného náustku.

Za dvanáct minut opustili atmosféru. Nezmenšenou rychlostí se vzdalovali do hvězdné černi po závitech spirály, víc a více se rozvinující. Sedm set čtyřicet světel, ukazatelů, kontrolních lampiček, počítačů a číselníků pulsovalo, chvělo se, mihotalo a třpytilo v kormidelní kabině. Lidé odepjali pásy, shazovali karabinky a přezky na podlahu, přistupovali k tabulkám řízení, jako by nevěřili, kladli na ně ruce; zkoumali, zdali se dráty nikde nezahřívají, není-li slyšet sykot zkratů, podezíravě vdechovali vzduch, hledajíce v něm pach zahřátí, spáleniny, dívali se na obrazovky, kontrolovali ciferníky astrodezijních kalkulátorů - vše bylo tak, jak to mělo být, vzduch byl čistý, teplota normální, řízení, jako kdyby se nikdy nebylo změnilo v hromadu trosek...

Inženýr a Koordinátor se skláněli nad mapami v navigační kabině. Hvězdné mapy byly větší než stůl, visely dolů, nejednou se natrhávaly, už dávno si říkali, že by do navigační kabiny měli dát větší stůl, protože se šlape po mapách. Stůl byl pořád stejný.

„Viděl jsi Eden?" zeptal se Inženýr.

Koordinátor na něho nechápavě pohlédl.

„Jak to, jestli jsem viděl?"

„Teď. Pohleď."

Koordinátor se obrátil. V obrazovce zářila jediná obrovská krůpěj opálu, která zhasínala blízké hvězdy.

„Krásná," řekl Inženýr.

„Odbočili jsme, protože byla tak krásná. Chtěli jsme nad ní jenom přeletět..."

„Ano," opakoval Koordinátor, „chtěli jsme jenom přeletět..."

„Výjimečný lesk. Ostatní planety se nelesknou tak čistě. Země je docela obyčejně modrá."

Dál se dívali na obrazovku.

„Zůstali?" řekl tiše Koordinátor.

„Ano. On si to přál."

„Myslíš?"

„Vím to jistě. Chtěl, abychom to udělali my - a ne oni. To bylo všecko, co jsme pro něj mohli učinit."

Nějakou dobu žádný z nich nepromluvil. Eden se vzdaloval.

„Jak je čistá," řekl Koordinátor. „Ale... víš? Z počtu pravděpodobnosti vyplývá, že jsou i planety ještě krásnější."

Krakov - Zakopane, léto 1958.

Errata

Kromě menších pravopisných oprav dle pravopisu a slovníku Wordu (zavrou » zavřou, teprv » teprve apod., kromě přímé řeči) jsem opravil názvy dvou prvků a jednu věcnou nesrovnalost.

1. Cerium » cer (prvek Mendělejevovy tabulky) v kapitole 5, str. 97.
2. Yprium » ytrium (vzácná zemina) v kapitole 13, str. 225.
3. „Kdo říká, že neexistuje vláda,..." » ze souvislostí vyplývá: „Kdo říká, že existuje vláda,...", str. 236.

AlKas